

Sprawozdanie
Prokuratora Generalnego
z rocznej działalności prokuratury
w 2015 roku

Warszawa, marzec 2016 r.

Wstęp	1
I. Sytuacja kadrowa i finansowa prokuratury	3
II. Postępowanie przygotowawcze	54
III. Postępowanie sądowe	86
IV. Współpraca prokuratury z podmiotami zewnętrznymi oraz koordynowanie działalności w zakresie ścigania przestępstw	116
V. Międzynarodowa współpraca prokuratury	122
VI. Gromadzenie, przetwarzanie i analizowanie danych w systemach informatycznych oraz współpraca z Szefem Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych	158
VII. Opiniowanie projektów aktów normatywnych, propozycje zmian legislacyjnych, wykładnia przepisów	169
VIII. Podejmowanie innych czynności określonych w ustawach	206
IX. Działania usprawniające organizację pracy Prokuratury Generalnej i pozostałych powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury	217
X. Działalność wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury	245
XI. Działalność prokuratorów Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu	268

Wstęp

Sprawozdanie Prokuratora Generalnego z rocznej działalności prokuratury w 2015 r. jest już szóstym tego rodzaju dokumentem. Jest też sprawozdaniem ostatnim, co wynika z faktu wejścia w życie z dniem 4 marca 2016 r. ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. *Prawo o prokuraturze* (Dz. U. poz. 177), w myśl którego od tej daty urząd Prokuratora Generalnego sprawował będzie Minister Sprawiedliwości. Nie przewidziano już obowiązku sporządzania sprawozdania przez naczelny organ prokuratury. Obecnie urzędujący Prokurator Generalny nie musi przedkładać sprawozdania za rok 2015, zmiana stanu prawnego następuje bowiem przed terminem, do którego obowiązek ten powinien zostać zrealizowany, a więc przed 31 marca 2016 r. Jednak jawność działania prokuratury jest z pewnością wartością na tyle istotną, że przemawia ona za sporządzeniem sprawozdania również za rok 2015. Dlatego, mimo że niniejsze sprawozdanie nie będzie podlegało procedurze zatwierdzenia przez Prezesa Rady Ministrów, ani tym bardziej nie może ono mieć wpływu na możliwość odwołania urzędującego Prokuratora Generalnego, uznano, że powinno być ono sporządzone i przekazane do publicznej wiadomości.

Dane zawarte w sprawozdaniu mają z reguły charakter syntetyczny, co pozwala na obiektywną ocenę funkcjonowania prokuratury, oderwaną od częstych w środkach przekazu odwołań do konkretnych spraw, nieraz przedstawianych przez pryzmat sensacji. Dają też one możliwość prześledzenia niemal całego sześcioletniego okresu funkcjonowania prokuratury cieszącej się autonomią i kierowanej przez tego samego Prokuratora Generalnego. W tym czasie jednak doszło do zmian stanu prawnego, które powodują, że proste zestawienie danych z różnych lat czasem nie jest miarodajne. Szczególnie istotne były zmiany przepisów prawa karnego materialnego i procedury karnej, które weszły w życie z dniem 1 lipca 2015 r. Badając informacje zawarte w sprawozdaniu, trzeba o nich pamiętać.

Niezależnie od wspomnianych trudności w porównywaniu danych z poszczególnych lat, warto zauważyć pewne wyraźne tendencje istotne dla oceny funkcjonowania prokuratury i dające powody do satysfakcji. Przez cały sześcioletni okres widoczne było ograniczenie stosowania najbardziej drastycznego ze środków zapobiegawczych – tymczasowego aresztowania. Mimo że prokuratorzy wnioskuje o nie zdecydowanie rzadziej i trafniej, o czym świadczy bardzo wysoki wskaźnik uwzględnianych wniosków, postępowania przygotowawcze nie straciły na sprawności. Choć tymczasowe aresztowanie jest stosowane zdecydowanie bardziej wstrzemięźliwie niż w przeszłości, liczba popełnianych przestępstw corocznie spada. Wskazuje to, że ci, którzy doszukują się związku między tymi dwoma wielkościami, są

w błędzie, niezależnie od faktu, że w myśl obowiązujących regulacji prawnych środki zapobiegawcze, w tym tymczasowe aresztowanie, służy zapewnieniu prawidłowego toku postępowania przygotowawczego, a tylko wyjątkowo prewencji.

Dane obrazujące końcowe wyniki procesu karnego w postaci prawomocnych orzeczeń sądowych kończących postępowanie wskazuje na dobrą pracę prokuratury. Wbrew niektórym potocznym wyobrażeniom uniewinnienia są całkowitą rzadkością, a jeszcze większą wyroki uniewinniające zapadające w sprawach, w których wobec oskarżonych stosowane było tymczasowe aresztowanie.

Tak samo pozytywnie można ocenić szereg innych wskaźników, choć niektóre z nich, na przykład czas trwania postępowań przygotowawczych, nie w pełni satysfakcjonują. Zawsze przy tym warto pamiętać, że dane statystyczne służą jedynie pomocą do oceny działalności prokuratury, lecz nie mogą zastąpić oceny prawidłowości konkretnych decyzji procesowych. To one bowiem przesądzają o tym, czy postępowanie toczy się w sposób przewidziany prawem.

W roku 2015 kontynuowano działania zmierzające do uporządkowania struktury stanowisk. Nadal, w miarę możliwości stwarzanych przez prawo, przekazywano zwolnione stanowiska prokuratorskie do jednostek, w których były one najbardziej potrzebne. Mimo znacznego sformalizowania, procedury konkursowe przyczyniały się do wyboru najlepszych kandydatów na wolne stanowiska prokuratorskie.

Ograniczonymi środkami finansowymi pozostającymi do dyspozycji prokuratury gospodarowano racjonalnie. Efekty materialne wydatkowania tych środków są w tym kontekście wyjątkowo zadowalające.

Całość zebranych informacji przedstawiono w porządku podobnym jak w sprawozdaniu za rok 2014. Zachowano te same rozdziały oraz podział dokumentu na tom I zawierający opis działań prokuratury i tom II, w którym umieszczono dane tabelaryczne.

I. Sytuacja kadrowa i finansowa prokuratury

Sytuacja kadrowa prokuratury w 2015 roku

W roku 2015 prokuratura funkcjonowała w następującej strukturze organizacyjnej:

- I. powszechne jednostki organizacyjne prokuratury
  1. Prokuratura Generalna
  2. 11 prokuratur apelacyjnych
  3. 45 prokuratur okręgowych z 2 ośrodkami zamiejscowymi
  4. 357 prokuratur rejonowych z 5 ośrodkami zamiejscowymi
- II. wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury
  1. Naczelna Prokuratura Wojskowa
  2. 2 wojskowe prokuratury okręgowe
  3. 8 wojskowych prokuratur garnizonowych
- III. W strukturze Instytutu Pamięi Narodowej prokuratorzy pełnią obowiązki służbowe w ramach pionu śledczego - Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu i oddziałowych komisji oraz w ramach pionu lustracyjnego - Biura Lustracyjnego i oddziałowych biur lustracyjnych.

I. Sytuacja kadrowa w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury na dzień 31 grudnia 2015 roku:

Limit etatów orzecznich w prokuraturach wynosił łącznie **6 553**, w tym:

- 87 etatów prokuratorskich w Prokuraturze Generalnej,
- 382 etaty prokuratorskie w prokuraturach apelacyjnych,
- 1 599 etatów prokuratorskich w prokuraturach okręgowych,
- 4 076 etatów prokuratorskich w prokuraturach rejonowych,
- 409 etatów asesorskich (łącznie z rezerwą dla KSSiP).

Obsada etatowa – **6 126** osób, w tym:

- 5 840 prokuratorów,
- 286 asesorów,

w tym:

1. Prokuratura Generalna – **85** prokuratorów:
  - 70 prokuratorów, w tym 69 prokuratorów Prokuratury Generalnej i Prokurator Generalny,

– 15 prokuratorów delegowanych z jednostek niższego szczebla pozostających na etatach Prokuratury Generalnej, w tym 8 prokuratorów prokuratury apelacyjnej i 7 prokuratorów prokuratury okręgowej,

2. Prokuratury apelacyjne, okręgowe i rejonowe – **6 041** osób, w tym:

- 362 prokuratorów prokuratury apelacyjnej,
- 1 508 prokuratorów prokuratury okręgowej,
- 3 885 prokuratorów prokuratury rejonowej,
- 286 asesorów.

W porównaniu z rokiem 2014 zmniejszeniu uległ limit etatów orzeczniczych na szczeblu Prokuratury Generalnej, a zwiększeniu limit etatów orzeczniczych na szczeblu apelacyjnym i okręgowym, co obrazuje załączona tabela nr 1 (załącznik do sprawozdania).

W 2015 roku kierownictwo Prokuratury Generalnej kontynuowało dotychczasową politykę kadrowo-etatyzacyjną.

Przyjęty model, w którym prokurator danej jednostki pełni służbę zgodnie z miejscem powołania, przelożył się na stopniowe zmniejszanie liczby delegacji służbowych, ograniczając je do niezbędnego minimum. Na koniec 2013 roku delegowanych było 461 prokuratorów, na dzień 31 grudnia 2014 roku - 399 osób, natomiast na dzień 31 grudnia 2015 roku - 383 osoby (tabele nr 2 i nr 3).

W dalszym ciągu kształtowano, w oparciu o jednolite zasady, właściwą strukturę stanowiskową jako jedno z pomocniczych narzędzi etatyzacyjnych dla oceny zasadności decyzji podejmowanych w obszarze zmian limitów etatów. Struktura ta, będąca odzwierciedleniem, adekwatnie do wykonywanych zadań, proporcji stanowisk prokuratorskich konkretnych szczebli względem siebie w obrębie okręgu apelacyjnego jako całości zakłada, że najliczniej powinna być reprezentowana grupa orzeczników w prokuraturach rejonowych okręgu, mniejszą grupę powinni stanowić prokuratorzy prokuratury okręgowej, natomiast najmniejszą – prokuratorzy prokuratury apelacyjnej.

W ciągu ostatnich lat struktura stanowiskowa uległa znacznej poprawie tzn. uzyskano stan, w którym w całym kraju istnieją w miarę jednakowe, a zarazem stabilne proporcje pomiędzy stanowiskami prokuratora prokuratury rejonowej, okręgowej i apelacyjnej (tabele nr 4 i nr 5).

W roku 2015 proporcje stanowisk nie wymagały już w zasadzie żadnych zasadniczych zmian, a te, które zostały dokonane, obejmowały bardzo niewielki zakres i były podyktowane przede wszystkim potrzebą wzmocnienia etatowego jednostek wyższego szczebla w związku z przeobrażeniami, które zaszły w 2015 roku w strukturze organizacyjnej i właściwości

rzeczowej powszechnych jednostek prokuratury oraz zmianą modelu procesu karnego. W większym stopniu utrzymywano stanowiska prokuratorskie na szczeblach okręgu i apelacji, mając na uwadze z jednej strony dotychczas osiągniętą równowagę stanowiskową, z drugiej zaś strony konieczność zagwarantowania wystarczająco licznej obsady orzeczniczej, która podołałaby zadaniom wynikającym z rozszerzonej właściwości rzeczowej okręgu oraz apelacji.

Rok 2015 był rokiem kontynuacji zmian prokuratorów kadencyjnych powołanych do pełnienia funkcji prokuratora rejonowego i zastępcy prokuratora rejonowego w trybie art. 13b ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze. Zostali powołani prokuratorzy rejonowi na drugą czteroletnią kadencję w ogólnej liczbie 215. Powołania miały miejsce we wszystkich okręgach apelacji z wyjątkiem okręgu apelacji poznańskiej, w której powołania do pełnienia kadencyjnej funkcji prokuratora rejonowego zostały zakończone w roku 2014. W pozostałych okręgach apelacyjnych kończono zmiany rozpoczęte w 2014 roku bądź dokonywano zmian zgodnie z harmonogramem wyznaczonym terminem końca I kadencji. W 2015 roku proces powoływania do funkcji prokuratora rejonowego II kadencji został zakończony.

W 2015 roku, w związku z upływem kadencji prokuratorom powołanym do pełnienia funkcji zastępcy prokuratora rejonowego, dokonano również zmian w tym obszarze, wydając decyzje o powołaniu do pełnienia funkcji zastępcy prokuratora rejonowego w stosunku do 346 prokuratorów we wszystkich 11 okręgach apelacyjnych. Z powodu zrzeczenia się pełnionej funkcji bądź przejścia w stan spoczynku Prokurator Generalny wydał również 7 decyzji w trybie art. 13 i 13a ustawy o prokuraturze powołując 2 prokuratorów apelacyjnych, 1 zastępcę prokuratora apelacyjnego i 4 zastępców prokuratora okręgowego. Łącznie powyższe powołania przedstawiono w tabeli nr 6.

W 2015 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, w celu umożliwienia Ministrowi Sprawiedliwości realizacji normy art. 36 ust. 8 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 roku *o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury* w brzmieniu obowiązującym przed dniem 21 sierpnia 2015 roku, (Dz. U. z 2012 roku, poz. 1230) tj. przedstawienia egzaminowanemu aplikantowi aplikacji prokuratorskiej propozycji pracy na stanowisku asesora powszechnej jednostki organizacyjnej prokuratury, przygotowano kolejną pulę 56 wolnych stanowisk asesorskich, blokując odpowiednio wcześniej ich obsadzanie.

Z dniem 21 sierpnia 2015 roku weszła w życie zmiana ustawy z dnia 23 stycznia 2009 roku *o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury* opublikowana w Dzienniku Ustaw pod poz. 694. Zgodnie z nią Prokurator Generalny określa corocznie, w drodze zarządzenia, liczbę stanowisk asesorów powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury przewidzianych dla egzaminowanych aplikantów (art. 35 ust. 5 ustawy *o Krajowej Szkole Sądownictwa*

i Prokuratury). Wypełnienie normy w nowym brzmieniu będzie wymagało dokonania szczegółowych analiz oraz wypracowania kryteriów, zgodnie z którymi wskazane zostaną wolne stanowiska asesorskie dla absolwentów aplikacji prokuratorskiej. Wprawdzie przepis mówi o liczbie stanowisk asesorskich, ale ta jest określona liczebnością danego rocznika aplikacji, zatem wydaje się, że podając liczbę, należy również wskazać wolne stanowiska. Takie rozumienie nowego brzmienia przepisu jest tym bardziej zasadne, iż pozwala pośrednio na kształtowanie obsady etatowej w rejonowych jednostkach organizacyjnych prokuratury na właściwym poziomie wynikającym z obciążenia pracą prokuratorów.

Prokurator Generalny corocznie, po szczegółowej i wieloaspektowej analizie potrzeb kadrowych, przekazywał Ministrowi Sprawiedliwości liczbę określającą niezbędny limit miejsc na aplikacji prokuratorskiej, pozwalający zachować płynność funkcjonowania prokuratury zaburzaną naturalną fluktuacją kadry. Niestety od trzech lat limit ten był zmniejszany przez Ministerstwo Sprawiedliwości o połowę tj. limit miejsc na aplikację prokuratorską w roku 2013 wyznaczony został na poziomie 50 miejsc (propozycja Prokuratora Generalnego – 100 miejsc), w roku 2014 – 55 miejsc (propozycja Prokuratora Generalnego – 110 miejsc), w roku 2015 – 80 miejsc (propozycja Prokuratora Generalnego – 130 miejsc). Z tego też powodu zaczynają pojawiać się sytuacje, w których wobec braku zgłoszeń uprawnionych – zgodnie z ustawą o prokuraturze – kandydatów, w tym asesorów spełniających warunki formalne do uczestnictwa w procedurach konkursowych na wolne stanowiska prokuratorskie należy ponownie obwieszczać wolne stanowiska prokuratorskie. Oprócz wolnych stanowisk prokuratorskich zmniejszenie limitów przyjęć na aplikację prokuratorską w stosunku do przedstawianego zapotrzebowania spowoduje lawinowo wzrastającą liczbę wolnych stanowisk asesorskich (tabele nr 7 i nr 8). Problem ten był sygnalizowany Ministrowi Sprawiedliwości w piśmie z dnia 16 stycznia 2015 roku w sprawie określenia propozycji limitu miejsc na aplikację prokuratorską w 2015 roku. Nasuwa się zatem wniosek, że tempo zmniejszania się liczebności kadry orzecniczej w wyniku odejścia z zawodu, przechodzenia w stan spoczynku lub też braku obsady etatów asesorskich było i będzie większe niż możliwość uzupełniania pojawiających się wakatów, co może prowadzić do poważnych problemów w zakresie efektywności pracy całej prokuratury.

W latach 2010-2015 kadra prokuratorska (bez zwolnień asesorów) została uszczuplona o 890 osób (tabela nr 9). Na dzień 31 grudnia 2015 roku w całym kraju było nieobsadzonych 427 stanowisk prokuratorskich i asesorskich (tabela nr 10 i wykres nr 1).

W 2015 roku Prokurator Generalny rozpoznał łącznie 298 wniosków dotyczących zwolnionych stanowisk prokuratorskich. Decyzje podjęte w tym zakresie ilustruje tabela nr 11.

Dodatkowo w tabelach nr 12 i nr 13 uwidoczniono rozdział pomiędzy komórki organizacyjne zwolnionych stanowisk prokuratorskich na szczeblu okręgu i apelacji, zarówno utrzymanych w danej jednostce, jak i utworzonych w wyniku zniesienia wolnego stanowiska prokuratorskiego w innej jednostce.

Ocena zasadności utrzymywania bądź znoszenia i tworzenia stanowisk prokuratorskich w jednostkach organizacyjnych prokuratury była oparta na szczegółowej weryfikacji sytuacji kadrowo-etatowej danej jednostki oraz obciążenia sprawami kadry orzeczniczej w świetle dokonanych w roku 2015 dwóch analiz obciążenia w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury w oparciu o wpływ spraw do wybranych repertoriów i rejestrów w 2014 r. i limit etatów orzeczniczych wg stanu na dzień 31.12.2014 r. oraz wpływ w I połowie 2015 r. i limit etatów orzeczniczych wg stanu na dzień 30.06.2015 r.

Ogółem Prokurator Generalny obwieścił w 2015 roku konkurs na 315 stanowisk prokuratorskich. Ich szczegółowy podział przedstawia tabela nr 14 oraz wykresy nr 2 i nr 3.

W 2015 roku Prokurator Generalny powołał na stanowisko prokuratora w powszechnych i wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury oraz w Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu 225 kandydatów (tabela nr 15). Czas trwania procedury powoływania od obwieszczenia konkursu do daty powołania został przedstawiony w tabeli nr 16. W 2015 roku nie uwzględniono 9 wniosków Krajowej Rady Prokuratury o powołanie na stanowisko prokuratora. Rozkład tych wniosków na poszczególne szczeble prokuratury wraz z uzasadnieniem ilustruje tabela nr 17. Mianowano 73 asesorów (tabela nr 18). Odmówiono mianowania w 12 przypadkach (tabela nr 19).

Aktywność Prokuratora Generalnego w zakresie realizacji uprawnień dotyczących powoływania prokuratorów do pełnienia funkcji w trybie art. 13d ust. 1 i 3, art. 70 ust. 3 ustawy o prokuraturze i art. 19 ust. 8 ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej ilustruje tabela nr 20.

W 2015 roku Prokuratura Generalna realizowała również zadania z zakresu spraw dotyczących stanu spoczynku prokuratorów powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. Prowadzono sprawy osobowe prokuratorów w stanie spoczynku oraz członków ich rodzin pobierających uposażenie rodzinne ze środków Prokuratury Generalnej.

W 2015 roku odnotowano ogółem wpływ 472 spraw. W stan spoczynku zostało przeniesionych 144 prokuratorów, w tym 102 osoby decyzją Prokuratora Generalnego, natomiast 42 osoby uchwałą Krajowej Rady Prokuratury (tabela nr 21). W roku 2015 odnotowano zwiększoną liczbę prokuratorów korzystających z możliwości wcześniejszego

przejścia w stan spoczynku - z uprawnienia tego skorzystało 80 osób, gdy w 2014 roku było to tylko 56 osób.

Prokurator Generalny w ramach uprawnienia do podejmowania decyzji w przedmiocie wyrażenia zgody bądź odmowy zgody na dalsze zajmowanie stanowiska prokuratora po osiągnięciu określonego wskazanego ustawą wieku, na 17 złożonych w 2015 roku przez zainteresowanych prokuratorów wniosków wyraził zgodę w 10 przypadkach, gdyż wiedza i doświadczenie tych prokuratorów były niezbędne do właściwego realizowania zadań przez jednostkę, w której pełnili służbę.

Monitorowano również, w zakresie posiadanych kompetencji, rozmieszczenie kadry administracyjnej. Na tej płaszczyźnie kompetencje Prokuratora Generalnego są bardzo wąsko zakreślone. Brak jest - w świetle obowiązujących norm prawnych - instrumentów pozwalających na centralne kierowanie tym segmentem etatyzacji. Prokurator Generalny jest podmiotem zatrudniającym kadrę administracyjną, ale tylko w Prokuraturze Generalnej. W pozostałym zakresie jego rola jest ograniczona do przedstawienia diagnozy ogólnokrajowej, wskazywania kierunku ewentualnych zmian mogących poprawić obecną sytuację i wpłynąć na efektywniejszą pracę prokuratur; promowania nowych metod zarządzania, w tym stworzenia warunków umożliwiających ich wprowadzenie. Jednym z narzędzi mających wpływ na ujednolicenie kryteriów etatyzacyjnych w tej grupie zawodowej są podawane do ogólnej wiadomości kierownikom jednostek organizacyjnych średnie krajowe wskaźniki proporcji zatrudnienia (wymiar etatu administracyjnego przypadający na jeden etat orzeczniczy we wszystkich grupach zawodowych tworzących kadrę administracyjną) opracowane i uaktualniane, w cyklu kwartalnym, przez służby etatyzacyjne Prokuratury Generalnej (tabele nr 22, nr 23 i nr 24).

Aktualnie również w grupach zawodowych tworzących kadrę administracyjną, a w szczególności w grupie asystentów prokuratora, występują wolne etaty, niemniej z uwagi na zaistniałe w roku 2015 zmiany legislacyjne ich obsada nie powinna już sprawiać trudności. W wyniku zmiany ustawy o *Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. z 2015 r., poz. 694) z dniem 21 sierpnia 2015 roku zniesiony został bowiem wymóg ukończenia aplikacji prokuratorskiej lub ogólnej w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, stawiany wcześniej kandydatom na stanowiska asystentów prokuratora. Powyższa zmiana wpłynęła na wzrost obsady etatów asystenckich, co obrazuje tabela nr 25. Ponadto z uwagi na fakt, iż w wielu jednostkach prokuratury trwają konkursy, których zakończenie zaplanowano na I kwartał 2016 roku, przewiduje się dalsze zwiększenie obsady etatów asystenckich w 2016 roku. Nadto, w rządowym projekcie ustawy budżetowej na

rok 2016 została ujęta dodatkowa kwota środków na wynagrodzenia asystentów prokuratora, w celu zwiększenia limitu etatów tej grupy zawodowej. Prokuratura Generalna zaprojektowała podział tych środków, wstępnie przydzielając podległym prokuraturom apelacyjnym i okręgowym łącznie dodatkowo 50 etatów asystenta prokuratora. Propozycji podziału etatów dała podstawę szczegółowa analiza sytuacji kadrowo-etatowej w Wydziałach V ds. Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji i Wydziałach VI ds. Przestępczości Gospodarczej w prokuraturach apelacyjnych oraz w Wydziałach V Śledczych, Wydziałach VI ds. Przestępczości Gospodarczej, Wydziałach VII Śledczych oraz Wydziale VII ds. Korupcji oraz Przestępstw Przeciwko Własności Intelktualnej i Przemysłowej w prokuraturach okręgowych. Zastrzeżono przy tym, że wszczęcie procedury naboru na dodatkowe etaty asystenckie, a więc zwiększenie limitu etatów asystenckich w powszechnych jednostkach organizacyjnych do poziomu 302 etatów, będzie możliwe z chwilą przyjęcia w ustawie budżetowej na rok 2016 dodatkowych środków na wynagrodzenia dla asystentów prokuratora w wysokości zgodnej z zaplanowaną w projekcie ustawy budżetowej na rok 2016. W innym przypadku projekt podziału będzie musiał zostać zmodyfikowany i dostosowany do wysokości dodatkowych środków finansowych na wynagrodzenia asystentów prokuratora przyjętych w ustawie budżetowej na rok 2016.

II. Sytuacja kadrowa wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury na dzień 31 grudnia 2015 roku

Stan etatowy i obsadę faktyczną wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury na dzień 31 grudnia 2015 roku przedstawia tabela nr 26, natomiast liczbę pracowników stanowiących urzędniczą i pozaurzędniczą obsługę prokuratora zamieszczono w tabeli nr 27.

Analizując limit etatów, obsadę etatową oraz liczbę osób faktycznie wykonujących czynności w jednostkach poszczególnych szczebli, należy zauważyć, że w działalności kadrowo - etatowej wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury nie funkcjonuje odrębne pojęcie limitu etatów.

Każda wojskowa jednostka organizacyjna prokuratury (uznana za odrębną jednostkę wojskową) posiada tzw. etat nadany przez Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, a zatwierdzony przez Ministra Obrony Narodowej. Etat prokuratury obejmuje ilość stanowisk w poszczególnych komórkach organizacyjnych (kierownictwo, oddziały, wydziały, działy) na czas „P” (czas pokoju) i na czas „W” (czas wojny).

Każdorazowe zwiększenie lub zmniejszenie etatu danej prokuratury następuje zgodnie z potrzebami Sił Zbrojnych RP na wniosek Naczelnego Prokuratora Wojskowego kierowany do Szefa Zarządu Organizacji i Uzupelnień - P1 Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.

Przed skierowaniem wniosku do Prokuratora Generalnego o dokonanie obwieszczenia o zwolnionym lub utworzonym stanowisku każdorazowo dokonywano analizy skali obciążenia pracą poszczególnych prokuratur, których dane obwieszczenie dotyczyło.

Na koniec 2015 roku w strukturze prokuratury wojskowej pozostawało 46 stanowisk funkcyjnych (tabela nr 28).

Struktura delegacji służbowych w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury w 2015 roku kształtowała się jak wykazano poniżej:

- na delegacji pozostawało łącznie 30 prokuratorów:
  - z Naczelnnej Prokuratury Wojskowej:
    - do Ministerstwa Sprawiedliwości – 1,
    - do wojskowej prokuratury okręgowej – 1,
  - z wojskowych prokuratur okręgowych:
    - do Naczelnnej Prokuratury Wojskowej – 7,
    - do powszechnych prokuratur okręgowych – 4,
  - z wojskowych prokuratur garnizonowych:
    - do Naczelnnej Prokuratury Wojskowej - 2,
    - do Prokuratury Generalnej – 1,
    - do Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury – 1,
    - do wojskowych prokuratur okręgowych – 5,
    - do wojskowych prokuratur garnizonowych – 2,
    - do powszechnych prokuratur rejonowych – 6.

III. Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu – sytuacja kadrowa na dzień 31 grudnia 2015 roku przedstawiała się następująco:

Stan kadry orzecniczej i administracyjnej w Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu na dzień 31.12.2015 r. obrazuje tabela nr 29.

SYTUACJA FINANSOWA PROKURATURY W 2015 ROKU

WPROWADZENIE

BUDŻET PAŃSTWA

Plan finansowy dla części 88 - *Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury* zgodnie z ustawą budżetową z dnia 15 stycznia 2015 r.¹ wynosił:

- **dochody** - **15 434 tys. zł**
- **wydatki** - **1 946 461 tys. zł**

W związku z nowelizacją ww. ustawy i wejściem w życie ustawy z dnia 16 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2015² plan dochodów został zwiększony o 1 172 tys. zł do kwoty 16 606 tys. zł. Plan wydatków budżetowych dla części 88 pozostał na tym samym poziomie.

W trakcie realizacji budżetu plan wydatków budżetowych został zwiększony o dodatkowe środki finansowe z tytułu otrzymanych rezerw celowych w kwocie 6 956 tys. zł.

Zgodnie z powyższym plan finansowy dla części 88 – *Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury* na dzień 31 grudnia 2015 r. przedstawiał się następująco:

- **dochody** - **16 606 tys. zł**
- **wydatki** - **1 953 417 tys. zł**

Powyższy plan w części 88 realizowały jako dysponenci środków budżetu państwa następujące jednostki organizacyjne:

- Prokuratura Generalna
- 11 Prokuratur Apelacyjnych
- 45 Prokuratur Okręgowych

W strukturze dochodów i wydatków budżetu państwa na 2015 rok wielkości określone nowelizowaną ustawą budżetową dla części 88 stanowiły niewielki procent, i wynosiły:

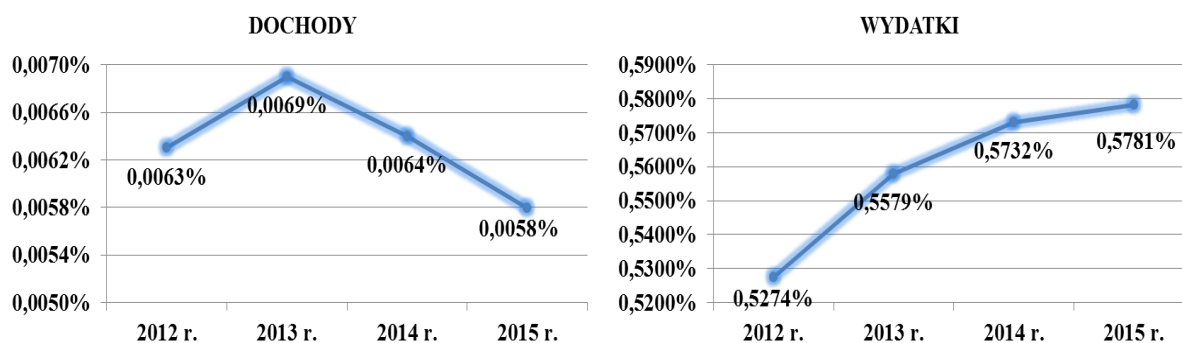
- udział dochodów części 88 w dochodach budżetu państwa wynosił **0,0058%** (w 2014 r. 0,0064%, w 2013 r. 0,0069%, w 2012 r. 0,0063%),
- udział wydatków części 88 w wydatkach budżetu państwa wynosił **0,5781%** (w 2014 r. 0,5732%, w 2013 r. 0,5579%, w 2012 r. 0,5274%).

---

¹ Ustawa budżetowa na rok 2015 z dnia 15 stycznia 2015 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 153)

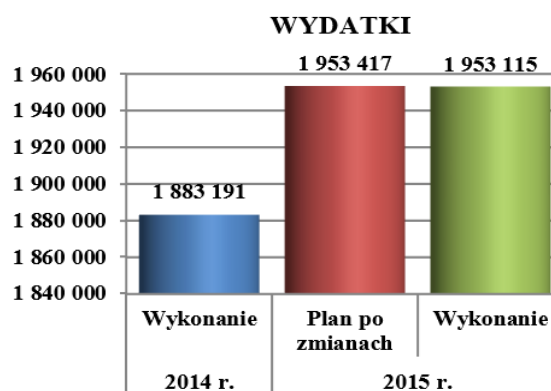
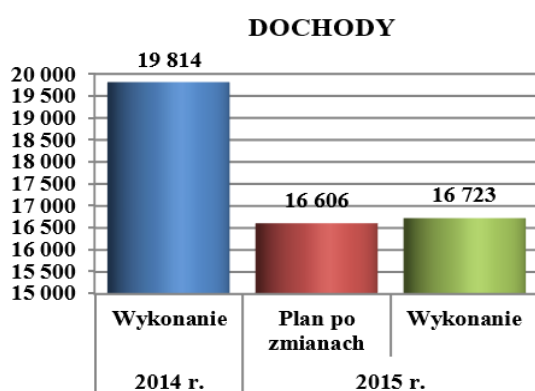
² Ustawa z dnia 16 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2015 (Dz.U. z 2015 r., poz. 2195)

Udział części 88 – Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury w budżecie dochodów i wydatków państwa przedstawiają poniższe wykresy.

Realizację podstawowych wielkości budżetu Prokuratury w 2015 r. w porównaniu do 2014 r. przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	2014 r.	2015 r.		4-3	4:3	4:2	
	Wykonanie	Plan po zmianach	Wykonanie			Nominalnie	Realnie
	tys. zł				%		
1	2	3	4	5	6	7	8
DOCHODY	19 814	16 606	16 723	117	100,70	84,40	85,17
WYDATKI	1 883 191	1 953 417	1 953 115	-302	99,98	103,71	104,65

W 2015 r. powszechne jednostki organizacyjne prokuratury zrealizowały dochody budżetu państwa o 0,70 % powyżej planu, co przekłada się na dodatkową kwotę wynoszącą 117 tys. zł. Natomiast wydatki budżetu państwa wykonane zostały w wysokości 1 953 115 tys. zł, tj. 99,98% planu wydatków i były niższe o 302 tys. zł w stosunku do kwoty planu po zmianach.

Uzyskane dochody w 2015 r. były niższe o 3 091 tys. zł i stanowiły 84,40% dochodów roku 2014. Zrealizowane wydatki stanowiły 103,71% wydatków 2014 r. i były wyższe o kwotę wynoszącą 69 924 tys. zł.

W celu porównywalności danych w zakresie wykonania dochodów i wydatków za 2014 r. oraz danych dotyczących ustawy budżetowej na 2015 r. przyjęto obszary właściwości prokuratur apelacyjnych w Białymstoku, Łodzi i Warszawie określone rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 kwietnia 2015 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie utworzenia prokuratur apelacyjnych, okręgowych i rejonowych oraz ustalenia ich siedzib i obszarów właściwości (Dz. U. z 2015 r. poz. 604).

BUDŻET ŚRODKÓW EUROPEJSKICH

Wydatki budżetu środków europejskich zaplanowane w ustawie budżetowej z dnia 15 stycznia 2015 r. dla części 88 - *Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury* wynosiły 618 tys. zł.

Plan finansowy budżetu środków europejskich został zwiększony o dodatkowe środki finansowe w kwocie 25 409 tys. zł pochodzące z rezerwy celowej budżetu środków europejskich. Ostatecznie plan na koniec roku 2015 wyniósł 26 027 tys. zł. Wykonanie wydatków budżetu środków europejskich wyniosło 24 460 tys. zł, tj. 93,98% planu po zmianach.

Przedmiotowe środki przeznaczone zostały na realizację projektów w ramach:

- Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka,
- Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

SZCZEGÓŁOWA REALIZACJA BUDŻETU PAŃSTWA

DOCHODY BUDŻETOWE

Jednostki prokuratury obowiązane są do ustalania i pobierania dochodów budżetowych w zakresie i na zasadach określonych w przepisach dotyczących finansów publicznych. Szczegółowa procedura ustalania wysokości dochodów nie jest uregulowana żadnymi przepisami, jednak w praktyce planowanie dochodów budżetowych na 2015 r. przez jednostki prokuratury odbywała się poprzez:

- analizę planowanych dochodów do osiągnięcia w roku 2014 r. oraz zrealizowanych dochodów w roku 2013,
- analizę wpływu wielkości makroekonomicznych na osiąganie planowanych wielkości dochodów budżetowych,

- ogólną analizę związaną z funkcjonowaniem jednostki oraz możliwość pozyskania odpowiednich wielkości dochodów budżetowych.

Planując wielkość dochodów budżetowych na 2015 r. jednostki prokuratury kierowały się też zasadą ostrożności planowania, która miała na celu uniknięcie sytuacji niskiego stopnia realizacji w konkretnych pozycjach budżetowych planu dochodów. Należy też mieć na względzie, iż planowane dochody budżetowe stanowią jedynie prognozę ich wielkości.

Określone w znowelizowanej ustawie budżetowej dochody na kwotę 16 606 tys. zł dla części 88 - *Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury* zostały zrealizowane w wysokości 16 723 tys. zł. Wykonanie było wyższe od planowanego o 0,70%.

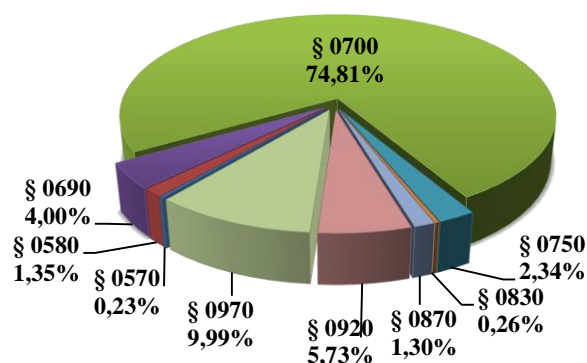
Wielkość zrealizowanych dochodów budżetowych oraz ich strukturę w latach 2014 - 2015 przedstawia poniższa tabela.

L.p.	Paragraf	Wyszczególnienie	2014 r.	2015 r.		6:4	6:5	Struktura dochodów 2014 r.	Struktura dochodów 2015 r.
			Wykonanie	Ustawa	Wykonanie				
			tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ogółem CZĘŚĆ 88			19 814	16 606	16 723	84,40	100,70	100,00	100,00
1	0570	Grzywny, mandaty i inne kary pieniężne od osób fizycznych	38	29	39	102,63	134,48	0,19	0,23
2	0580	Grzywny i inne kary pieniężne od osób prawnych i innych jednostek Organizacyjnych	179	126	225	125,70	178,57	0,90	1,35
3	0690	Wpływy z różnych opłat	747	746	669	89,56	89,68	3,77	4,00
4	0700	Wpływy ze spłat oprocentowanych pożyczek udzielanych prokuratorom na zaspokojenie ich potrzeb mieszkaniowych	13 748	12 282	12 510	91,00	101,86	69,39	74,81
5	0750	Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa oraz innych umów o podobnym charakterze	493	381	391	79,31	102,62	2,49	2,34
6	0830	Wpływy z usług	71	70	43	60,56	61,43	0,36	0,26
7	0870	Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	128	187	217	169,53	116,04	0,65	1,30
8	0920	Pozostałe odsetki	2 114	1 254	959	45,36	76,48	10,67	5,73
9	0970	Wpływy z różnych dochodów	2 296	1 531	1 670	72,74	109,08	11,59	9,99

W strukturze dochodów w 2015 r. podobnie, jak w latach poprzednich najistotniejsze znaczenie miały dochody z tytułu spłat oprocentowanych pożyczek udzielonych prokuratorom na zaspokojenie ich potrzeb mieszkaniowych (§ 0700), które zrealizowano w wysokości 12 510 tys. zł, co stanowiło 74,81% (w 2014 r. 69,39%) ogółu wykonanych dochodów. Wpływy z różnych dochodów (§ 0970) zrealizowano w wysokości 1 670 tys. zł, co stanowiło 9,99% (w 2014 r. 11,59%) ogółu dochodów (głównie wpływy z rozliczeń z lat ubiegłych,

korekty faktur, wypłaconych odszkodowań za utracone i niedostarczone przesyłki przez Polską Grupę Poczтовую, nieplanowane odszkodowania, np. z tytułu zaistniałego w grudniu 2014 r. pożaru w budynku Prokuratury Okręgowej w Warszawie w wysokości blisko 500 tys. zł). Dochody z tytułu pozostałych odsetek (§ 0920), w tym odsetki od pożyczek udzielonych prokuratorom na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych, zrealizowano w wysokości 959 tys. zł, co stanowiło 5,73% (w 2014 r. 10,69%) wykonanych dochodów. Wpływy z różnych opłat (§ 0690) zrealizowane w wysokości 669 tys. zł to wpłaty z tytułu opłat pobieranych za wydanie kserokopii dokumentów akt spraw. W 2015 r. wyniosły 4,00% zrealizowanych dochodów (w 2014 r. 3,77%).

Strukturę zrealizowanych dochodów w 2015 r. przedstawia poniższy wykres.

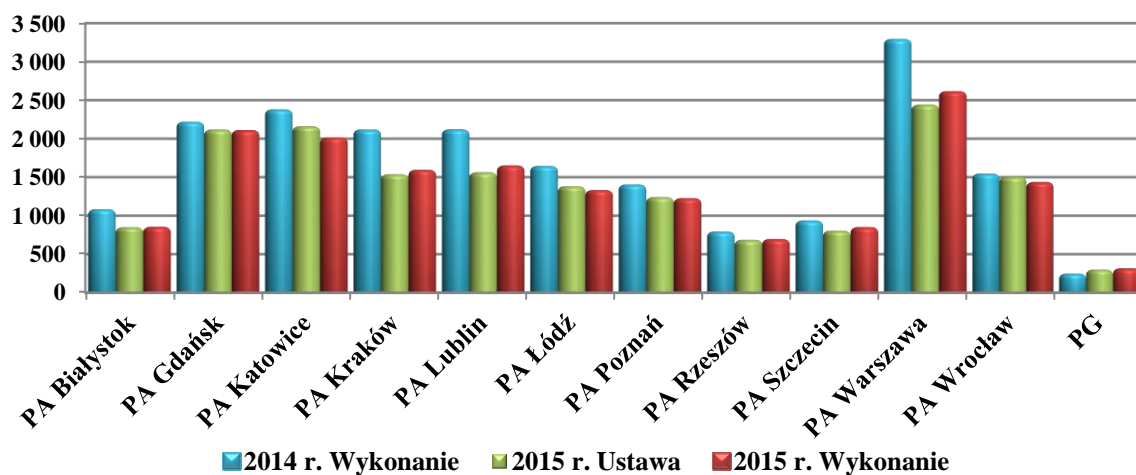

Wykonanie w ujęciu procentowym w roku 2015 wyniosło ogółem 100,70% planu, a na obszarach prokuratur apelacyjnych kształtowało się na poziomie od 93,29% (PA Katowice) do 107,12% (PA Warszawa). Prokuratura Generalna pobrała dochody w wysokości 105,65% planu. W ujęciu kwotowym najwyższe udziały w osiągniętych dochodach mają apelacje w: Warszawie – 15,66% (2 618 tys. zł), Gdańsku – 12,64% (2 113 tys. zł) oraz Katowicach – 12,06% (2 017 tys. zł).

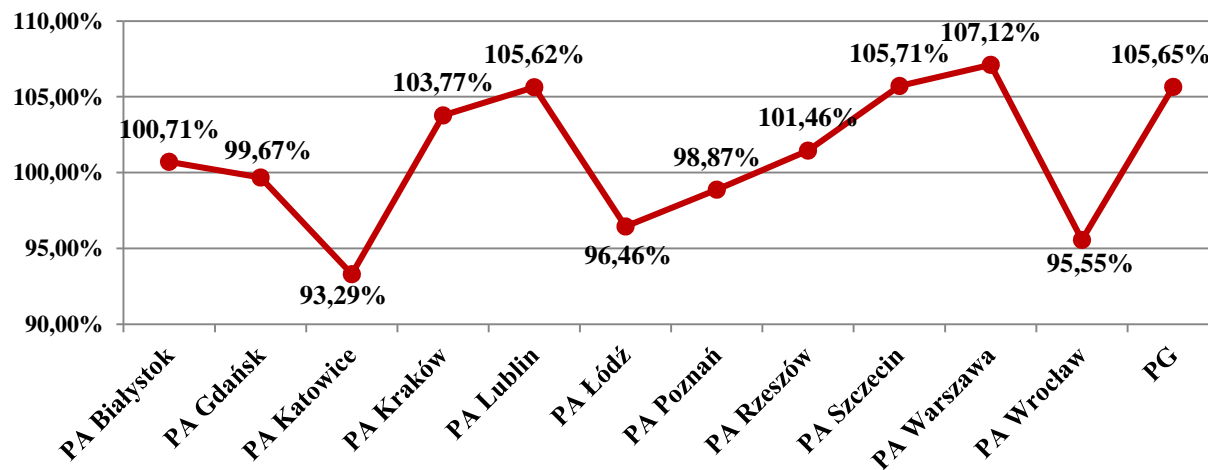
Dochody zrealizowane i ich procentowe wykonanie w poszczególnych jednostkach prokuratury przedstawia poniższa tabela oraz wykres.

L.p.	Wyszczególnienie	2014 r.	2015 r.		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa	Wykonanie		
		tys. zł				
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem część 88		19 814	16 606	16 723	84,40	100,70
1	PA Białystok	1 085	851	857	78,99	100,71
2	PA Gdańsk	2 221	2 120	2 113	95,14	99,67
3	PA Katowice	2 382	2 162	2 017	84,68	93,29
4	PA Kraków	2 121	1 539	1 597	75,29	103,77
5	PA Lublin	2 123	1 565	1 653	77,86	105,62
6	PA Łódź	1 647	1 383	1 334	81,00	96,46
7	PA Poznań	1 406	1 242	1 228	87,34	98,87
8	PA Rzeszów	796	687	697	87,56	101,46
9	PA Szczecin	939	806	852	90,73	105,71
10	PA Warszawa	3 296	2 444	2 618	79,43	107,12
11	PA Wrocław	1 549	1 506	1 439	92,90	95,55
12	Prokuratura Generalna	249	301	318	127,71	105,65

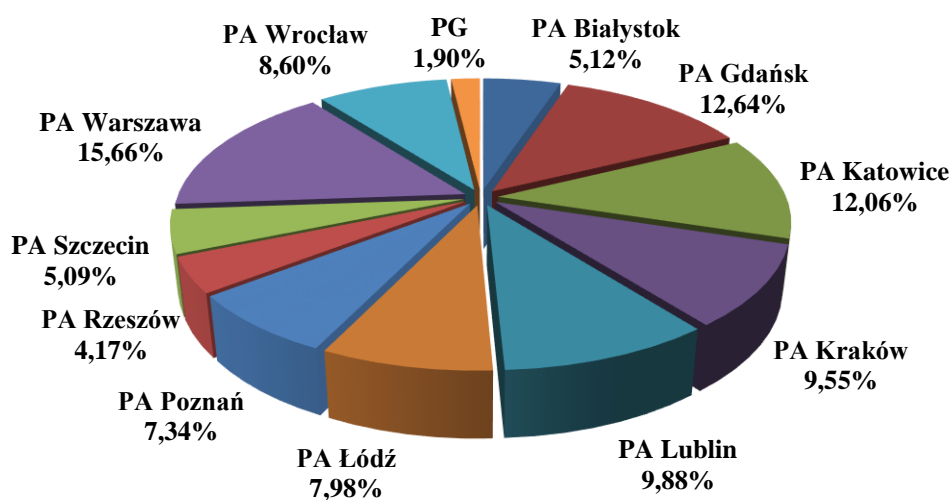
Wykonanie planu dochodów w ujęciu kwotowym.

Wykonanie planu dochodów w 2015 r. w ujęciu procentowym.

Udział poszczególnych jednostek prokuratury w wykonaniu dochodów budżetowych.

Ogólna kwota odchylenia w realizacji planu dochodów wynosząca 117 tys. zł (0,70%) świadczy o prawidłowym i rzetelnym zaplanowaniu dochodów budżetowych w części 88 – *Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury*, pomimo, iż ujęte w planach finansowych jednostek budżetowych dochody stanowią prognozy ich wielkości zgodnie z zapisami art. 52 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³.

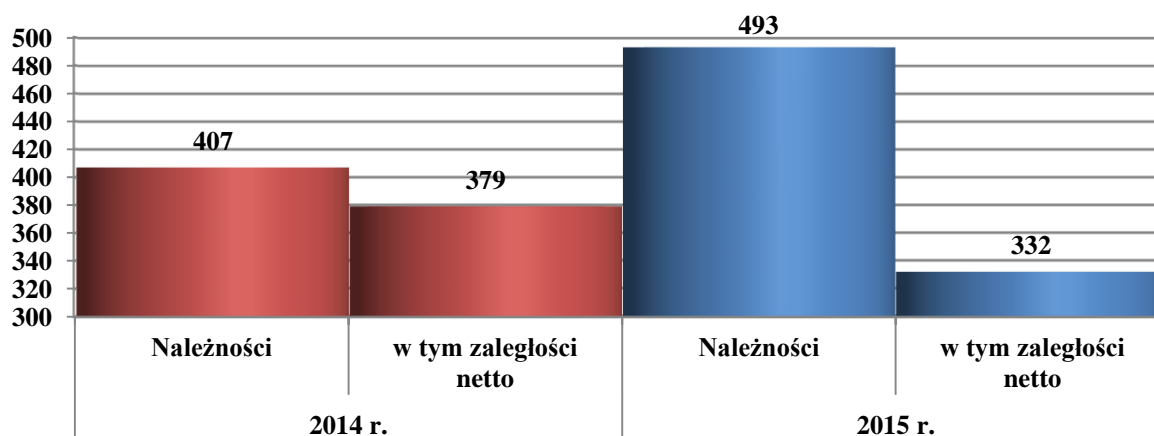
Należności z tytułu dochodów budżetowych

Na koniec 2015 r. wystąpiły należności z tytułu dochodów budżetowych na kwotę 493 tys. zł, co stanowiło 121,13% należności w stosunku do 2014 r. (wzrost o 86 tys. zł). W ramach tych należności zaległości netto na koniec 2015 r. wyniosły 332 tys. zł, co stanowiło 87,60% zaległości netto w stosunku do 2014 r. (spadek o 47 tys. zł). Należy zaznaczyć, że w ogólnej kwocie należności z tytułu dochodów budżetowych 67,34% stanowią należności netto, czyli należności o utrudnionym stopniu ściągальności, co, do których w dużej mierze wyczerpano drogę windykacji (w 2014 r. stosunek ten wynosił 93,12%).

Kształtowanie się należności, w tym zaległości netto, w całej części 88 przedstawia poniższa tabela oraz wykres.

³ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U.2013.855. z późn. zm.).

L.p.	Wyszczególnienie	2014 r.		2015 r.		5-3	6-4	5:3	6:4	4:3	6:5
		Należności	w tym zaległości netto	Należności	w tym zaległości netto						
		tys. zł									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Ogółem część 88	407	379	493	332	86	-47	121,13	87,60	93,12	67,34

W należnościach ogółem występujących w 2015 r. największy udział w wysokości 54,36% mają należności dotyczące wpływów z różnych dochodów (§ 0970) wynoszące 268 tys. zł, w tym zaległości netto w wysokości 130 tys. zł stanowią 48,51%. Należności wynikają głównie z prawomocnych postanowień sądów (nakazów zapłaty). Są to również należności z lat ubiegłych, w tym z tytułu nieuregulowania płatności przez najemców powierzchni użytkowych, różnych odszkodowań i innych wpływów.

Należności dotyczące pozostałych odsetek (§ 0920) w kwocie 74 tys. zł, stanowią 15,01% należności ogółem. Zaległości netto w tym paragrafie wyniosły 74 tys. zł, co stanowi 100% należności. Powstają w wyniku naliczania odsetek od zaległości z tytułu nieuregulowania należności głównych pozostających do spłaty przez dłużników.

Należności z tytułu grzywien i kar pieniężnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych (§ 0580) stanowią 13,79% należności ogółem i wyniosły 68 tys. zł, w tym zaległości netto wynoszące 53 tys. zł stanowią 77,94%. Dotyczą głównie naliczonych kar umownych za nieterminowe wykonanie przedmiotu zawartych umów.

Należności w pozostałych paragrafach stanowią łącznie 16,84% należności ogółem. Kwotowo 83 tys. zł, w tym zaległości netto wynoszą 75 tys. zł i stanowią 90,36%.

Zasadniczo są to należności, w stosunku do których wyczerpano wszelką drogę windykacyjną, a ich egzekucja prowadzona jest poprzez organy uprawnione w tym zakresie. W większości przypadków, pomimo posiadania prawomocnych wyroków sądu z klauzulą wykonalności, postępowania egzekucyjne pozostają bezskuteczne. Przyczyną tego stanu rzeczy

jest trudna sytuacja finansowa dłużników - brak źródeł dochodu, kłopoty zdrowotne i rodzinne, patologie społeczne. Niejednokrotnie opisywani dłużnicy posiadają zobowiązania w stosunku do innych podmiotów. W tych przypadkach należności na rzecz Prokuratury – z uwagi na istniejący stan prawny – egzekwowane są w dalszej kolejności.

W strukturze zaległości netto, zaległości sprzed 2015 r. stanowią 68,37% (227 tys. zł), zaległości powyżej 90 dni stanowią 15,06% (50 tys. zł), natomiast zaległości do 90 dni stanowią 16,57% (55 tys. zł). Zaległości powyżej 90 dni w należnościach ogółem stanowią 10,14%.

Strukturę należności oraz wskaźniki udziału zaległości netto w zależności od terminów ich spłaty przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Wartość należności na dzień 1.01.2015 r. (bilans otwarcia)	ZWIĘKSZENIA (powstałe w 2015 r.)	ZMNIJSZENIA (dokonane w 2015 r.)	Wartość należności pozostających na ewidencji (na dzień 31.12.2015 r.) w tys. zł								Wskaźnik udziału (%)		
				w tym zaległości:								zaległości pow. 90 dn. w należnościach (kol.11:6)	zaległości pow. 90 dn. w zalegl. "razem" (kol.11:9)	zaległości sprzed 2015 r. w zalegl. "razem" (kol.12:9)
				ogółem	wzrost/spadek (%)	Struktura (%)	razem: (wg wyliczenia: kol.10+11+12)	do 90 dni	powyżej 90 dni	sprzed 2015 r. (ujętych w b.o. 2015 r.)				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Należności ogółem		409	14 200	14 116	493	20,54	100,00	332	55	50	227	10,14	15,06	68,37
w tym:														
	§ 0570	34	57	42	49	44,12	9,94	45	16	9	20	18,37	20,00	44,44
	§ 0580	98	193	223	68	-30,61	13,79	53	12	29	12	42,65	54,72	22,64
	§ 0690	4	460	460	4	0,00	0,81	0	0	0	0	0,00	-	-
	§ 0700	36	10 717	10 728	25	-30,56	5,07	25	1	0	24	0,00	0,00	96,00
	§ 0750	9	333	337	5	-44,44	1,01	5	0	0	5	0,00	0,00	100,00
	§ 0830	0	22	22	0	-	0,00	0	0	0	0	-	-	-
	§ 0870	1	158	159	0	-100,00	0,00	0	0	0	0	-	-	-
	§ 0920	74	791	791	74	0,00	15,01	74	2	9	63	12,16	12,16	85,14
	§ 0970	153	1 469	1 354	268	75,16	54,36	130	24	3	103	1,12	2,31	79,23

W trakcie 2015 r.

- nie odpisano żadnej należności z tytułu przedawnienia,
- na raty rozłożono należności w wysokości 26 tys. zł,
- umorzono należności w wysokości 50 tys. zł,
- odroczone termin spłaty należności w wysokości 4 tys. zł.

WYDATKI BUDŻETOWE

USTAWA BUDŻETOWA

Zgodnie ustawą budżetową na rok 2015 z dnia 15 stycznia 2015 r. (Dz. U. z 2015 r., poz.153) plan wydatków budżetowych dla części 88 budżetu państwa *Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury* na 2015 r. został określony w wysokości **1 946 461 tys. zł** i był wyższy od planu wg ustawy budżetowej na 2014 r. (1 864 434 tys. zł) o 82 027 tys. zł, tj. o 4,40%.

Na kwotę 1 946 461 tys. zł składały się planowane wydatki w:

1. Dział 753 - Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne:

- Rozdziale 75302 - Uposażenia prokuratorów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne - w wysokości **237 146 tys. zł**,

2. Dział 755 - Wymiar sprawiedliwości:

- Rozdziale 75505 - Jednostki powszechne prokuratury - w wysokości **1 709 315 tys. zł**.

Plan finansowy wydatków budżetowych wg ustawy budżetowej przedstawia poniższa tabela.

L.p.	Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa	Ustawa budżetowa	4-3	4:3
		2014 r.	2015 r.		
		tys. zł			%
1	2	3	4	5	6
Wydatki ogółem w części 88		1 864 434	1 946 461	82 027	104,40
1	Rozdział 75302 <i>Uposażenia prokuratorów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne</i>	215 825	237 146	21 321	109,88
2	Rozdział 75505 <i>Jednostki powszechne prokuratury</i>	1 648 609	1 709 315	60 706	103,68

Na wzrost budżetu Prokuratury wg ustawy budżetowej na 2015 r. o 4,40% w stosunku do ustawy budżetowej na 2014 r. wpływ miało:

- zwiększenie środków w rozdziale 75302 z tytułu uposażeń prokuratorów w stanie spoczynku o kwotę 21 321 tys. zł, tj. o 9,88%,
- zwiększenie wydatków w podstawowym rozdziale funkcjonowania Prokuratury (75505) o kwotę 60 706 tys. zł, tj. o 3,68%, w tym: na wynagrodzenia 39 957 tys. zł (grupa orzecznicza wzrost o 40 181 tys. zł, grupa urzędnicza zmniejszenie o 224 tys. zł - dotyczy wydatków realizowanych w ramach programów operacyjnych), pozapłacowe wydatki bieżące 20 827 tys. zł (w tym na postępowania prokuratorskie 11 000 tys. zł, dzierzawa łącz 6 000 tys. zł, składka rentowa 3 735 tys. zł), świadczenia na rzecz osób fizycznych 132 tys. zł, oraz zmniejszenie wydatków na współfinansowanie projektów z udziałem środków UE o 210 tys. zł.

ZMIANY BUDŻETOWE

W trakcie roku budżetowego plan wydatków ustalony w ustawie budżetowej na 2015 rok został zwiększony z tytułu przyznanych rezerw celowych o łączną kwotę **6 956 tys. zł** i zamknął się kwotą **1 953 417 tys. zł**.

Szczegółowe dane dotyczące przyznanych rezerw oraz stopnia ich wykonania zaprezentowano w części dotyczącej realizacji planu wydatków w 2015 r.

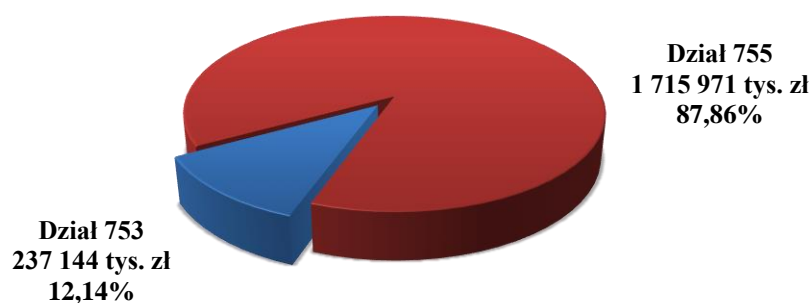
WYKONANIE PLANU WYDATKÓW

Budżet prokuratury po stronie wydatków został zrealizowany w wysokości 1 953 115 tys. zł, co stanowiło 99,98% planowanych wydatków. W porównaniu z 2014 r. wykonane wydatki były wyższe o 69 924 tys. zł, tj. o 3,71%.

Wykonanie planu wydatków według poszczególnych działów w części 88 przedstawia poniższa tabela.

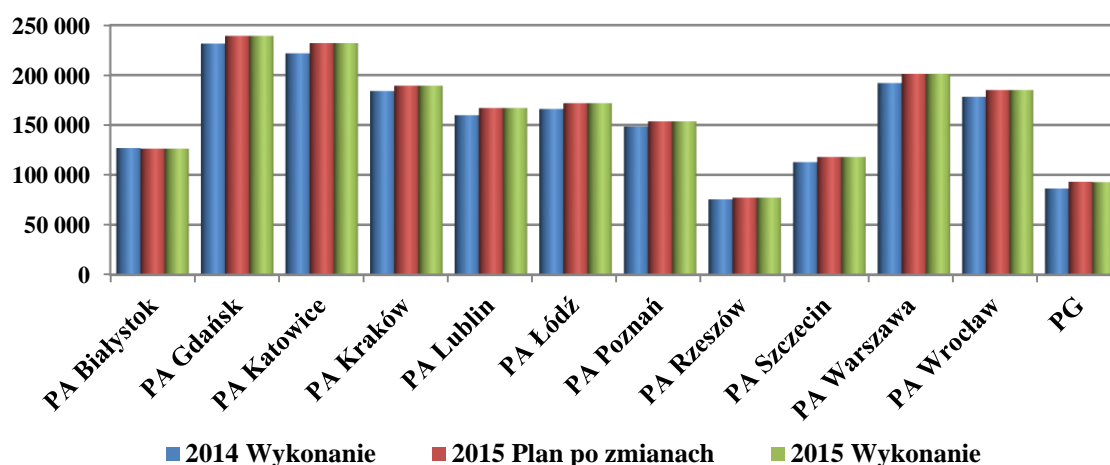
Wyszczególnienie	2014 r.	2015 r.		4-2	4-3	4:3	4:2		Udział w całości wykonania budżetu
	Wykonanie	Plan po zmianach	Wykonanie				Nominalnie	Realnie wzrost/spadek	
	tys. zł						%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ogółem część 88	1 883 191	1 953 417	1 953 115	69 924	-302	99,98	103,71	104,65	100,000
Dział 753	215 825	237 146	237 144	21 319	-2	100,00	109,88	110,88	12,14
Dział 755	1 667 366	1 716 271	1 715 971	48 605	-300	99,98	102,92	103,85	87,86

Strukturę wykonania budżetu przedstawia poniższy wykres.

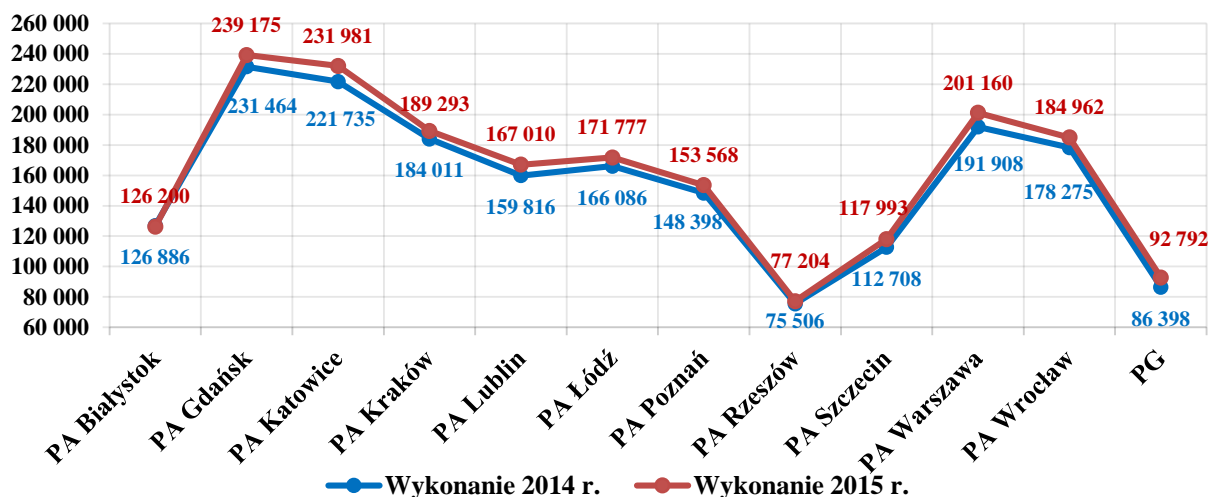
Kształtowanie się wykonania planu wydatków w jednostkach prokuratury bezpośrednio podległych dysponentowi części przedstawia poniższa tabela oraz wykres:

L.p.	Wyszczególnienie	2014 r.	2015 r.		5-3	5-4	5:3	5:4	Udział jednostek w wykonaniu ogółem
		Wykonanie	Plan po zmianach	Wykonanie					
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ogółem część 88		1 883 191	1 953 417	1 953 115	69 924	-302	103,71	99,98	100,00
1	PA Białystok	126 886	126 201	126 200	-686	-1	99,46	100,00	6,46
2	PA Gdańsk	231 464	239 175	239 175	7 711	0	103,33	100,00	12,25
3	PA Katowice	221 735	231 981	231 981	10 246	0	104,62	100,00	11,88
4	PA Kraków	184 011	189 294	189 293	5 282	-1	102,87	100,00	9,69
5	PA Lublin	159 816	167 010	167 010	7 194	0	104,50	100,00	8,55
6	PA Łódź	166 086	171 777	171 777	5 691	0	103,43	100,00	8,80
7	PA Poznań	148 398	153 568	153 568	5 170	0	103,48	100,00	7,86
8	PA Rzeszów	75 506	77 205	77 204	1 698	-1	102,25	100,00	3,95
9	PA Szczecin	112 708	117 993	117 993	5 285	0	104,69	100,00	6,04
10	PA Warszawa	191 908	201 163	201 160	9 252	-3	104,82	100,00	10,30
11	PA Wrocław	178 275	184 979	184 962	6 687	-17	103,75	99,99	9,47
12	Prokuratura Generalna	86 398	93 071	92 792	6 394	-279	107,40	99,70	4,75

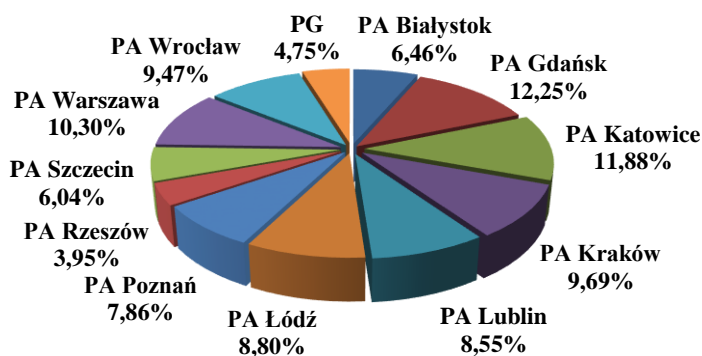

Wykonanie planu wydatków w 2015 r. kształtowało się w poszczególnych jednostkach prokuratury w wysokości od 100% do 99,70% (Prokuratura Generalna). Największy udział w wykonaniu budżetu Prokuratury miały jednostki obszaru PA w Gdańsku 12,25% (w 2014 r. 12,29%) oraz PA w Katowicach 11,88% (w 2014 r. 11,77%), natomiast najniższy udział miały PA w Rzeszowie 3,95% (4,01% w 2014 r.) oraz Prokuratura Generalna 4,75% (4,59% w 2014 r.).

Porównanie wielkości wydatkowanych środków finansowych w roku 2015 i 2014 w części 88 obrazuje poniższy wykres.

Udział procentowy jednostek w wykonaniu wydatków ogółem w 2015 r.

WYDATKI W DZIALE 753 - OBOWIĄZKOWE UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE

Plan wydatków w dziale 753 - *Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne*, rozdziale 75302 *Uposażenia prokuratorów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne*, paragrafie 3110 – *Świadczenia społeczne* został określony na kwotę 237 146 tys. zł. Zrealizowane wydatki w wysokości 237 144 tys. zł, tj. 100% planu dotyczyły wypłat:

- uposażeń prokuratorów w stanie spoczynku - 187 246 tys. zł,
- uposażeń rodzinnych - 49 175 tys. zł,
- zasiłków pogrzebowych - 344 tys. zł,
- ryczałtów energetycznych - 223 tys. zł,
- dodatków kompensacyjnych - 41 tys. zł,
- dodatków kombatanckich - 102 tys. zł,
- dodatków dla sierot zupełnych - 13 tys. zł.

Dynamika świadczeń społecznych wykazała wzrost wydatków w porównaniu z rokiem 2014 o 9,88%. Zrealizowane wydatki były wyższe o 21 319 tys. zł. Powyższy wzrost wydatków był konsekwencją odejścia uprawnionych prokuratorów w stan spoczynku w 2015 r. oraz wzrostem podstawy uposażenia związaną z ustawową regulacją wynagrodzeń grupy orzeczniczej w 2015 r., z którymi korelowana jest wysokość uposażeń prokuratorów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne. Jednostki prokuratury zakończyły rok 2015 w tym obszarze ze zobowiązaniami niewymagalnymi w kwocie 2 285 tys. zł (w 2014 r. 2 571 tys. zł).

Średnie świadczenie w 2015 r. wyniosło 8 420 zł i było wyższe od świadczenia z 2014 r. (8 015 zł) o 5,05%. Średnioroczna liczba świadczeniobiorców w 2015 r. wyniosła 2 347 osób, w 2014 r. 2 244 osób, średnioroczny wzrost o 103 świadczeniobiorców.

WYDATKI W DZIALE 755 - WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

Podstawowa działalność jednostek prokuratury jest finansowana w dziale 755 - *Wymiar Sprawiedliwości*, rozdziale 75505 - *Jednostki powszechne prokuratury*. Wydatki w przedmiotowym dziale stanowią 87,86% wydatków ogółem (w 2014 r. 88,54%) i są realizowane w następujących grupach wydatków:

- świadczenia na rzecz osób fizycznych,
- wydatki bieżące jednostek budżetowych,
- wynagrodzenia,
- pochodne od wynagrodzeń,
- wydatki bieżące pozapłacowe,
- wydatki majątkowe,
- wydatki na współfinansowanie programów i projektów z udziałem środków Unii Europejskiej,
- wydatki na finansowanie programów ze środków bezzwrotnych pochodzących z Unii Europejskiej.

Kształtowanie się planu wydatków wg ustawy budżetowej oraz planu po zmianach przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	2014 r.		2015 r.		4-2	3-2	5-4	8-7	4:2
	Ustawa	Plan po zmianach	Ustawa	Plan po zmianach					
	tys. zł								
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>
WYDATKI DZIAŁ 755	1 648 609	1 667 568	1 709 315	1 716 271	60 706	18 959	6 956	-12 003	103,68
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	3 056	3 545	3 188	3 478	132	489	290	-199	104,32
Wydatki bieżące	1 616 359	1 628 676	1 677 143	1 676 732	60 784	12 317	-411	-12 728	103,76
w tym:									
wynagrodzenia	1 193 797	1 185 495	1 233 978	1 218 498	40 181	-8 302	-15 480	-7 178	103,37
pochodne od wynagrodzeń	69 274	63 832	71 298	66 276	2 024	-5 442	-5 022	420	102,92
pozapłacowe wydatki bieżące	353 288	379 349	371 867	391 958	18 579	26 061	20 091	-5 970	105,26
w tym:									
wydatki na postępowania prokuratorskie	155 807	176 014	166 807	168 540	11 000	20 207	1 733	-18 474	107,06
pozostałe wydatki bieżące	197 481	203 335	205 060	223 418	7 579	5 854	18 358	12 504	103,84
Wydatki majątkowe	28 850	31 843	28 850	31 403	0	2 993	2 553	-440	100,00
Współfinansowanie projektów z udziałem środków UE	344	3 446	117	4 592	-227	3 102	4 475	1 373	34,01
Finansowanie projektów z udziałem środków UE	0	58	17	17	17	58	0	-58	-
Finansowanie programów ze środków bezzwrotnych pochodzących z UE	0	0	0	49	0	0	49	49	-

Wydatki w tym dziale zostały zrealizowane w wysokości 1 715 971 tys. zł, tj. na poziomie 99,98% planu po zmianach. W porównaniu do 2014 r. zrealizowano wydatki w kwocie o 48 605 tys. zł większej. Wzrost wydatków stanowił 2,92%.

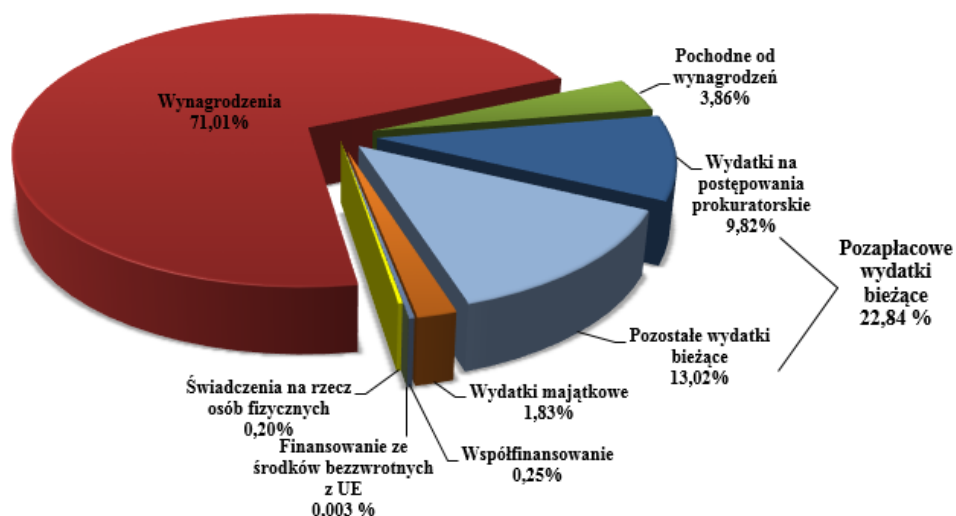
Realizacja wydatków w 2015 r. wg grup ekonomicznych przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	2014 r.	2015 r.		4-2	4-3	4:3	4:2	Udział w wykonaniu 2015 r.
	Wykonanie	Plan po zmianach	Wykonanie					
	tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9
WYDATKI W CZĘŚCI 88 DZIAŁ 755	1 667 366	1 716 271	1 715 971	48 605	-300	99,98	102,92	100,00
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	3 545	3 478	3 478	-67	0	100,00	98,11	0,20
Wydatki bieżące	1 628 666	1 676 732	1 676 725	48 059	-7	100,00	102,95	97,71
w tym:								
wynagrodzenia	1 185 495	1 218 498	1 218 497	33 002	-1	100,00	102,78	71,01
poходne od wynagrodzeń	63 832	66 276	66 274	2 442	-2	100,00	103,83	3,86
pozapłacowe wydatki bieżące	379 339	391 958	391 954	12 615	-4	100,00	103,33	22,84
w tym:								
wydatki na postępowania prokuratorskie	176 014	168 540	168 540	-7 474	0	100,00	95,75	9,82
pozostałe wydatki bieżące	203 325	223 418	223 414	20 089	-4	100,00	109,88	13,02
Wydatki majątkowe	31 682	31 403	31 403	-279	0	100,00	99,12	1,83
Współfinansowanie projektów z udziałem środków UE	3 417	4 592	4 316	899	-276	93,99	126,31	0,25
Finansowanie projektów z udziałem środków UE	56	17	0	-56	-17	0,00	0,00	0,00
Finansowanie programów ze środków bezzwrotnych pochodzących z UE	0	49	49	49	0	100,00	-	0,003

Udział poszczególnych grup w strukturze zrealizowanych wydatków działu 755 w 2015 r. przedstawia się następująco:

- świadczenia na rzecz osób fizycznych - 0,20% (w 2014 r. – 0,21%),
- wynagrodzenia – 71,01% (w 2014 r. – 71,10%),
- pochodne od wynagrodzeń – 3,86% (w 2014 r. – 3,83%),
- postępowania prokuratorskie – 9,82% (w 2014 r. – 10,56%),
- pozostałe wydatki bieżące – 13,02% (w 2014 r. – 12,19%),
- wydatki majątkowe – 1,83% (w 2014 r. – 1,90%),
- współfinansowanie projektów z udziałem środków UE – 0,25% (w 2014 r. – 0,20%),
- finansowanie programów ze środków bezzwrotnych pochodzących z UE – 0,003%.

Struktura wykonania wydatków w roku 2015 w dziale 755.

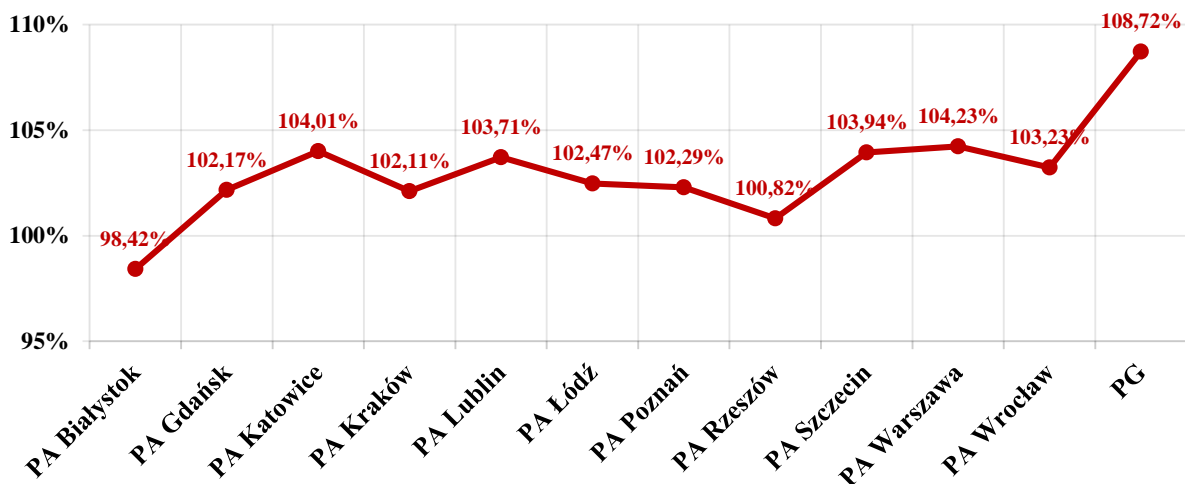

W odniesieniu do 2014 r. poniesione wydatki ogółem stanowiły 102,92%, a na obszarach poszczególnych prokuratur apelacyjnych dynamika wydatków wynosiła od 98,42% (PA Białystok) do 104,23% (PA Warszawa).

Zrealizowane wydatki w dziale 755, rozdziale 75505 w 2015 r. wg poszczególnych dysponentów przedstawia poniższa tabela.

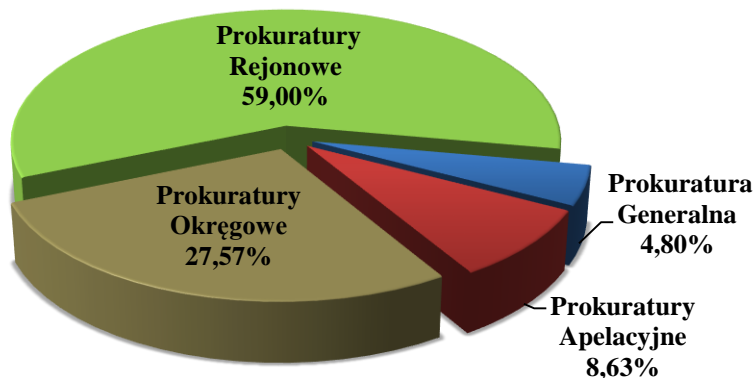
L.p.	Wyszczególnienie	2014 r.		2015 r.		5-3	5-4	5:3	5:4
		Wykonanie	Plan po zmianach	Wykonanie					
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Ogółem część 88 działy 755		1 667 366	1 716 271	1 715 971	48 605	-300	102,92	99,98	
1	PA Białystok	114 180	112 378	112 377	-1 803	-1	98,42	100,00	
2	PA Gdańsk	208 348	212 868	212 868	4 520	0	102,17	100,00	
3	PA Katowice	202 701	210 829	210 829	8 128	0	104,01	100,00	
4	PA Kraków	165 490	168 987	168 986	3 496	-1	102,11	100,00	
5	PA Lublin	140 262	145 473	145 472	5 210	-1	103,71	100,00	
6	PA Łódź	147 994	151 647	151 647	3 653	0	102,47	100,00	
7	PA Poznań	128 849	131 800	131 800	2 951	0	102,29	100,00	
8	PA Rzeszów	66 574	67 122	67 121	547	-1	100,82	100,00	
9	PA Szczecin	101 448	105 445	105 445	3 997	0	103,94	100,00	
10	PA Warszawa	172 138	179 425	179 425	7 287	0	104,23	100,00	
11	PA Wrocław	155 194	160 230	160 213	5 019	-17	103,23	99,99	
12	Prokuratura Generalna	64 188	70 067	69 788	5 600	-279	108,72	99,60	

Wykonanie planu wydatków w 2015 r. w stosunku do 2014 r.

Procentowe wykonanie wydatków w 2015 r. wg miejsca ich powstawania, tj. w podziale na poszczególne jednostki organizacyjne prokuratury wyniosło:

- Prokuratura Generalna – 4,80%,
- prokuratury apelacyjne – 8,63%,
- prokuratury okręgowe – 27,57%,
- prokuratury rejonowe – 59,00%.

ŚWIADCZENIA NA RZECZ OSÓB FIZYCZNYCH

Ustawa budżetowa na 2015 r. określiła wydatki w tej grupie na kwotę 3 188 tys. zł. W trakcie realizacji budżetu planowane wydatki zostały zwiększone o kwotę 290 tys. zł i ostatecznie plan na koniec roku wyniósł 3 478 tys. zł. Wydatki zrealizowano w wysokości 3 478 tys. zł, tj. w wysokości 100% planu po zmianach.

Powyższe wydatki dotyczyły w szczególności:

- zwrotu kosztów przejazdów, diet, noclegów (biegłym, świadkom) – 1 161 tys. zł
- ryczałtów wypłacanych kuratorom zawodowym – 317 tys. zł

– świadczeń związanych z postępowaniem mediacyjnym –	133 tys. zł
– zwrotów utraconych wynagrodzeń –	6 tys. zł
– ryczałtów wypłacanych kuratorom społecznym –	30 tys. zł
– zwrotu utraconych wynagrodzeń (biegłych, świadków) –	19 tys. zł
– pozostałe wydatki (§ 3030) –	176 tys. zł
– wydatków osobowych niezaliczanych do wynagrodzeń (§ 3020) –	1 617 tys. zł
– zasądzonych rent (§ 3050) –	19 tys. zł

Dynamika wykonanych świadczeń w odniesieniu do 2014 r. stanowi 98,11%, co przekłada się na zmniejszenie wydatkowanych środków o kwotę 67 tys. zł.

WYDATKI BIEŻĄCE

Wynagrodzenia

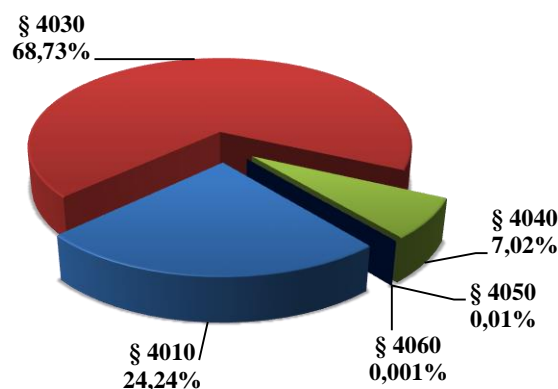
Kwota planu wydatków według ustawy budżetowej w tej grupie wyniosła 1 233 978 tys. zł, w ciągu roku została zmniejszona o kwotę 15 480 tys. zł (w 2014 r. - 8 302 tys. zł) i ostatecznie zamknęła się kwotą 1 218 498 tys. zł. Wydatki zrealizowano w wysokości 1 218 497 tys. zł, tj. w wysokości 100% planu po zmianach.

W ujęciu kwotowym najwyższy wzrost wydatkowanych środków finansowych w porównaniu z rokiem 2014, tj. o 24 485 tys. zł (o 3,01%) dotyczył wynagrodzeń prokuratorów oraz asesorów (§ 4030) i wynikał z ustawowych regulacji wynagrodzeń dla grupy orzeczniczej. Wynagrodzenia urzędników i pracowników innych wzrosły o 5 217 tys. zł, tj. o 1,80%. Środki na dodatkowe wynagrodzenie roczne w 2015 r. były wyższe o 3 360 tys. zł, co stanowi wzrost na poziomie 4,09%.

Kształtowanie się planu wydatków w grupie wydatków na wynagrodzenia przedstawia poniższa tabela.

L.p.	Wyszczególnienie	2014 r.		2015 r.		5-4	6-3	6:3	6:5
		Wykonanie	Ustawa	Plan po zmianach	Wykonanie				
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ogółem część 88 dział 755		1 185 495	1 233 978	1 218 498	1 218 497	-15 480	33 002	102,78	100,00
1	§ 4010 -Wynagrodzenie pracowników	290 093	289 116	295 310	295 310	6 194	5 217	101,80	100,00
2	§ 4030 - Wynagrodzenia osobowe sędziów i prokuratorów oraz asesorów i aplikantów	812 999	850 825	837 485	837 484	-13 340	24 485	103,01	100,00
3	§ 4040 - Dodatkowe wynagrodzenie roczne	82 164	93 797	85 524	85 524	-8 273	3 360	104,09	100,00
4	§ 4050 - Uposażenia żołnierzy zawodowych oraz funkcjonariuszy	220	219	161	161	-58	-59	73,18	100,00
5	§ 4070 - Dodatkowe uposażenie roczne dla żołnierzy zawodowych oraz nagrody roczne dla funkcjonariuszy	19	21	18	18	-3	-1	94,74	100,00

Struktura wykonania wydatków na wynagrodzenia w 2015 r.

Średnie wynagrodzenie w 2014 r. i 2015 r. wg *Sprawozdania z wykonania zatrudnienia i wynagrodzeń w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury (PG-DB 4)* poszczególnych grup zatrudnienia przedstawia się następująco:

L.p.	Wyszczególnienie	2014 r.		2015 r.		5:3	6:4
		Średnie wynagrodzenie bez dodatkowego wynagrodzenia rocznego	Średnie wynagrodzenie z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym	Średnie wynagrodzenie bez dodatkowego wynagrodzenia rocznego	Średnie wynagrodzenie z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym		
		w zł					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	PROKURATORZY	10 750,66	11 564,87	11 166,13	12 032,85	103,86	104,05
2	ASESORZY	7 077,86	7 536,60	7 501,90	8 055,88	105,99	106,89
3	URZĘDNICY I INNI PRACOWNICY	3 373,52	3 643,83	3 441,14	3 712,36	102,00	101,88
4	ASYSTENCI PROKURATORA	3 829,87	4 138,30	3 858,52	4 170,54	100,75	100,78

Średnie wynagrodzenie w 2015 r. w porównaniu z 2014 r. prokuratorów wzrosło o 3,86%, a uwzględniając dodatkowe wynagrodzenie rocznie (Dwr) o 4,05%. Jest to konsekwencja zarówno zmiany wynagrodzenia wynikającej z obligatoryjnych podwyżek wynagrodzenia przysługujących prokuratorom związanych z nabyciem uprawnień do kolejnej stawki awansowej (art. 62 ust. 1eb ustawy o prokuraturze⁴), wzrostu dodatków stażowych, jak i przede wszystkim waloryzacji płac prokuratorskich w 2015 r. związanej ze zmianą podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego prokuratorów do kwoty 3 739,97 zł, tj. o 3,51% w stosunku do kwoty bazowej z 2014 r. (3 612,51 zł).

Podobna sytuacja występuje w przypadku wynagrodzeń asesorskich. Średnie wynagrodzenie bez uwzględnienia dodatkowego wynagrodzenia rocznego wzrosło o 5,99% (z kwoty 7 077,86 w 2014 r do kwoty 7 501,90 zł), natomiast po uwzględnieniu Dwr o 6,89% (z kwoty 7 536,60 w 2014 r do kwoty 8 055,88 zł w 2015 r.).

Od 2009 r. brak było ustawowych regulacji podwyższających wynagrodzenia urzędników, innych pracowników oraz asystentów prokuratora. Wynagrodzenia urzędników i innych pracowników wzrosły rok do roku o 2%, a uwzględniając Dwr o 1,88%. Wynagrodzenia asystentów prokuratorskich odpowiednio o 0,75% i 0,78% z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym.

Pochodne od wynagrodzeń

Wydatki zaliczane do grupy pochodnych od wynagrodzeń, tj. składki na ubezpieczenia społeczne oraz składki na Fundusz Pracy zostały zrealizowane w roku 2015 w wysokości 66 274 tys. zł (w 2014 r. 63 832 tys. zł), co stanowi 100 % planu po zmianach.

Wydatki w 2015 r. stanowiły 103,83% wydatków zrealizowanych w 2014 r. i były wyższe o 2 442 tys. zł.

Wydatki na koszty postępowań prokuratorskich

Wykonanie wydatków na postępowania prokuratorskie w ramach świadczeń na rzecz osób fizycznych oraz wydatków bieżących pozapłacowych (§ 3030, § 4170 i § 4610) wyniosło w 2015 r. 170 369 tys. zł i było niższe w stosunku do 2014 r. o 7 598 tys. zł, tj. o 4,27%. Plan wg ustawy budżetowej (168 835 tys. zł) w trakcie realizacji budżetu został zwiększony o kwotę 1 534 tys. zł i zamknął się kwotą 170 369 tys. zł. Dodatkowe środki stanowią 0,91% wydatków zaplanowanych w ustawie na koszty postępowań prokuratorskich (w 2014 r. 12,85%).

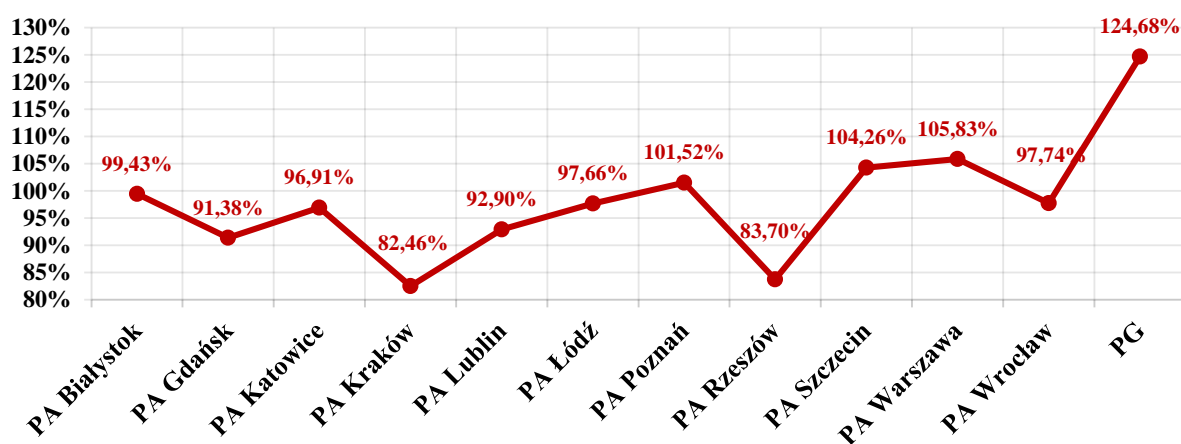
⁴ Ustawa o prokuraturze (Dz.U.2011.270.1599 z późn. zm.).

Głównym źródłem zwiększenia planu w tym obszarze były zmiany w planie wydatków bieżących w ramach własnego planu finansowego.

Wydatki na prowadzone postępowania prokuratorskie w poszczególnych jednostkach przedstawia poniższa tabela.

L.p.	Wyszczególnienie	2014 r.		2015 r.		6-3	5-4	6:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa	Plan po zmianach	Wykonanie				
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Wydatki w części 88 dział 755		177 967	168 835	170 369	170 369	-7 598	1 534	95,73	100,91
1	PA Białystok	7 947	7 735	7 902	7 902	-45	167	99,43	102,16
2	PA Gdańsk	26 520	24 752	24 234	24 234	-2 286	-518	91,38	97,91
3	PA Katowice	21 513	19 860	20 848	20 848	-665	988	96,91	104,97
4	PA Kraków	19 757	19 484	16 291	16 291	-3 466	-3 193	82,46	83,61
5	PA Lublin	14 725	14 270	13 680	13 680	-1 045	-590	92,90	95,87
6	PA Łódź	18 192	16 664	17 766	17 766	-426	1 102	97,66	106,61
7	PA Poznań	15 615	14 484	15 852	15 852	237	1 368	101,52	109,44
8	PA Rzeszów	6 668	5 723	5 581	5 581	-1 087	-142	83,70	97,52
9	PA Szczecin	9 005	9 172	9 389	9 389	384	217	104,26	102,37
10	PA Warszawa	20 278	19 576	21 460	21 460	1 182	1 884	105,83	109,62
11	PA Wrocław	17 670	17 043	17 270	17 270	-400	227	97,74	101,33
12	Prokuratura Generalna	77	72	96	96	19	24	124,68	133,33

Wykonanie wydatków w 2015 r. w stosunku do 2014 r. przedstawia poniższy wykres.

Powyższe wydatki generowane są toczącymi się postępowaniami prokuratorskimi, wynikającymi z obowiązujących regulacji prawnych w tym zakresie. W szczególności dotyczyły:

- wynagrodzeń biegłych - 54 371 tys. zł,
- należności z tytułu wydawania opinii akademii medycznych - 32 975 tys. zł,
- należności z tytułu wydawania opinii pozostałych instytucji - 29 900 tys. zł,
- kosztów doręczenia wezwań i innych pism - 18 215 tys. zł,
- wynagrodzeń tłumaczy przysięgłych - 12 020 tys. zł,

– kosztów przewozu zwłok -	3 532 tys. zł,
– usług prosekcyjnych i przechowywania zwłok, ekshumacji -	2 712 tys. zł,
– kosztów tłumaczenia dokumentacji -	2 277 tys. zł,
– kosztów obserwacji szpitalnej -	2 017 tys. zł,
– opłat za parkingi i holowanie zabezpieczonych pojazdów -	1 792 tys. zł,
– kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielanej z urzędu -	1 417 tys. zł,
– kosztów wynajmu sali sekcyjnej -	1 346 tys. zł,
– zwrotu kosztów diet, przejazdów i noclegów świadkom oraz biegłym -	1 161 tys. zł,
– kosztów kserowania dokumentacji -	843 tys. zł,
– kosztów przechowywania dowodów rzeczowych -	403 tys. zł,
– ryczałtów wypłacanych kuratorom zawodowym -	317 tys. zł,
– kosztów ogłoszeń w prasie, radiu i telewizji -	269 tys. zł,
– kosztów przejazdów sędziów, prokuratorów i innych osób z powodu czynności w toku postępowania -	194 tys. zł,
– świadczeń związanych z postępowaniem mediacyjnym -	134 tys. zł,
– kosztów zabezpieczeń komorniczych -	131 tys. zł,
– pozostałych wynagrodzeń wypłacanych osobom wykonującym czynności na zlecenie prokuratora	106 tys. zł,
– wynagrodzeń kuratorów zastępujących strony w postępowaniu przygotowawczym -	52 tys. zł,
– kosztów egzekucji komorniczej -	44 tys. zł,
– ryczałtów wypłacanych kuratorom społecznym -	30 tys. zł,
– innych kosztów postępowania sądowego i prokuratorskiego (pozostałe koszty postępowania prokuratorskiego, pozostałe wydatki na rzecz osób fizycznych, koszty sprowadzania i przewozu oskarżonego, zwrot utraconych wynagrodzeń świadków i biegłych) -	4 111 tys. zł.

Największe zmiany wydatków w porównaniu do 2014 r. dotyczyły:

- wynagrodzeń biegłych – zmniejszenie wydatków o 13,58%, tj. 8 545 tys. zł (w 2014 r. wydatki stanowiły kwotę 62 916 tys. zł),
- kosztów doręczenia wezwań i innych pism - zmniejszenie wydatków o 12,71%, tj. 2 653 tys. zł (w 2014 r. wydatki stanowiły kwotę 20 868 tys. zł),
- wynagrodzeń tłumaczy przysięgłych - zmniejszenie wydatków o 6,09%, tj. 779 tys. zł (w 2014 r. wydatki stanowiły kwotę 12 799 tys. zł),

- kosztów tłumaczenia dokumentacji – zwiększenie wydatków o 140,19%, tj. 1 329 tys. zł (w 2014 r. wydatki stanowiły kwotę 948 tys. zł),
- należności z tytułu wydawania opinii pozostałych instytucji – zwiększenie wydatków o 1,61%, tj. 475 tys. zł (w 2014 r. wydatki stanowiły kwotę 29 425 tys. zł).

Pozostałe wydatki bieżące pozapłacowe

Pozostałe wydatki bieżące związane z bieżącym funkcjonowaniem i działalnością powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury zostały zrealizowane w wysokości 223 414 tys. zł, tj. w wysokości 100 % planu po zmianach i 109,88% poniesionych wydatków w roku 2014 (203 325 tys. zł).

Ogółem w odniesieniu do ustawy budżetowej plan pozostałych wydatków bieżących został zwiększony o 18 358 tys. zł (w 2014 r. 5 854 tys. zł), co stanowi wzrost w wysokości 8,95% do planu wg ustawy budżetowej (w 2014 r. 2,96%).

Najistotniejsze pozycje w strukturze zrealizowanych wydatków w 2015 r. niniejszej grupy stanowią wydatki w następujących paragrafach klasyfikacji budżetowej:

- § 4300 *Zakup usług pozostałych* – 46 420 tys. zł (w 2014 r. 43 216 tys. zł),
- § 4210 *Zakup materiałów i wyposażenia* – 40 989 tys. zł (w 2014 r. 32 232 tys. zł),
- § 4400 *Oplaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe* – 32 058 tys. zł (w 2014 r. 31 984 tys. zł),
- § 4270 *Zakup usług remontowych* – 25 794 tys. zł (w 2014 r. 20 272 tys. zł),
- § 4260 *Zakup energii* – 23 677 tys. zł (w 2014 r. 23 211 tys. zł),
- § 4440 *Odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych* – 15 676 tys. zł (w 2014 r. 15 719 tys. zł),
- § 4450 *Udzielone pożyczki na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych sędziów i prokuratorów* – 10 353 tys. zł (w 2014 r. 6 081 tys. zł),
- § 4410 *Podróże służbowe krajowe* – 9 112 tys. zł (w 2014 r. 9 131 tys. zł),
- § 4360 *Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych* – 4 582 tys. zł (w 2014 r. 4 049 tys. zł),
- § 4480 *Podatek od nieruchomości* – 3 064 tys. zł (w 2014 r. 3 037 tys. zł),
- § 4140 *Wpłaty na PFRON* – 3 011 tys. zł (w 2014 r. 3 529 tys. zł),
- § 4170 *Wynagrodzenia bezosobowe* - 1 712 tys. zł (w 2014 r. 1 391 tys. zł),
- § 4430 *Różne opłaty i składki* – 1 147 tys. zł (w 2014 r. 1 355 tys. zł).

Zestawienie pozostałych wydatków bieżących w ujęciu paragrafów klasyfikacji budżetowej przedstawia poniższa tabela.

§	Wyszczególnienie	2014 r.		2015 r.		6-3	5-4	6:3	6:5
		Wykonanie	Ustawa	Plan po zmianach	Wykonanie				
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
OGÓLEM		203 325	205 060	223 416	223 414	20 114	18 356	109,88	100
4060	Pozostałe należności funkcjonariuszy	20	0	15	15	20	15	75,00	100
4090	Honoraria	145	170	111	111	-34	-59	76,55	100
4140	Wpłaty na PFRON	3 529	0	3 011	3 011	-518	3 011	85,32	100
4170	Wynagrodzenia bezosobowe	1 391	2 900	1 712	1 712	321	-1 188	123,08	100
4210	Zakup materiałów i wyposażenia	32 232	25 340	40 991	40 989	8 757	15 651	127,17	100
4220	Zakup środków żywności	203	227	284	284	81	57	139,90	100
4230	Zakup leków, wyrobów medycznych i produktów biobójczych	1	0	0	0	-1	0	0,00	-
4240	Zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek	57	87	99	99	42	12	173,68	100
4260	Zakup energii	23 211	24 163	23 677	23 677	466	-486	102,01	100
4270	Zakup usług remontowych	20 272	21 045	25 794	25 794	5 522	4 749	127,24	100
4280	Zakup usług zdrowotnych	699	784	721	721	22	-63	103,15	100
4300	Zakup usług pozostałych	43 216	47 146	46 420	46 420	3 204	-726	107,41	100
4340	Zakup usług remontowo-konserwatorskich dotyczących obiektów zabytkowych będących w użytkowaniu jednostek budżetowych	1 866	250	50	50	-1 816	-200	2,68	100
4350	Zakup usług dostępu do Internetu	1 146	0	0	0	-1 146	0	0,00	-
4360	Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	4 049	5 912	4 582	4 582	533	-1 330	113,16	100
4380	Zakup usług obejmujących tłumaczenia	811	818	983	983	172	165	121,21	100
4390	Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii	68	81	109	109	41	28	160,29	100
4400	Oplaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pom. garażowe	31 984	32 454	32 058	32 058	74	-396	100,23	100
4410	Podróże służbowe krajowe	9 131	8 684	9 112	9 112	-19	428	99,79	100
4420	Podróże służbowe zagraniczne	341	379	415	415	74	36	121,70	100
4430	Różne opłaty i składki	1 355	1 619	1 147	1 147	-208	-472	84,65	100
4440	Odpisy na ZFŚS	15 719	15 686	15 676	15 676	-43	-10	99,73	100
4450	Udzielone pożyczki na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych sędziów i prokuratorów	6 081	11 117	10 353	10 353	4 272	-764	170,25	100
4480	Podatek od nieruchomości	3 037	3 325	3 064	3 064	27	-261	100,89	100
4500	Pozostałe podatki na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	3	4	1	1	-2	-3	33,33	100
4510	Oplaty na rzecz budżetu Państwa	634	689	481	481	-153	-208	75,87	100
4520	Oplaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	898	1 023	944	944	46	-79	105,12	100
4530	Podatek od towarów i usług (VAT)	0	5	18	18	18	13	-	100
4540	Składki do organizacji międzynarodowych	13	15	13	13	0	-2	100,00	100
4580	Pozostałe odsetki	70	0	96	96	26	96	137,14	100
4590	Kary i odszkodowania wypłacane na rzecz osób fizycznych	327	0	492	492	165	492	150,46	100
4600	Kary i odszkodowania wypłacane na rzecz osób prawnych i innych jedn.org.	86	0	147	147	61	147	170,93	100
4610	Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	31	0	47	47	16	47	151,61	100

§	Wyszczególnienie	2014 r.	2015 r.			6-3	5-4	6:3	6:5
		Wykonanie	Ustawa	Plan po zmianach	Wykonanie				
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	699	1 137	793	793	94	-344	113,45	100

Realizacja budżetu w grupie wydatków bieżących pozapłacowych odbywała się w sposób oszczędny i racjonalny, czego efektem było zabezpieczenie wydatków w pierwszej kolejności na wydatki obligatoryjne dotyczące funkcjonowania jednostek prokuratury (czynsze, media, opłaty i składki, odpisy, usługi) i na koszty postępowań prokuratorskich. Wydatki na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych prokuratorów zrealizowano w wysokości 1,24% wydatków na wynagrodzenia prokuratorów przy ustawowym limicie wynoszącym do 6%.

W ramach wydatków bieżących w 2015 roku realizowano 47 zadań remontowych w budynkach jednostek prokuratury na łączną kwotę 14 322 tys. zł, w tym m.in.:

- PA Białystok – Remont budynku Prokuratury Apelacyjnej w Białymstoku przy ul. Sienkiewicza 69 - 792 tys. zł,
- PO Bielsko-Biała – Remont budynku Prokuratury Rejonowej Bielsko-Biała Południe przy ul. Sobieskiego - 1 638 tys. zł,
- PO Gdańsk – Remont PR Gdańsk-Śródmieście, Gdańsk-Wrzeszcz, Gdańsk-Oliwa - 850 tys. zł,
- PO Gliwice – Remont budynku PR Tarnowskie Góry - 1 811 tys. zł,
- PO Siedlce – Remont siedziby Prokuratury Okręgowej w Siedlcach - 622 tys. zł,
- PO Płock – Remont budynku Prokuratury Rejonowej w Sochaczewie ul. Ziemowita - 1 038 tys. zł,
- PO Zielona Góra – Remont obiektu - Prokuratury Rejonowej w Żaganiu - 650 tys. zł.

Szczegółowe zestawienie zadań remontowych realizowanych w 2015 roku przedstawia Załącznik nr 1.

WYDATKI MAJĄTKOWE

Zaplanowane w ustawie budżetowej na 2015 r. wydatki majątkowe w wysokości 28 850 tys. zł, tj. w wysokości takiej samej jak w 2014 r., zostały zwiększone w trakcie realizacji budżetu o kwotę 2 553 tys. zł w wyniku otrzymania dodatkowych środków z rezerw

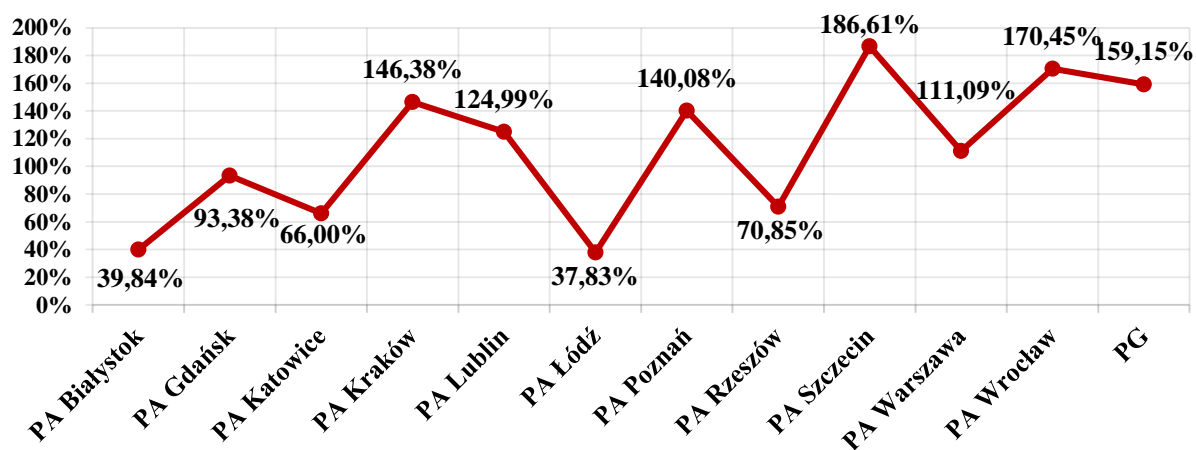

celowych (2 390 tys. zł) oraz decyzji Prokuratora Generalnego (163 tys. zł) i na koniec roku wyniosły 31 403 tys. zł. Plan wydatków majątkowych zrealizowano w kwocie 31 403 tys. zł, co stanowi 100% planu po zmianach.

Zrealizowane wydatki majątkowe przez poszczególne prokuratury apelacyjne przedstawia poniższa tabela.

L.p.	Wyszczególnienie	2014 r.		2015 r.		6-3	5-4	6-5	6:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa	Plan po zmianach	Wykonanie					
		tys. zł								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Wydatki w części 88 dział 755		31 682	28 850	31 403	31 403	-279	2 553	0	99,12	108,85
1	PA Białystok	7 282	1 153	2 901	2 901	-4 381	1 748	0	39,84	251,60
2	PA Gdańsk	1 178	550	1 100	1 100	-78	550	0	93,38	200,00
3	PA Katowice	5 123	3 051	3 381	3 381	-1 742	330	0	66,00	110,82
4	PA Kraków	2 911	2 737	4 261	4 261	1 350	1 524	0	146,38	155,68
5	PA Lublin	3 049	4 300	3 811	3 811	762	-489	0	124,99	88,63
6	PA Łódź	756	1 900	286	286	-470	-1 614	0	37,83	15,05
7	PA Poznań	2 907	3 982	4 072	4 072	1 165	90	0	140,08	102,26
8	PA Rzeszów	1 794	1 227	1 271	1 271	-523	44	0	70,85	103,59
9	PA Szczecin	986	1 500	1 840	1 840	854	340	0	186,61	122,67
10	PA Warszawa	1 307	139	1 452	1 452	145	1 313	0	111,09	1 044,60
11	PA Wrocław	379	100	646	646	267	546	0	170,45	646,00
12	Prokuratura Generalna	4 010	8 211	6 382	6 382	2 372	-1 829	0	159,15	77,73

Wykonanie wydatków majątkowych w 2015 r. w stosunku do wykonania 2014 r. przedstawia poniższy wykres.

Wykonanie wydatków majątkowych wg poszczególnych paragrafów klasyfikacji budżetowej przedstawia poniższa tabela.

L.p.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2014 r.	Wykonanie 2015 r.	4-3	4:3
		tys. zł			%
1	2	3	4	5	6
Wydatki majątkowe		31 682	31 403	-279	99,12
1	§ 6050	21 332	20 890	-442	97,93
2	§ 6060	10 350	10 513	163	101,57

W 2015 roku na inwestycje (§ 6050) wydatkowano kwotę 20 890 tys. zł, tj. o 442 tys. zł mniejszą niż w roku 2014. Wykonanie w tym paragrafie stanowiło 100 % planu po zmianach.

W trakcie 2015 roku zakończono 12 zadań inwestycyjnych (wykaz zadań inwestycyjnych zakończonych w 2015 roku, z efektami rzeczowymi w postaci uzyskanej powierzchni stanowi Załącznik nr 2), w tym 5 zadań z uzyskanym efektem w postaci przyrostu powierzchni o 5 239,08 m², 2 zadania w zakresie termomodernizacji budynków (uzyskanie wymaganych parametrów termoizolacyjności obiektów i poprawa warunków pracy), 1 zadanie w zakresie poprawy efektywności energetycznej obiektów (kompensacja mocy biernej w czterech jednostkach), 1 zadanie w zakresie dostosowania obiektu do przepisów p.poż. oraz 1 zadanie w zakresie wymiany dwóch dźwigów osobowych. Ponadto realizowano 12 zadań planowanych do zakończenia po 2015 roku.

Na podstawie systematycznie dokonywanych przeglądów technicznych oraz analizy potrzeb wynikających z konieczności poprawy warunków pracy prokuratorów i pracowników niezbędne jest zwiększenie zakresu robót budowlanych w budynkach należących do zasobu Skarbu Państwa, pozostających w trwałym zarządzie jednostek prokuratury. W roku 2015, podobnie jak latach poprzednich, ograniczone możliwości finansowe budżetu prokuratury uniemożliwiają wdrożenie większej ilości inwestycji, a tym samym poprawę stanu lokalowego.

Na zakupy inwestycyjne (w § 6060) wydatkowano kwotę 10 350 tys. zł, tj. 100% planu, z przeznaczeniem na:

- zakup środków transportu - 1 520 tys. zł (w 2014 r. 2 447 tys. zł),
- zakup sprzętu informatycznego - 5 071 tys. zł (w 2014 r. 3 319 tys. zł),
- zakup wartości niematerialnych i prawnych - 1 986 tys. zł (w 2014 r. 669 tys. zł),
- raty na zakup nieruchomości dla PR w Chorzowie - 1 011 tys. zł (w 2014 r. 1 011 tys. zł),
- zakupy inwestycyjne - sprzęt biurowy - 301 tys. zł (w 2014 r. 985 tys. zł),
- zakup sprzętu do utrzymania nieruchomości - 268 tys. zł (w 2014 r. 1 223 tys. zł),
- zakup sprzętu łączności - 100 tys. zł (w 2014 r. 379 tys. zł),
- zakupy inwestycyjne pozostałe - 256 tys. zł (w 2014 r. 317 tys. zł).

Efektowość energetyczna

Użytkowanie energii generuje najistotniejszą część kosztów utrzymania obiektów pozostających w dyspozycji powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. Poprawa efektywności energetycznej jest nie tylko koniecznością, lecz stanowi równocześnie wyraz odpowiedzialnej postawy wobec potrzeby ochrony środowiska. Dlatego też jednostki prokuratury - w ramach posiadanych środków finansowych - poszukują możliwości ograniczania zużycia energii poprzez bardziej racjonalne jej wykorzystanie oraz ograniczanie strat, dokonując modernizacji i wprowadzając w tym celu nowe energooszczędne materiały, urządzenia i systemy instalacyjne.

W 2015 roku powszechne jednostki organizacyjne prokuratury uwzględniając dyspozycję ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej (*tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku Nr 2167 ze zm.*) zrealizowały następujące działania w zakresie poprawy efektywności energetycznej:

1. Zadania inwestycyjne i remontowe ograniczające straty energii w obiektach prokuratury, przy czym należy podkreślić, że najbardziej efektywnym sposobem obniżenia kosztów ogrzewania jest ograniczenie nadmiernych strat ciepła przez przegrody zewnętrzne tj. dach, ściany, podłogi, okna. Działania termomodernizacyjne oraz modernizacyjne w tym zakresie przeprowadzono w obiektach: PR w Ełku, PR w Bartoszycach, PO Warszawa Praga w Warszawie (*przy udziale środków uzyskanych z NFOŚiGW ogółem w wysokości 5 176 tys. zł*), PR w Bielsku Białej, PR w Częstochowie Północ i Południe, PR w Tarnowskich Górach, PR w Jędrzejowie, PO w Nowym Sączu, PR w Muszynie, PR w Dąbrowie Tarnowskiej, PR w Żaganiu, PO w Siedlcach, PR Szczecin Zachód w Szczecinie.
2. W celu optymalizacji zużycia energii cieplnej kontynuowano działania związane z właściwym doбором grup taryfowych oraz optymalizacją wielkości mocy umownych w jednostkach: PO w Toruniu, PR w Świnoujściu, PO w Świdnicy, PR w Kłodzku, a także związane z ograniczeniem lub wyeliminowaniem opłat za energię bierną w tym: w PA w Gdańsku, PA we Wrocławiu, PA w Szczecinie, PO w Szczecinie, PR Szczecin Zachód, PO w Sieradzu.
3. Ponadto sukcesywnie sporządzane są audyty energetyczne obejmujące analizę efektywności energetycznej i ekonomicznej planowanych inwestycji wraz z optymalizacją jej zakresu, tak aby relacja pomiędzy nakładami inwestycyjnymi i efektami ekonomicznymi była najkorzystniejsza. W 2015 roku sporządzono 12 audytów (*11 energetycznych, 1 oświetleniowy*) między innymi dla: PO w Elblągu, PR

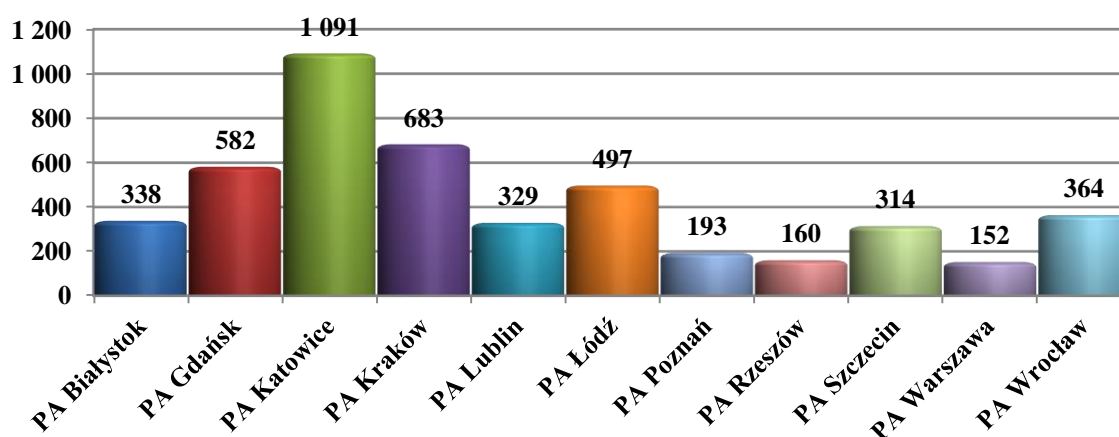
w Inowrocławiu, PR w Malborku, PR w Drawsku Pomorskim, PR we Włocławku, PR w Wodzisławiu Śląskim, PR w Trzyciance, PR w Krośnie Odrzańskim, PO w Zielonej Górze.

4. Systematycznej wymianie podlegają wyeksploatowane samochody osobowe na nowe, co w rezultacie powoduje optymalizację kosztów eksploatacji środków transportu oraz zmniejszenie emisji spalin (*ogółem 51 sztuk pojazdów w tym 18 w ramach leasingu*).
5. Dokonano zakupów *sprzętu informatycznego* o wysokiej klasie *energooszczędności* na łączną kwotę 5 071 tys. zł.

W efekcie działań podjętych na rzecz efektywności energetycznej budynki zużywają mniej energii, eliminowany jest energochłonny sprzęt, zwiększa się świadomość użytkowników w zakresie zachowań energooszczędnych, co przekłada się na efekty finansowe w zakresie utrzymania nieruchomości.

Podjęte przez powszechne jednostki organizacyjne prokuratury działania przyczyniły się od osiągnięcia efektów w postaci oszczędności w wysokości 4 703 tys. zł. Oszczędności uzyskano m.in. w ramach wydatków związanych z utrzymaniem nieruchomości, zakupem usług telekomunikacyjnych, usług pocztowych, czy eksploatacją pojazdów.

Uzyskane oszczędności (w tys. zł) w 2015 r. przez poszczególne apelacje przedstawia poniższy wykres.

PROJEKTY REALIZOWANE Z UDZIAŁEM ŚRODKÓW UNII EUROPEJSKIEJ

W ustawie budżetowej na rok 2015 dla części 88 budżetu państwa na realizację niżej przedstawionych projektów z udziałem środków Unii Europejskiej zaplanowano środki

w wysokości 752 tys. zł. W trakcie roku budżetowego przedmiotowe środki zwiększono do kwoty 30 685 tys. zł. Wykonanie wydatków stanowiło 28 825 tys. zł, tj. 93,94% planu po zmianach. Na przedmiotowe wykonanie składały się poniższe wydatki:

- 4 316 tys. zł - Współfinansowanie projektów z udziałem środków UE,
- 49 tys. zł - Finansowanie programów ze środków bezzwrotnych pochodzących z UE,
- 24 460 tys. zł - Budżet środków europejskich.

Wykonanie wydatków w zakresie realizowanych programów przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Ustawa	Plan po zmianach	Wykonanie	3-2	4-3	4:3
	tys. zł					%
<i>I</i>	2	3	4	5	6	7
Współfinansowanie projektów z udziałem środków UE	117	4 592	4 316	4 475	-276	93,99
Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka	28	4 488	4 213	4 460	-275	93,87
Program Operacyjny Kapitał Ludzki	24	104	103	80	-1	99,04
Krajowe Programy Operacyjne na lata 2014-2020	63	0	0	-63	0	-
Programy EWT 2014-2020	2	0	0	-2	0	-
Finansowanie projektów z udziałem środków UE	17	17	0	0	-17	0,00
Programy EWT 2014-2020	17	17	0	0	-17	0,00
Finansowanie programów ze środków bezzwrotnych pochodzących z UE	0	49	49	49	0	100,00
ISEC 2013	0	49	49	49	0	100,00
Wydatki budżetu środków europejskich	618	26 027	24 460	25 409	-1 567	93,98
Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka	164	25 443	23 876	25 279	-1 567	93,84
Program Operacyjny Kapitał Ludzki	135	584	584	449	0	100,00
Krajowe Programy Operacyjne na lata 2014-2020	319	0	0	-319	0	-
OGÓŁEM Wydatki na programy	752	30 685	28 825	29 933	-1 860	93,94
Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka	192	29 931	28 089	29 739	-1 842	93,85
Program Operacyjny Kapitał Ludzki	159	688	687	529	-1	99,85
Krajowe Programy Operacyjne na lata 2014-2020	382	0	0	-382	0	-
Programy EWT 2014-2020	19	17	0	-2	-17	0,00
ISEC 2013	0	49	49	49	0	100,00

W ramach wyżej przedstawionych Programów Operacyjnych realizowane były następujące projekty:

1. Projekt „*Wdrożenie oceny okresowej prokuratorów*” realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki przez Prokuraturę Generalną.

Zrealizowane wydatki w 2015 r. wyniosły 687 tys. zł, (w tym wydatki w ramach budżetu państwa 103 tys. zł oraz w ramach budżetu środków europejskich 584 tys. zł) i zostały przeznaczone m.in. na: rzecz usług związanych z organizacją i realizacją szkoleń

stacjonarnych i e-learningowego, opracowanie i druk podręcznika oraz świadczenie usług hotelarskich i restauracyjnych, przeprowadzenie szkoleń stacjonarnych dla użytkowników systemu digitalizacji akt oraz na wynagrodzenia osób zatrudnionych do obsługi projektu.

2. Projekt „**Wdrożenie systemu digitalizacji akt postępowań przygotowawczych oraz utworzenie lokalnych i centralnego repozytorium akt w postaci cyfrowej w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury**” realizowany w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka przez Prokuraturę Generalną.

W ramach projektu zrealizowano wydatki w kwocie 28 089 tys. zł, (w tym wydatki w ramach budżetu państwa 4 213 tys. zł oraz w ramach budżetu środków europejskich 23 876 tys. zł) przeznaczone m.in. na przygotowanie i wdrożenie oprogramowania aplikacyjnego – stworzenie systemu digitalizacji akt (oprogramowania aplikacyjnego), wdrożenie systemu w jednostkach organizacyjnych prokuratury i Prokuraturze Generalnej.

3. Projekt „**Usprawnienie metod dochodzeniowych oraz współpracy instytucjonalnej dla zwalczania oszustw dotyczących podatku VAT**” finansowany ze środków bezzwrotnych pochodzących z UE w wysokości 49 tys. zł przez Prokuraturę Generalną w ramach programu ISEC 2013. Środki z rezerwy celowej zostały zrealizowane na koszty wyjazdów zagranicznych prokuratorów oddelegowanych na obrady pierwszego okrągłego stołu polskich, rumuńskich i bułgarskich prokuratorów w ramach realizacji projektu w dniach 22-25 września 2015 r. w Sofii, jak również na zorganizowanie i przeprowadzenie w siedzibie Prokuratury Generalnej drugiego okrągłego stołu w dniach 18-20 listopada 2015 r.
4. W ramach **Programu Europejskiej Współpracy Terytorialnej 2014-2020** nie dokonano wydatków w 2015 r. Prokurator Okręgowy w Jeleniej Górze odstąpił od organizacji międzynarodowej konferencji prokuratorów w związku wdrażaniem istotnych zmian w strukturze organizacyjnej prokuratury związanych z nowym Regulaminem wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury oraz zmianą przepisów k.p.k., które weszły w życie z dniem 1 lipca 2015 r. W związku z powyższym Zarządzeniem Nr 24/15 Prokuratora Generalnego z dnia 8 kwietnia 2015 r. o blokowaniu planowanych wydatków budżetowych Prokuratury w 2015 roku została wprowadzona blokada wydatków budżetowych w kwocie 17 000 zł.
5. Projekt „**Budowa systemu wsparcia pracy prokuratora na etapie postępowania przygotowawczego i sądowego poprzez opracowanie i wdrożenie metodyk pracy w określonych kategoriach spraw**” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020 nie został zrealizowany przez Prokuraturę Generalną. Środki

finansowe zostały przeniesione na realizację projektów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki - 282 tys. zł (budżet państwa 42 tys. zł, budżet środków europejskich 240 tys. zł) oraz Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka -100 tys. zł, (budżet państwa 21 tys. zł, budżet środków europejskich 79 tys. zł).

Wydatki budżetu środków europejskich

Plan budżetu środków europejskich zaplanowany w ustawie budżetowej na 2015 r. w wysokości 618 tys. zł wzrósł na przestrzeni roku do kwoty 26 027 tys. zł. Dodatkowe środki finansowe w wysokości 25 409 tys. zł pochodzą z rezerw celowych, odpowiednio:

- 25 165 tys. zł w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka na realizację projektu „Wdrożenie systemu digitalizacji akt postępowań przygotowawczych oraz utworzenie lokalnych i centralnego repozytorium akt w postaci cyfrowej w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury" przez Prokuraturę Generalną:
- 3 137 tys. zł – płatność wykonawcy w ramach zadania *Przygotowanie i wdrożenie oprogramowania aplikacyjnego,*
- 8 625 tys. zł – płatności na rzecz wykonawców w ramach zadania *Zakup oprogramowania do transkrypcji mowy, infrastruktury towarzyszącej oraz komputerów przenośnych oraz zadania Zakup sprzętu i powiązanego z nim oprogramowania,*
- 8 330 tys. zł – płatność na rzecz wykonawcy w ramach zadania *Zakup sprzętu i powiązanego z nim oprogramowania,*
- 5 021 tys. zł – płatność na rzecz wykonawcy w ramach zadania *Zakup sprzętu i powiązanego z nim oprogramowania,*
- 52 tys. zł - środki przeznaczone są na sfinansowanie dodatków do wynagrodzeń oraz składek na ubezpieczenia społeczne dla członków zespołu projektowego zaangażowanych w realizację projektu,
- 244 tys. zł w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 na realizację projektu „Wdrożenie oceny okresowej prokuratorów" przez Prokuraturę Generalną.

Wydatki budżetu środków europejskich stanowiły 24 460 tys. zł (84,86% wydatków ogółem na programy). Wykonanie wyniosło 93,98 % planu po zmianach.

REALIZACJA PRYZNANYCH REZERW CELOWYCH

W trakcie realizacji budżetu plan wydatków budżetowych został zwiększony o dodatkowe środki finansowe tytułem otrzymanych **rezerw celowych w kwocie 6 956 tys. zł.**

Realizacja otrzymanych rezerw celowych przedstawia poniższe zestawienie:

Lp.	Data decyzji Ministra Finansów	Numer decyzji Ministra Finansów	Część, pozycja rezerwy	Kwota przyznaných środków	Kwota		Przeznaczenie środków	Jednostka realizująca
					wykonania	pozostała (5-6)		
					tys. zł			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem				6 956	6 681	275	-	-
1.	10.03.2015	MF/IP6/000203/2015/POKL/991.50.9.JUN	83 poz. 8	44	43	1	Realizacja projektu pt.: „Wdrożenie oceny okresowej prokuratorów” w ramach POKL	Prokuratura Generalna
2.	02.06.2015	MF/IP6/001344/2015/POIG/991.171.12.SZZ	83 poz. 8	554	554	0	Realizacja projektu pt. „Wdrożenie systemu digitalizacji akt postępowań przygotowawczych oraz utworzenie lokalnych i centralnego repozytorium akt w postaci cyfrowej w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury” w ramach POIG	Prokuratura Generalna
3.	29.07.2015	MF/FG2/002521/2015	83 poz. 59	1 162	1 162	0	Realizacja zadania pn. "Termomodernizacja budynków sektora finansów publicznych Prokurator Okręgowej w Olsztynie"	PO Olsztyn
4.	30.07.2015	MF/FG2/002619/2015	83 poz. 59	1 078	1 078	0	Realizacja zadania pn. "Zarządzanie energią w budynkach Prokuratury Okręgowej Warszawa-Praga w Warszawie"	PO Warszawa-Praga
5.	9.09.2015	MF/IP6/003100/2015/INNE	83 poz. 8	76	Korekta decyzją MF/IP6/003100/2015/INNE/KO1/991.406.131 a.MWM z dnia 24.12.2015 r.		Realizacja projektu pn. "Usprawnienie metod dochodzeniowych oraz współpracy instytucjonalnej dla zwalczania oszustw dotyczących podatku VAT” w ramach ISEC 2013.	Prokuratura Generalna
6.	10.09.2015	MF/FG2/003193/2015	83 poz. 59	152	Korekta decyzją MF/FG2/003193/2016/KO1 z dnia 22.12.2015		Realizacja zadania pn. "Zarządzanie energią w budynkach Prokuratury Okręgowej Warszawa-Praga w Warszawie"	PO Warszawa-Praga
7.	14.10.2015	MF/IP6/004293/2015/POIG/991.504.65.JUN	83 poz. 8	1 513	1 513	0	Realizacja projektu pt. „Wdrożenie systemu digitalizacji akt postępowań przygotowawczych oraz utworzenie lokalnych i centralnego repozytorium akt w postaci cyfrowej w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury” w ramach POIG	Prokuratura Generalna
8.	3.12.2015	MF/FG2/004791/2015	83 poz. 59	50	50	0	Realizacja zadania pn. "Termomodernizacja budynku Prokuratury Rejonowej w Biskupcu przy ul. Niepodległości 8 - etap II"	PO Olsztyn
9.	14.12.2015	MF/IP6/004862/2015/POIG/991.642.85.SZZ	83 poz. 8	1 470	1 470	0	Realizacja projektu pt. „Wdrożenie systemu digitalizacji akt postępowań przygotowawczych oraz utworzenie lokalnych i centralnego repozytorium akt w postaci cyfrowej w powszechnych jednostkach	Prokuratura Generalna

Lp.	Data decyzji Ministra Finansów	Numer decyzji Ministra Finansów	Część, pozycja rezerwy	Kwota przyznaných środków	Kwota		Przeznaczenie środków	Jednostka realizująca
					wykonania	pozostała (5-6)		
					tys. zł			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
							organizacyjnych prokuratury" w ramach POIG	
10.	22.12.2015	MF/FG2/003193/2016/KO1	83 poz. 59	150	150	0	Korekta decyzji MF/FG2/003193/2015 z dnia 10.09.2015 r. (zmniejszenie przyznanej kwoty z 152 tys. zł do 150 tys. zł)	PO Warszawa-Praga
11.	24.12.2015	MF/IP6/003100/2015/INNE/K01/991.406.131a.MWM	83 poz. 8	49	49	0	Korekta decyzji MF/IP6/003100/2015/INNE z dnia 9.09.2015 r. (zmniejszenie przyznanej kwoty z 76 tys. zł do 49 tys. zł)	Prokuratura Generalna
12.	29.12.2015	MF/IP6/005136/2015/POIG/91.775.95.JUN	83 poz. 8	886	612	274	Realizacja projektu pt. „Wdrożenie systemu digitalizacji akt postępowań przygotowawczych oraz utworzenie lokalnych i centralnego repozytorium akt w postaci cyfrowej w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury" w ramach POIG	Prokuratura Generalna

ZOBOWIĄZANIA

Na koniec roku 2015 r. w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury wystąpiły zobowiązania niewymagalne w kwocie 110 492 tys. zł.

Na kwotę zobowiązań składają się zobowiązana w dziale 753 w wysokości 2 285 tys. zł (w 2014 roku 2 571 tys. zł), oraz w dziale 755 w wysokości 108 207 tys. zł (w 2014 roku 107 597 tys. zł), w tym:

- w grupie świadczeń na rzecz osób fizycznych – 81 tys. zł (w 2014 r. – 95 tys. zł),
- w grupie wynagrodzeń – 88 189 tys. zł (w 2014 r. – 85 892 tys. zł),
- w grupie pochodnych od wynagrodzeń – 4 791 tys. zł (w 2014 r. – 4 700 tys. zł),
- w grupie wydatków bieżących pozapłacowych – 15 146 tys. zł (w 2014 r. – 16 902 tys. zł), z tym:
  - koszty postępowań prokuratorskich – 9 637 tys. zł (w 2014 r. – 11 144 tys. zł),
  - pozostałe wydatki bieżące – 5 509 tys. zł (w 2014 r. – 5 758 tys. zł),
- w grupie wydatków majątkowych – 0 tys. zł (w 2014 r. – 6 tys. zł),
- w grupie wydatków związanych z realizacją Programów Operacyjnych nie wystąpiły zobowiązania w 2015 r.

Zobowiązania niewymagalne w części 88 z podziałem na grupy rodzajowe przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	2014 r.	2015 r.	3-2	3:2
	tys. zł			%
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
ZOBOWIĄZANIA W CZĘŚCI 88 OGÓLEM	110 168	110 492	324	100,29
ZOBOWIĄZANIA DZIAŁ 753	2 571	2 285	-286	88,88
ZOBOWIĄZANIA DZIAŁ 755	107 597	108 207	610	100,57
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	95	81	-14	85,26
Wydatki bieżące	107 494	108 126	632	100,59
w tym:			0	
wynagrodzenia	85 892	88 189	2 297	102,67
pochodne od wynagrodzeń	4 700	4 791	91	101,94
pozapłacowe wydatki bieżące	16 902	15 146	-1 756	89,61
w tym:				
wydatki na postępowania prokuratorskie	11 144	9 637	-1 507	86,48
pozostałe wydatki bieżące	5 758	5 509	-249	95,68
Wydatki majątkowe	6	0	-6	0,00
Współfinansowanie projektów z udziałem środków UE	2	0	-2	0,00
Finansowanie projektów z udziałem środków UE	0	0	0	-
Finansowanie programów ze środków bezzwrotnych pochodzących z UE	0	0	0	-

Główną część wykazanych zobowiązań w dziale 755 stanowią zobowiązania związane z wynagrodzeniami (81,50%, w 2014 r. 79,90%). Są to m.in. wykazywane corocznie zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego, w paragrafie 4040 w wysokości 88 158 tys. zł oraz w paragrafie 4070 w kwocie 9 tys. zł. W odniesieniu do poprzedniego roku zobowiązania przedmiotowych paragrafach stanowią 102,91% i są wyższe o 2 494 tys. zł.

Zobowiązania odnoszące się do wydatków na pochodne od wynagrodzeń (zobowiązania z tytułu pochodnych od dodatkowego wynagrodzenia rocznego) stanowiły 4,43% zobowiązań działu 755 i wynosiły kwotę 4 791 tys. zł.

Pozapłacowe wydatki bieżące stanowiły 14,00% zobowiązań (15 146 tys. zł), w tym znaczną część stanowią zobowiązania dotyczące kosztów postępowań prokuratorskich (63,63%). W 2014 r. ich wielkość wyniosła 9 637 tys. zł i była niższa od zobowiązań na koniec 2014 r. (11 144 tys. zł) o 1 507 tys. zł, tj. o 13,52%. Zobowiązania dotyczące pozostałych wydatków bieżących stanowiły 36,37% zobowiązań pozapłacowych wydatków bieżących. W 2015 r. wynosiły 5 509 tys. zł i były niższe o 249 tys. zł (4,32%) od tych z roku ubiegłego (5 758 tys. zł).

WYKONANIE BUDŻETU ZADANIOWEGO PROKURATURY w 2015 r.

Wydatki w części 88 - *Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury* w układzie zadaniowym w 2015 r. realizowane były w czterech funkcjach budżetu państwa:

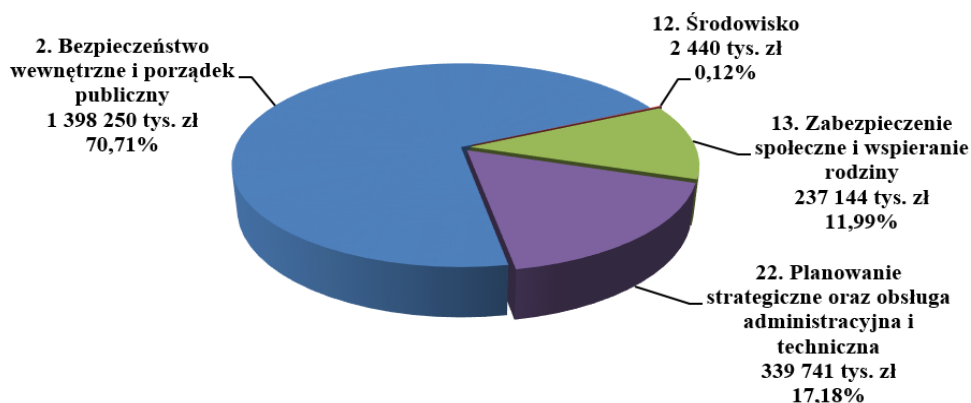
- Funkcja 2. Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny,
- Funkcja 12. Środowisko,
- Funkcja 13. Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny,
- Funkcja 22. Planowanie strategiczne oraz obsługa administracyjna i techniczna.

W ujęciu kwotowym największe wydatki dotyczą funkcji 2. *Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny*, gdzie wykonanie wyniosło 1 398 250 tys. zł i stanowi 70,71% całego wykonania budżetu (budżet państwa i budżet środków europejskich). Udział w wysokości 17,18% wynikający ze zrealizowanych wydatków w kwocie 339 741 tys. zł przypada na funkcje 22. *Planowanie strategiczne oraz obsługa administracyjna i techniczna*. Wydatki odnoszące się do w funkcji 13. *Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny* zrealizowano w wysokości 237 144 tys. zł, co stanowiło 11,99% wydatków ogółem. Pozostałe 0,12% dotyczy wydatków w funkcji 12. *Środowisko*, i kwoty 2 440 tys. zł.

Zestawienie wykonania wydatków w układzie funkcji przedstawia poniższa tabela:

L.p.	Numer i nazwa funkcji	Wykonanie 2015 r.	
		tys. zł	%
1	2	3	4
OGÓŁEM WYDATKI		1 977 575	100,00
1	2. Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny	1 398 250	70,71
2	12. Środowisko	2 440	0,12
3	13. Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny	237 144	11,99
4	22. Planowanie strategiczne oraz obsługa administracyjna i techniczna	339 741	17,18

Strukturę wykonania wydatków w układzie zadaniowym przedstawia poniższy wykres.

Prokurator Generalny, dysponent części 88, na realizację zadania 2.2. *Strzeżenie praworządności i czuwanie nad ściganiem przestępstw przez prokuraturę w 2015 r.* wydatkował kwotę 1 398 250 tys. zł. Celem zadania było zagwarantowanie bezpieczeństwa państwa i obywateli. Cel miał zostać osiągnięty poprzez:

- poprawę sprawności i skuteczności zwalczania przestępstw,
- poprawę sprawności i skuteczności prowadzonych postępowań,
- poprawę skuteczności i efektywności zwalczania przestępczości zorganizowanej,
- zapewnienie realizacji procesowych i pozaprosesowych uprawnień Prokuratora Generalnego,
- realizację zadań Prokuratora Generalnego w postępowaniach przed SN, TK, NSA oraz koordynowanie, monitoring i nadzór nad prowadzonymi postępowaniami przygotowawczymi.

Do monitorowania realizacji zadania wykorzystano następujące mierniki:

- wskaźnik pozostałości spraw karnych – wskazując wartość docelową na 2015 r. w wysokości 0,95,
- wskaźnik skuteczności ścigania – wskazując wartość docelową w wysokości 79,68,

- średnie miesięczne obciążenie sprawami karnymi w prokuraturach rejonowych - wskazując wartość docelową w wysokości 21,01,
- wskaźnik skuteczności zwalczania przestępczości zorganizowanej – wskazując wartość docelową w wysokości 62,67,
- liczba spraw zarejestrowanych w repetytoriach PG – wskazując wartość docelową w wysokości 1 172,
- liczba spraw rozpatrywanych przez: TK, SN, NSA z udziałem Prokuratora Generalnego - wskazując wartość docelową w wysokości 809,
- liczba spraw zarejestrowanych w rejestrach Dsn, Dsa, Mn - wskazując wartość docelową w wysokości 1 317.

Wskaźnik pozostałości spraw karnych wyliczony poprzez odniesienie liczby spraw karnych pozostających do załatwienia na następny okres sprawozdawczy do przeciętnego miesięcznego wpływu spraw karnych w danym okresie sprawozdawczym za 2015 r. wyniósł łącznie 0,99 sprawy, natomiast w budżecie zadaniowym na 2015 r. przewidywano wartość tego miernika w wysokości - 0,95 sprawy.

Wskaźnik skuteczności ścigania, który odnosi się do osób podejrzanych (oskarżonych) i jest odsetkiem liczby osób podejrzanych w sprawach karnych przesłanych sądowi celem rozpoznania, podzielonej przez liczbę osób podejrzanych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych. W budżecie zadaniowym na 2015 r. zakładano wartość tego miernika w wysokości 79,68, a uzyskano wartość - 77,29, co oznacza osiągnięcie mniej korzystnego wskaźnika z punktu widzenia realizacji celów i zadań prokuratury.

Z powyższego wynika, że w 2015 r. osiągnięto mniej korzystne wartości wskazanych wyżej mierników, jednakże nie mają one znaczącego wpływu z punktu widzenia realizacji zadań prokuratury. Podkreślić trzeba, że nie bez znaczenia dla realizacji tego zadania pozostaje nowelizacja procedury karnej wprowadzonej ustawą z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r., poz. 1247, z późn. zm.) oraz ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2015 r., poz. 396), które weszły w życie z dniem 1 lipca 2015 r. i niewątpliwie miały wpływ na wyniki pracy jednostek prokuratury.

Średnie miesięczne obciążenie sprawami karnymi w prokuraturach rejonowych - za 2015 r., osiągnięto mniej korzystny wskaźnik od zakładanego, bowiem średnie miesięczne obciążenie sprawami karnymi w prokuraturach rejonowych wynosiło 16,81 sprawy na prokuratora, przy zakładanej w planie - 21,01 sprawy. Powyższe spowodowane było zmianą

właściwości rzeczowej jednostek prokuratury, wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 września 2014 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. U. z 2014 r. poz. 1218, z późn. zm.), co spowodowało zauważalne zróżnicowanie wpływu spraw w jednostkach organizacyjnych poszczególnych szczebli w stosunku do okresu wcześniejszego. Odnotowano w szczególności znaczny wzrost wpływu spraw do jednostek szczebla okręgowego i apelacyjnego, przy znaczącym spadku wpływu spraw do jednostek szczebla rejonowego, co z przyczyn niezależnych od prokuratury spowodowało nieosiągnięcie zakładanego miernika.

Wskaźnik skuteczności zwalczania przestępczości zorganizowanej, który odnosi się do osób podejrzanych (oskarżonych) w sprawach prowadzonych w Wydziałach do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji w Prokuraturach Apelacyjnych i jest odsetkiem liczby osób podejrzanych w sprawach karnych przestanych sądowi celem rozpoznania, podzielonej przez liczbę osób podejrzanych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych, który wynosi 62,97, a w budżecie zadaniowym na 2015 r. przewidywano osiągnięcie miernika w wysokości 62,67, co oznacza osiągnięcie korzystnego wskaźnika z punktu widzenia realizacji celów i zadań prokuratury.

Liczba spraw zarejestrowanych w repetytoriach PG wyniosła 1 197, przy zakładanej wartości 1 172 sprawy.

Liczba spraw rozpatrywanych przez: TK, SN, NSA z udziałem Prokuratora Generalnego – z danych statystycznych dotyczących działalności Prokuratury Generalnej wynika, iż w 2015 r. przed TK, SN i NSA, rozpatrzono łącznie 949 spraw z udziałem Prokuratora Generalnego, co stanowi 117% planowanej wartości w całym 2015 r. (809).

Odnotowane liczby spraw rozpatrywanych z udziałem Prokuratora Generalnego wskazują na pełną realizację zadań Prokuratora Generalnego w tym zakresie.

Natomiast w odniesieniu do miernika **liczby spraw zarejestrowanych w Prokuraturze Generalnej w rejestrach Dsa, Dsn i Mn** wskazać należy, iż zakładano jego wartość na poziomie z 2014 r. - 1317 spraw. Na koniec 2015 r. wykonanie tego miernika wyniosło 1321 spraw, co wskazuje na pełną realizację tego zadania.

Zestawienie wykonania wydatków w układzie funkcji i zadań w części 88 przedstawia poniższa tabela.

Funkcja / zadanie (nr i nazwa)	Wykonanie ogółem	w tym:		Cel	Miernik		
		Budżet państwa	Budżet Środków Europej-		Nazwa	Plan wg ustawy budżeto-	Wykona- nie
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
2. Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny	1 398 250	1 373 790	24 460				
2.2. Strzeżenie praworządności i czuwanie nad ściganiem przestępstw przez prokuraturę	1 398 250	1 373 790	24 460	Zagwarantowanie bezpieczeństwa państwa i obywateli	Wskaźnik pozostałości spraw karnych	0,95	0,99
12. Środowisko	2 440	2 440	0				
12.2.W Poprawa jakości powietrza i przeciwdziałanie zmianom klimatu	2 440	2 440	0				
13. Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny	237 144	237 144	0				
13.2. Świadczenia społeczne	237 144	237 144	0	Sprawną realizacją ustawowo określonych świadczeń wypłacanych z budżetu państwa sędziom i prokuratorom w stanie spoczynku i ich rodzinom	Średnioroczna liczba świadczeniobiorców	2343	2346
22. Planowanie strategiczne oraz obsługa administracyjna i techniczna	339 741	339 741	0				
22.1.W Koordynacja merytoryczna działalności, planowania strategicznego i operacyjnego	26 015	26 015	0				
22.2.W Obsługa administracyjna	89 124	89 124	0				
22.3.Obsługa techniczna	224 602	224 602	0				
Wydatki ogółem	1 977 575	1 953 115	24 460				

Na realizację funkcji 2. Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny, zadania 2.2. Strzeżenie praworządności i czuwanie nad ściganiem przestępstw przez prokuraturę przeznaczono 1 398 250 tys. zł, w tym na:

- podzadanie 2.2.1 *Realizacja zadań w zakresie postępowania karnego i pozakarnego* kwotą 1 368 865 tys. zł,
- podzadanie 2.2.2 *Realizacja zadań Prokuratora Generalnego* kwotą 29 385 tys. zł.

Na realizację funkcji 12. *Środowisko* zadania 12.2 *Poprawa jakości powietrza i przeciwdziałanie zmianom klimatu*, podzadania 12.2.2 *Ochrona klimatu oraz handel emisjami zanieczyszczeń* przeznaczono kwotą 2 440 tys. zł.

Na realizację funkcji 13. *Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny* zadania 13.2 *Świadczenia społeczne*, podzadania 13.2.6 *Uposażenia dla sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku i uposażenia rodzinne* przeznaczono kwotą 237 144 tys. zł w tym na:

- uposażenia dla prokuratorów w stanie spoczynku oraz dodatki do tych uposażeń kwotę 187 398 tys. zł,
- uposażenia rodzinne oraz dodatki do tych uposażeń kwotę 49 410 tys. zł,
- pozostałe świadczenia kwotę 336 tys. zł.

Na realizację funkcji 22. *Planowanie strategiczne oraz obsługa administracyjna i techniczna* w 2015 r. przeznaczono kwotę 339 741 tys. zł, w tym na poszczególne zadania i podzadania:

- zadanie 22.1. *Koordinacja merytoryczna działalności, planowania strategicznego i operacyjnego* – wydatkowana kwota wynosi 26 016 tys. zł w tym na:
  - podzadanie 22.1.1. *Promocja, reprezentacja urzędu i doradztwo o charakterze programowym i ogólnopolitycznym* kwotę 10 249 tys. zł,
  - podzadanie 22.1.2. *Ochrona informacji, danych osobowych, zarządzanie systemem bezpieczeństwa informacji oraz obsługa prawna* kwotę 9 570 tys. zł,
  - podzadanie 22.1.3. *Audyt, kontrola oraz metody zarządzania* kwotę 6 197 tys. zł.
- zadanie 22.2. *Obsługa administracyjna* – wydatkowana kwota wynosi 89 124 tys. zł w tym na:
  - podzadanie 22.2.1. *Zarządzanie zasobami ludzkimi oraz realizacja polityki finansowej* na kwotę 53 482 tys. zł,
  - podzadanie 22.2.2. *Obsługa logistyczna* na kwotę 35 642 tys. zł,
- zadanie 22.3. *Obsługa techniczna* - wydatkowana kwota wynosi 224 601 tys. zł w tym na:
  - podzadanie 22.3.1. *Zarządzanie systemami teleinformatycznymi* na kwotę 48 350 tys. zł,
  - podzadanie 22.3.2. *Utrzymanie i odnowa majątku* na kwotę 176 251 tys. zł.

Kontrola wykonania budżetu państwa w części 88 - Powszechnie jednostki organizacyjne prokuratury za 2014 r. przez Najwyższą Izbę Kontroli.

W roku 2015 Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła kontrole w Prokuraturze Generalnej oraz w następujących jednostkach organizacyjnych:

- Prokuraturze Apelacyjnej w Krakowie,
- Prokuraturze Apelacyjnej w Warszawie,
- Prokuraturze Okręgowej w Elblągu,
- Prokuraturze Okręgowej w Katowicach,
- Prokuraturze Okręgowej w Poznaniu,
- Prokuraturze Okręgowej w Świdnicy,
- Prokuraturze Okręgowej we Wrocławiu.

Przedmiotem kontroli wykonania budżetu za 2014 rok realizowanych przez Najwyższą Izbę Kontroli były zagadnienia dotyczące: realizacji wydatków budżetowych, dochody budżetowe, ewidencja operacji finansowo - gospodarczych, sprawozdawczość, funkcjonowanie kontroli i nadzoru.

Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie wykonanie budżetu państwa za 2014 rok w części 88 Powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

W Prokuraturze Apelacyjnej w Warszawie i w Krakowie oraz w Prokuraturach Okręgowych w Katowicach, Elblągu, Gorzowie Wielkopolskim oraz we Wrocławiu Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykonanie budżetu.

Opisowe oceny, które Najwyższa Izba Kontroli stosuje w przypadku, gdy nie zostały spełnione kryteria dla oceny pozytywnej ani negatywnej, otrzymały Prokuratury Okręgowe w Poznaniu oraz w Świdnicy.

II. Postępowanie przygotowawcze

W 2015 r. w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury zarejestrowano łącznie 814 227 spraw karnych (o 233 884 spraw mniej niż w 2014 r.). Spadek liczby spraw karnych wynika w szczególności z nowelizacji procedury karnej wprowadzonej ustawą z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2013 r., poz. 1247, z późn. zm.) oraz ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2015 r., poz. 396). Zmiany wprowadzone powołanymi ustawami nowelizującymi spowodowały istotną modyfikację przepisów dotyczących nadzoru prokuratora nad postępowaniem przygotowawczym, m.in. uchylając obowiązek zatwierdzania przez prokuratora postanowień o umorzeniu postępowania w fazie in rem, w wyniku czego nieprokuratorskie organy postępowania przygotowawczego uzyskały znaczną samodzielność orzeczniczą. Okoliczność ta stanowi bezpośrednią i podstawową przyczynę ograniczenia liczby rejestrowanych w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury spraw karnych. Zmiany te nałożyły się na zaistniały na przestrzeni ostatnich lat ogólny spadek wpływu spraw karnych oraz zmiany w Kodeksie karnym wprowadzone ustawą z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, które weszły w życie z dniem 9 listopada 2013 r. i dokonały modyfikacji penalizacji zachowania objętego dotychczas znamionami występku z art. 178 a § 2 k.k. i przeniesienia odpowiedzialności za prowadzenie w stanie nietrzeźwości pojazdu innego niż mechaniczny na grunt Kodeksu wykroczeń oraz wprowadziły kontrawencjonalizację niektórych czynów przeciwko mieniu.

W 2015 r. załatwiono ogółem w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury 834 287 spraw karnych, o 214 903 mniej niż w roku ubiegłym. Zaznaczyć jednak trzeba, iż wskaźnik pozostałości spraw karnych na następny okres sprawozdawczy był w porównaniu z rokiem 2014 korzystniejszy, gdyż wyniósł 0,99 (w 2014 r. – 1,0).

Na koniec 2015 r. zmniejszyła się w skali kraju - w porównaniu z 2014 r. – o 20 060 łączna liczba spraw pozostałych do załatwienia na następny okres sprawozdawczy.

W odniesieniu do czasu trwania postępowania zmniejszeniu uległa:

- liczba spraw pozostających w toku powyżej 3 m-cy do 6 m-cy o 4 916 (z 14 149 do 9 233 spraw),

Natomiast zwiększeniu uległa:

- liczba spraw pozostających w toku powyżej 6 miesięcy do 1 roku o 1 960 (z 5 365 do 7 325 spraw),
- liczba spraw pozostających w toku powyżej roku do 2 lat o 401 (z 1 793 do 2 194 spraw),
- liczba spraw pozostających w toku powyżej 2 lat do 5 o 221 (z 798 do 1 019 spraw),
- liczba spraw pozostających w toku powyżej 5 lat o 60 (z 267 do 327 spraw).

Na poszczególnych szczeblach prokuratury dane dotyczące spraw długotrwałych przedstawiają się następująco.

W prokuraturach apelacyjnych na koniec okresu sprawozdawczego pozostało niezakończonych 568 spraw (o 264 więcej niż w roku ubiegłym), w tym pozostałość spraw o najdłuższym procesowym okresie ich prowadzenia kształtowała się następująco:

- 81 spraw trwających powyżej roku do 2 lat (o 15 więcej niż w 2014 r.);
- 99 spraw trwających powyżej 2 lat do 5 lat (o 7 więcej niż w 2014 r.);
- 73 sprawy trwające ponad 5 lat (o 10 więcej niż w 2014 r.).

W prokuraturach okręgowych na koniec okresu sprawozdawczego pozostało niezakończonych 3 974 sprawy (o 1 955 więcej niż w roku ubiegłym), w tym pozostałość spraw o najdłuższym procesowym okresie ich prowadzenia kształtowała się następująco:

- 486 spraw trwających powyżej roku do 2 lat (o 1 więcej niż w 2014 r.);
- 458 spraw trwających powyżej 2 lat do 5 lat (o 89 więcej niż w 2014 r.);
- 131 spraw trwających ponad 5 lat (o 29 więcej niż w 2014 r.).

W prokuraturach rejonowych na koniec okresu sprawozdawczego pozostało niezakończonych 62 371 spraw (o 22 279 mniej niż w roku ubiegłym), w tym pozostałość spraw o najdłuższym procesowym okresie ich prowadzenia kształtowała się następująco:

- 1 627 spraw trwających powyżej roku do 2 lat (o 385 więcej niż w 2014 r.);
- 462 sprawy trwające powyżej 2 lat do 5 lat (o 125 więcej niż w 2014 r.);
- 123 sprawy trwające ponad 5 lat (o 21 więcej niż w 2014 r.).

Prokurator Generalny, mając na uwadze znaczącą liczbę spraw długotrwałych, w 2015 r. kontynuował starania zmierzające do ograniczenia ich liczby. Aktualne pozostało zobowiązanie prokuratorów apelacyjnych i okręgowych do podejmowania działań w kierunku zwiększenia sprawności postępowań przygotowawczych, prowadzonych w podległych im jednostkach organizacyjnych, w tym działań zmierzających do wyraźnego zmniejszenia liczby

spraw długotrwałych. Zagadnienia te były omawiane podczas narad z kierownictwem podległych prokuratur.

Podkreślić trzeba także, iż w 2015 r. obowiązywały zalecenia Prokuratora Generalnego mające na celu wyeliminowanie nieprawidłowości stwierdzonych w toku lustracji tej kategorii spraw prowadzonych z jego inicjatywy w latach poprzednich, dotyczące:

- właściwego ukierunkowania prowadzonych postępowań i planowania czynności od wstępnego etapu postępowania,
- zapewnienia rytmiczności czynności procesowych w toku postępowania i przestrzegania wyznaczonych terminów ich realizacji w celu wyeliminowania nieuzasadnionych okresów bezczynności,
- zapewnienia właściwego poziomu merytorycznego wykonywanych czynności w celu uniknięcia potrzeby ich ponownego lub uzupełniającego przeprowadzania,
- sprawowania merytorycznego nadzoru nad czynnościami procesowymi wykonywanymi przez organy uprawnione do prowadzenia postępowania oraz właściwej reakcja na stwierdzone nieprawidłowości,
- niezwłocznego podejmowanie postępowania po ustaniu przyczyny uzasadniającej jego zawieszenie,
- zapewnienia właściwego poziomu merytorycznego decyzji kończących postępowanie (zarówno postanowień o umorzeniu, jak i aktów oskarżenia).

W 2015 r. wszczęto w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury w skali kraju łącznie 556 231 postępowań przygotowawczych, o 125 882 mniej niż w roku ubiegłym, w tym:

- 98 173 postępowań w formie śledztwa (co stanowiło 17,7% ogółu wszczętych postępowań), w tym 7 290 z nich – w formie śledztwa prowadzonego w całości przez prokuratora,
- 458 058 postępowań w formie dochodzenia (82,3% ogółu wszczętych postępowań).

W 2015 r. zakończono łącznie (bez odmów wszczęcia postępowania przygotowawczego) 692 761 postępowań, o 120 569 mniej niż w 2014 r.

Zmniejszyła się – o 32 663 sprawy – łączna liczba spraw przesłanych sądowi celem ich rozpoznania – z 297 836 spraw w 2014 r. do 265 173 w 2015 r. W ten sposób w prokuraturach apelacyjnych zakończono 477 spraw (61,3% ogółu spraw zakończonych w jednostkach tego szczebla), w prokuraturach okręgowych 2 457 spraw (20,5% ogółu spraw zakończonych

w jednostkach tego szczebla), w prokuraturach rejonowych 262 239 spraw (38,6% ogółu spraw zakończonych w jednostkach tego szczebla).

Podnieść także należy, iż w 2015 r. uległa zmniejszeniu – o 103 735 liczba spraw skierowanych do sądu z aktem oskarżenia, z 283 347 spraw zakończonych takimi decyzjami w 2014 r. do 179 612 takich spraw w 2015 r. Wymieniony wskaźnik inaczej kształtował się na poszczególnych szczeblach prokuratur i wynosił odpowiednio: 54,8% w prokuraturach apelacyjnych, 14,9% w prokuraturach okręgowych i 26,1% w prokuraturach rejonowych.

Efektywność prowadzonych przez jednostki prokuratury postępowań przygotowawczych w 2015 r. - liczona poprzez odniesienie liczby spraw przesłanych sądowi celem rozpoznania do ogółu spraw zakończonych (bez odmów wszczęcia) – pozostawała na stosunkowo wysokim poziomie 25,9%.

W obecnym modelu postępowania karnego, w szczególności po zmianach procedury karnej, które weszły w życie z dniem 1 lipca 2015 r., prokuratorzy często korzystają z możliwości konsensualnego zakończenia postępowania karnego, poprzez skierowanie wniosku o wydanie na posiedzeniu wyroku skazującego i orzeczenie uzgodnionych z oskarżonym kar i środków karnych (w trybie art. 335 § 1 k.p.k. i 156 § 1 k.k.s.) lub załączenie do aktu oskarżenia wskazanego wniosku (w trybie art. 335 § 2 k.p.k.) oraz niesprzeciwianie się wnioskowi o dobrowolne poddanie się karze na etapie postępowania sądowego (złożonym w trybie art. 338a k.p.k. i art. 387 k.p.k.). Prokurator Generalny popierał szerokie stosowanie konsensualnych form zażegnania konfliktu wywołanego przestępstwem, o ile uzgodnione pomiędzy prokuratorem i oskarżonym kara i środki karne uwzględniają wszystkie cele postępowania karnego, w tym również prawnie chronione interesy pokrzywdzonego.

W 2015 r. aktem oskarżenia, do którego dołączono wniosek o skazanie bez rozprawy lub złożono samodzielny wniosek o skazanie, zakończono łącznie 145 752 sprawy, tj. 55% spraw zakończonych skierowaniem do sądu, wobec 156 311 oskarżonych. W 2014 r., w którym zgodnie z obowiązującymi przepisami nie można było kierować samoistnego wniosku o skazanie, wskaźnik spraw, do których dołączono wniosek o skazanie, był niższy i wynosił 48,8%.

W 2015 r. wzrosła w skali kraju – o 1 315 – liczba spraw skierowanych do sądu z wnioskiem o warunkowe umorzenie postępowania karnego (z 14 129 w 2014 r. do 15 444 w 2015 r.). Sprawy zakończone takimi decyzjami stanowiły jednak tylko 2,2% ogółu spraw zakończonych.

Zmalała o 31 liczba spraw skierowanych do sądu z wnioskiem o ich rozpoznanie w postępowaniu przyspieszonym (z 249 spraw w 2014 r. do 218 spraw w 2015 r.). Stanowiły

one tylko 0,03% ogółu spraw zakończonych i 0,08% ogółu spraw przesłanych sądowi celem ich rozpoznania.

W 2015 r. umorzono łącznie w skali kraju 271 018 postępowań przygotowawczych, przy przyjęciu różnych podstaw prawnych takich decyzji, o 135 448 mniej niż w roku poprzednim, tj. odpowiednio:

- w prokuraturach apelacyjnych – 180, co stanowiło 23,1% zakończonych spraw,
- w prokuraturach okręgowych – 6 990, co stanowiło 58,3% zakończonych spraw,
- w prokuraturach rejonowych – 236 848, co stanowiło 34,8% zakończonych spraw.

Wskaźnik procentowy takich spraw kształtował się na poziomie 39,1% do ogółu spraw zakończonych.

Spśród 271 018 umorzonych postępowań przygotowawczych, w 193 sprawach (0,1%) stosowany był uprzednio środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania wobec 219 osób.

W omawianym okresie wydano 141 526 postanowień o odmowie wszczęcia postępowania, z czego:

- w prokuraturach apelacyjnych – 77, co stanowiło 9,8% zakończonych spraw,
- w prokuraturach okręgowych – 962, co stanowiło 8% zakończonych spraw,
- w prokuraturach rejonowych – 140 487, co stanowiło 20,7% zakończonych spraw.

Podając dane dotyczące umorzonych postępowań przygotowawczych, odnotować trzeba zmniejszenie się – o 56 274 - liczby postępowań umorzonych wobec niewykrycia sprawcy przestępstwa (137 376 w 2014 r. do 81 102 w 2015 r.). Wskaźnik procentowy spraw umorzonych na wspomnianej podstawie do ogółu spraw zakończonych w 2014 r. wyniósł 11,7%.

Z łącznej liczby 81 102 spraw umorzonych w 2015 r. z powodu niewykrycia sprawców przestępstwa największą ich liczbę odnotowano w ośmiu okręgach prokuratur okręgowych – w okręgu Prokuratury Okręgowej w Warszawie, w którym umorzono na tej podstawie 8 140 spraw, w okręgu Prokuratury Okręgowej w Poznaniu – 6 290, w okręgu Prokuratury Okręgowej w Krakowie – 6 039, w okręgu Prokuratury Okręgowej w Szczecinie – 4 483, w okręgu Prokuratury Okręgowej w Gdańsku – 4 389, w okręgu Prokuratury Okręgowej w Lublinie – 4 300, w okręgu Prokuratury Okręgowej w Katowicach – 4 213 oraz w okręgu Prokuratury Okręgowej we Wrocławiu – 4 162.

W kolejnych pięciu okręgach - warszawsko-praskim, łódzkim, kieleckim, opolskim i radomskim umorzono odpowiednio 3 682, 2 773, 2 393, 2 231 i 2 133 sprawy wobec niewykrycia sprawcy przestępstwa.

Natomiast najmniejszą liczbę spraw umorzonych na tej podstawie odnotowano w okręgach Prokuratury Okręgowej w Krośnie (392), Tarnobrzegu (333), w Przemyślu (308), w Łomży (282), Koninie (277) i w Suwałkach (249).

Przedstawione dane wskazują, iż problem niewykrycia sprawców przestępstwa jest charakterystyczny dla okręgów prokuratur o znacznym stopniu zaludnienia oraz anonimowości osób zamieszkujących i czasowo przebywających na danym terenie. Na wskazanych obszarach odnotowuje się ponadto większą liczbę przestępstw, przy ograniczonych możliwościach wykrywczych organów ścigania.

W 2015 r. wpłynęło 32 276 zażaleń na postanowienie o umorzeniu śledztwa/dochożenia (o 8 750 mniej niż w roku poprzednim), w tym:

- w prokuraturach apelacyjnych – 25,
- w prokuraturach okręgowych – 588,
- w prokuraturach rejonowych – 31 663.

Z ogólnej liczby 32 276 zażaleń na postanowienie o umorzeniu postępowania – 2 998 zostało uwzględnionych przez prokuratora w trybie art. 463 § 1 k.p.k. (1 w prokuraturach apelacyjnych, 19 w prokuraturach okręgowych, 2 978 w prokuraturach rejonowych).

Sądy rozpoznały ogółem 30 517 zażaleń na postanowienia o umorzeniu postępowania, z czego utrzymały w mocy – 22 085 (co stanowiło – 72,4% ogółu rozpoznanych zażaleń), a uchylili i przekazały do ponownego rozpoznania – 8 432 (27,6%).

W 2015 r. wpłynęły 23 334 zażalenia na postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego, w tym:

- w prokuraturach apelacyjnych – 26,
- w prokuraturach okręgowych – 408,
- w prokuraturach rejonowych – 22 900.

Z ogólnej liczby 23 334 zażaleń na postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania, 2 190 zostało uwzględnionych przez prokuratora w trybie art. 463 § 1 k.p.k. (1 w prokuraturach apelacyjnych, 13 w prokuraturach okręgowych, 2 176 w prokuraturach rejonowych).

Sądy rozpoznały ogółem 22 327 zażaleń na postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania, z czego utrzymały w mocy – 18 426 (co stanowiło – 82,5% ogółu rozpoznanych

zażeń), a uchyliły 3 901 postanowienia w tym przedmiocie (co stanowiło 17,5% ogółu rozpoznanych zażeń).

Ponadto 6 736 zażeń sąd załatwił w inny sposób, z czego 3 828 dotyczyło postanowień o umorzeniu postępowania przygotowawczego, a 2 908 postanowień o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego.

W 2015 r. prokuratorzy wydali ponownie decyzje o umorzenia dochodzenia/śledztwa w 4 250 sprawach (o 1 021 mniej niż w 2014 r.) natomiast w 229 sprawach (o 63 mniej niż w 2014 r.) wydano ponownie decyzję o odmowie wszczęcia postępowania.

W 2015 roku w jednostkach organizacyjnych prokuratury na terenie całego kraju zakończono prawomocnym orzeczeniem 8 643 sprawy (o 46 mniej niż w 2014 r.) prowadzone po uchyleniu przez sąd w trybie art. 330 § 1 k.p.k. postanowień o odmowie wszczęcia lub umorzeniu postępowania przygotowawczego.

5 482 postępowania przygotowawcze zostały zakończone ponownie postanowieniem o umorzeniu postępowania przygotowawczego. W 798 sprawach skierowano akty oskarżenia.

Okręg Prokuratury Apelacyjnej	Liczba spraw zakończonych w 2015 r. prawomocnym orzeczeniem, w których sądy rozpoznając w trybie art. 330 § 1 kpk zażalenie na postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania lub umorzenia postępowania uwzględniły środki odwoławcze																		
	Zakończono ogółem	aktem oskarżenia	wnioskiem z art. 335 § 1 kpk	wnioskiem o warunkowe umorzenie	wnioskiem o umorzenie sprawy w trybie art. 324 kpk	umorzone postępowanie										inne umorzenia	odmówiono wszczęcia	zawieszono postępowanie	pozostałe sposoby załatwienia
						art. 11 § 1 kpk	art. 17 § 1 pkt 1 kpk	art. 17 § 1 pkt 2 kpk	art. 17 § 1 pkt 3 kpk	art. 17 § 1 pkt 4 do 11 kpk	art. 23b kpk w zw. z art. 59a kk	art. 62a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	z powodu niewykrycia sprawców	art. 322 kpk (§ 227 p. 2 regulaminu p.i.o.p.)					
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
Białystok	392	50	2	4	0	0	116	108	1	5	1	0	20	3	1	6	29	46	
Gdańsk	1 266	128	5	20	2	0	153	413	13	18	1	0	89	18	5	9	124	268	
Katowice	1 305	103	19	19	3	0	204	465	17	30	0	0	95	36	10	36	119	154	
Kraków	910	83	16	13	0	0	171	281	3	19	1	0	70	16	2	30	94	111	
Lublin	462	75	3	4	0	0	47	180	9	7	0	0	30	14	1	11	35	46	
Łódź	596	64	10	7	2	0	127	207	6	6	1	0	32	9	3	7	60	55	
Poznań	562	70	13	5	0	2	107	189	5	11	0	0	30	31	1	10	66	22	
Rzeszów	437	30	9	5	0	0	68	141	7	13	1	0	21	16	8	3	63	52	
Szczecin	515	43	5	1	0	0	43	206	8	19	0	0	45	13	7	18	54	53	
Warszawa	1 400	90	13	14	0	0	223	464	4	16	0	0	116	12	5	26	240	177	
Wrocław	798	62	8	12	1	0	205	272	6	16	1	0	62	15	9	11	66	52	
OGÓLEM – KRAJ	8 643	798	103	104	8	2	1 464	2 926	79	160	6	0	610	183	52	167	950	1 036	

Uzupełnienie materiału dowodowego w kierunku wskazanym w postanowieniu sądu o uchyleniu w trybie art. 330 § 1 k.p.k. postanowienia o odmowie wszczęcia czy umorzeniu postępowania przygotowawczego miało znaczenie dla późniejszej decyzji merytorycznej

w 2 334 sprawach. Z powyższego wynika, że uzupełnienie materiału dowodowego w kierunku wskazanym przez sąd w postanowieniu o uchyleniu postanowienia o odmowie wszczęcia czy umorzeniu postępowania przygotowawczego doprowadziło do zmiany decyzji w 27% prawomocnie zakończonych w 2015 roku spraw, w których orzeczenie wcześniej zostało uchylone (w 2014 r. odsetek ten wynosił 26,68%, a w 2013– 29,32%).

W większości spraw - w 5 904 sprawach (68,31%) realizacja zleconych przez sąd czynności nie miała wpływu na późniejszą decyzję kończącą postępowanie przygotowawcze, bowiem nie doprowadziła do odmiennych ustaleń faktycznych lub innej oceny prawnej, mimo wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności sprawy, co jednak nie rzutowało na merytoryczne jej zakończenie.

Okręg Prokuratury Apelacyjnej	Liczba spraw zwróconych w trybie 330 § 1 kpk, w których zlecone przez sąd czynności zostały:			Liczba spraw, w których wykonanie czynności zlecone przez sąd miało wpływ na późniejszą decyzję merytoryczną	Liczba spraw, w których wykonanie czynności zleconych przez sąd nie miało wpływu na późniejszą decyzję merytoryczną
	wykonane w pełnym zakresie	wykonane częściowo	nie wykonano żadnej czynności		
0	1	2	3	4	5
Białystok	367	16	4	115	262
Gdańsk	1 128	73	18	286	907
Katowice	1 167	95	18	402	888
Kraków	832	72	6	286	615
Lublin	437	18	7	142	282
Łódź	545	47	0	182	410
Poznań	484	64	14	220	339
Rzeszów	347	58	0	96	309
Szczecin	427	46	11	139	331
Warszawa	1 205	112	7	243	1 027
Wrocław	706	75	3	223	534
OGÓLEM - KRAJ	7 645	676	88	2 334	5 904

Z poczynionych ustaleń wynika, iż przyczynami, dla których nie wykonano czynności zleconych przez sąd na podstawie art. 330 § 1 k.p.k. lub wykonano je jedynie częściowo, były: niemożność ich przeprowadzenia wynikająca z obiektywnych, niedających się usunąć przeszkód, np. niemożność ustalenia miejsca pobytu i wykonania czynności z osobami wskazanymi przez sąd; cofnięcie przez pokrzywdzonego wniosku o ściganie; sąd polecił przeprowadzenie czynności, która w istocie była już przeprowadzona; polecenie sądu co do przeprowadzenia czynności miało charakter alternatywny; uznanie, że przeprowadzenie dowodu jest niecelowe, gdyż okoliczność wskazana przez sąd została już ustalona w oparciu o inne, przeprowadzone wcześniej dowody.

Sprawy, w których sąd uchylił decyzję procesową prokuratora, objęte zostały wzmocnionym nadzorem kierownika jednostki lub zwierzchnika służbowego.

W 2015 roku w skali całego kraju zostało wniesionych 2 921 środków odwoławczych od postanowień prokuratora o umorzeniu postępowania przygotowawczego wobec niewykrycia sprawcy (spadek o 1 066 zażaleń w porównaniu do roku 2014), z których 1 048 zostało uwzględnionych.

Okręg Prokuratury Apelacyjnej	Wniesiono zażalenie na postanowienie o umorzeniu sprawy wobec niewykrycia sprawcy	w tym zażalenie zostało uwzględnione	Skuteczność w %
Białystok	129	39	30,23
Gdańsk	459	206	44,88
Katowice	250	106	42,40
Kraków	309	120	33,01
Lublin	250	79	31,60
Łódź	215	71	33,02
Poznań	177	37	20,90
Rzeszów	78	35	44,87
Szczecin	227	59	25,99
Warszawa	455	168	36,92
Wrocław	372	128	34,41
OGÓLEM - KRAJ	2 921	1 048	35,87

Skuteczność środków odwoławczych kształtowała się zatem na poziomie 35,87% i była wyższa niż w 2014 roku, kiedy wynosiła 27,28%.

W 2015 r. podjęto na nowo w trybie art. 327 § 1 k.p.k. 4 407 spraw.

Wnioski o wznowienie postępowania w trybie art. 327 § 2 k.p.k. złożono w 68 sprawach, z których uwzględniono 30, tj. 44,1%.

W omawianym okresie rozpatrzono 50 wniosków skierowanych do Prokuratora Generalnego o uchylenie prawomocnego postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego w stosunku do osoby, która występowała w charakterze podejrzanego, w trybie art. 328 k.p.k., z czego uwzględniono 43, tj. 86%.

Istotne znaczenia dla oceny trafności decyzji prokuratora w przedmiocie ponownego umorzenia lub ponownej odmowy wszczęcia postępowania przygotowawczego mają dane dotyczące liczby wniesionych przez pokrzywdzonych subsydiarnych aktów oskarżenia w trybie art. 55 k.p.k. w zw. z art. 330 § 2 k.p.k. oraz wyników postępowań sądowych zainicjowanych w wymieniony sposób.

W 2015 r. w skali kraju zostało skierowanych 1 229 subsydiarnych aktów oskarżenia przeciwko 1 637 osobom, w tym: 1 – w Prokuraturze Apelacyjnej w Warszawie wobec 2 osób,

15 - w prokuraturach okręgowych wobec 25 osób i 1 213 – w prokuraturach rejonowych wobec 1 610 osobom.

W omawianym okresie, w sprawach zainicjowanych subsydiarnymi aktami oskarżenia, osądzono łącznie 1 680 osób, w tym skazano 205 osób (12,2% ogółu osądzonych), uniewinniono 414 osób (24,6% ogółu osądzonych), warunkowo umorzono postępowanie wobec 37 osób (2,2%), umorzono postępowanie wobec 968 osób (57,6%) oraz wydano inne orzeczenie wobec 56 osób (3,3%). W 2014 r. prawomocnie osądzono natomiast w tych sprawach 1 310 osób, w tym prawomocnie skazano 125 osób (9,5%), uniewinniono 353 osoby (27%), warunkowo umorzono postępowanie wobec 29 osób (2,1%) i wobec 765 osób (58,4%) umorzono postępowanie. Inne prawomocne orzeczenia dotyczyły 38 osób (2,9%).

Okręg Prokuratury Apelacyjnej	Subsydialne akty oskarżenia (art. 55 kpk w zw. z art. 330 § 2 kpk)		Liczba osób osądzonych, wobec których skierowano subsydialny akt oskarżenia						Liczba apelacji wniesionych przez prokuratora
	sprawy	osoby	Ogółem	w tym					
				skazano	uniewinniono	umorzono	umorzono warunkowo	pozostałe orzeczenia	
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Białystok	52	65	73	8	18	37	6	4	11
Gdańsk	26	187	217	32	54	121	5	5	24
Katowice	171	220	293	31	90	155	11	6	20
Kraków	111	144	123	27	25	66	5	0	13
Lublin	68	97	98	9	21	61	1	6	9
Łódź	92	119	103	11	30	53	2	7	11
Poznań	100	131	134	11	39	79	0	5	12
Rzeszów	60	77	76	11	19	44	2	0	4
Szczecin	81	108	109	21	20	60	1	7	17
Warszawa	193	249	245	19	56	164	2	4	15
Wrocław	175	240	209	25	42	128	2	12	6
Ogółem	1 229	1 637	1 680	205	414	968	37	56	142

W sprawach, w których pokrzywdzony uzyskał uprawnienie do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia, prokuratorzy w okresie sprawozdawczym postępowali stosownie do wytycznych Prokuratora Generalnego z dnia 22 stycznia 2014 r. zmienionych wytycznymi z dnia 21 września 2015 r. w sprawie działań prokuratorów w tego typu sprawach.

W 101 sprawach zainicjowanych subsydiarnym aktem oskarżenia, w których uprawomocnił się wyrok skazujący albo w przedmiocie warunkowego umorzenia postępowania, prokuratorzy nadrzędni dokonali analizy prawidłowości czynności prokuratora podejmowanych w postępowaniu przygotowawczym.

Pozostałe sprawy zostaną zbadane w prokuraturach niezwłocznie po udostępnieniu przez sąd akt głównych spraw.

Po przeprowadzeniu analizy akt sądowych prokurator bezpośrednio przełożony lub nadrzędny, uznając postanowienie kończące postępowanie przygotowawcze za oczywiście niezasadne, wniósł o przeprowadzenie służbowego postępowania wyjaśniającego wobec 14

prokuratorów, ponieważ w sprawach tych zaistniały przesłanki do pociągnięcia prokuratora prowadzącego postępowanie przygotowawcze do odpowiedzialności służbowej lub dyscyplinarnej. Wobec 9 prokuratorów, pomimo istnienia przesłanek do pociągnięcia ich do odpowiedzialności dyscyplinarnej, nie wdrożono właściwego postępowania z uwagi na przedawnienie deliktu dyscyplinarnego.

W pozostałych przeanalizowanych już sprawach prokuratorzy badający akta stwierdzili, że zaprezentowana w postanowieniu o umorzeniu ocena materiału dowodowego nie przekraczała w sposób rażący zasad swobodnej oceny w rozumieniu art. 7 k.p.k., a tym samym nie znaleźli podstaw do wdrożenia postępowania służbowego.

W wyniku analizy wskazanych spraw jako niezasadny oceniono wyrok wydany w wyniku rozpoznania subsydiarnego aktu oskarżenia. w jednej ze spraw w okręgu Prokuratury Okręgowej w Gdańsku. Prokurator Okręgowy w Gdańsku wystąpił do Prokuratora Generalnego z wnioskiem o wywiedzenie na podstawie art. 521 k.p.k. kasacji.

W 2015 r. w 41 381 sprawach prokuratorzy podjęli decyzję w przedmiocie zawieszenia postępowania przygotowawczego. Na koniec 2015 r., w stosunku do roku 2014 r., zmniejszeniu uległa liczba spraw, w których okres zawieszenia był najdłuższy. Liczba spraw, w których okres zawieszenia postępowania wynosi ponad 5 lat w stosunku do stanu na koniec 2014 r. zmniejszyła się o 207.

Praktykę prokuratorów w zakresie wnioskowania o zastosowanie środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, jak i stosowania pozostałych środków zapobiegawczych należy ocenić jako prawidłową.

Prokuratorzy występowali do sądu z wnioskami o zastosowanie tymczasowego aresztowania w sytuacjach koniecznych dla zapewnienia prawidłowego toku postępowania karnego.

W 2015 r. skierowali do sądu łącznie 13 665 wniosków o zastosowanie tego środka zapobiegawczego (o 5 170 mniej niż w 2014 r.). Jednocześnie wzrosła z 91,5% do 92,1% skuteczność złożonych wniosków w przedmiocie tymczasowego aresztowania.

W podanym okresie łącznie wobec 12 580 podejrzanych sąd zastosował środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania (o 4 651 mniej niż w 2014 r.), w tym:

- w prokuraturach apelacyjnych wobec 427 podejrzanych, tj. w 38,2% spraw zarejestrowanych w tych jednostkach,

- w prokuraturach okręgowych wobec 1 075 podejrzanych, tj. w 7,2% spraw zarejestrowanych w tych jednostkach,
- w prokuraturach rejonowych wobec 11 078 podejrzanych, tj. w 1,4% spraw zarejestrowanych w tych jednostkach.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania stosowano w skali kraju wobec 2 259 podejrzanych, w tym:

- wobec 1 593 z nich - do 3 m-cy (co stanowiło 70,1% ogółu tymczasowo aresztowanych),
- wobec 412 z nich - powyżej 3 do 6 m-cy (co stanowiło 18,2% ogółu tymczasowo aresztowanych),
- wobec 210 z nich - powyżej 6 do 12 m-cy (co stanowiło 9,3% ogółu tymczasowo aresztowanych),
- wobec 39 z nich - powyżej roku do 2 lat (co stanowiło 1,7% ogółu tymczasowo aresztowanych),
- wobec 5 z nich – powyżej 2 lat (co stanowiło 0,2% ogółu tymczasowo aresztowanych).

Przedmiotowy środek zapobiegawczy stosowany i przedłużany jest na dalszy czas oznaczony przez sąd na wniosek prokuratora. Stosowanie tego środka podlega kontroli przez sąd wyższej instancji. Z danych statystycznych w tym zakresie wynika, iż na 3 891 rozpoznanych w 2015 r. przez sąd zażaleń na zastosowanie lub przedłużenie tymczasowego aresztowania, uwzględniono 345 z nich, co stanowi 8,9% ogółu rozpoznanych zażaleń (w poprzednim roku wskaźnik uwzględnionych zażaleń był niższy i wynosił 8,4%).

W 2015 roku w jednostkach organizacyjnych prokuratury łącznie umorzono 193 postępowania przygotowawcze (wzrost o 79 spraw w porównaniu do roku 2014) przeciwko 219 osobom, wobec których stosowany był środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania.

Postępowania przygotowawcze, w których stosowany jest środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania, traktowane są priorytetowo i objęte szczególną uwagą prokuratorów.

W wykonaniu obowiązku wynikającego z § 89 i § 90 Regulaminu o każdym przypadku tymczasowego aresztowania, którego okres przekroczył 9 miesięcy i 12 miesięcy powiadamiani byli odpowiednio właściwi prokuratorzy apelacyjni i Prokurator Generalny.

Zgodnie z praktyką przyjętą we wszystkich prokuraturach sprawy, w których stosowane było tymczasowe aresztowanie i następnie umorzono postępowanie, były badane w ramach

wewnętrznego nadzoru służbowego przez prokuratorów rejonowych, a w większości jednostek poddawane były także kontroli w prokuraturach okręgowych z zaznaczeniem, że odstąpiono od badania postępowań, które umorzono po uprzednim zastosowaniu tymczasowego aresztu do listu gończego. Uznano bowiem, że z uwagi na specyfikę tego środka, okoliczności i przesłanki jego stosowania jest to zbędne.

Nadzór ten polegał przede wszystkim na badaniu przez kierownictwo jednostek szczebla rejonowego zasadności kierowanych do sądów wniosków o zastosowanie tymczasowego aresztowania, monitorowaniu terminowości i merytorycznej zasadności wniosków o przedłużenie czasu trwania tymczasowego aresztowania oraz praktyki odwoławczej w tym przedmiocie.

Analiza tych spraw wykazała, że postanowienia o umorzeniu postępowania zostały wydane zasadnie wskutek odmiennej oceny zgromadzonego materiału dowodowego ze względu na pojawienie się nowych dowodów. Przeprowadzone badania wykazały, że w sprawach tych ocena materiału dowodowego przeprowadzona na etapie podejmowania decyzji o wystąpieniu z wnioskiem o zastosowanie środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania była przeprowadzona właściwie – nie stwierdzono w tym zakresie żadnych nieprawidłowości.

W 1 sprawie umorzonej przeciwko 1 osobie, wobec której w toku śledztwa stosowano środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania, umorzenie postępowania oceniono jako przedwczesne i opracowano wniosek o uchylenie tego postanowienia w trybie art. 328 § 1 k.p.k.

W 2015 r. zastosowano łącznie 40 773 innych środków zapobiegawczych, w tym poręczenia majątkowe wobec 6 850 podejrzanych, poręczenie osoby godnej zaufania wobec 21 podejrzanych, poręczenie społeczne wobec 1 podejrzanego, dozór Policji wobec 25 350 podejrzanych, zakaz opuszczania kraju wobec 5 710 podejrzanych (w tym w 1 147 przypadkach, połączony z zatrzymaniem paszportu lub innego dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy oraz w 1 423 przypadkach, połączony z zakazem wydania paszportu lub innego dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy), zawieszenie w czynnościach służbowych lub wykonywania zawodu wobec 154 podejrzanych, nakaz powstrzymania się od określonej działalności wobec 157 podejrzanych, nakaz powstrzymania się od prowadzenia określonego rodzaju pojazdów wobec 56 podejrzanych oraz nakaz opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym wobec 2 474 podejrzanych.

Z uzyskanych dodatkowo danych wynika, iż łącznie wniesiono 2 002 zażalenia na wolnościowe środki zapobiegawcze, w tym 584 zażalenia na postanowienie o zastosowaniu poręczenia majątkowego. Sądy powszechne rozpoznały łącznie 1 843 tego rodzaju środków odwoławczych, w tym 518 dotyczących zastosowania poręczenia majątkowego, i uwzględniły 316 z nich, co stanowiło 17,1% rozpoznanych zażaleń. Wskaźnik uwzględnionych zażaleń na zastosowane poręczenie majątkowe był wyższy i wynosił 19,1%. Z powyższego wynika, iż skuteczność stosowania wolnościowych środków zapobiegawczych kształtowała się na poziomie 99,2%.

W 2015 r. wydano łącznie 30 820 postanowień o zabezpieczeniu majątkowym, o 24 335 mniej niż w 2014 r.

Łączna wartość faktycznie zabezpieczonego mienia na poczet kar i środków karnych o charakterze majątkowym oraz roszczeń odszkodowawczych wyniosła 303 509 100 zł i była o 297 284 600 zł mniejsza niż w 2014 r.

W oparciu o dodatkowe dane ustalono, iż w 2015 r. wniesiono łącznie 1 135 zażaleń na postanowienie o zabezpieczeniu majątkowym. W omawianym okresie sądy powszechne rozpoznały 1 013 zażaleń i uwzględniły 154 z nich, co stanowiło 15,2% ogółu rozpoznanych zażaleń.

W okresie obowiązywania art. 345 k.p.k., tj. do dnia 30 czerwca 2015 r. sądy zwróciły w celu uzupełnienia postępowania przygotowawczego łącznie 400 spraw, natomiast w II półroczu 2015 r. z przyczyn formalnych określonych w znowelizowanym art. 337 § 1 i 1a k.p.k. zwrócono łącznie 3 606 spraw.

W 2015 roku prokuratury zakończyły prawomocnym orzeczeniem łącznie 1 188 spraw (wzrost o 101% w porównaniu z 2014 r.), które wcześniej zostały zwrócone lub przesłane przez sąd w celu uzupełnienia postępowania przygotowawczego, z tej liczby:

- w 771 sprawach skierowano ponownie akt oskarżenia,
- w 157 sprawach wystąpiono z wnioskiem z art. 335 § 1 k.k.,
- w 27 sprawach wystąpiono z wnioskiem o warunkowe umorzenie postępowania przygotowawczego,
- w 8 sprawach skierowano wniosek o umorzenie postępowania i zastosowanie środka zabezpieczającego (na podstawie art. 324 k.p.k.),
- w 65 sprawach postępowanie przygotowawcze zawieszono,
- 144 sprawy zakończono umorzeniem postępowania przygotowawczego,
- 16 spraw zakończono w inny sposób.

Okręg Prokuratury Apelacyjnej	Liczba spraw zakończonych w 2015 r. prawomocnym orzeczeniem, które wcześniej zostały zwrócone przez sąd do uzupełnienia postępowania															
	Zakończono ogółem	aktem oskarżenia	wnioskiem z art. 335 § 1 kk	wnioskiem o warunkowe umorzenie	wnioskiem o umorzenie sprawy w trybie art. 324 kpk	umorzono na podstawie									zawieszono postępowanie	pozostałe sposoby załatwienia
						art. 11 § 1 kpk	art. 17 § 1 pkt 1 kpk	art. 17 § 1 pkt 2 kpk	art. 17 § 1 pkt 3 kpk	art. 17 § 1 pkt 4 do 11 kpk	art. 23b kpk w zw. z art. 59a kk	art. 62a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	z powodu niewykrycia sprawców	art. 322 kpk (§ 227 p. 2 regulaminu P.j.o.p.)		
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Białystok	33	24	4	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	2	0
Gdańsk	79	44	7	0	1	0	3	7	3	3	0	0	3	4	2	2
Katowice	129	89	16	1	2	1	4	3	0	1	0	1	1	3	5	2
Kraków	45	27	2	1	1	0	1	2	0	0	1	0	1	0	7	2
Lublin	128	99	11	4	0	0	1	4	1	2	0	0	1	0	5	0
Łódź	20	8	3	1	0	0	1	1	0	3	0	0	0	0	3	0
Poznań	331	250	51	4	0	0	1	7	1	2	3	1	0	4	6	1
Rzeszów	13	6	2	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2	1
Szczecin	111	73	19	2	0	0	0	3	1	2	0	5	0	1	3	2
Warszawa	205	102	25	7	3	0	6	14	0	4	0	3	1	6	28	6
Wrocław	94	49	17	6	1	0	8	7	1	1	0	0	1	1	2	0
OGÓLEM - KRAJ	1 188	771	157	27	8	1	26	50	7	18	5	10	8	19	65	16

W okresie sprawozdawczym nastąpił znaczny wzrost, jeśli chodzi o liczbę spraw zwróconych lub przesłanych przez sąd do uzupełnienia postępowania przygotowawczego.

W 2015 roku sądy zwróciły ogółem 2 012 spraw (o 752 sprawy więcej niż w 2014 roku). Wniesiono zażalenia na 473 postanowienia sądu, z których sądy uwzględniły 286.

Prokuratorzy nie wnieśli zażalenia na 1 409 postanowień sądu o zwrocie sprawy w tym trybie, co znaczy, że uznali zwrot za uzasadniony w 70,03% zwróconych lub przesłanych spraw.

Należy podkreślić, iż po zmianie przepisów Kodeksu postępowania karnego, po 1 lipca 2015 roku nastąpił wzrost spraw zwróconych przez sąd prokuratorowi w celu usunięcia braków formalnych.

Każda sprawa zakończona wniesieniem aktu oskarżenia do sądu I instancji, a następnie prawomocnie zwrócona przez ten sąd prokuratorowi celem uzupełnienia istotnych braków postępowania przygotowawczego podlegała badaniu przez prokuratora bezpośrednio przełożonego i często przez prokuratorów wydziału (działu) nadzoru nad postępowaniem przygotowawczym w prokuraturach okręgowych. Wszystkie sprawy po zwrocie z sądu do uzupełnienia pozostawały się pod szczególnym nadzorem wewnętrznym, były analizowane pod kątem wniesienia zażalenia, a wskazane przez sąd uchybienia wnikliwie omawiane z prokuratorem prowadzącym postępowanie.

Sprawy zwrócone lub przesłane przez sąd w celu uzupełnienia postępowania przygotowawczego (skierowane: z aktem oskarżenia, wnioskiem z art. 335 § 1 kpk, wnioskiem o warunkowe umorzenie postępowania karnego, wnioskiem o rozpoznanie sprawy w postępowaniu przyspieszonym)								
Okręg Prokuratury Apelacyjnej	Liczba spraw zwróconych do uzupełnienia w 2015 r.			Liczba spraw zwróconych do uzupełnienia, które uprawomocniły się w 2015 r. (z okresu bieżącego i po- przedniego)	Liczba spraw zwró- conych do uzupełnienia w 2015r., w których nie wniesiono zażalenia na postanowie- nie sądu	% liczby spraw zwróco- nych do uzupełnie- nia, w któ- rych nie wniesiono zażalenia do ogółu spraw zwróco- nych do uzupełnie- nia	Liczba spraw zwró- conych do uzupełnienia w 2015 r., w których wniesiono zażalenie na postanowie- nie sądu	Liczba uwzględ- nionych zażeń przez sąd (z wniesionych w okresie spra- wozdawczym i okresie poprzed- nim)
	Ogółem	prawo- mocne	nieprawo- mocne na ko- niec okresu sprawozdaw- czego					
Białystok	47	39	0	42	33	70,21%	14	10
Gdańsk	158	116	3	119	72	45,57%	86	39
Katowice	166	142	8	144	112	67,47%	52	25
Kraków	132	114	7	99	101	76,52%	31	22
Lublin	214	191	4	172	175	81,78%	39	30
Łódź	33	30	3	29	21	63,64%	12	2
Poznań	441	169	7	405	400	90,70%	41	21
Rzeszów	21	16	1	16	2	9,52%	19	5
Szczecin	221	204	0	208	189	85,52%	32	23
Warszawa	315	290	9	290	205	65,08%	110	86
Wrocław	264	221	26	222	99	37,50%	37	23
OGÓLEM - KRAJ	2 012	1 532	68	1 746	1 409	70,03%	473	286

Na ocenę poziomu pracy podległych jednostek organizacyjnych prokuratury wpływa także liczba uwzględnionych przez sąd skarg na przewlekłość postępowania przygotowawczego w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. z 2004 r. Nr 179, poz. 1843, z późn. zm.).

W 2015 r. we wszystkich jednostkach organizacyjnych prokuratury zarejestrowano łącznie w skali kraju 644 skargi na przewlekłość postępowania przygotowawczego. Ich liczba – w porównaniu z 2014 r. – zmniejszyła się o 424.

Sądy powszechne w 2015 r. rozpoznały 275 takich skarg i uwzględniły 61 z nich, co stanowiło 22,2% ogółu skarg rozpoznanych. W 2014 r. wskaźnik procentowy skarg uwzględnionych przez sąd był niższy i wynosił 19%.

W 2015 r. zasądzono w skali kraju na rzecz osób skarżących łącznie kwotę 224 500 zł, w związku z uwzględnieniem 61 skarg, przy czym w 10 orzeczeniach sąd dodatkowo zlecił prokuratorowi wykonanie odpowiednich czynności w postępowaniu. W 2 sprawach sąd zlecił czynności do wykonania bez przyznania sumy pieniężnej.

W analizowanym okresie sąd oddalił - jako niezasadne - w trybie art. 12 ust. 1 powołanej ustawy łącznie 214 skarg, co stanowiło 77,8% wszystkich rozpoznanych skarg.

W 2015 r. sąd odrzucił, pozostawił bez rozpoznania lub podjął inną decyzję procesową (załatwił w inny sposób) łącznie 407 skarg, przy czym odrzucił na podstawie art. 9 ust. 1 i 2 ustawy 135 skarg, a pozostawił bez rozpoznania – 222 skargi.

Wszystkie sprawy, których dotyczyły skargi wniesione w 2015 r. na podstawie przepisów powołanej ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r., zostały zbadane przez prokuratorów bezpośrednio przełożonych i prokuratorów nadrzędnych nad prokuratorami prowadzącymi postępowania przygotowawcze.

Skargi w tych sprawach w zdecydowanej większości ocenione zostały jako bezzasadne, co zostało potwierdzone w postanowieniach sądu. Powodem przyjętej oceny było w szczególności ustalenie, że długotrwałość postępowania przygotowawczego uwarunkowana była charakterem sprawy i stopniem jej faktycznej i prawnej zawichości, a nie nieuzasadnioną zwłoką w dokonywaniu poszczególnych czynności procesowych lub w podjęciu decyzji, a także ustalenie, iż skarga została złożona po terminie.

W większości spraw ocena zasadności skargi przedstawiona przez prokuratora została podzielona przez sąd.

Większość orzeczeń sądu w przedmiocie uwzględnienia skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora bez nieuzasadnionej zwłoki zostało uznanych za zasadne przez prokuratora bezpośrednio przełożonego lub prokuratorów nadrzędnych. Stanowisko takie zostało podzielone w Prokuraturze Generalnej.

W przypadku stwierdzenia przewlekłości postępowania przez sąd niezwłocznie podejmowano czynności zmierzające do wyeliminowania przyczyn i skutków zaistniałej zwłoki. W szczególności realizowano czynności procesowe zlecone przez sąd oraz inne, których przeprowadzenie skutkowało merytorycznym zakończeniem postępowania.

W uzasadnionych przypadkach, gdy stwierdzano nieuzasadnione powody przewlekłości postępowania przygotowawczego, wdrażano postępowania służbowe, w wyniku których przeprowadzano rozmowy dyscyplinujące, wymierzano prokuratorom kary porządkowe upomnienia lub wszczynano postępowania dyscyplinarne. W kilku przypadkach przeprowadzono narady służbowe, podczas których omówiono stwierdzone nieprawidłowości i podjęto działania w celu uniknięcia ich w przyszłości. Ponadto sprawy, w których stwierdzono przewlekłość postępowania przygotowawczego, pozostające w toku objęto zwierzchnim nadzorem służbowym.

Przyczynami stanowiącymi podstawę uznania przez sądy zasadności wniesionej skargi były w szczególności:

- zwłoka w przeprowadzaniu pierwszych czynności po wpływie zawiadomienia o przestępstwie,
- długotrwałe przerwy w wykonywaniu w sprawie czynności dowodowych, nierytmiczne wykonywanie czynności,
- długotrwałe nierozpoznanie przez prokuratora wniosku o ściganie przestępstwa wnioskowego,
- nedoręczenie lub nieterminowe doręczenie uprawnionemu odpisu orzeczenia, skutkujące brakiem możliwości uprawomocnienia się decyzji lub wniesienia środka zaskarżenia,
- brak decyzji w przedmiocie wniosków dowodowych stron,
- znaczny upływ czasu pomiędzy wpływem zażalenia na postanowienie o umorzeniu, odmowie wszczęcia lub zawieszeniu postępowania, a jego uwzględnieniem lub przekazaniem do sądu,
- nienależyty nadzór nad terminowością sporządzenia opinii, niepodjęcie czynności zmierzających do uzyskania opinii,
- bezzasadne (i wielokrotne) zawieszenie postępowania,
- nieskuteczność czynności poszukiwania podejrzanego,
- zaginięcie akt sprawy i zwłoka we wdrożeniu postępowania o ich odtworzenie,
- długotrwałe, pozbawione nadzoru wykonywanie czynności w drodze międzynarodowej pomocy prawnej.

Po przeprowadzonej analizie uwzględnionych skarg na przewlekłość postępowania przygotowawczego w I półroczu 2015 r., Prokurator Generalny ponownie polecił podległym prokuratorom zwrócić w prowadzonych i nadzorowanych postępowaniach przygotowawczych szczególnej uwagi na:

- konieczność bezzwłocznego przeprowadzania pierwszych czynności po wpływie zawiadomienia o przestępstwie oraz nadawania biegu zawiadomieniom o przestępstwie w terminie określonym w § 64a rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 września 2014 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury,
- konieczność wzmożenia wewnętrznego nadzoru służbowego w celu wyeliminowania długotrwałych przerw w wykonywaniu czynności dowodowych,

- doręczanie – w sytuacji, gdy jest to wymagane przepisami prawa - stronom i innym podmiotom uprawnionym odpisów orzeczeń, w szczególności gdy ustawa wiąże z tym uprawnieniem również prawo do wniesienia środka zaskarżenia,
- bezzwłoczne podejmowanie decyzji w przedmiocie wniosków dowodowych stron,
- konieczność bezzwłocznego przekazywania wniesionych środków zaskarżenia do sądu,
- nadzór nad terminowością sporządzenia opinii przez biegłych,
- potrzebę badania zasadności zawieszenia postępowania w każdej sprawie oraz czynności poszukiwania podejrzanych,
- prawidłowość obiegu akt w celu przeciwdziałaniu ich zaginięciom,
- konieczność bezzwłocznego informowania przełożonych o każdorazowym przypadku zaginięcia akt oraz niezwłocznego wdrażania postępowań o ich odtworzenie,
- właściwe monitorowanie czynności realizowanych w drodze międzynarodowej pomocy prawnej.

Przypomniał, iż nieprawidłowości w prowadzeniu lub nadzorowaniu postępowania przygotowawczego, prowadzące do jego nieuzasadnionej przewlekłości, powinny być oceniane podczas prowadzonych wizytacji, lustracji i badań aktowych.

Podtrzymał stanowisko dotyczące konieczności badania każdej sprawy, w której wniesiona została skarga na przewlekłość postępowania przygotowawczego, a w szczególności spraw, w których sąd stwierdził przewlekłość postępowania, jak również oceny przyczyn przewlekłości w aspekcie ewentualnej odpowiedzialności służbowej prokuratora.

Dla oceny pracy powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury znaczenie ma również liczba spraw o odszkodowanie za niesłuszne skazanie i tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie oraz wniosków kierowanych do sądu na podstawie ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 34, poz. 149, z późn. zm.).

W 2015 r. zarejestrowano we wszystkich powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury łącznie 1 204 tego rodzaju sprawy. Ogółem rozpoznano przez sąd 1 096 takich spraw i prawomocnie zasądzone na rzecz wnioskodawców łącznie 42 386 958 zł, w tym z tytułu odszkodowania i zadośćuczynienia za niesłuszne skazanie i tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie – 16 756 096 zł oraz 25 630 862 zł z tytułu odszkodowania i zadośćuczynienia przyznanego na podstawie powołanej ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

W 2015 roku w działach nadzoru nad postępowaniem przygotowawczym prokuratur apelacyjnych i okręgowych zarejestrowano łącznie 7 299 spraw karnych, o 2 407 spraw mniej niż w 2014 roku. Prokuratorzy kierujący jednostką organizacyjną wyższego stopnia podjęli decyzje o wdrożeniu nadzoru służbowego w 2 733 sprawach (o 719 spraw mniej niż w roku 2014), prowadzonych w bezpośrednio podległych jednostkach prokuratury, w celu zapewnienia prawidłowego i sprawnego przebiegu postępowania przygotowawczego w tych sprawach. Liczba spraw objętych nadzorem służbowym w trybie § 26 ust. 1 Regulaminu w roku sprawozdawczym stanowiła 37,44% spraw zarejestrowanych w Wydziałach Nadzoru nad Postępowaniem Przygotowawczym (wzrost o 1,87%) i tylko 0,34% wszystkich spraw karnych zarejestrowanych w 2015 roku w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury w rejestrach Ds.

Nazwa jednostki	Liczba spraw zarejestrowanych w Dsn ogółem	Liczba spraw objętych nadzorem służbowym	Wskaźnik spraw objętych nadzorem służbowym do spraw z Dsn.
OGÓLEM w tym	7 299	2 733	37,44%
Apel. Warszawska	845	154	18,22%
Apel. Białostocka	989	723	73,10%
Apel. Gdańska	825	158	19,15%
Apel. Katowicka	663	165	24,89%
Apel. Krakowska	637	233	36,58%
Apel. Lubelska	629	352	55,96%
Apel. Łódzka	612	149	24,35%
Apel. Poznańska	487	209	42,92%
Apel. Rzeszowska	256	105	41,02%
Apel. Szczecińska	642	201	31,31%
Apel. Wrocławska	714	284	39,78%

W następstwie realizowanych w 2015 roku czynności nadzorczych stwierdzono powtarzające się nieprawidłowości zarówno w pracy prokuratorów rejonowych, jak i okręgowych, a w szczególności:

- a) niewłaściwe ukierunkowanie czynności procesowych we wstępnej fazie postępowania oraz brak reakcji lub spóźnioną reakcją na ustalenia wymagające procesowej weryfikacji, niepozostające bez wpływu na czas trwania postępowania przygotowawczego;
- b) zbyt formalny nadzór prokuratora nad funkcjonariuszami prowadzącymi postępowanie, brak wytycznych na piśmie wskazujących kierunek prowadzonego postępowania i konieczność przeprowadzenia określonych czynności procesowych, brak reakcji na stwierdzone błędy funkcjonariuszy w formie wytknięć i wystąpień do ich przełożonych;
- c) dokonywanie niewłaściwych ocen karnoprawnych ujawnionych czynów, skutkujące niepełnym opisem zdarzeń i przyjmowaniem nieprawidłowych lub niepełnych kwalifikacji

- prawnych czynów będących przedmiotem postępowania; przyjmowanie niewłaściwej lub niepełnej kwalifikacji prawnej czynów zarzucanych podejrzanym;
- d) zwłokę w powoływaniu biegłych; nieprawidłowe formułowanie postanowień w tym przedmiocie, co skutkuje koniecznością wywoływania opinii uzupełniających, ale również przedwczesne podejmowanie decyzji o zasięgnięciu opinii biegłych lub powoływanie ich w sytuacji, gdy do stwierdzenia danej okoliczności nie była wymagana wiedza specjalistyczna, albo okoliczność ta nie miała istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy;
  - e) brak dostatecznej inicjatywy dowodowej w prowadzących postępowaniach, skutkującej koniecznością uzupełniania materiału dowodowego w następstwie zaleceń formułowanych w ramach działań nadzorczych;
  - f) przedwcześnie wydawane decyzje merytoryczne bez wyczerpującego wyjaśnienia okoliczności sprawy oraz nieprawidłowości o charakterze formalnym, w tym błędy w zakresie przyjmowanych podstaw prawnych i przyczyn umorzenia, niewłaściwe uzasadnienia tych decyzji;
  - g) pomijanie w procesowych rozstrzygnięciach części zdarzeń będących przedmiotem zawiadomień bądź wynikających z procesowych ustaleń;
  - h) naruszanie gwarancji procesowych stron, m.in. poprzez brak właściwych pouczeń odnośnie do ich uprawnień i obowiązków, niedoręczanie odpisów postanowień, zwłaszcza podlegających zaskarżeniu wszystkim stronom postępowania;
  - i) niewłaściwe procedowanie w zakresie zabezpieczonych dowodów rzeczowych;
  - j) stosowanie niewłaściwych metod poszukiwawczych po zawieszeniu postępowań za ukrywającymi się podejrzanymi w kraju i za granicą oraz zaniechanie podejmowania spraw, pomimo ustania przyczyny zawieszenia;
  - k) brak nadzoru służbowego ze strony bezpośrednich przełożonych oraz brak konsekwencji w egzekwowaniu prawidłowego wykonania wydanych przez nich zaleceń.

Od lipca 2015 roku w toku wykonywanego nadzoru służbowego stwierdzono również niewłaściwe redagowanie tez dowodowych przy sporządzeniu aktów oskarżenia.

Reakcją prokuratorów wykonujących nadzór służbowy na stwierdzone uchybienia i nieprawidłowości w toku objętych nadzorem postępowań przygotowawczych były rozmowy z prokuratorami prowadzącymi postępowania lub ich bezpośrednimi przełożonymi, przesyłanie do kierującego jednostką organizacyjną pism wskazujących na nieprawidłowości i uchybienia w postępowaniu, zwracające ewentualnie uwagę na konieczność wzmożenia wewnętrznego nadzoru służbowego oraz zintensyfikowanie czynności.

Opinie i stanowiska przekazywane prokuratorom podległych prokuratur w ramach konsultacji, wytycznych, pism instrukcyjnych, wniosków i ocen z przeprowadzonych badań przyczyniały się do poprawy poziomu nadzorowanych postępowań przygotowawczych, tak w zakresie ustalenia pełnego rzeczywistego stanu faktycznego, jak i prawidłowej prawno-karnej oceny zdarzenia będącego przedmiotem postępowania, terminowości podejmowanych czynności procesowych, a tym samym miały realny wpływ na ich zakończenie, jak też ograniczenie czasochłonnego nadzoru instancyjnego wykonywanego przez sądy oraz ograniczenie skarg składanych przez uprawnione strony na przewlekłość postępowania przygotowawczego.

W przypadku stwierdzonych uchybień wskazujących na niewłaściwe wykonywanie obowiązków służbowych ze strony prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie, a zwłaszcza nieprawidłowości stanowiących oczywistą i rażącą obrazę przepisów prawa, inicjowano postępowania służbowe mające na celu wyjaśnienie przyczyn stwierdzonych rażących błędów w nadzorze prokuratorskim i rozważenie odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Kompetencje nadzorcze realizowane były także przez prokuratorów przełożonych poprzez kontrolę służbową przewidzianą w § 27 Regulaminu oraz analizę akt (§ 25 Regulaminu). Działania w ich toku polegały na zapoznawaniu się z aktami postępowań przygotowawczych zakończonych i pozostających w toku, inicjowanym przez strony, parlamentarzystów i inne podmioty. Także w toku rozpoznawania wniosków o podjęcie na nowo postępowania dokonywano kompleksowego badania akt, zaś stwierdzone uchybienia były przedmiotem pisemnej reakcji, stosownej do rangi ujawnionych nieprawidłowości.

Efektem czynności nadzorczych było również formułowanie wniosków o podjęcie śledztwa czy dochodzenia, które to sugestie były w zdecydowanej większości spraw uwzględniane oraz kierowanie wniosków do Prokuratora Generalnego o uchylenie prawomocnego postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego przeciwko osobie na podstawie art. 328 k.p.k.

Niezależnie od poziomu czynności nadzorczych i uzyskiwanych efektów istnieją obszary działalności, również w sprawach nieobjętych nadzorem służbowym, które podobnie jak w latach ubiegłych miały wpływ na zbyt długi czas prowadzenia postępowań przygotowawczych i ich poziom. Należą do nich problemy z pozyskaniem biegłych, których wiedza, kompetencje oraz rzetelność dają rękojmię opracowania opinii logicznej, pełnej i jasnej, a nadto zapewniają odpowiedni czas opiniowania i okresy poprzedzające przystąpienie przez biegłych do pracy. Dotyczy to w szczególności skomplikowanych postępowań

w sprawach gospodarczych, a także spraw o tzw. błędy medyczne i spraw o ciężkie wypadki przy pracy.

Stosownie do przewidzianego w art. 3 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze obowiązku podejmowania przewidzianych prawem środków zmierzających do zapewnienia prawidłowego i jednolitego stosowania prawa w prowadzonych postępowaniach karnych w Prokuraturze Generalnej w 2015 roku monitorowano postępowania przygotowawcze prowadzone w sprawach o określone rodzaje przestępstw oraz koordynowano działania powszechnych jednostek prokuratury w zakresie zwalczania określonych kategorii przestępczości. Wybór rodzaju przestępstw pozostających w zainteresowaniu Prokuratury Generalnej w 2015 roku stanowił, podobnie jak w latach poprzednich, wyraz identyfikacji najpoważniejszych – obok typowej przestępczości kryminalnej – zjawisk przestępczych, którym należy przeciwdziałać. Oceny skali zagrożenia daną kategorią przestępstw oraz oceny praktyki prokuratorskiej przy prowadzeniu postępowań przygotowawczych o określone rodzaje przestępstw dokonano na podstawie wyników prowadzonych badań akt oraz analizy informacji przedstawianych przez prokuratury apelacyjne i prokuratury okręgowe.

Do kategorii przestępstw, które były objęte szczególnym zainteresowaniem Prokuratury Generalnej i w których podejmowane były określone inicjatywy mające na celu poprawę skuteczności przeciwdziałania i zwalczania tego typu przestępczości, należały:

1. przestępstwa naruszenia wolności bądź nawoływania do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych i wyznaniowych;
2. przestępstwa narażenia na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo zdrowia człowieka przez lekarza będącego gwarantem bezpieczeństwa osoby zagrożonej, dotyczące tzw. „błędu medycznego”;
3. przestępstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową;
4. przestępstwa z zakresu ochrony środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem spraw dotyczących naruszeń przepisów o gospodarce odpadami;
5. przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece;
6. przestępstwa z art. 171 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2009 r., Nr 72, poz. 665 ze zm.) oraz dotyczące szeroko pojętej tzw. działalności „parabankowej” związanej z funkcjonowaniem tzw. „piramid finansowych” i możliwością popełniania oszustw na szkodę wielu osób;

7. przestępstwa związane z działalnością spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, a w szczególności przestępstwa popełniane na szkodę SKOK przez członków organów tych podmiotów;
8. przestępstwa popełnione przez funkcjonariuszy i pracowników Policji.

Prokuratura Generalna od 2013 roku objęła monitoringiem wszystkie sprawy z zawiadomienia Najwyższej Izby Kontroli prowadzone w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury.

Poza wyżej wymienionymi kategoriami przestępstw w 2015 roku kontynuowano w Prokuraturze Generalnej monitorowanie postępowań przygotowawczych prowadzonych w sprawach o przestępstwa związane z wykorzystaniem seksualnym dzieci (pedofilia i pornografia), o przestępstwa związane z ochroną zwierząt, a także postępowania dotyczące handlu okazami zagrożonych gatunków roślin, zwierząt i grzybów objętych przepisami Konwencji Waszyngtońskiej (CITES), o przestępstwa popełnione na szkodę interesów finansowych Unii Europejskiej, o przestępstwa popełnione za pomocą komputera i przy wykorzystaniu Internetu i sprawy dotyczące tzw. przestępczości stadionowej.

W odniesieniu do przestępstw popełnianych z reguły przez zorganizowane grupy przestępcze w Prokuraturze Generalnej w 2015 roku koordynowano postępowania przygotowawcze i działania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w zakresie:

- prania pieniędzy i finansowania terroryzmu,
- handlu ludźmi,
- korupcji,
- produkcji i obrotu środkami odurzającymi i psychotropowymi na dużą skalę,
- przemytu oraz nielegalnego wytwarzania i obrotu wyrobami tytoniowymi,
- nielegalnego obrotu złomem stali i metali kolorowych,
- nielegalnej produkcji i obrotu paliwami,
- obrotu z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym,
- porwania i przetrzymywania zakładnika w celu wymuszenia okupu.

W ramach koordynowania tych kategorii przestępstw dokonywana była bieżąca analiza wpływających informacji odnośnie do przebiegu postępowań przygotowawczych, prawidłowości przyjętych kwalifikacji prawnych czynów, podejmowanych decyzji merytorycznych, zaś kierownikom właściwych jednostek prokuratury sygnalizowane były stwierdzone uchybienia i nieprawidłowości. Ponadto udzielane były konsultacje prowadzącym postępowania we wskazanym wyżej zakresie oraz udostępniano, z własnej inicjatywy lub na

prośbę zainteresowanej jednostki, informacje pozwalające na koordynację postępowań prowadzonych przez różne jednostki prokuratury.

W 2015 roku w ramach nadzoru instancyjnego rozpoznano w Prokuraturze Generalnej łącznie 55 zażaleń na decyzje prokuratorów apelacyjnych w zakresie postanowień o kosztach postępowania oraz zarządzeń o odmowie udzielenia zezwolenia na jednorazowe widzenie bądź zgody na skorzystanie z aparatu telefonicznego.

W oparciu o przepis art. 310 § 2 k.p.k. przygotowano 552 projekty postanowień Prokuratora Generalnego w sprawach prowadzonych w wydziałach V do spraw przestępczości zorganizowanej i korupcji prokuratur apelacyjnych, o przedłużeniu okresu prowadzenia śledztwa na dalszy czas oznaczony powyżej roku.

W Prokuraturze Generalnej sprawowano także zwierzchni nadzór służbowy nad prowadzonymi w wydziałach V do spraw przestępczości zorganizowanej i korupcji prokuratur apelacyjnych postępowaniami przygotowawczymi, w szczególności w sprawach o przestępstwa:

- popełnione w ramach zorganizowanych grup przestępczych,
- o charakterze terrorystycznym,
- o poważne przestępstwa korupcyjne,
- o przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu, jeżeli dopuszczono się przestępstwa wobec mienia o wielkiej wartości,
- innych, które ze względu na wagę sprawy, na podstawie polecenia Prokuratora Generalnego, zostały przekazane do prowadzenia w wydziałach do spraw przestępczości zorganizowanej i korupcji prokuratur apelacyjnych.

Zwierzchnim nadzorem służbowym objętych było łącznie 100 spraw, z których na przestrzeni 2015 roku 41 zostało zakończonych. W 16 sprawach wdrożono zwierzchni nadzór służbowy.

Obciążenie pracą powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (prokuratury apelacyjne, okręgowe i rejonowe)

Podział zadań pomiędzy poszczególne szczeble prokuratury, w tym w szczególności liczba prowadzonych i nadzorowanych spraw karnych rejestrowanych w repertorium Ds., jest bezpośrednią konsekwencją przepisów ustawy o prokuraturze oraz aktów wykonawczych, w szczególności rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości – Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, które prowadzenie

i nadzorowanie postępowań przygotowawczych koncentrują na szczeblu prokuratur rejonowych, a dla jednostek wyższego szczebla przewidują inne zadania, z zasady wymagające większej wiedzy i doświadczenia zawodowego. Z dniem 14 stycznia 2015 r. rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 września 2014 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. U. z 2014 r. poz. 1218, z późn. zm.) wprowadzono zmiany przepisów o właściwości rzeczowej jednostek poszczególnych szczebli, co spowodowało zauważalne zróżnicowanie wpływu spraw w jednostkach organizacyjnych poszczególnych szczebli w stosunku do okresu wcześniejszego. Odnotowano w szczególności znaczny wzrost wpływu spraw do jednostek szczebla okręgowego i apelacyjnego, przy znaczącym spadku wpływu spraw do jednostek szczebla rejonowego.

Podstawowym zadaniem prokuratury apelacyjnej jest zapewnienie udziału prokuratora w postępowaniach odwoławczych prowadzonych przed sądem apelacyjnym oraz w postępowaniach przed wojewódzkim sądem administracyjnym. Ponadto jednostki tego szczebla prowadzą i nadzorują postępowania przygotowawcze w sprawach dotyczących przestępczości zorganizowanej i korupcji oraz występują w przedmiotowych sprawach w postępowaniu przed sądem I instancji. Do zadań prokuratur apelacyjnych należy również sprawowanie nadzoru instancyjnego i zwierzchniego nadzoru służbowego nad postępowaniami przygotowawczymi prowadzonymi w prokuraturach okręgowych oraz wizytacje i lustracje prokuratur okręgowych. Na tym szczeblu prowadzone są również sprawy o charakterze organizacyjnym i kadrowym, w tym związane z oceną kandydatów na wolne stanowiska prokuratorskie w prokuraturach apelacyjnych i okręgowych.

Według danych na dzień 31 grudnia 2015 r. we wszystkich prokuraturach apelacyjnych faktycznie zatrudnionych było (po uwzględnieniu delegacji „do” i „z” jednostki) 403 prokuratorów.

Mając na uwadze zadania prokuratur apelacyjnych, ocena obciążenia pracą prokuratorów wykonujących w nich czynności uzależniona jest od wpływu spraw nie tylko do podstawowych urzędzeń ewidencyjnych prowadzonych na szczeblu prokuratury apelacyjnej, ale również od wpływu spraw z zakresu administracji prokuratora apelacyjnego, rejestrowanych według zasad obowiązujących w systemie bezdziennikowym.

W 2015 r. we wszystkich prokuraturach apelacyjnych w repertoriach i rejestrach: Ds, Dsn, Dsa, Ap, K, Ns, Nps, Nps-ps, Pa, Pc, Ko, Mn, IP i IP/O oraz w systemie bezdziennikowym (RWA) zarejestrowano łącznie 38 433 spraw, w tym 13 555 spraw zarejestrowanych w repertoriach i rejestrach, z czego 1 119 spraw karnych zarejestrowanych w repertorium Ds.,

tj. o 356 spraw karnych więcej niż w 2014 r. Średnie roczne obciążenie sprawami prokuratora wykonującego czynności w prokuraturze apelacyjnej, liczone według faktycznego zatrudnienia w tych jednostkach – 403 osoby - wyniosło 95,4 sprawy (o 3,8 sprawy więcej niż w 2014 r.).

Odnosząc się do przedstawionego wyżej obciążenia sprawami w prokuraturach apelacyjnych, wskazać należy, iż do 14 stycznia 2015 r. zadania w zakresie prowadzenia i nadzorowania postępowań przygotowawczych realizowane były w jednym wydziale do spraw przestępczości zorganizowanej i korupcji. Na tym szczeblu prokuratury prowadzone i nadzorowane były najpoważniejsze sprawy, w tym o przestępstwa noszące cechy zorganizowanej przestępczości i korupcji i inne o dużym stopniu złożoności, w szczególności dotyczące przestępczości gospodarczej. W 2015 r., jak wskazano wyżej, zarejestrowano na tym szczeblu 1 119 spraw, natomiast kontynuowano z poprzednich okresów statystycznych 304 sprawy. Dane statystyczne w zakresie sposobu zakończenia postępowań przygotowawczych (426 aktów oskarżenia wobec 1 428 osób) oraz liczby stosowanych środków zapobiegawczych (427 osób tymczasowo aresztowanych i 1 670 osób, wobec których zastosowano inne środki zapobiegawcze), w stosunku do liczby prowadzonych postępowań przygotowawczych, wskazują na skomplikowany charakter tych spraw i potrzebę znacznego zaangażowania prokuratora. Z udziałem prokuratora osądzono w I instancji 1 999 osób.

Ponadto prokuratorzy realizujący zadania w prokuraturze apelacyjnej obsadzili 15 535 wokand, co daje średnio 38,5 wokandy na prokuratora, obejmujących łącznie 43 967 spraw. Prokuratorzy wzięli udział w 3 357 postępowaniach odwoławczych przed sądem apelacyjnym w sprawach karnych. Brali udział w postępowaniach cywilnych, ze stosunku pracy, ubezpieczeń społecznych i gospodarczych, a także w postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Sprawowali nadzór i kształtowali praktykę prokuratorską w zakresie postępowania sądowego oraz badali zasadność i poziom środków zaskarżenia wnoszonych przez podległe jednostki. W prokuraturach apelacyjnych podejmowane były czynności w ramach zwierzchniego i instancyjnego nadzoru służbowego, które dotyczyły obejmowania spraw podległych jednostek zwierzchnim nadzorem służbowym, rozpoznawania środków odwoławczych, wniosków o przedłużenie okresu śledztwa oraz analizy akt sprawy i zajmowania pisemnego stanowiska. Łącznie w 2015 r. zarejestrowano 2 821 tego rodzaju spraw. Dodatkowo podnieść trzeba, iż kontynuowano działania nadzorcze w zakresie spraw zarejestrowanych w poprzednich okresach statystycznych. Na tym szczeblu prokuratury przeprowadzano wizytacje i lustracje prokuratur okręgowych oraz koordynowano działania podległych prokuratur okręgowych w tym zakresie, jak również dokonywano ocen kwalifikacyjnych kandydatów na wolne stanowiska prokuratorskie w prokuraturach

okręgowych i apelacyjnych oraz dokonywano ocen kwalifikacyjnych urzędników i innych pracowników prokuratury apelacyjnej. W prokuraturach apelacyjnych w 2015 r. zespoły wizytacyjne przeprowadziły 13 wizytacji, podczas których dokonano oceny pracy wizytowanych jednostek, zbadano 7 159 spraw i dokonano oceny okresowej 399 prokuratorów. W 61 konkursach na stanowisko prokuratora prokuratury okręgowej i apelacyjnej 199 prokuratorów – wizytatorów dokonało oceny kwalifikacyjnej 319 kandydatów na te stanowiska, badając łącznie akta 14 161 spraw.

Prokuratury okręgowe zapewniają udział prokuratora w postępowaniach prowadzonych przed sądem okręgowym jako sądem odwoławczym. Na tym szczeblu prowadzone i nadzorowane są śledztwa dotyczące poważnych przestępstw kryminalnych i gospodarczych oraz sprawowana jest funkcja oskarżyciela publicznego w przedmiotowych sprawach przed właściwymi sądami. Prokuratury okręgowe sprawują nadzór instancyjny i zwierzchni nadzór służbowy nad postępowaniami prowadzonymi w prokuraturach rejonowych oraz wizytacje i lustracje tych jednostek. Zajmują się ponadto sprawami organizacyjnymi i kadrowymi w odniesieniu do podległych jednostek szczebla rejonowego, w tym oceną kandydatów na wolne stanowiska prokuratorskie w prokuraturach rejonowych oraz oceną pracy asesorów w okresie powierzenia im pełnienia czynności prokuratorskich.

Według danych na dzień 31 grudnia 2015 r. w prokuraturach okręgowych faktycznie zatrudnionych było, uwzględniając delegacje „z” i „do” jednostki 1 591 prokuratorów.

Mając na uwadze zadania prokuratur okręgowych, ocena obciążenia pracą prokuratorów wykonujących w nich czynności, podobnie jak w prokuraturach apelacyjnych, uzależniona jest od wpływu spraw nie tylko do podstawowych urzędów ewidencyjnych, ale również od wpływu spraw z zakresu administracji prokuratora okręgowego, rejestrowanych według zasad obowiązujących w systemie bezdziennikowym.

W 2015 r. we wszystkich prokuraturach okręgowych w repertoriach i rejestrach: Ds, Dsn, Dsa, Ap, K, Ns, Nps, Nps-ps, Pa, Pc, Ko, Oz, IP i IP/O oraz w systemie bezdziennikowym zarejestrowano łącznie 264 408 spraw, w tym 139 766 spraw zarejestrowanych w repertoriach i rejestrach, z czego 14 897 spraw karnych zarejestrowanych w repertorium Ds. Średnie roczne obciążenie sprawami prokuratora wykonującego czynności w prokuraturze okręgowej, liczone według faktycznego zatrudnienia w tych jednostkach – 1 591 osób – wyniosło 166,2 sprawy.

Odnosząc się do przedstawionego wyżej obciążenia sprawami w prokuraturach okręgowych, wskazać należy, iż do 14 stycznia 2015 r. zadania w zakresie prowadzenia i nadzorowania postępowań przygotowawczych realizowane były w wydziałach śledczych

(we wszystkich jednostkach tego szczebla) oraz w wydziałach do spraw przestępczości gospodarczej (w 19 jednostkach) lub w działach do spraw przestępczości gospodarczej w ramach wydziału śledczego (4 jednostki). Na tym szczeblu prokuratury prowadzone i nadzorowane były sprawy o poważne przestępstwa o charakterze kryminalnym, o poważne przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu, przestępstwa skarbowe i inne przestępstwa o charakterze gospodarczym.

W 2015 r. jak wskazano wyżej zarejestrowano na tym szczeblu prokuratury 14 897 spraw karnych, natomiast kontynuowano z poprzednich okresów statystycznych 2 019 spraw. Dane statystyczne, w szczególności w zakresie sposobu zakończenia postępowań przygotowawczych (1 787 aktów oskarżenia wobec 6 140 osób) oraz liczby stosowanych środków zapobiegawczych (1 075 osób tymczasowo aresztowanych i 5 652 osoby, wobec których zastosowano inne środki zapobiegawcze), w stosunku do liczby prowadzonych spraw, wskazują na poważny charakter prowadzonych spraw, co w konsekwencji powoduje potrzebę specjalizacji prokuratorów, w szczególności w odniesieniu do spraw gospodarczych. Z udziałem prokuratora osądzono w I instancji 8 591 osób.

Ponadto prokuratorzy realizujący zadania w prokuraturze okręgowej obsadzili łącznie 75 876 wokand, co daje średnio 47,7 wokandy na prokuratora, obejmujących łącznie 298 431 spraw. Prokuratorzy wzięli udział w postępowaniach odwoławczych, dotyczących 43 228 osób, przed sądem okręgowym w sprawach karnych. Ponadto brali udział w postępowaniu odwoławczym przed sądem okręgowym w sprawach cywilnych, ze stosunku pracy, ubezpieczeń społecznych i gospodarczych oraz innych przewidzianych przez ustawy, w postępowaniu administracyjnym, w postępowaniu wykonawczym i postępowaniu o ułaskawienie. Sprawowali nadzór nad udziałem prokuratorów prokuratur rejonowych w postępowaniu przed sądem i kształtowali praktykę prokuratorowską w tym zakresie. Badali zasadność i poziom środków zaskarżenia wnoszonych przez podległe jednostki.

W prokuraturach okręgowych podejmowane były również czynności w ramach zwierzchniego i instancyjnego nadzoru służbowego, w ramach którego sprawy podległych jednostek obejmowane były zwierzchnim nadzorem służbowym, rozpoznawano środki odwoławcze, wnioski o przedłużenie okresu śledztwa na czas powyżej roku oraz dokonywano analizy akt sprawy i zajmowano pisemne stanowiska w zakresie np. prawidłowości prowadzonego postępowania przygotowawczego, podjęcia na nowo lub wznowienia postępowania przygotowawczego i sądowego bądź skierowania wniosku w trybie art. 328 § 1 k.p.k. Łącznie w 2015 r. zarejestrowano 28 171 tego rodzaju spraw. Kontynuowano działania nadzorcze w zakresie spraw zarejestrowanych w poprzednich okresach statystycznych. Na tym

szczeblu prokuratury przeprowadzono wizytacje i lustracje prokuratur rejonowych, jak również dokonywano ocen kwalifikacyjnych kandydatów na wolne stanowiska prokuratorskie w prokuraturach rejonowych oraz dokonywano ocen kwalifikacyjnych urzędników i innych pracowników prokuratury okręgowej i rejonowej. W prokuraturach okręgowych w 2015 r. przeprowadzono 89 wizytacji, podczas których zbadano akta 31 717 spraw i dokonano oceny okresowej 868 prokuratorów. Przeprowadzono 62 lustracje, w których zbadano akta 3 014 spraw.

W 178 konkursach na stanowisko prokuratora prokuratury rejonowej – 190 prokuratorów – wizytatorów dokonało oceny kwalifikacyjnej 291 kandydatów na te stanowiska, badając 15 466 spraw. Ponadto 287 prokuratorów dokonało oceny pracy 192 asesorów w związku z przedłużeniem okresu powierzenia czynności prokuratorskich, badając akta 5 434 spraw.

Ponadto prokuratorzy tego szczebla realizowali zadania w zakresie kontroli czynności operacyjnych, wynikające z art. 19 ust. 15c ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2011 r. Nr 286, poz. 1687) oraz z art. 9e ust. 16 c ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 116, poz. 676), polegające na sporządzeniu wniosków do właściwego sądu okręgowego o wyrażenie zgody na wykorzystanie w postępowaniu karnym dowodów popełnienia przestępstwa, uzyskanych w wyniku stosowania kontroli operacyjnej, dotyczących czynu nieobjętego zarządzeniem kontroli operacyjnej lub osoby nią nieobjętej (tzw. zgoda następcza) oraz z art. 237a k.p.k. Ustalono, iż w 2015 r. prokuratury okręgowe skierowały do sądów okręgowych łącznie 5 305 wniosków w tym przedmiocie.

Podstawowym zadaniem prokuratur rejonowych jest prowadzenie i nadzorowanie postępowań przygotowawczych prowadzonych przez inne uprawnione do tego organy oraz udział w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, w szczególności sądem rejonowym.

W prokuraturach rejonowych zarejestrowano łącznie 798 211 spraw karnych. Faktyczne zatrudnienie w tych jednostkach, uwzględniające delegacje „z” i „do” jednostki, na dzień 31 grudnia 2015 r. wynosiło 3 957 prokuratorów. Średnie roczne obciążenie sprawami karnymi w prokuraturach rejonowych wyniosło w 2015 r. 201,7 sprawy na prokuratora. Obciążenie sprawami karnymi prokuratorów w prokuraturach rejonowych w 2015 r. było niższe, niż w 2014 r. o 50,3 sprawy w skali roku. Ponadto w prokuraturach rejonowych kontynuowano 84 650 spraw z poprzednich okresów statystycznych.

Z podanej wyżej liczby zarejestrowanych spraw w 2015 r. w prokuraturach rejonowych wszczęto łącznie 546 220 spraw karnych (68,4% zarejestrowanych spraw, 138 spraw rocznie

na prokuratora), w tym 455 230 dochodzeń i 90 990 śledztw, z czego 7 006 śledztw własnych prokuratora (1,3% ogółu wszczętych postępowań). W sprawach prowadzonych w prokuraturach rejonowych środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania zastosowano wobec 11 078 podejrzanych (w 1,4% spraw zarejestrowanych w tych jednostkach) oraz inne środki zapobiegawcze wobec 33 451 podejrzanych (4,2% zarejestrowanych spraw).

W omawianym okresie aktem oskarżenia zakończono łącznie 177 399 spraw wobec 204 572 osób. W sprawach zainicjowanych przed sądem przez prokuratury rejonowe w I instancji osądzono ogółem 317 001 osób, w tym z udziałem prokuratora 161 231 (50,9% ogółu osądzonych). Prokuratorzy obsadzili 310 951 wokand, obejmujących 915 624 sprawy.

Prokuratorzy w prokuraturach rejonowych oprócz spraw karnych zajmują się również działalnością pozakarną, rejestrowaną w repertoriach Pa, Pc, Pn oraz z zakresu prawa karnego skarbowego – rejestr Ko/Kks. W wymienionych urządzeniach ewidencyjnych zarejestrowano łącznie 183 449 spraw; obciążenie prokuratora w skali roku tymi sprawami wyniosło 46,4 sprawy.

Przedstawiając dane dotyczące obciążenia prokuratur apelacyjnych i okręgowych w zakresie prowadzenia i nadzorowania postępowań przygotowawczych, w porównaniu z obciążeniem prokuratur rejonowych wskazać trzeba, że w prokuraturze okręgowej prowadzone są sprawy o najpoważniejsze przestępstwa, o wieloosobowym, skomplikowanym stanie faktycznym i prawnym, w tym sprawy o poważne przestępstwa gospodarcze, natomiast na szczeblu apelacji sprawy dotyczące zorganizowanych grup przestępczych i sprawy o przestępstwa o charakterze korupcyjnym, które trudno porównać do spraw prowadzonych w prokuraturach rejonowych.

Przeniesienie najpoważniejszych spraw karnych – odpowiednio na szczebel prokuratury okręgowej i apelacyjnej zapewnia ich prowadzenie przez doświadczonych i wyspecjalizowanych prokuratorów. Dodatkowo, w odniesieniu do spraw dotyczących przestępczości zorganizowanej i korupcji przeniesienie ich na szczebel apelacji zapewniło sprawowanie nadzoru nad ich prowadzeniem przez prokuratorów Prokuratury Generalnej.

Porównując obciążenie pracą prokuratorów realizujących zadania na różnych szczeblach prokuratury należy mieć na uwadze, iż różnice w obciążeniu pomiędzy poszczególnymi szczeblami prokuratury, wynikają ze specyfiki zadań i czynności w nich realizowanych. Różnorodny charakter zadań realizowanych przez jednostki poszczególnych szczebli nie pozwala na dokonanie miarodajnego porównania pomiędzy nimi poprzez proste zestawienie danych liczbowych. Możliwe jest natomiast dokonanie porównania średniego

obciążenia pomiędzy jednostkami prokuratury tego samego szczebla. Prokurator Generalny na bieżąco analizował obciążenie pracą podległych jednostek i dostrzegając problem nierównomiernego obciążenia prokuratorów obowiązkami, od początku kadencji konsekwentnie prowadzi działania zmierzające do jego wyrównania w jednostkach tego samego szczebla. Nie znajduje natomiast uzasadnienia dokonywanie porównania obciążenia pracą prokuratorów jedynie na podstawie danych dotyczących wpływu spraw karnych. W szczególności dotyczy to obciążenia obowiązkami prokuratorów z jednostek szczebla rejonowego w zestawieniu z obciążeniem obowiązkami prokuratorów z jednostek wyższego szczebla, gdyż, jak wyżej wykazano, sprawy prowadzone na wyższych szczeblach organizacyjnych są zdecydowanie bardziej skomplikowane i pracochłonne. Ponadto zadania prokuratur apelacyjnych i okręgowych, w przeważającym zakresie, nie dotyczą prowadzenia postępowań przygotowawczych.

III. Postępowanie sądowe

W 2015 r. osądzono łącznie w skali kraju w sądach powszechnych 328 393 osoby, w tym z udziałem prokuratora 171 821 osób.

Skazano ogółem 286 472 osoby, uniewinniono łącznie 6 701 osób, przy czym prawomocnie uniewinnionych zostało 5 840 osób. Liczba ta obejmuje również osoby nieprawomocnie uniewinnione w poprzednich okresach statystycznych, co stanowiło 1,8% ogółu osób osądzonych.

Wskaźnik prawomocnie uniewinnionych, co do których stosowano areszt tymczasowy w dacie skierowania aktu oskarżenia w stosunku do liczby osób prawomocnie uniewinnionych wyniósł 1,8%. Z kolei wskaźnik wszystkich osób prawomocnie i nieprawomocnie uniewinnionych tymczasowo aresztowanych w dacie skierowania sprawy do sądu do ogółu osób prawomocnie i nieprawomocnie uniewinnionych wyniósł 1,57%. W porównaniu z 2014 r. wskaźnik ten zmniejszył się, gdyż wynosił on wówczas 1,66%. Podkreślenia wymaga, że od 2012 r. zmniejszanie się wskazanego współczynnika jest stałą tendencją.

Spośród 6 701 uniewinnionych, 105 to osoby, wobec których w dacie skierowania do sądu aktu oskarżenia stosowano środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. W tej kategorii spraw powszechną i ze wszech miar właściwą praktyką, wypracowaną w latach ubiegłych, jest badanie tych spraw przez prokuratorów w jednostkach nadrzędnych. Jak wynika z informacji przekazanych przez Prokuratorów Apelacyjnych, wyroki uniewinniające w zdecydowanej większości są wynikiem ujawnienia nowych dowodów na etapie postępowania sądowego, nieznanymi organom procesowym przed wniesieniem aktu oskarżenia, zmiany zeznań przez świadków, w tym nierzadko świadków-pokrzywdzonych, błędów organów uprawnionych do prowadzenia postępowań przygotowawczych, które także ujawniają się dopiero w toku przewodu sądowego, a także odmiennej oceny przez sąd – w rozumieniu art. 7 k.p.k. - zgromadzonych dowodów.

Wskazana powyżej liczba osób skazanych obejmuje również osoby skazane przy zastosowaniu trybów konsensualnych z art. 387 § 1 k.p.k., art. 335 k.p.k. w zw. z art. 343 k.p.k., art. 338a k.p.k. oraz art. 156 § 1 k.k.s.

Z zastosowaniem trybów konsensualnych skazano łącznie w 2015 r. 141 244 osób, co w porównaniu z rokiem 2014 – 151 512 skazanych osób, stanowiło mniejszą liczbę skazań o 10 268 osób.

Na uwagę zasługuje wprowadzenie do Kodeksu postępowania karnego z dniem 1 lipca 2015 r. trybu, o którym mowa w art. 338a uprawniającego oskarżonego przed doręczeniem mu

zawiadomienia o terminie rozprawy do złożenia wniosku o wydanie wyroku skazującego i wymierzenie mu określonej kary lub środka karnego, orzeczenie przepadku lub środka kompensacyjnego bez przeprowadzenia postępowania dowodowego. Wniosek ten może również dotyczyć wydania określonego rozstrzygnięcia w przedmiocie poniesienia kosztów procesu. W tym trybie poczynawszy od jego obowiązywania do końca 2015 r. skazano łącznie 274 osoby.

W 2015 r. prokuratorzy wywiedli ogółem 15 299 apelacji (co do osób), zaś w 2014 r. wywiedziono 17 295 apelacji, w stosunku do 4,7% wszystkich osób osądzonych. Również w 2014 r. zaskarżalność wyroków wynosiła 4,7% w stosunku do wszystkich osób osądzonych. Dodać należy, że zaskarżalność w 2013 r. była niższa w porównaniu z rokiem 2014 i 2015 i wynosiła 4,32%.

Kolejnym, poza zaskarżalnością, istotnym wskaźnikiem obrazującym pracę prokuratorów jest skuteczność wywiedzionych środków zaskarżenia i to zarówno apelacji, jak i zażaleń.

Sądy odwoławcze (odpowiednio okręgowe i apelacyjne) w 2015 r. rozpoznały 14 527 apelacji wywiedzionych przez prokuratora w stosunku do osób, uwzględniając 9 648 apelacji, co stanowiło 66,4% apelacji rozpoznanych. Tak więc wskaźnik skuteczności apelacji wzrósł nieznacznie w stosunku do 2014 r., kiedy to wynosił 66,1%.

Ważnym miernikiem oceny poziomu i trafności wywiedzionych przez prokuratora środków zaskarżenia jest wskaźnik cofniętych apelacji. Wedle unormowania art. 431 § 1 k.p.k. każdy środek odwoławczy może być cofnięty przez prokuratora, który go wniósł, lub przez prokuratora jednostki nadrzędnej uczestniczącego w rozprawie odwoławczej. O cofnięciu apelacji każdorazowo zawiadamiany jest prokurator, który ów środek odwoławczy wniósł, z jednoczesnym podaniem argumentacji prawnej i faktycznej, która legła u podstaw podjęcia decyzji o cofnięciu.

Problematyka związana z cofnięciami apelacji jest od kilku lat przedmiotem wnikliwych analiz prokuratorów z wydziałów sądowych prokuratur apelacyjnych i prokuratur okręgowych, a także szkoleń zawodowych prokuratorów i konsultacji prowadzonych przez prokuratorów z wydziałów postępowania sądowego jednostek wyższego szczebla. Podjęte w tej mierze działania dają od kilku lat wymierne efekty przekładające się corocznie na malejącą liczbę cofniętych apelacji, co obrazuje następujące porównanie:

- 2012 r. - cofnięto 1 719 apelacji;
- 2013 r. - cofnięto 1 530 apelacji;
- 2014 r. - cofnięto 1 234 apelacje;

– 2015 r. - cofnięto 993 apelacje,

z którego wynika, że w 2015 r. cofnięto o 241 apelacji mniej, niż w 2014 r., co stanowi wskaźnik dynamiki na poziomie 80,5%.

Podstawowymi przyczynami uzasadniającymi podjęcie decyzji o cofnięciu apelacji, jak wynika z informacji prokuratorów apelacyjnych, podobnie jak w latach ubiegłych, były: brak cech rażącej niewspółmierności kary lub środka karnego, niewłaściwe sformułowanie zarzutu apelacyjnego, wadliwy charakter apelacji sprowadzający się do polemiki z prawidłową oceną materiału dowodowego dokonaną przez sąd I instancji, zwłaszcza w zakresie zarzutu dokonania błędnych ustaleń faktycznych, brak wystarczającej argumentacji faktycznej w apelacji wskazującej na wpływ zaistniałego uchybienia proceduralnego na treść skarżonego orzeczenia.

Informacje statystyczne dotyczące osób osądzonych w zakresie zaskarżalności orzeczeń, skuteczności apelacji oraz cofnięć apelacji, zostały zamieszczone w tabelach w zestawieniach statystycznych.

Przedstawione dane wskazują na poprawę skuteczności sporządzanych i wnoszonych apelacji, wynikającą ze wzrostu ich poziomu merytorycznego, który jest między innymi konsekwencją zaangażowania prokuratorów z wydziałów postępowań sądowych prokuratur apelacyjnych i okręgowych w bieżącym konsultowaniu sygnalizowanych problemów faktycznych i prawnych w zakresie zaskarżania wyroków i sposobu formułowania zarzutów odwoławczych.

Znaczącym obciążeniem dla prokuratorów wykonujących obowiązki służbowe w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury jest także udział w rozprawach i posiedzeniach sądowych w sprawach odwoławczych.

W 2015 r. łączna ilość spraw karnych rozpoznawanych na rozprawach apelacyjnych wyniosła 47 349 spraw.

W 2015 r. prokuratorzy z wydziałów postępowań sądowych prokuratur apelacyjnych i okręgowych uczestniczyli w 44 653 posiedzeniach (bez posiedzeń wykonawczych).

W postępowaniu wykonawczym w 2015 r. prokuratorzy powszechnych jednostek prokuratury wzięli udział łącznie w 233 065 posiedzeniach karnych wykonawczych.

Prokuratorzy złożyli też wnioski o wszczęcie 369 postępowań wykonawczych, z czego 294 zostało rozpoznanych merytorycznie przez sądy, które uwzględniły 208 (70,75%).

Z ocenionych 163 495 orzeczeń wykonawczych sądów I instancji prokuratorzy zaskarżyli 2 375, czyli 1,45%. Z tego z rozpoznanych 2 101 zażaleń prokuratora, 1 291 zostało uwzględnionych, co daje współczynnik skuteczności na poziomie 61,45%.

Szereg istotnych zadań związanych z postępowaniem sądowym realizowanych było w minionym roku przez Prokuraturę Generalną.

W 2015 r. prokuratorzy Prokuratury Generalnej wzięli udział w 693 sprawach (w 2014 r. – 650 spraw) rozpoznawanych przez Sąd Najwyższy na rozprawach (łącznie 142 wokandy), które dotyczyły:

- 85 kasacji wniesionych przez Prokuratora Generalnego w trybie art. 521 § 1 k.p.k.;
- 34 kasacji wniesionych przez Rzecznika Praw Obywatelskich;
- 53 kasacji wniesionych przez prokuratorów z powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury;
- 2 kasacji wniesionych przez Ministra sprawiedliwości;
- jednej kasacji wniesionej przez Rzecznika Praw Dziecka;
- 518 kasacji wniesionych przez innych uprawnionych.

W 2015 r. prokuratorzy Prokuratury Generalnej również brali udział w posiedzeniach, na których Sąd Najwyższy rozpoznał:

1. 11 zagadnień prawnych wymagających zasadniczej wykładni ustawy, przedstawionych do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu przez sądy powszechne na podstawie art. 441 § 1 k.p.k.;
2. zagadnienie prawne, które nasunęło poważne wątpliwości co do wykładni prawa, przedstawione na podstawie art. 59 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 499 ze zm.) składowi siedmiu sędziów Sądu Najwyższego, postanowieniem Sądu Najwyższego w składzie trzech sędziów;
3. wniosek Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, który na podstawie art. 60 § 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 499 ze zm.) zwrócił się o podjęcie uchwał mających na celu wyjaśnienie występujących w orzecznictwie rozbieżności w wykładni prawa.

We wszystkich ww. sprawach prokuratorzy Prokuratury Generalnej sporządzili pisemne – odpowiednio – wnioski bądź stanowiska prawne, które w zdecydowanej większości znalazły uznanie w podjętych przez Sąd Najwyższy orzeczeniach.

Prokuratorzy z powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w 2015 r. wnieśli do Sądu Najwyższego kasacje wobec 86 osób, w tym na korzyść 4 skazanych. Udzielili 1 723 odpowiedzi na kasacje strony przeciwnej.

W rozpoznanych w 2015 r. 56 kasacjach wniesionych przez prokuratorów z powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury Sąd Najwyższy wydał następujące rozstrzygnięcia:

- w 24 sprawach uchylił zaskarżone orzeczenia i przekazał sprawy właściwym sądom do ponownego rozpoznania, co stanowiło 43% wniesionych kasacji;
- w 7 sprawach oddalił kasacje;
- w 16 sprawach oddalił kasacje jako oczywiście bezzasadne;
- w 9 sprawach kasacje pozostawił bez rozpoznania, w tym 4 kasacje zostało cofniętych przed rozprawą. W ocenie prokuratorów, którzy brali udział w rozpoznawaniu tych kasacji, uzasadnione było podjęcie decyzji o ich cofnięciu, o czym zawiadomili właściwych prokuratorów apelacyjnych bądź prokuratorów okręgowych.

Podobnie jak w poprzednim okresie sprawozdawczym cofnięte kasacje dotyczyły przede wszystkim spraw, w których podnoszony przez autorów kasacji zarzut rażącego naruszenia przez sąd odwoławczy przepisu art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. miał polegać na niedostatecznym rozważeniu zarzutów apelacji prokuratora, a w istocie stanowił wyłącznie polemikę z oceną prawną niespornych faktów, dokonaną przez sąd *meriti*, oraz spraw, w których podejmując próbę ominięcia wymogów z art. 523 k.p.k., skarżący podnosili zarzuty obrazy prawa materialnego lub procesowego, podczas gdy uzasadnienia takich kasacji wskazywały *de facto* na kwestionowanie ustaleń faktycznych dokonanych przez sądy. W jednym przypadku kasacja została skutecznie cofnięta z powodu jej niedopuszczalności, ponieważ została wniesiona przez organ nieuprawniony.

Prokuratorzy Prokuratury Generalnej skierowali do prokuratorów apelacyjnych i prokuratorów okręgowych 14 pism instrukcyjnych, w których zwrócono uwagę między innymi na:

- niewłaściwą konstrukcję zarzutów kasacyjnych;
- niezadowalający, niski poziom sporządzonych przez prokuratorów odpowiedzi na kasacje;
- błędne zakwalifikowanie czynów zarzucanych oskarżonym w aktach oskarżenia np. odnośnie do przypisania oskarżonemu działania w warunkach powrotu do przestępstwa czy pominięcia znamion czynu zabronionego.

W jednej sprawie, w której Sąd Najwyższy uwzględnił kasację pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego, pismem instrukcyjnym zwrócono uwagę prokuratorowi, że właściwa ocena wyroku sądu odwoławczego winna doprowadzić prokuratora do wniosku o potrzebie wywiedzenia w tej sprawie kasacji.

Prokuratorzy Prokuratury Generalnej, realizując obowiązek określony w art. 545 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 1 k.p.k., opracowali 65 wniosków w przedmiocie wznowień postępowań zakończonych prawomocnymi orzeczeniami. Wnioski o wznowienie zostały złożone w 6 przypadkach przez oskarżonych, w 57 przez adwokatów, jeden przez radcę prawnego oraz jeden wniosek został złożony przez prokuratora. Sąd Najwyższy procedując w trybie art. 544 § 3 k.p.k., w 2015 r. w takich sprawach wydał 59 orzeczeń, z których 58 było zgodnych z wnioskami prokuratorów.

W 2015 r. w Prokuraturze Generalnej zarejestrowano 1 841 wniosków o wniesienie przez Prokuratora Generalnego nadzwyczajnego środka zaskarżenia w postaci kasacji od prawomocnych orzeczeń sądów, przy czym 362 wnioski zostały złożone przez prezesów sądów, prokuratorów apelacyjnych i okręgowych oraz Dyrektora Biura Lustracyjnego Komisji Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu Instytutu Pamięci Narodowej, a 1 479 wniosków pochodziło od skazanych, ich obrońców oraz od innych podmiotów.

W 2015 r. łącznie zbadano 1 915 spraw, by ustalić, czy istnieje możliwość wniesienia przez Prokuratora Generalnego do Sądu Najwyższego kasacji w trybie art. 521 § 1 k.p.k. Prokurator Generalny, realizując swoje ustawowe uprawnienia, w 2015 r. wniósł do Sądu Najwyższego 220 kasacji w odniesieniu do 244 osób, w tym 58 kasacji na niekorzyść skazanych. Z wniesionych w 2015 r. kasacji, Sąd Najwyższy rozpoznał kasacje w 172 sprawach, zarówno na rozprawach, jak i na posiedzeniach w trybie art. 535 § 1 k.p.k. bez udziału prokuratora, z czego w 165 sprawach kasacje zostały uwzględnione. W pięciu sprawach Sąd Najwyższy wniesione kasacje oddalił.

Skuteczność kasacji wniesionych w 2015 r. przez Prokuratora Generalnego w trybie art. 521 § 1 k.p.k. wyniosła 97,1%.

Dwie kasacje zostały cofnięte. Jedna z powodu zmiany stanu prawnego tj. uchylenia ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 396), która weszła w życie z dniem 1 lipca 2015 r. paragrafu 3 art. 58 k.k. W drugiej sprawie w postępowaniu kasacyjnym ujawniono, wskazaną przez obrońcę skazanego przed Sądem Najwyższym, nową okoliczność, która zdezaktualizowała podniesiony w kasacji zarzut.

Wśród 220 kasacji wniesionych przez Prokuratora Generalnego, 170 zostało wniesionych od prawomocnych wyroków sądów I instancji, a 50 od orzeczeń sądów II instancji.

Konieczność wniesienia przez Prokuratora Generalnego kasacji dotyczyła przede wszystkim takich spraw, w których zapadły:

- wyroki wydane w trybie art. 335 k.p.k. i art. 387 k.p.k. (47 spraw);
- wyroki łączne (25 spraw);
- wyroki wydane w sprawach o wykroczenia (34 sprawy).

Prokurator Generalny, realizując swoje uprawnienia wynikające z treści art. 521 § 1 k.p.k., rozpoznaje wnioski o wniesienie kasacji dotyczące nie tylko orzeczeń wydawanych na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów, ale również orzeczeń wydanych przez sądy w latach czterdziestych i pięćdziesiątych ubiegłego wieku.

Jednej z takich spraw dotyczyła kasacja Prokuratora Generalnego od wyroku Wojskowego Sądu Rejonowego w Krakowie z dnia 25 czerwca 1952 r., na korzyść Karola S. Prokurator Generalny zarzucił temu wyrokowi rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie przepisów prawa materialnego i procesowego, to jest art. 18 § 1 w zw. z art. 14 § 1 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. Nr 30 poz. 192 ze. zm.) i art. 246 § 3 kodeksu wojskowego postępowania karnego (Dz. U. Nr 36 poz. 216 dalej k.w.p.k.) z wnioskiem o uchylenie zaskarżonego wyroku i uniewinnienie Karola S. od popełnienia zarzucanego mu czynu. Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 28 września 2015 r., sygn. akt IV KK 52/15 uwzględnił złożoną kasację, uchylił zaskarżony wyrok i uniewinnił Karola S. od popełnienia zarzucanego mu czynu. Wniesienie kasacji w tej sprawie poprzedzone zostało wnioskiem Prokuratora Generalnego do Wojskowego Sądu Garnizonowego w L. o odtworzenie zagubionych akt prawomocnie zakończonego postępowania w sprawie Karola S.

Prokurator Generalny wniósł także w trzech sprawach kasacje na korzyść wnioskodawców, zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa materialnego art. 8 ust. 4 w zw. z art. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. 1991 r. Nr 34. poz. 149 ze. zm.). Kasacje te zostały przez Sąd Najwyższy uwzględnione.

Prokuratorzy, którzy podczas badania spraw stwierdzili nieprawidłowości w pracy prokuratorów powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, skierowali do właściwych Prokuratorów Apelacyjnych 38 pism instrukcyjnych wskazujących na ujawnione uchybienia, do których doszło w trakcie prowadzonych postępowań przygotowawczych bądź przed orzekającymi w tych sprawach sądami.

Zadania z zakresu udziału prokuratora w postępowaniu sądowym w sprawach cywilnych, rodzinnych, opiekuńczych, ze stosunku pracy, ubezpieczeń społecznych oraz administracyjnych w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury są realizowane przez prokuratorów wszystkich szczebli.

W 2015 r. do powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury wpłynęły ogółem 77 502 sprawy z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego, opiekuńczego oraz ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych. Wpływ spraw był niższy od wpływu z poprzedniego roku (wskaźnik dynamiki wynosił 89,89%). Zdecydowanie największa liczba spraw cywilnych, rodzinnych i opiekuńczych oraz ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych została zarejestrowana w prokuraturach rejonowych i wyniosła 59 831 spraw. Do prokuratur okręgowych wpłynęły 17 174 sprawy, natomiast w jednostkach apelacyjnych odnotowano wpływ 497 spraw.

Ogółem w 2015 r. prokuratorzy wszystkich jednostek organizacyjnych załatwili 78 206 spraw, przy czym w prokuraturach rejonowych załatwiono 60 905 spraw, w prokuraturach okręgowych załatwiono 16 825 spraw, zaś w jednostkach organizacyjnych szczebla apelacyjnego 476 spraw.

Aktywność prokuratorów na odcinku działalności pozakarnej polega przede wszystkim na inicjowaniu postępowań sądowych w trybie procesowym, jak i nieprocesowym, kierowaniu zwyczajnych i nadzwyczajnych środków zaskarżenia, wstępowaniu do postępowań sądowych z własnej inicjatywy, na wniosek zainteresowanych lub wskutek zawiadomienia sądu, o ile zachodziły przesłanki określone w art. 7 k.p.c.

W 2015 r. prokuratorzy powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury zainicjowali przed sądami powszechnymi łącznie 17 503 postępowań w sprawach cywilnych, rodzinnych, opiekuńczych i ze stosunku pracy, w tym prokuratury rejonowe – 15 544, okręgowe – 1 954 oraz prokuratury apelacyjne - 5 postępowań.

Prokuratorzy powszechnych jednostek organizacyjnych wytoczyli ogółem 4 134 powództwa, tj. o 182 powództwa mniej niż w 2014 roku.

Prokuratorzy z prokuratur rejonowych wnieśli 3 389 powództw, natomiast z jednostek okręgowych 742 powództwa, a z prokuratur apelacyjnych 3 powództwa.

Wytoczone przez prokuratorów powództwa dotyczyły:

- naprawienia szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym – 771 powództw;
- orzeczenia przepadku świadczenia na rzecz Skarbu Państwa spełnionego w zamian za dokonanie czynu zabronionego przez ustawę (art. 412 k.c.) – 90 powództw;
- prawa pracy – 21 powództw;

- ustalenia ojcostwa – 76 powództw;
- zaprzeczenia ojcostwa – 852 powództwa;
- ustalenia bezskuteczności uznania ojcostwa (unieważnienia uznania dziecka) – 147 powództw;
- zasądzenia lub podwyższenia alimentów – 328 powództw;
- innego przedmiotu – 1 849 powództw.

W porównaniu do 2014 r. nastąpił spadek liczby powództw o zaprzeczenie ojcostwa i unieważnienie uznania dziecka (ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa), co wynika z ilości wniosków o wytoczenie tych powództw wpływających do organów prokuratury. Ponadto w sprawach o ustalenie pochodzenia dziecka prokurator, inicjując postępowanie sądowe, zobowiązany jest mieć na uwadze nie tylko dobro dziecka, lecz także musi dysponować dowodami pozwalającymi na ustalenie pochodzenia dziecka. Nastąpił też spadek wytoczonych powództw w oparciu o art. 412 k.c. oraz o zasądzenie lub podwyższenie alimentów. Jednocześnie wzrosła liczba powództw z zakresu prawa pracy.

Aktywność prokuratorów w sprawach z zakresu prawa pracy jest systematycznie monitorowana w ramach czynności nadzorczych prokuratur okręgowych i apelacyjnych. Prokuratorzy tych jednostek podejmują różnorodne działania organizacyjne i nadzorcze (w tym badania problemowe spraw karnych i współpracę z inspektorami pracy) w celu zaktywizowania tego odcinka pracy. W 9 sprawach prokuratorzy wytoczyli powództwa w oparciu o materiały i ustalenia poczynione w sprawach karnych. Należy wskazać, że w sprawach o ustalenie stosunku pracy tożsame uprawnienia procesowe, jakie ma prokurator, posiada też wyspecjalizowany podmiot tj. inspektor pracy. Również przepisy prawa procesowego w postępowaniu sądowym w sprawach z zakresu prawa pracy są tak ukształtowane, aby zapewnić ochronę praw podmiotowych pracownika. Podejmowanie przez prokuratora czynności cywilnoprawnych wbrew woli osoby uprawnionej było uwarunkowane treścią normatywną przepisu § 192 Regulaminu. W trzech przypadkach, po przeprowadzeniu niezbędnych czynności wyjaśniających, prokurator odmówił wytoczenia powództwa z zakresu prawa pracy.

Z informacji prokuratorów apelacyjnych wynika, że przyczyną stanowisk odmownych był brak przesłanek materialnych do skutecznego wniesienia pozwu. W sprawach z zakresu prawa pracy prokuratorzy, mając na względzie ochronę praworządności, wstępowali do postępowań sądowych wszczętych przez uprawnione podmioty. Dane dotyczące tej sfery działalności prokuratora zostaną przedstawione w dalszej części sprawozdania.

Odmówiono wytoczenia powództwa o zasądzenie lub podwyższenie alimentów w 26 sprawach, co wynikało przede wszystkim ze stwierdzenia braku przesłanek do skierowania tego rodzaju powództwa.

W 2015 r. sądy rozpoznały 4 088 powództw wytoczonych przez prokuratora, z których 3 942 zostało uwzględnionych w całości lub częściowo.

W sprawach majątkowych zainicjowanych przez prokuratora wysokość roszczeń zasądzonych przez sądy stanowiła kwotę 4 692 155 zł, w tym na rzecz obywateli (z zakresu prawa pracy i o alimenty) zostały zasądzone roszczenia w łącznej kwocie 943 948 zł. Wysokość zasądzonych roszczeń była niższa w porównaniu z rokiem 2014 (74,63%).

Prokuratorzy powszechnych jednostek organizacyjnych, realizując uprawnienia z art. 7 k.p.c., inicjują również postępowania nieprocesowe w sprawach cywilnych, rodzinnych i opiekuńczych.

W 2015 r. prokuratorzy skierowali do właściwych sądów łącznie 13 109 wniosków wszczynających postępowania nieprocesowe. Prokuratorzy rejonowi złożyli 11 916 (w 2014 r. 13 663) wniosków, a prokuratorzy okręgowi 1 191 (poprzednio – 1 169) wniosków. Dwa wnioski został złożony przez prokuratorów apelacyjnych (w 2014 r. jeden).

W ujęciu przedmiotowym znacząca większość wniosków w postępowaniu nieprocesowym dotyczyła postępowania w zakresie zastosowania obowiązku leczenia odwykowego wobec osób uzależnionych od alkoholu. Ilość wniosków tej kategorii jest znacznie mniejsza w porównaniu do poprzedniego roku. Skierowano ich bowiem 5 873, podczas gdy w 2014 r. 6 761 (wskaźnik dynamiki wynosi, zatem 86,87%). Przyczyną spadku liczby wniosków było stanowisko wyrażone w uchwale Sądu Najwyższego z 11 września 2013 roku w sprawie o sygn. III CZP 52/13, zgodnie z którym niedołączenie do wniosku prokuratora o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego opinii biegłych psychiatry i psychologa, względnie specjalisty do spraw uzależnień albo wzmianki biegłego o okolicznościach uniemożliwiających jej wydanie stanowi brak formalny wniosku. Zauważyć też należy, że czynną legitymację do składania wniosku do sądu, jak też kierowania na badanie przez biegłych w tym przedmiocie posiadają właściwe gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych.

Kolejną kategorią spraw w postępowaniu nieprocesowym były wnioski dotyczące stosunków rodzinnych – 3 486 oraz wnioski o ubezwłasnowolnienie, których skierowano 1 917. Ponadto prokuratorzy skierowali 1 833 innych wniosków w postępowaniu

nieprocesowym (w 2014 r. – 2 127). W porównaniu do roku 2014 nastąpił spadek liczby wniosków dotyczących stosunków rodzinnych (wskaźnik dynamiki – 86,91%).

W 2015 r. sądy rozpoznały w postępowaniu nieprocesowym 12 227 wniosków prokuratora, z czego uwzględnionych zostało w całości lub w części 11 191 wniosków. Skuteczność wniosków w postępowaniu nieprocesowym, z uwagi na specyfikę tego postępowania wynikającą z faktu, że końcowe rozstrzygnięcie sądu z reguły jest uzależnione od dowodów procesowych, które mogą być przeprowadzone tylko w postępowaniu sądowym (w szczególności uwaga ta dotyczy dowodu z opinii biegłych), należy uznać za wysoką. Przyczyną nieuwzględnienia wniosków prokuratorów, tak jak w poprzednim okresie sprawozdawczym, była również odmienna ocena dowodów przez sąd orzekający w odniesieniu do stanu faktycznego poprzedzającego skierowanie wniosku, bądź treść opinii biegłych wydanej w postępowaniu sądowym mającej kluczowe znaczenie dowodowe w aspekcie końcowego rozstrzygnięcia sprawy.

W 2015 r. prokuratorzy wnieśli w sprawach rozpoznanych z ich udziałem oraz w sprawach, o których mowa w art. 60 § 2 k.p.c., ogółem 228 środków zaskarżenia, w tym 3 nadzwyczajne. W 13 sprawach prokuratorzy skierowali sprzeciw od nakazu zapłaty. Apelacje skierowali w 100 sprawach, ponadto wniesiono 101 zażaleń i 27 innych środków odwoławczych. Skargi o wznowienie postępowania zostały wniesione w 225 sprawach, a w 3 sprawach – skargi kasacyjne. Sądy odwoławcze rozpoznały 71 apelacji, uwzględniając 42 (skuteczność apelacji 59,15%). Skarg o wznowienie postępowania rozpoznano 198, uwzględniając 186 skarg (skuteczność – 93,94%). Korzystanie przez prokuratorów z nadzwyczajnego środka prawnego, jakim jest skarga o wznowienie postępowania, skutkowało wyeliminowaniem z obrotu prawnego wadliwych orzeczeń dotkniętych kwalifikowanymi wadami prawnymi. Skargi o wznowienie postępowania dotyczyły zarówno spraw zakończonych w procesie, jak i w postępowaniu nieprocesowym.

W 2015 r. Sąd Najwyższy rozpoznał trzy skargi kasacyjne prokuratora, z których jedna została uwzględniona.

Kolejną istotną procesową formą realizacji ustawowych zadań prokuratora w postępowaniu sądowym w sprawach cywilnych, rodzinnych i opiekuńczych oraz ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych był w 2015 r. udział w postępowaniach sądowych wszczętych przez inne legitymowane podmioty.

W 2015 r. sądy rozpoznały ogółem z udziałem prokuratora 31 960 spraw (w 2014 r. – 32 485), w tym w sprawach wszczętych przez inne uprawnione podmioty 22 926 spraw (w 2014 r. – 22 608 spraw).

Prokuratorzy zgłosili udział w sprawach rozpoznawanych w postępowaniu procesowym, postępowaniu nieprocesowym oraz w postępowaniach odrębnych (wieczystoksięgowym, postępowaniu rejestrowym).

Przedmiot tych postępowań był różnorodny. Przykładowo były to postępowania o zapłatę, o zniesienie majątkowej wspólności ustawowej z datą wsteczną, o zasądzenie lub podwyższenie alimentów, ustalenie pochodzenia dziecka, ustalenie bezskuteczności czynności prawnej, o rozwód, spadkowe, w sprawach z zakresu prawa rzeczowego, w sprawach opiekuńczych, w sprawach pracowniczych.

W sprawach dotyczących ochrony praw pracowniczych prokuratorzy zgłosili udział w 17 postępowaniach sądowych wszczętych przez inne uprawnione podmioty. Ponadto wstąpili do 197 postępowań dotyczących obowiązku alimentacyjnego.

Prokuratorzy kontynuowali również udział w postępowaniach sądowych zawisłych w poprzednich okresach statystycznych. Prokurator Okręgowy w Gdańsku uczestniczył w postępowaniu upadłościowym dotyczącym podmiotu AMBER GOLD Sp. z o.o. w Gdańsku w upadłości, a udział prokuratora w tym postępowaniu upadłościowym jest objęty działaniami nadzorczymi przez Prokuratora Apelacyjnego w Gdańsku.

W 2015 r., w oparciu o przepis art. 59 k.p.c., sądy zawiadomiły właściwego prokuratora w 4 002 zawisłych postępowaniach, uznając w nich udział prokuratora za potrzebny. Przedmiot tych postępowań był różnorodny i dotyczył m.in. spraw z zakresu prawa osobowego, prawa spadkowego, praw stanu, prawa rzeczowego, ustalenia pochodzenia dziecka, spraw ze stosunków między rodzicami i dziećmi, o zapłatę, zniesienia majątkowej wspólności ustawowej, orzeczenia zachowku, o rozwód.

Prokuratorzy, po zapoznaniu się z aktami sprawy i dokonaniu każdorazowo oceny istnienia przesłanek z art. 7 k.p.c., zgłosili udział w 3 819 postępowaniach, zaś w 183 postępowaniach sądowych odmówili zgłoszenia udziału, powiadamiając o tym sąd rozpoznający sprawę.

Główną przyczyną stanowiska prokuratora odmawiającego zgłoszenia udziału w postępowaniu sądowym było uznanie, że nie występują przesłanki w postaci ochrony praworządności, praw obywateli lub interesu społecznego. W szczególności za taką oceną przemawiały następujące okoliczności faktyczne:

- reprezentowanie stron przez profesjonalnych pełnomocników;

- wstępna ocena zasadności żądania stron zgodnego z ich interesem i dobrem małoletnich dzieci (sprawy o ustalenie pochodzenia dziecka, o przysposobienie);
- ocena stanu faktycznego stanowiącego podstawę żądania pozwu lub wniosku.

Kolejną formę aktywności prokuratora przewiduje przepis art. 9b ust. 2 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. Nr 121, poz. 770), który precyzuje uprawnienia prokuratora w postępowaniu dotyczącym wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego spółek kapitałowych, w tym także zawiązanych w okresie przed dniem 1 września 1939 r., gdzie prokurator po zawiadomieniu przez sąd wstępuje obligatoryjnie do postępowania. W 2015 r. w sądach rejestrowych toczyły się z udziałem prokuratora ogółem w odniesieniu do spółek zarejestrowanych przed dniem 1 września 1939 r. 62 postępowania w sprawach wpisów do Krajowego Rejestru Sądowego, o przerejestrowanie oraz o wznowienie w tych sprawach prawomocnie zakończonych postępowań rejestrowych, a także 1 postępowanie o ustanowienie kuratora dla spółki. W związku z udziałem prokuratora w postępowaniach odwoławczych w sprawach spółek zarejestrowanych przed dniem 1 września 1939 r. w prokuraturach okręgowych i apelacyjnych w 2015 r. prowadzono 16 spraw, w których podejmowano czynności nadzorcze, procesowe i konsultacyjne. W odniesieniu do spółek zawiązanych po dniu 1 września 1939 r. prowadzono w jednostkach prokuratury ogółem 71 spraw w wyniku zawiadomień sądu rejestrowego o złożeniu wniosku o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego, o którym mowa w art. 9 b ust. 2 ustawy powołanej ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym, w których po analizie dokumentów załączonych do wniosku i zbadaniu akt rejestrowych w 13 sprawach prokurator zgłosił udział w postępowaniu rejestrowym, w pozostałych 58 sprawach prokurator odstąpił od zgłoszenia udziału w postępowaniu rejestrowym, o czym zawiadamiano sąd.

W 2015 r. zarejestrowano w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury 274 sprawy dotyczące realizacji uprawnień wynikających z przepisów ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych przestępstw (Dz. U. Nr 169, poz. 1415 ze zm.).

W oparciu o przepis art. 557 § 1 k.p.k., nakładający na prokuratora obowiązki w zakresie postępowania regresowego w związku wypłaceniem przez Skarb Państwa odszkodowania z tytułu niesłusznego skazania, niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania lub zatrzymania oraz zastosowania środka zabezpieczającego, w prokuraturach

zainicjowano 274 postępowania w przedmiocie ustalenia podstaw tej odpowiedzialności. W 264 sprawach prokuratorzy w 2015 r. wydali postanowienia odmawiające wystąpienia z roszczeniem regresowym, wobec braku możliwości wykazania przesłanki bezprawności. W 43 sprawach postępowanie na dzień 31 grudnia 2015 r. pozostawało w toku z uwagi na konieczność dokonania dalszych ustaleń (również obejmuje to sprawy z poprzedniego okresu sprawozdawczego). Prokuratorzy nie znaleźli przesłanek do wniesienia powództw z tego zakresu. Jedno wniesione powództwo regresowe zostało przez Sąd rozpoznane i uwzględnione, wskutek czego zasądzono kwotę 6 059,50 zł. Ponadto w jednej sprawie roszczenie w kwocie 1 000 zł zostało dobrowolnie zaspokojone.

W związku z problematyką roszczeń regresowych wobec osób, które bezprawnym działaniem spowodowały niesłuszne skazanie, zastosowanie środka zabezpieczającego, niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie, należy po raz kolejny odwołać się do zasygnalizowanych przez kierownictwo Prokuratury Generalnej i byłej Prokuratury Krajowej w poprzednim sprawozdaniu postulatów nowelizacji przepisu art. 557 k.p.k. Treść normatywna art. 557 k.p.k. nasuwa szereg wątpliwości przy dokonywaniu jego wykładni i niewątpliwie przyczynia się do bardzo rzadkiego występowania przez prokuratorów z roszczeniami regresowymi.

Pozostaje nadal aktualne stwierdzenie, że obowiązująca regulacja prawna nie stanowi skutecznego instrumentu dochodzenia roszczeń regresowych, co w odczuciu społecznym może powodować przekonanie o braku odpowiedzialności osób podejmujących decyzje procesowe o pozbawieniu wolności.

W 2015 r. w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury zarejestrowano cztery postępowania w związku z realizacją przepisów ustawy z dnia 20 stycznia 2011 r. o odpowiedzialności majątkowej funkcjonariuszy publicznych za rażące naruszenie prawa (Dz. U. Nr 34, poz. 173). Spośród 3 załatwionych spraw (w tym jedna z okresu poprzedniego) 2 sprawy zostały załatwione odmową wytoczenia na rzecz podmiotu odpowiedzialnego powództwa o odszkodowanie przeciwko funkcjonariuszowi publicznemu z tytułu szkody wyrządzonej przy wykonywaniu władzy publicznej z rażącym naruszeniem prawa. W jednej sprawie natomiast prokurator wytoczył powództwo przeciwko dwóm funkcjonariuszom publicznym o zapłatę. Wskutek zawartej przed sądem ugody, pozwani zostali zobowiązani do zapłaty kwoty po 2 850 zł na rzecz powiatu. Dwa pozostałe postępowania nie zostały zakończone na dzień 31 grudnia 2015 r.

W 2015 r. w prokuraturach rejonowych oraz prokuraturach okręgowych zarejestrowanych zostało 8 109 spraw wobec nieletnich o czyny karalne, prowadzonych w trybie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. 2014 r., poz. 382). Prokuratorzy załatwili 8 543 sprawy. W 2015 r. wniesiono w tych sprawach 75 środków odwoławczych. Sądy drugiej instancji uwzględniły 56 środki odwoławcze.

W Prokuraturze Generalnej, w ramach realizacji ustawowych zadań Prokuratora Generalnego w sprawach cywilnych, w 2015 r. rozpoznawano wnioski pochodzące od uprawnionych podmiotów (osób fizycznych, osób prawnych) o wniesienie nadzwyczajnych środków zaskarżenia: skarg kasacyjnych lub skarg o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Opracowywano stanowiska Prokuratora Generalnego do Sądu Najwyższego co do skarg kasacyjnych wniesionych przez strony oraz odpowiedzi na skargi kasacyjne oraz co do skarg o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, opracowywano stanowiska do Sądu Najwyższego w sprawach rozpoznawanych przez składy powiększone tego sądu dotyczące zagadnień prawnych budzących poważne wątpliwości, opracowywano wnioski Prokuratora Generalnego do Sądu Najwyższego o rozstrzygnięcie występujących w orzecznictwie rozbieżności w wykładni prawa, rozpoznawano w postępowaniu skargowym skargi uprawnionych podmiotów dotyczące sposobu załatwienia indywidualnych spraw w postępowaniu cywilnym przez podległe prokuratury apelacyjne. Nadto, w warunkach określonych przepisami ustawy o Sądzie Najwyższym oraz przepisami Kodeksu postępowania cywilnego, prokuratorzy Prokuratury Generalnej brali udział w posiedzeniach składów zwykłych i składów powiększonych Sądu Najwyższego.

Zakres podjętych w 2015 r. w Prokuraturze Generalnej czynności przedstawia się następująco:

- rozpoznano 820 wniosków pochodzących od osób fizycznych i prawnych o wniesienie przez Prokuratora Generalnego nadzwyczajnych środków zaskarżenia (skargi kasacyjnej lub skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia), bądź podjęcie innych działań przewidzianych prawem;
- sporządzono i przedstawiono Sądowi Najwyższemu 18 stanowisk Prokuratora Generalnego co do skargi kasacyjnej wniesionej przez stronę i odpowiedzi na skargę kasacyjną;

- sporządzono i przedstawiono Sądowi Najwyższemu dwa stanowiska Prokuratora Generalnego co do skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia;
- opracowano 18 stanowisk Prokuratora Generalnego w sprawach rozpoznanych przez powiększone składy Sądu Najwyższego dotyczących zagadnień prawnych, w tym również wywołujących rozbieżności w wykładni prawa, w Izbie Cywilnej oraz Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych;
- opracowano 3 stanowiska Prokuratora Generalnego w sprawach rozpoznawanych przez pełen skład Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego w przedmiocie ważności wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej oraz ważności referendum ogólnokrajowego;
- opracowano i wniesiono do Sądu Najwyższego 45 stanowisk Prokuratora Generalnego zawierających ocenę zasadności protestów wyborczych w związku z wyborami do Prezydenta Rzeczypospolitej;
- opracowano jeden wniosek do Sądu Najwyższego o rozstrzygnięcie istniejących w orzecznictwie sądów powszechnych rozbieżności w wykładni prawa;
- rozpoznano dwa wnioski pochodzące od obywateli, dotyczące zainicjowania przez Prokuratora Generalnego postępowania przed Sądem Najwyższym w przedmiocie rozstrzygnięcia wątpliwości w wykładni prawa;
- prokuratorzy Prokuratury Generalnej uczestniczyli w 28 posiedzeniach w Sądzie Najwyższym – Izbie Cywilnej oraz Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych;
- Prokurator Generalny uczestniczył w 3 posiedzeniach pełnego składu Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego w związku z podejmowaniem uchwał w przedmiocie ważności wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej oraz ważności referendum ogólnokrajowego.

W 2015 r. Prokurator Generalny wniósł do Sądu Najwyższego 6 skarg kasacyjnych. Skargi te dotychczas nie zostały rozpoznane.

Po dokonaniu analizy spraw, w których strony wnioskowały o skorzystanie przez Prokuratora Generalnego z przysługujących mu ustawowo uprawnień do wniesienia nadzwyczajnych środków zaskarżenia, odmówiono ich wniesienia z następujących przyczyn:

1. w przypadku skargi kasacyjnej z powodu:

- upływu sześciomiesięcznego terminu określonego w art. 398⁵ § 2 k.p.c. – 104 sprawy;
  - braku przesłanek określonych w art. 398³ k.p.c. – 202 sprawy;
  - niedopuszczalności wynikającej z art. 398² § 2, 3 k.p.c. oraz art. 519¹ § 2 – 4 k.p.c. – 99 spraw;
  - orzeczenia wydanego przez sąd pierwszej instancji (art. 398¹ k.p.c., art. 519¹ § 1 k.p.c.) - 105 spraw;
  - wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 398² § 1 k.p.c., art. 519¹ § 2 i § 4 k.p.c.) – 92 sprawy;
  - wniesienia skargi kasacyjnej przez stronę (art. 398¹ § 2 k.p.c.) – 15 spraw;
2. w przypadku skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem z powodu:
- upływu dwuletniego terminu określonego w art. 424⁶ § 1 k.p.c. – 68 spraw;
  - braku przesłanek określonych w art. 424¹ § 1 k.p.c., art. 519² § 1 i § 2 k.p.c. – 109 spraw;
  - niedopuszczalności określonej w art. 424¹ § 1 i § 2 k.p.c., art. 519² § 1 i § 2 k.p.c. – 120 spraw;
  - orzeczenia wydanego przez sąd pierwszej instancji (art. 424¹ § 2 k.p.c., art. 519² § 2 k.p.c.) – 6 spraw;
  - orzeczenia nieprawomocnego (art. 424¹ § 1 i § 2 k.p.c., art. 519² § 1 i § 2 k.p.c.) – 1 sprawa.

Reasumując, w 2015 r. w związku z rozpoznawaniem przez Sąd Najwyższy zagadnień prawnych prezentowane przez prokuratorów stanowiska dotyczyły różnych dziedzin prawa, w szczególności prawa pracy, ubezpieczeń społecznych, prawa rzeczowego, zobowiązań, zagadnień ogólnych prawa cywilnego materialnego z zakresu ważności czynności prawnych, przedawnienia roszczeń oraz zagadnień prawa procesowego. Istotną sferą działalności prokuratora w 2015 r. były czynności związane z rozpoznawaniem przez Sąd Najwyższy protestów wyborczych wniesionych do Sądu Najwyższego w związku z wyborami Prezydenta Rzeczypospolitej oraz wyborami do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej. Należy podkreślić, że w tej kategorii spraw oraz w postępowaniu w przedmiocie ważności wyborów oraz ważności referendum ogólnokrajowego, Prokurator Generalny jest z mocy prawa obligatoryjnym uczestnikiem postępowania sądowego.

Podobnie jak w latach ubiegłych przedmiotem spraw rozpatrywanych w jednostkach prokuratury były zagadnienia z szeregu dziedzin prawa administracyjnego procesowego i materialnego.

Tematyka rejestrowanych i rozpoznawanych spraw w 2015 r. nie uległa zasadniczej zmianie w stosunku do poprzednich lat. Najczęściej dotyczyła zagadnień z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego, prawa budowlanego, ochrony środowiska, ochrony przyrody, prawa wodnego, prawa geologicznego i górniczego, gospodarki nieruchomościami, ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych, ustawy o dokumentach paszportowych, o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o pomocy społecznej, ustawy o broni i amunicji, a także ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz ustawy o kierujących pojazdami, a także ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Odrębną grupę stanowiły sprawy z zakresu prawa podatkowego prowadzone w oparciu o przepisy proceduralne ordynacji podatkowej, a także liczne sprawy dotyczące problematyki uchwał organów samorządu terytorialnego.

Wpływ spraw w 2015 r. do powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury był niższy niż w poprzednim okresie sprawozdawczym, gdyż ogółem wpłynęło 44 207 spraw tej kategorii (wskaźnik dynamiki wyniósł 90,97%).

Do jednostek rejonowych wpłynęło 41 404 spraw, podczas gdy w 2014 r. wpływ ten był wyższy i wynosił 45 668 spraw. Dynamika zarejestrowanych spraw w prokuraturach rejonowych, w stosunku do roku ubiegłego, zmalała i wyniosła 94,28%. Również nieco niższy był poziom wpływu spraw do jednostek okręgowych.

Do prokuratur okręgowych w 2015 r. wpłynęło 2 291 spraw, podczas gdy w 2014 r. liczba ta wynosiła 2 430 sprawy. Zwiększył się natomiast wpływ spraw do jednostek apelacyjnych, który wyniósł 512 spraw (w 2014 r. – 497 sprawy).

Adekwatnie do poziomu wpływu ukształtowała się liczba spraw załatwionych.

W 2015 r. załatwiono łącznie 45 529 spraw (dynamika załatwienia – 95,52%).

Liczba załatwionych spraw przez wszystkie jednostki organizacyjne przedstawia się następująco:

- prokuratury rejonowe – 42 675 spraw (95,50%);
- prokuratury okręgowe – 2 327 spraw (92,52%);
- prokuratury apelacyjne – 527 spraw (113,58%).

Korzystając z ustawowych kompetencji, prokuratorzy podejmowali następujące środki prawne z zakresu prawa administracyjnego:

- odwołania od decyzji nieostatecznych;
- zażalenia;
- sprzeciwu od decyzji ostatecznych;
- wnioski o wszczęcie postępowania administracyjnego;
- zgłoszenia udziału w postępowaniu administracyjnym;
- wnioski o uchylenie lub zmianę uchwał organów samorządu terytorialnego.

W 2015 r. prokuratorzy skierowali łącznie 227 odwołań od decyzji nieostatecznych (wskaźnik dynamiki 110,19%), przy czym:

- prokuratury rejonowe wniosły 148 odwołań;
- prokuratury okręgowe 74 odwołania;
- prokuratury apelacyjne 5 odwołań.

Spośród rozpoznanych 209 odwołań, uwzględniono 158 (75,60%).

Szczegółowe dane z podziałem na poszczególne szczeble prokuratury wskazują, iż rozpoznano:

- 128 odwołań wniosły jednostki rejonowe, uwzględniono 89;
- 76 odwołań wniosły jednostki okręgowe, uwzględniono 64;
- 5 odwołań wniosły jednostki apelacyjne, uwzględniono wszystkie 5.

W 2015 r. wniesiono łącznie 45 zażaleń. Na 46 zażaleń rozpoznanych, uwzględniono 36 (skuteczność 78,26%).

Prokuratury rejonowe wniosły 36 zażaleń; rozpoznano 37, uwzględniono 27.

Prokuratury okręgowe wniosły 9 zażaleń; rozpoznano 9, uwzględniono 9.

Prokuratorzy z powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w 2015 r., korzystając z uprawnień z art. 184 § 1 i § 2 k.p.a., wniesli łącznie 1 601 sprzeciwów od decyzji ostatecznych, co stanowi znaczący wzrost w stosunku do roku 2014, kiedy to skierowano 1 173 sprzeciwy (wskaźnik wzrostu wynosi 136,49%). Prokuratorzy z jednostek rejonowych skierowali 928 sprzeciwów (150,89%), prokuratorzy jednostek okręgowych 656 sprzeciwów (119,27%), natomiast apelacyjnych – 17 sprzeciwów (w 2014 r. – 8 sprzeciwów, wskaźnik dynamiki 212,50%).

Skierowane sprzeciwy, na podstawie których zainicjowano nadzwyczajne tryby kontroli ostatecznych decyzji administracyjnych, dotyczyły, podobnie jak w latach poprzednich, wskazanych wyżej dziedzin prawa administracyjnego.

Jako wysoki uznać należy wskaźnik skuteczności wniesionych sprzeciwów, który wynosi 93,50%, albowiem spośród rozpoznanych 1 415 sprzeciwów uwzględnionych zostało 1 323.

Analizując wyniki, należy mieć na uwadze okoliczność, że liczba rozpoznanych środków prawnych w 2015 r. obejmuje również środki wniesione, a nierozpoznane w poprzednim okresie sprawozdawczym. I tak:

- spośród 875 rozpoznanych sprzeciwów wniesionych przez prokuratury rejonowe uwzględniono 794;
- spośród 529 rozpoznanych sprzeciwów wniesionych przez prokuratury okręgowe uwzględniono 518;
- spośród 11 rozpoznanych sprzeciwów wniesionych przez prokuratury apelacyjne uwzględniono wszystkie 11.

W 2015 r. skierowano 10 892 wniosków o wszczęcie postępowania administracyjnego, w oparciu o przepis art. 182 k.p.a. W roku 2014 skierowano 12 219 wniosków (wskaźnik dynamiki wynosi 89,13%).

Wyniki poszczególnych szczebli powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury przedstawiają się następująco:

- 10 647 wniosków skierowali prokuratorzy prokuratur rejonowych (w 2014 r. – 11 785, wskaźnik dynamiki – 90,34%);
- 237 wniosków skierowane zostało przez prokuratorów prokuratur okręgowych (w 2014 roku – 434 wnioski, wskaźnik dynamiki – 54,61%);
- prokuratury apelacyjne skierowały 8 wniosków (w 2014 r. prokuratorzy prokuratur apelacyjnych nie wnosili takich wniosków).

Korzystanie przez prokuratorów z prawa skierowania wniosku o wszczęcie postępowania administracyjnego dotyczyło różnorodnych dziedzin prawa administracyjnego, podobnie jak miało to miejsce w 2014 r., spośród których jedynie przykładowo wskazać należy sprawy z zakresu ustawy Prawo o ruchu drogowym, ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o broni i amunicji, o dokumentach paszportowych, o pomocy społecznej.

W 2015 r. prokuratorzy zgłosili udział w 20 394 postępowaniach administracyjnych, podczas gdy w 2014 r. uczestniczyli w 21 911 postępowaniach. Prokuratorzy z jednostek apelacyjnych uczestniczyli w 52 postępowaniach, okręgowych w 998, rejonowych w 19 344. Biorąc udział w postępowaniach administracyjnych, prokuratorzy podejmowali środki zwalczania bezczynności organów.

W roku 2015 prokuratorzy wnieśli 33 środki prawne służące zwalczaniu bezczynności organów administracji.

W 2015 r. prokuratorzy nadal aktywnie realizowali uprawnienia do kwestionowania niezgodnych z prawem uchwał organów samorządu terytorialnego. Skierowali 144 wnioski o uchylenie lub zmianę tych uchwał w oparciu o normę art. 5 ustawy o prokuraturze, stanowiącą samoistną podstawę do tego typu działań. W roku 2014 liczba ta wyniosła 98, co daje wskaźnik dynamiki - 146,94%.

Wnioski kierowane w trybie art. 5 ustawy o prokuraturze do organu, który wydał niezgodną z prawem uchwałę, dotyczyły przykładowo: uchwał podjętych w oparciu o przepisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, o podatkach i opłatach lokalnych, ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych, ustawy o działalności leczniczej.

Aktywność w tym zakresie wykazały przede wszystkim jednostki rejonowe, które skierowały 135 wniosków dotyczących uchylenia lub zmiany uchwał organów samorządu terytorialnego. Prokuratury okręgowe skierowały 2, prokuratury apelacyjne skierowały 7 wniosków.

Spośród rozpoznanych 152 wniosków dotyczących uchylenia lub zmiany uchwał uwzględniono 111. Wskaźnik skuteczności wyniósł 73,03%. Na 146 rozpoznanych wniosków prokuratur rejonowych uwzględniono 106. Spośród 2 rozpoznanych wniosków prokuratur okręgowych uwzględniono 1 wniosek. Uwzględniono 4, spośród 4 rozpoznanych wniosków prokuratur apelacyjnych.

W 2015 r. prokuratorzy powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury podejmowali należące do ich kompetencji czynności w postępowaniu sądownoadministracyjnym polegające na wnoszeniu skarg do wojewódzkiego sądu

administracyjnego, skarg kasacyjnych, zażaleń do Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz zgłoszenia udziału w postępowaniu sądowym.

W 2015 r. uległa znacznemu zwiększeniu liczba spraw, w których prokuratorzy skorzystali z prawa wniesienia skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego. Skierowano 725 takich skarg, podczas gdy w 2014 r. 546 skarg (dynamika 132,78%).

Uwagę zwraca większa liczba skarg wniesionych przez prokuratury rejonowe, które wniosły 573 skargi (w 2014 r. - 421, co daje wskaźnik dynamiki 136,10%).

W analizowanym okresie jednostki apelacyjne wniosły 30 skarg (w 2014 r. - 7 skarg), wskaźnik dynamiki wyniósł zatem – 428,57%, natomiast jednostki okręgowe wniosły 122 skargi (w 2014 r. - 118), przy wskaźniku dynamiki – 103,39%.

Realizując uprawnienia procesowe w postępowaniu sądownoadministracyjnym, prokuratorzy wnosili skargi w oparciu o przepisy wynikające z licznych regulacji ustawowych z zakresu prawa administracyjnego.

Przykładowo można wskazać tu przywoływane powyżej unormowania z zakresu prawa budowlanego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska, planowania i zagospodarowania przestrzennego. Skargi te były wnoszone również w sprawach o skomplikowanym charakterze prawnym i faktycznym.

Kolejną kategorię zaskarżonych przez prokuratora aktów w drodze skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego stanowiły uchwały rady gminy.

Spośród zakwestionowanych uchwał wskazać można przykładowo uchwały podjęte w sprawie: regulaminu parku rekreacyjnego, regulaminu targowiska miejskiego, uchwały w sprawie zwolnień z podatku od środków transportowych, uchwały w sprawie ustalenia opłat za świadczenia realizowane w oddziałach przedszkolnych.

Spośród rozpoznanych 694 skarg, uwzględniono 536 (skuteczność - 77,23%), przy czym:

- prokuratury rejonowe wniosły 573 skargi, rozpoznano 555, uwzględniono 427 skarg;
- prokuratury okręgowe wniosły 122 skargi, rozpoznano 123, uwzględniono 94 skargi;
- prokuratury apelacyjne wniosły 30 skarg, rozpoznano 16, uwzględniono 15 skarg.

W 2015 r. w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury wniesiono łącznie 42 skargi kasacyjne, co oznacza wzrost ilości skarg w stosunku do poprzedniego okresu, w którym wniesiono 28 skarg kasacyjnych (dynamika wzrostu 150%).

Spośród rozpoznanych 21 skarg kasacyjnych prokuratora Naczelny Sąd Administracyjny uwzględnił 8 skarg, co stanowi 38,1% skuteczności.

Dane dotyczące jednostek poszczególnych szczebli organizacyjnych prokuratury przedstawiają się następująco:

- prokuratury rejonowe wniosły jedną skargę kasacyjną, przy czym nie rozpoznano jej;
- prokuratury okręgowe wniosły 39 skarg kasacyjnych; spośród 19 rozpoznanych uwzględniono 7;
- prokuratury apelacyjne wniosły 2 skargi kasacyjne; spośród 2 rozpatrzonych uwzględniono jedną skargę kasacyjną.

W 2015 r. prokuratorzy zgłaszali udział postępowaniu sądowoadministracyjnym na podstawie art. 8 § 1 Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (j.t. Dz. U. z 2012 r. poz. 270 – dalej P. p. s. a.) i uczestniczyli w rozpoznaniu 1 048 spraw przez wojewódzkie sądy administracyjne, w tym w 609 ze skargi prokuratora oraz 439 ze skargi innych podmiotów. Stanowi to znaczny wzrost aktywności, albowiem w 2014 r. liczba udziałów wynosiła 879 (wskaźnik dynamiki wyniósł 119,23%).

Prokuratorzy jednostek rejonowych brali udział w rozpoznaniu 403 spraw przed wojewódzkimi sądami administracyjnymi, jednostek okręgowych w 410 sprawach. Prokuratorzy prokuratur apelacyjnych wzięli udział w rozpoznaniu 235 spraw przez wojewódzkie sądy administracyjne.

Naczelny Sąd Administracyjny rozpoznał 56 spraw z udziałem prokuratora, w tym 14 na skutek skargi kasacyjnej wniesionej przez prokuratora, a 42 wskutek skarg kasacyjnych wniesionych przez strony. Prokuratorzy jednostek apelacyjnych zapewnili udział w 40 posiedzeniach, okręgowych – w 16.

W 2015 r. liczba spraw objętych nadzorem prokuratora nadrzędnego wynosiła ogółem 64. Prokuratury apelacyjne wdrożyły czynności nadzorcze w 26 sprawach, w prokuraturach okręgowych liczba ta wynosiła 38 spraw.

W Prokuraturze Generalnej, w ramach realizacji ustawowych uprawnień Prokuratora Generalnego w sprawach administracyjnych i sądowoadministracyjnych, w 2015 roku zarejestrowano 99 sprawy z zakresu postępowania administracyjnego i sądowoadministracyjnego.

W ramach kompetencji Prokuratora Generalnego określonych przepisami Działu VI ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi

(j.t. Dz. U. z 2012 r. poz. 270 – dalej P.p.s.a.), regulującymi kwestie uchwałodawczej działalności Naczelnego Sądu Administracyjnego, prokuratorzy Prokuratury Generalnej uczestniczyli we wszystkich 20 sprawach, w których Sąd ten rozstrzygał w powiększonych siedmioosobowych składach (art. 264 § 1 P.p.s.a.), spośród których:

- 16 spraw dotyczyło podjęcia uchwał przewidzianych w art. 15 § 1 pkt 3 P.p.s.a. zawierających rozstrzygnięcia zagadnień prawnych budzących poważne wątpliwości w konkretnej sprawie sądowoadministracyjnej;
- w 4 sprawach Naczelny Sąd Administracyjny podejmował uchwały tzw. abstrakcyjne, przewidziane w art. 15 § 1 pkt 2 P.p.s.a., mające na celu wyjaśnienie przepisów prawnych, których stosowanie wywołało rozbieżności w orzecznictwie sądów administracyjnych; dwie spośród tych spraw zostały zainicjowane wnioskami Prokuratora Generalnego złożonymi w trybie przewidzianym w art. 264 § 2 P.p.s.a.

W sprawach tych prokuratorzy z Prokuratury Generalnej za każdym razem przedstawili stanowisko na piśmie.

W 2015 r. w Prokuraturze Generalnej rozpatrzono łącznie 15 spraw, w których przeprowadzono analizę orzecznictwa sądów administracyjnych, w celu dokonania oceny, czy zostały spełnione przesłanki określone w art. 15 § 1 pkt 2 P.p.s.a. uprawniające do skierowania przez Prokuratora Generalnego do Naczelnego Sądu Administracyjnego wniosku o podjęcie uchwały abstrakcyjnej.

Siedem zagadnień zbadano z urzędu. Wynik przeprowadzonych w tych sprawach analiz orzecznictwa sądowoadministracyjnego był negatywny, bowiem doprowadził do wniosku, iż nie zachodzą prawem określone warunki do skierowania wniosku o podjęcie uchwały abstrakcyjnej.

Pozostałe 8 spraw zostało zainicjowanych przez inne podmioty, które zwróciły się do Prokuratora Generalnego o skierowanie stosownego wniosku do Naczelnego Sądu Administracyjnego. W dwóch takich sprawach wnioski zostały wniesione.

Realizując uprawnienia wynikające z przepisów Działu VII P.p.s.a. – art. 285a i następane – rozpatrzono 6 wniosków różnych podmiotów w przedmiocie wniesienia przez Prokuratora Generalnego skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnych orzeczeń wojewódzkich sądów administracyjnych oraz Naczelnego Sądu Administracyjnego.

W sprawach tych dokonano analizy akt sądowoadministracyjnych, a także akt postępowania administracyjnego, niezbędnych do zajęcia stanowiska.

Wobec stwierdzenia, iż w badanych sprawach nie zachodzą ustawowe przesłanki warunkujące skorzystanie z tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia, określone w art. 285a §

1, 2, 3 w powiązaniu z art. 285d P.p.s.a., udzielono zainteresowanym odpowiedzi odmownych. Uzasadniając zajęte stanowisko, wyjaśniono podstawy prawne stanowiące przesłanki podjęcia takiej decyzji. W szczególności wskazano na ograniczoną możliwość skorzystania z tego środka ze względu m.in. na konieczność wykazania oczywistej obrazy prawa wynikającej z rażącego naruszenia zasad wykładni lub stosowania prawa przez orzekający sąd, co w realiach tych spraw nie było możliwe.

W 2015 r. rozpatrzono również 24 prośby o wniesienie skargi kasacyjnej od orzeczeń wojewódzkich sądów administracyjnych.

Większość z nich została złożona przez uprawnione osoby po upływie trzydziestodniowego terminu do wniesienia skargi kasacyjnej określonego w art. 177 § 1 P.p.s.a., w którym można było rozważać wniesienie tego środka. W każdej sprawie udzielono wnioskodawcy odpowiedzi odmownej.

Jednocześnie w 19 sprawach, które wpłynęły do Prokuratury Generalnej po upływie ustawowego terminu, kwestionowane orzeczenia poddano badaniu z urzędu również pod kątem zasadności skierowania skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Wobec niestwierdzenia ustawowych przesłanek w sprawach tych nie skorzystano z prawa wniesienia tego środka procesowego.

W dwóch sprawach, po uprzednim zbadaniu, przekazano na podstawie § 198 ust. 2 Regulaminu sprzeciwu Prokuratora Okręgowego w Ostrowie Wielkopolskim skierowane do Komendanta Głównego Policji od decyzji Komendanta Wojewódzkiego Policji w Łodzi w przedmiocie wydania pozwolenia na broń.

Dwanaście spraw dotyczyło wniosków o skierowanie sprzeciwów od ostatecznych decyzji wydanych przez ministrów. W żadnej sprawie nie znaleziono wystarczających podstaw do zaskarżenia sprzeciwem kwestionowanych przez wnoszących decyzji.

W jednej sprawie odstąpiono od skierowania do Urzędu Patentowego RP wniosku o unieważnienie znaku towarowego z uwagi na ustalenie, iż postępowanie w sprawie unieważnienia tego znaku zostało już wszczęte na wniosek innego uprawnionego podmiotu.

W jednej też sprawie nie uwzględniono wniosku strony o przystąpienie prokuratora do postępowania administracyjnego przed Urzędem Patentowym RP w przedmiocie unieważnienia znaku towarowego, a to z uwagi na zakończenie tego postępowania zgodnie z postulatem wnioskujących.

W 2015 roku w Prokuraturze Generalnej w ramach realizacji obowiązków wynikających z przepisów Regulaminu rozpatrzono 7 pism obywateli kwestionujących

stanowiska prokuratur apelacyjnych zajmowanych w sprawach dotyczących postępowania administracyjnego i sądownoadministracyjnego.

Tylko w jednej sprawie podnoszone zarzuty zainteresowanych zostały uwzględnione.

Pozostałe sprawy dotyczyły kwestii z różnych dziedzin prawa administracyjnego, w których złożone wnioski wykraczały poza ustawowy zakres kompetencji Prokuratora Generalnego. Najczęściej były to sprawy, w których zwracano się o wyjaśnienie treści przepisów prawa, a także podjęcie działań mających na celu zmiany legislacyjne.

Po przeprowadzeniu niezbędnych czynności wyjaśniających w sprawach tych były udzielane odpowiedzi.

W 2015 r. w Prokuraturze Generalnej kontynuowano, rozpoczęte w 2014 r., trzymiesięczne staże i cykl zajęć warsztatowych z zakresu postępowania sądownoadministracyjnego dla prokuratorów z powszechnych jednostek organizacyjnych, którzy wykonują zadania określone w art. 3 ust. 1 pkt 2, 3 i 6 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze.

W Prokuraturze Generalnej w 2015 r. załatwiono 205 spraw w przedmiocie ułaskawienia osób skazanych, w tym 3 sprawy zarejestrowane w 2014 r.

W repertorium „U” w 2015 r. zarejestrowano łącznie 203 sprawy o ułaskawienie, w tym:

- 202 na wnioski stron (skazanych, osób najbliższych, obrońców);
- jedna z urzędu w trybie art. 567 § 1 k.p.k. (zbadano 10 spraw pod kątem wszczęcia z urzędu postępowania o ułaskawienie, które zakończono w inny sposób).

Prokurator Generalny w 2015 r. skierował do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej 191 wniosków w przedmiocie ułaskawienia, w tym 15 o skorzystanie z prawa łaski i 176 o nieskorzystanie z tego prawa, a nadto wydał:

- jedno postanowienie o wszczęciu z urzędu postępowania o ułaskawienie;
- 3 postanowienia o odmowie wstrzymania wykonania kary pozbawienia wolności;
- 14 spraw załatwiono w inny sposób.

Postępowania o ułaskawienie, zarejestrowane w repertorium „U”, były załatwiane bez zbędnej zwłoki. W przedziale od jednego do trzech miesięcy załatwiono 205 spraw, co stanowi 100% wpływu.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej w 2015 r. rozpoznał 182 wnioski prokuratora w przedmiocie próśb o ułaskawienie (w tym także z poprzednich okresów statystycznych) i wydał 45 postanowień, w których:

- skorzystał z prawa łaski w stosunku do 20 osób skazanych, przy czym wobec 18 osób decyzja była zgodna z wnioskiem Prokuratora Generalnego;
- nie skorzystał z prawa łaski wobec 165 osób skazanych, przy czym wobec 164 osób decyzja była zgodna z wnioskiem Prokuratora Generalnego.

Jedną sprawę Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Biuro Obywatelstw i Prawa Łaski załatwiła w inny sposób, informując, iż postępowanie o ułaskawienie stało się bezprzedmiotowe, bowiem nastąpiło zatarcie skazania z mocy prawa.

W Prokuraturze Generalnej, w zakresie dotyczącym problematyki ułaskawienia, zarejestrowano wpływ 2 024 pism o różnym charakterze, z których załatwiono 2 049 (w tym 45 które wpłynęły w 2014 r.), w ten sposób, że:

- 1 704 przesłano do sądów na podstawie art. 561 § 1 k.p.k.;
- 72 przesłano według właściwości do Kancelarii Prezydenta RP;
- 273 prośby załatwiono w inny sposób;
- 20 pozostało do załatwienia w 2016 r.

Wprawdzie obowiązujący w 2015 r. przepis § 180 Regulaminu nie zawiera zapisu, że prokurator powinien brać udział w posiedzeniach sądu, gdy sąd pierwszej lub drugiej instancji rozstrzyga prośbę o ułaskawienie, to jednak praktyka wskazuje, że prokuratorzy powszechnych jednostek organizacyjnych biorą udział w takich posiedzeniach sądów, zwłaszcza w sprawach zawiłych lub poruszających swą wagą opinię społeczną.

Z przedstawianych Prokuratorowi Generalnemu przez sądy akt spraw karnych, a zwłaszcza akt wykonawczych z opiniami w przedmiocie ułaskawienia, wynika, że prokuratorzy w należyтым stopniu przywiązują wagę do udziału w postępowaniu o ułaskawienie. W 2015 r. – po raz kolejny – odnotowano, że utrzymuje się tendencja wskazująca na poprawę aktywności prokuratorów w posiedzeniach przed sądami, które w większości przypadków wydają opinie zgodne z wnioskami składanymi przez prokuratorów.

W 2015 r. w Prokuraturze Generalnej wykonywano czynności analityczne związane z realizacją ustawowego zadania prokuratury, które polega na podejmowaniu środków przewidzianych prawem, zmierzających do prawidłowego i jednolitego stosowania prawa w postępowaniu sądowym, administracyjnym, w sprawach o wykroczenia, oraz w innych postępowaniach. Do środków wskazanych w art. 3 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 roku o prokuraturze zapewniających jednolite stosowanie prawa należy instytucja abstrakcyjnych pytań prawnych. W 2015 r zarejestrowano łącznie 27 spraw, z których po przeprowadzonej analizie zgromadzonych materiałów:

1. Prokurator Generalny w dniu 3 lipca 2015 r. na podstawie art. 60 § 1 i 2 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 499 ze zm.) skierował do Sądu Najwyższego wniosek o rozstrzygnięcie przez skład siedmiu sędziów Sądu Najwyższego zagadnienia prawnego wyrażającego się w pytaniu: „Czy przepisy art. 6 ust. 1 i art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych – dalej „ustawy o grach hazardowych” (Dz. U. z 2015 r. poz. 612) w zakresie gier na automatach, ograniczające możliwość ich prowadzenia jedynie na podstawie udzielonej koncesji na prowadzenie kasyna, są przepisami technicznymi w rozumieniu art. 1 pkt 11 dyrektywy 98/34/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 r. ustanawiającej procedurę udzielania informacji w dziedzinie norm i przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. Urz. WE L 204 z 21.07.1998 r., ze zm.), a jeżeli tak to, czy wobec faktu nienotyfikowania tych przepisów Komisji Europejskiej, sądy karne w sprawach o przestępstwo skarbowe określone w art. 107 § 1 k.k.s. uprawnione są, w oparciu o art. 91 ust. 3 Konstytucji, do odmowy ich stosowania jako niezgodnych z prawem unijnym?”. Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 14 października 2015 r., sygn. I KZP 10/15 zawiesił postępowanie do czasu wydania przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzeczenia w sprawie C-303/15;
2. Prokurator Generalny w dniu 6 sierpnia 2015 r. na podstawie art. 60 § 1 i 2 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym skierował do Sądu Najwyższego wniosek o rozstrzygnięcie przez skład siedmiu sędziów Sądu Najwyższego zagadnienia prawnego wyrażającego się w pytaniu: „Czy roszczenie przewidziane w przepisie art. 140 § 1 k. r. o. jest roszczeniem alimentacyjnym, czy też cywilnym roszczeniem regresowym o prawa majątkowe ?” Sąd Najwyższy w dniu 16 grudnia 2015 r., w sprawie sygn. III CZP 77/15, w składzie siedmiu sędziów podjął uchwałę o treści: „Roszczenie przewidziane w art. 140 § 1 k. r. o. nie jest roszczeniem o świadczenie alimentacyjne”;
3. Prokurator Generalny w dniu 6 października 2015 r. na podstawie art. 60 § 1 i 2 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym skierował do Sądu Najwyższego wniosek o rozstrzygnięcie przez skład siedmiu sędziów Sądu Najwyższego zagadnienia prawnego wyrażającego się w pytaniu: „Czy rozstrzygnięcie właściwego prokuratora w przedmiocie istnienia ustawowych przesłanek przedłużenia na czas powyżej sześciu miesięcy, na podstawie art. 153 § 1 k.k.s. zd. trzecie, dochodzenia w sprawie o przestępstwo skarbowe, prowadzonego przez finansowy organ postępowania przygotowawczego i nadzorowanego przez organ nadrzędny nad tym organem, odbywa się w ramach prokuratorskiego nadzoru nad postępowaniem przygotowawczym w rozumieniu przepisów art. 298 § 1 k.p.k. i art.

326 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s., art. 26 ust. 1 zd. pierwsze ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze oraz art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843 ze zm.). Sąd Najwyższy w dniu 28 stycznia 2016 r., w sprawie sygn. I KZP 13/15, w składzie siedmiu sędziów podjął uchwałę następującej treści: „Przedłużenie przez właściwego prokuratora, na podstawie art. 153 § 1 zdanie trzecie k.k.s., na okres powyżej 6 miesięcy, dochodzenia w sprawie o przestępstwo skarbowe, prowadzonego przez finansowy organ postępowania przygotowawczego i nadzorowanego przez organ nadrzędny nad tym organem, oznacza objęcie przez prokuratora nadzorem tego dochodzenia, obligując go do realizowania swoich uprawnień płynących z art. 298 § 1 i art. 326 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s. Dopiero z chwilą takiego przedłużenia można mówić o spełnieniu się, przewidzianego w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, wymogu co najmniej nadzorowania przez prokuratora takiego dochodzenia, jako warunku dopuszczalności skargi na przewlekłość postępowania, jeżeli przewlekłość ta zaistnieje w czasie sprawowania takiego nadzoru”.

Należy również zaakcentować, iż Sąd Najwyższy po rozpoznaniu w dniu 26 lutego 2015 r., w sprawie sygn. III CZP 96/14 wniosku Prokuratora Generalnego z dnia 30 września 2014 r. na zasadzie art. 60 § 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym w składzie siedmioosobowym podjął uchwałę następującej treści: „W postępowaniu o wykonanie postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym, wydanego na podstawie art. 291 k.p.k., prokurator nie ponosi kosztów postępowania zabezpieczającego”. Uchwała ta ma istotne znaczenie dla bieżącej praktyki prokuratorskiej.

Spośród spraw zarejestrowanych w 2014 r., Prokurator Generalny wnioskiem z dnia 3 lutego 2015 r. na podstawie art. 264 § 2 w związku z art. 15 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi zwrócił się do powiększonego składu Naczelnego Sądu Administracyjnego o podjęcie uchwały mającej na celu wyjaśnienie: „Czy w przypadku oddania przed upływem przewidzianego prawem terminu pisma procesowego, w sprawie sądowoadministracyjnej, w polskiej placówce pocztowej innego operatora niż operator wyznaczony w rozumieniu art. 83 § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r., poz. 270 ze zm.)

w zw. z art. 178 ust. 1 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe (Dz. U. z 2012 r., poz. 1529) skutkuje zachowaniem terminu w sytuacji gdy pismo dostarczone adresatowi po jego upływie?" Naczelny Sąd Administracyjny po rozpoznaniu wniosku w dniu 19 października 2015 r., w sprawie sygn. I OPS 1/15 podjął następującą uchwałę: „Oddanie przed upływem przewidzianego prawem terminu pisma procesowego, w sprawie sądowoadministracyjnej, w polskiej placówce pocztowej innego operatora niż operator wyznaczony w rozumieniu art. 83 § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r., poz. 270 ze zm.) w zw. z art. 178 ust. 1 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe (Dz. U. z 2012 r., poz. 1529) nie skutkuje zachowaniem terminu w sytuacji, gdy pismo dostarczone sądowi po jego upływie.”

Również Naczelny Sąd Administracyjny po rozpoznaniu w dniu 13 kwietnia 2015 r., w sprawie sygn. I OPS 3/14 wniosku Prokuratora Generalnego z dnia 4 lipca 2014 r. na podstawie art. 264 § 2 w związku z art. 15 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi podjął uchwałę następującej treści: „Jeżeli spełnione są przesłanki zwrotu wyłączonej nieruchomości, o których mowa w art. 136 ust. 3 w związku z art. 137 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1774 ze zm.), podstawą odmowy zwrotu nieruchomości może być zbycie tej nieruchomości przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego osobie trzeciej z pominięciem procedury przewidzianej w art. 136 ust. 1 i 2 tej ustawy”.

IV. Współpraca prokuratury z podmiotami zewnętrznymi oraz koordynowanie działalności w zakresie ścigania przestępstw

1. Współpraca z jednostkami naukowymi w zakresie prowadzenia badań dotyczących problematyki przestępczości, jej zwalczania i zapobiegania oraz kontroli

Współpraca prokuratury z jednostkami naukowymi w zakresie prowadzenia badań dotyczących problematyki przestępczości, jej zwalczania i zapobiegania oraz kontroli sprowadzała się w 2015 roku przede wszystkim do udostępniania akt postępowań przygotowawczych prowadzonych w związku z popełnieniem określonych kategorii przestępstw bądź danych statystycznych Instytutowi Wymiaru Sprawiedliwości, uniwersytetom, jak też doktorantom na potrzeby prowadzonych badań.

Przesyłane ośrodkom naukowym informacje były wykorzystywane przez wymienione ośrodki dla potrzeb opracowań naukowych bądź prac doktorskich. Niestety, żadnych efektów tej współpracy w praktyce prokuratorskiej nie odnotowano, gdyż wyniki tych badań nie są udostępniane prokuraturze. Do jednostek prokuratury przekazywane są natomiast streszczenia opracowań Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości.

2. Koordynowanie działalności w zakresie ścigania przestępstw, prowadzonej przez inne organy

Współpraca z innymi służbami, których ustawowym zadaniem jest ściganie przestępstw i zapobieganie przestępczości, prowadzona jest na bieżąco we wszystkich jednostkach organizacyjnych prokuratury, a jej formy są różne – w zależności od szczebla prokuratury.

Prokuratury rejonowe w dominującej liczbie spraw współpracowały z właściwymi miejscowo komendami powiatowymi Policji oraz komisariatami Policji. Incydentalnie dochodziło do współpracy z innymi organami i jednostkami policji. Prokuratorzy prokuratur okręgowych i wydziałów V do spraw przestępczości zorganizowanej i korupcji prokuratur apelacyjnych na bieżąco współpracowali również z Centralnym Biurem Śledczym Komendy Głównej Policji, Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralnym Biurem Antykorupcyjnym oraz Biurem Spraw Wewnętrznych Komendy Głównej Policji, co wynika z rodzaju spraw prowadzonych i nadzorowanych w tych jednostkach prokuratury. Współpraca ta opiera się na ogólnie przyjętych zasadach, określonych przepisami k.p.k., Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury oraz regulacjami dotyczącymi poszczególnych służb.

W okresie sprawozdawczym, podobnie jak w latach ubiegłych, głównym problemem rzutującym na współpracę z funkcjonariuszami Policji stanowiły niewystarczające zasoby kadrowe i środki finansowe służb dochodzeniowo – śledczych oraz brak właściwego przygotowania teoretycznego i praktycznego funkcjonariuszy. W oczywisty sposób wpływało to na poziom merytoryczny podejmowanych przez nich czynności procesowych, ich koncentrację i terminowość wykonania. Po wprowadzonych w 2015 roku zmianach przepisów Kodeksu postępowania karnego kolejny problem dotyczył pokrywania kosztów czynności incydentalnych w dochodzeniach prowadzonych przez funkcjonariuszy Policji, nieobjętych nadzorem prokuratora, np. doręczeń postanowień, żądania danych teleinformatycznych.

Pojawiające się problemy, uchybienia czy nieprawidłowości były omawiane i rozwiązywane na bieżąco w trakcie indywidualnych konsultacji między prokuratorem referentem i prowadzącym sprawę funkcjonariuszem i ewentualnie jego przełożonym lub na odbywających się regularnie spotkaniach i naradach służbowych kierownictwa jednostek.

Współpraca z Policją i innymi służbami, których zadaniem jest ściganie przestępstw i zapobieganie przestępczości, odmiennie przedstawia się w odniesieniu do Wydziałów V Śledczych i Wydziałów VI do spraw Przestępczości Gospodarczej prokuratur okręgowych oraz Wydziałów V do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji prokuratur apelacyjnych. Zakres przedmiotowy zadań, których realizacja pozostaje w gestii tych komórek organizacyjnych, z uwagi na ich specyfikę, częstą zawilóść oraz obszerność podmiotowo-przedmiotową prowadzonych postępowań, wymaga prowadzenia bieżącej i aktywnej współpracy z innymi, wyspecjalizowanymi służbami powołanymi do ścigania najpoważniejszych przestępstw. Z tego względu współpraca ta odbywa się z reguły z wydziałami dochodzeniowo-śledczymi komend wojewódzkich Policji, Centralnym Biurem Śledczym Policji, Centralnym Biurem Antykorupcyjnym, Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Dla usprawnienia przebiegu toczących się śledztw bieżąca współpraca wykracza często poza komórki wyspecjalizowane w pracy dochodzeniowo-śledczej, uwzględniając także pion pracy operacyjnej. Wzajemna koordynacja pracy poszczególnych komórek, pozwala na właściwe ukierunkowanie czynności śledczych, w tym na kompletność gromadzonego materiału dowodowego wykorzystywanego na potrzeby toczących się postępowań przygotowawczych.

Z uwagi na ilość prowadzonych wspólnie postępowań, ich rozległość przedmiotową i podmiotową oraz oczekiwania co do ich szybkości oraz poziomu merytorycznego i organizacyjnego nieuchronnie pojawiają się w ich toku problemy. Problemy te są przez obie strony na bieżąco diagnozowane i bezzwłocznie sygnalizowane.

We współpraca prokuratury z innymi służbami, których ustawowym zadaniem jest ściganie przestępstw, oprócz udzielania bieżących wytycznych i przekazywanych bezpośrednio uwag, zasadniczym środkiem wskazującym nieprawidłowości ujawnione w toku nadzoru procesowego były wystąpienia i pisma instrukcyjne kierowane do kierowników jednostek Policji. W 2015 roku skierowano ich łącznie 4 229 (wzrost o 276 w porównaniu z rokiem 2014).

Inną formą współpracy, uzupełniającą nadzór procesowy, były cykliczne narady kierujących prokuraturami rejonowymi z kierownictwem właściwych komend i komisariatów Policji poświęcone stwierdzonym problemom, ujawnionym nieprawidłowościom i koordynacji działań ukierunkowanych na poprawę wyników pracy, w tym sprawności postępowań, jak również zadań związanych z monitorowaniem trybu ścigania i zapobiegania określonym zdarzeniom przestępczym, z uwzględnieniem kategorii najczęściej spotykanych form przestępczości na danym terenie oraz organizowane przez prokuratorów dla funkcjonariuszy Policji prowadzących postępowania przygotowawcze szkolenia z zakresu prawa karnego materialnego i procesowego. W ramach wsparcia metodycznego funkcjonariuszy Policji zapoznawano ich z wytycznymi Prokuratora Generalnego, wynikami wizytacji i lustracji oraz orzecznictwem sądów.

W roku 2015 zorganizowano łącznie 4 860 (wzrost o 222 w porównaniu z rokiem 2014) narad i szkoleń. Szkolenia obejmowały przede wszystkim zagadnienia związane z nowym modelem postępowania przygotowawczego oraz sądowego w świetle przepisów ustawy z dnia 27 września 2013 roku o zmianie ustawy Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2013.1247) i z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy Kodeks karny oraz innych ustaw (Dz. U. 2015.396).

Prokuratorzy apelacyjni zwrócili uwagę, iż wzorem lat ubiegłych głównym powodem uniemożliwiającym zakończenie postępowania przygotowawczego w terminach ustawowych jest długotrwałe oczekiwanie na opinie biegłych z laboratoriów kryminalistycznych Komendy Głównej Policji i komend wojewódzkich. Problemem jest niewydolność laboratoriów kryminalistycznych i ograniczenia w powoływaniu biegłych spoza laboratoriów funkcjonujących przy KGP i komendach wojewódzkich Policji. Czas oczekiwania na poszczególne opinie sporządzane przez laboratoria kryminalistyczne w różnych komendach Policji był zróżnicowany i wynosił od kilku tygodni do nawet kilkunastu miesięcy.

W celu uniknięcia nadmiernego wydłużenia okres trwania postępowania przygotowawczego prokuratorzy coraz częściej powołują biegłych z list biegłych lub zasięgają opinii innych podmiotów. Skutkuje to ponoszeniem przez prokuraturę kosztów opinii także w dochodzeniach.

Współpraca prokuratury z organami mającymi uprawnienia oskarżycieli publicznych, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 czerwca 2003 roku w sprawie określenia organów uprawnionych obok Policji do prowadzenia dochodzeń oraz organów uprawnionych do wnoszenia i popierania aktów oskarżenia przed sądem pierwszej instancji w sprawach podlegających rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym, jak również zakresu spraw zleconych tym organom (Dz.U. z 2003 roku, Nr 108, poz. 1019 z późn. zm.) uzależniona jest od funkcjonowania na obszarze właściwości prokuratury uprawnionych organów oraz ich aktywności w zakresie wszczynania postępowań przygotowawczych. Współpraca ta, oprócz funkcji nadzorczych nad postępowaniami, ma głównie charakter konsultacyjno-instruktażowy oraz szkoleniowy. Nadto utrzymywane są bieżące kontakty służbowe z tymi organami (Strażą Graniczną, urzędami celnymi, urzędami skarbowymi, Strażą Leśną, nadleśnictwami, Państwową Inspekcją Sanitarną i Państwową Inspekcją Handlową), czego wyrazem jest udział prokuratorów w naradach i szkoleniach.

W ramach nadzoru procesowego prokuratora nad postępowaniami przygotowawczymi, na podstawie § 256 Regulaminu z 24 marca 2010 roku, a następnie § 115 Regulaminu z 11 września 2014 roku, prokuratorzy rejonowi dokonywali okresowych kontroli dochodzeń prowadzonych przez organy posiadające uprawnienia oskarżycieli publicznych.

W 2015 roku przeprowadzono 359 takich kontroli, w wyniku których opracowano łącznie 305 pism wytykających uchybienia i nieprawidłowości oraz pism instrukcyjnych zwracających uwagę na ujawnione błędy w toku prowadzonych postępowań oraz polecających wdrożenie prawidłowej praktyki w zakresie prowadzonych postępowań przygotowawczych. W toku prowadzonych kontroli postępowań przygotowawczych prowadzonych przez inne organy prokuratorzy kontrolowali przede wszystkim poziom prowadzonych czynności procesowych, terminowość i kompletność gromadzonego materiału dowodowego, prawidłowość dokonywanej karnoprawnej oceny zebranych dowodów oraz prawidłowość podejmowanych decyzji kończących te postępowania. Nadto w trakcie prowadzonych kontroli, prokuratorzy dokonujący tych czynności na bieżąco udzielali niezbędnego instruktażu w zakresie metodyki prowadzenia postępowania przygotowawczego.

W tym samym okresie prokuratorzy wzięli udział w naradach i przeprowadzili szkolenia z przedstawicielami tych organów - łącznie 443 szkolenia i narady.

W związku z obowiązującymi od 1 lipca 2015 roku zmianami w przepisach Kodeksu postępowania karnego, Policja i inne organy uzyskały znaczną samodzielność przy prowadzeniu dochodzeń, lecz niektóre kategorie spraw obejmowane są nadzorem prokuratorów w trybie art. 326 k.p.k., przede wszystkim postępowania dotyczące szeroko

rozumianego handlu ludźmi oraz o czyny naruszenia wolności bądź nawoływania do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych i wyznaniowych.

3. Współdziałanie z organami państwowymi, państwowymi jednostkami organizacyjnymi i organizacjami społecznymi w zapobieganiu przestępczości i innym naruszeniom prawa

Stosownie do treści porozumienia Nr 10/2014 zawartego 23 maja 2014 roku pomiędzy Prokuratorem Generalnym a Głównym Inspektorem Pracy w 2015 roku prokuratorzy z jednostek organizacyjnych prokuratury najczęściej współpracowali z funkcjonariuszami Państwowej Inspekcji Pracy. Inspektorzy Państwowej Inspekcji Pracy angażowani byli przy wyjaśnianiu przyczyn i okoliczności wypadków przy pracy; prokuratorzy zlecali im przeprowadzenie kontroli w zakładach pracy, w których doszło do tego typu zdarzeń, umożliwiali im zapoznanie się z materiałem dowodowym zebrany w toku postępowania przygotowawczego, a także powiadamiali ich o sposobie jego zakończenia.

W okresie sprawozdawczym na bieżąco, w ramach prowadzonych postępowań odbywała się współpraca prokuratorów prokuratur rejonowych z Centrami Pomocy Rodzinie, z Centrami Interwencji Kryzysowej, z Ośrodkami Pomocy Społecznej, z Państwową Inspekcją Pracy, z Powiatowymi i Wojewódzkimi Inspektorami Nadzoru Budowlanego, z Pomorskim Inspektorem Sanitarnym, z Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska, Państwową Strażą Łowiecką z urzędami miejskimi oraz Wojewódzkimi Lekarzami Weterynarii. W ramach tej współpracy rozwiązywane były problemy związane z konkretnymi zdarzeniami.

Kontynuowana była również współpraca z Wojewódzkimi Stacjami Sanitarno-Epidemiologicznymi w zakresie właściwego ukierunkowania i usprawnienia postępowań w sprawach ciężkich zatruc lub zgonów po użyciu tzw. dopalaczy.

Prokuratorzy prokuratur rejonowych angażowali się w działalności prac Zespołów Interdyscyplinarnych do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, usytuowanych w miastach i gminach. Ponadto współdziałali z jednostkami organizacyjnymi i społecznymi w zapobieganiu przestępczości i patologiom oraz brali udział w spotkaniach z młodzieżą szkolną, a także uczestniczyli w posiedzeniach komisji bezpieczeństwa i porządku publicznego przy samorządach szczebla powiatowego. Bardzo aktywnie włączali się w inne lokalne inicjatywy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Prokuratorzy okręgowi uczestniczyli w spotkaniach z kierownictwem Delegatur Najwyższej Izby Kontroli, których celem było wypracowanie stałych i doraźnych form

współpracy. Uczestniczyli w pracach zespołów w ramach Wojewódzkich Zespołów Zarządzania Kryzysowego.

Prokuratorzy z okręgu apelacji białostockiej oraz gdańskiej brali udział w posiedzeniach Rad Terenowych do Spraw Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym dla właściwych okręgów.

Prokuratorzy z okręgu apelacji białostockiej oraz szczecińskiej przystąpili do projektu badawczego Biura Rzecznika Praw Obywatelskich Zespołu ds. Równego Traktowania i Ochrony Praw Osób z Niepełnosprawnościami pt. „Dostępność wymiaru sprawiedliwości dla osób z niepełnosprawnościami”.

W związku z zaproszeniem Wojewody Pomorskiego do udziału w pracach Wojewódzkiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, celem którego jest koordynacja działań w kwestii zapobiegania handlowi ludźmi oraz udzielania wsparcia ofiarom takiego handlu, w okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Gdańsku wyznaczony został prokurator do prac w tym Zespole. Prokurator Prokuratury Okręgowej w Gdańsku w 2015 roku dwukrotnie wziął udział w spotkaniach organizowanych przez Wojewodę Pomorskiego, poświęconym problemom nielegalnego poszukiwania i wydobywania bursztynu oraz innych kopalin, bez uzyskania wymaganych koncesji lub decyzji zatwierdzających projekty robót geologicznych.

Prokuratorzy okręgu łódzkiego uczestniczyli w spotkaniu w Wydziale Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego w Łodzi poświęconemu problematyce związanej z zagrożeniami wynikającymi ze zmuszania lokatorów przez właścicieli kamienic do opuszczania zajmowanych mieszkań, między innymi poprzez odcięcie dopływu wody, gazu i prądu elektrycznego.

W 2015 r. podobnie jak w ubiegłych latach prokuratorzy okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Szczecinie brali udział w inicjatywach podejmowanych przez działający w Szczecinie Ośrodek Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przystąpienie „S.O.S. dla Rodziny” należący do sieci Ośrodków Ministerstwa Sprawiedliwości. W październiku 2015 r. Prokurator Apelacyjny w Szczecinie przystąpił w ramach współpracy z działającym w Szczecinie „S.O.S. dla Rodziny” do projektu „Wzmocnienie pozycji pokrzywdzonego przestępstwem oraz wsparcia świadków w postępowaniu karnym”. Projekt ten był realizowany w 2015 roku w Prokuraturach Rejonowych Szczecin-Zachód w Szczecinie, Szczecin-Śródmieście w Szczecinie, Szczecin-Prawobrzeże w Szczecinie, Goleniowie i Gryfinie. W dniu 11 września 2015 r. Prokuratura Apelacyjna w Szczecinie przystąpiła do „Koalicji na rzecz wymiaru sprawiedliwości przyjaznego dziecku” Fundacji Dzieci Niczyje.

V. Międzynarodowa współpraca prokuratury

1. Współpraca międzynarodowa prokuratury i sposób jej wykonywania

Współpraca międzynarodowa prokuratury obejmuje przede wszystkim pomoc prawną realizowaną poprzez obrót prawny z zagranicą w prowadzonych postępowaniach przygotowawczych. W ramach polskiej prokuratury wykonują ją powszechne i wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury oraz Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Do zadań Prokuratury Generalnej należy w szczególności nadzorowanie realizacji wniosków o pomoc prawną w sprawach karnych kierowanych za granicę oraz nadzorowanie i koordynowanie wykonywania wniosków o pomoc prawną pochodzących z zagranicy. Prokuratura Generalna współpracuje też z Ministerstwem Sprawiedliwości w sprawach dotyczących przejęcia i przekazania ścigania karnego oraz w postępowaniach ekstradycyjnych a także, w ograniczonym zakresie, w sprawach pomocy prawnej.

Obok obrotu prawnego z zagranicą, wykonywanego na rzecz polskich prokuratur i organów państw obcych, działalność międzynarodowa prokuratury obejmuje:

- współpracę z organami Unii Europejskiej i Rady Europy,
- współpracę Prokuratora Generalnego z przedstawicielami organów centralnych prokuratur państw obcych,
- współpracę z przedstawicielami dyplomatycznymi i organizacjami międzynarodowymi, z Ministerstwem Spraw Zagranicznych i Ministerstwem Sprawiedliwości oraz innymi organami i instytucjami w zakresie wykonywania wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

2. Obrót prawny z zagranicą

Obrót prawny z zagranicą w sprawach karnych oznacza współpracę pomiędzy sądami i prokuraturami (ewentualnie innymi uprawnionymi organami) różnych państw w konkretnych postępowaniach karnych i obejmuje pomoc prawną, transfer postępowań karnych, europejski nakaz aresztowania oraz ekstradycję.

2.1. Pomoc prawna

Pomoc prawna pomiędzy Polską a państwami członkowskimi Unii Europejskiej odbywa się na podstawie ratyfikowanych przez Polskę:

- Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z 20 kwietnia 1959 roku i Protokołu dodatkowego (Dz. U. z 1999 r. Nr 76, poz. 854) oraz Drugiego protokołu dodatkowego do Europejskiej konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych (Dz. U. z 2004 r. Nr 139, poz. 1476),
- Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej, przyjętej 29 maja 2000 roku w Brukseli na podstawie art. 34 ust. 2 lit. d) Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2007 r. Nr 135, poz. 950) oraz Protokołu z 16 października 2001 roku do Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej (Dz. U. z 2007 r. Nr 135, poz. 950).

Międzynarodowa pomoc prawna z krajami spoza Unii Europejskiej wykonywana jest w szczególności na podstawie ratyfikowanych przez Polskę:

- Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z 20 kwietnia 1959 roku i Protokołu dodatkowego (Dz. U. z 1999 r. Nr 76, poz. 854) oraz Drugiego protokołu dodatkowego do Europejskiej konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych (Dz. U. z 2004 r. Nr 139, poz. 1476),
- umów dwustronnych dotyczących pomocy prawnej zawartych pomiędzy państwami.

Podstawę prawną do podejmowania współpracy w omawianej dziedzinie stanowią ponadto:

- konwencje Rady Europy, np. Prawnokarna konwencja o korupcji z 27 stycznia 1999 roku (Dz. U. z 2005 r. Nr 29, poz. 249),
- tzw. konwencje sektorowe Organizacji Narodów Zjednoczonych, np. Konwencja Narodów Zjednoczonych o zwalczaniu nielegalnego obrotu środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi z 20 grudnia 1988 roku (Dz. U. z 1995 r. Nr 69, poz. 15).

W przypadku braku stanowionych regulacji prawnych w zakresie międzynarodowej współpracy w sprawach karnych wiążących Polskę z innymi państwami przy inicjowaniu i wykonywaniu czynności obrotu prawnego z zagranicą zastosowanie znajduje zasada wzajemności.

W ramach Unii Europejskiej obrót prawny z zagranicą ma, co do zasady, charakter zdecentralizowany. Bezpośredniość kontaktów i przekazywania wniosków o pomoc prawną między prokuraturami (lub sądami) państw członkowskich wynika z Konwencji o wzajemnej

pomocy prawnej w sprawach karnych między Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej z 2000 roku.

Podkreślić należy, że w wyniku procesów integracyjnych w Unii Europejskiej szereg rozwiązań prawnych ułatwiających i upraszczających procedurę pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy państwami członkowskimi, wynikających m. in. z zasady wzajemnego uznawania orzeczeń w sprawach karnych, zostało wprowadzonych do Kodeksu postępowania karnego (np. orzeczenia o zatrzymaniu dowodów lub mające na celu zabezpieczenie mienia).

Możliwość współpracy zdecentralizowanej daje także Drugi Protokół Dodatkowy z 8 listopada 2001 roku do Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z 1959 roku.

Z państwami, w odniesieniu do których nie mają zastosowania powyższe umowy, ogólnie obowiązującą w obrocie prawnym z zagranicą jest zasada centralizmu, przejawiająca się w przekazywaniu wniosków o pomoc prawną za pośrednictwem organu centralnego, a więc w ramach postępowania przygotowawczego w polskiej prokuraturze – przy udziale Prokuratury Generalnej i Ministerstwa Sprawiedliwości. Zazwyczaj wnioski i materiały zgromadzone w wyniku ich realizacji przekazywane są drogą dyplomatyczną, niekiedy zaś – w przypadku istnienia takiego zobowiązania dwustronnego – bezpośrednio pomiędzy centralnymi organami wymiaru sprawiedliwości i ochrony prawnej.

W 2015 roku największą liczbę wniosków o udzielenie pomocy prawnej – kierowanych z i do Polski – odnotowano w stosunkach z: Republiką Federalną Niemiec (6 362), Czechami (1 057), Szwajcarią (764), Wielką Brytanią (728), Austrią (520), Słowacją (447), Ukrainą (393), Francją (376), Holandią (363) i Litwą (288).

2.1.1. Wnioski o pomoc prawną skierowane przez stronę polską

W 2015 roku prokuratura skierowała łącznie 7 197 wniosków o udzielenie pomocy prawnej, z czego 6 219 zostało wysłanych bezpośrednio do zagranicznych organów sądowych. Za pośrednictwem organu centralnego wyeksponowano natomiast 978 wniosków.

Polscy prokuratorzy najczęściej występowali z wnioskami o pomoc prawną do Niemiec (2 535), Wielkiej Brytanii (661), Czech (358), Ukrainy (319), Francji (274), Holandii (254), Włoch (207), Hiszpanii (180), Stanów Zjednoczonych Ameryki (180), Słowacji (175) oraz Belgii (171).

W porównaniu z 2014 rokiem oznacza to wzrost łącznej liczby skierowanych wniosków o 15,85% (wzrost o 14,82% wniosków kierowanych bezpośrednio oraz o 0,25% wniosków kierowanych za pośrednictwem organu centralnego).

W 20 przypadkach strona polska wnioskowała o przeprowadzenie czynności procesowych w formie wideokonferencji. W badanym okresie zrealizowano 1 wniosek strony polskiej o przesłuchanie świadka za granicą w tej formie.

Tabela 1. Wnioski o udzielenie pomocy prawnej skierowane przez stronę polską

Prokuratura apelacyjna	Wnioski o udzielenie pomocy prawnej skierowane bezpośrednio	Wnioski o udzielenie pomocy prawnej skierowane za pośrednictwem organu centralnego
Białystok	386	62
Gdańsk	674	96
Katowice	654	93
Kraków	575	138
Lublin	310	68
Łódź	312	69
Poznań	979	63
Rzeszów	219	42
Szczecin	686	30
Warszawa	600	229
Wrocław	695	70
Instytut Pamięci Narodowej	129	14
Wojskowe jednostki prokuratury	-	4
Razem	6 219	978

2.1.2. Wnioski o udzielenie pomocy prawnej kierowane na podstawie art. 586 § 1 Kodeksu postępowania karnego

Na podstawie art. 586 § 1 Kodeksu postępowania karnego polscy prokuratorzy zwracają się do polskich przedstawicielstw dyplomatycznych lub urzędów konsularnych o doręczenie pism przebywającym za granicą osobom, które mają obywatelstwo polskie, lub o przesłuchanie takich osób w charakterze podejrzanego, świadka lub biegłego. W 2014 roku prokuratorzy wystąpili z takimi wnioskami łącznie w 1 126 sprawach.

2.1.3. Wnioski o pomoc prawną skierowane do Polski

W roku 2015 do polskich prokuratur wpłynęło 7 438 wniosków pochodzących od zagranicznych organów sądowych, z czego – 5 746 w obrocie zdecentralizowanym, a pozostałe – 1 692, za pośrednictwem organu centralnego.

Najczęściej polscy prokuratorzy otrzymywali odezwy z Niemiec (3 827), Czech (699), Szwajcarii (695), Austrii (377), Słowacji (272), Litwy (176), Białorusi (142), Węgier (143), Holandii (109) i Francji (102).

Tabela 2. Wnioski o udzielenie pomocy prawnej otrzymane przez stronę polską

Prokuratura apelacyjna	Wnioski o udzielenie pomoc prawnej otrzymane bezpośrednio	Wnioski o udzielenie pomocy prawnej otrzymane za pośrednictwem organu centralnego
Białystok	146	108
Gdańsk	407	141
Katowice	579	158
Kraków	374	154
Lublin	267	153
Łódź	322	97
Poznań	445	293
Rzeszów	148	49
Szczecin	440	65
Warszawa	1496	270
Wrocław	1114	201
Instytut Pamięci Narodowej	8	1
Wojskowe jednostki prokuratury	-	2
Razem	5746	1692

W porównaniu z 2014 rokiem oznacza to wzrost łącznej liczby otrzymanych wniosków o 13,55%, przy czym ilość wniosków otrzymanych bezpośrednio wzrosła o 35,71%, a poprzez organ centralny zmalała o 26,94%.

W 2015 roku organy państw obcych wystąpiły w 20 przypadkach o przeprowadzenie czynności procesowych w drodze wideokonferencji. W badanym okresie zrealizowano 6 wniosków zagranicznych organów sądowych o przesłuchanie świadka za pośrednictwem wideokonferencji.

W 2015 roku wykonano 6 206 odezwo (w tym 4 783 otrzymanych bezpośrednio i 1 423 otrzymanych za pośrednictwem organu centralnego), czyli o 16,04 % więcej, w porównaniu z rokiem poprzednim.

2.2. Wspólne zespoły śledcze

Pomoc prawna w postępowaniu przygotowawczym między polskimi organami uprawnionymi do prowadzenia postępowania oraz właściwymi organami państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub innego państwa może także polegać na wykonywaniu czynności procesowych w ramach wspólnego zespołu śledczego. Po stronie polskiej zespół powołuje Prokurator Generalny. Drugim sygnatariuszem porozumienia jest właściwy organ innego państwa. Ta forma pomocy prawnej jest regulowana przez przepisy art. 589b-589f Kodeksu postępowania karnego.

Wspólny zespół śledczy (ang. *joint investigation team – JIT*) może działać na terytorium Polski lub na terytorium innego państwa. Współdziałanie funkcjonariuszy co najmniej dwóch lub większej liczby państw, w ramach wspólnego zespołu, umożliwia bieżącą współpracę w postępowaniu i ułatwia wymianę informacji pomiędzy organami państw uczestniczących w zespole. Ponadto, praca w zespole upraszcza i skraca procedury pozyskiwania materiału dowodowego z obszaru obcej jurysdykcji.

W roku 2015 działało dziesięć zespołów z udziałem strony polskiej, w tym kontynuujące swoją działalność, zainicjowaną wcześniej, wspólne zespoły śledcze: polsko-czeski, polsko-litewski oraz polsko-brytyjski. Ponadto, w omawianym okresie zawarto sześć kolejnych porozumień o utworzeniu wspólnych zespołów śledczych – z Belgią, Szwecją i cztery z Niemcami oraz jedno porozumienie o przystąpieniu Polski do już istniejącego zespołu niemiecko-czesko-holenderskiego. W ramach działalności wskazanych zespołów śledczych, w 2015 roku korzystano z możliwości finansowania ich działalności ze środków pochodzących z funduszy Eurojustu.

Prokuratorzy Prokuratury Generalnej kontynuowali w 2015 roku działania zmierzające do popularyzowania wiedzy na temat wspólnych zespołów śledczych w trakcie szkoleń dla prokuratorów zajmujących się obrotem prawnym z zagranicą oraz podczas szkoleń prowadzonych dla funkcjonariuszy policji.

2.3. Transfer postępowań karnych

Instytucja przejścia i przekazania ścigania karnego polega na uzasadnionym interesem wymiaru sprawiedliwości zaniechaniu ścigania przestępstwa przez państwo, na którego terytorium zostało ono popełnione i przekazaniu postępowania do dalszego prowadzenia innemu państwu.

Przekazanie ścigania przez Polskę innemu państwu może nastąpić wówczas, kiedy sprawa dotyczy przestępstwa popełnionego przez cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a interes wymiaru sprawiedliwości wymaga takiego przekazania. Ma to miejsce najczęściej wówczas, gdy podejrzany opuścił Polskę, przez co utrudnione jest prowadzenie przeciwko niemu postępowania karnego. Wniosek o przejście ścigania może zostać przedłożony państwu, którego podejrzany jest obywatelem albo gdzie ma on miejsce stałego zamieszkania, bądź odbywa lub będzie odbywał karę pozbawienia wolności. Wniosek taki skierować można również do państwa, w którym wszczęto przeciwko podejrzanemu postępowanie karne. W przypadku, gdy pokrzywdzony przestępstwem jest obywatelem polskim, przekazanie ścigania wymaga wcześniejszego uzyskania jego zgody.

Przejście ścigania przez Polskę może nastąpić w analogicznych sytuacjach – gdy przestępstwo za granicą popełnił obywatel polski lub osoba mająca w Polsce stałe miejsce zamieszkania, albo która odbywa (będzie odbywać) w polskim zakładzie karnym karę pozbawienia wolności, bądź też wszczęto przeciwko takiej osobie postępowanie karne.

Zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania karnego, w przedmiocie występowania z wnioskiem o przejście lub przekazanie ścigania oraz przyjmowania takich wniosków obowiązuje - z kilkoma wyjątkami - zasada centralizmu. Organem, który podejmuje decyzje w tym zakresie, jest Minister Sprawiedliwości, albo – gdy wynika to z umowy – Prokurator Generalny.

Ponieważ Polska nie jest stroną Europejskiej Konwencji o przekazywaniu ścigania z 15 maja 1972 roku, podstawą prawną współpracy w zakresie przekazania i przejścia ścigania są międzynarodowe umowy dwustronne lub zaaprobowane przez stronę wezwaną wystąpienia Ministra Sprawiedliwości o przejście ścigania w konkretnych sprawach. Niektóre z umów,

bądź podpisanych na ich podstawie porozumień dwustronnych, dopuszczają bezpośrednie przekazywanie wniosków o przejęcie ścigania pomiędzy organami sądowymi.

Podobny charakter do instytucji przejęcia i przekazania ścigania karnego ma (przewidziany w Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z 20 kwietnia 1959 roku) wniosek o wszczęcie postępowania karnego. Złożenie takiego wniosku nie ma jednak tak daleko idących skutków jak przekazanie ścigania, gdyż nie jest równoznaczne ze zrzeczeniem się jurysdykcji w odniesieniu do sprawcy przestępstwa.

Wniosek o wszczęcie postępowania karnego, w zależności od postanowień umowy, może być przekazany za granicę przez właściwą prokuraturę bezpośrednio albo za pośrednictwem Prokuratury Generalnej.

W roku 2015 polska prokuratura wystąpiła z 98 wnioskami o przejęcie ścigania oraz 127 wnioskami o wszczęcie postępowania, przyjęła natomiast 197 wniosków przekazujących ściganie z zagranicy oraz 309 wniosków o wszczęcie postępowania karnego w Polsce.

2.4. Spory jurysdykcyjne

W wyniku transpozycji decyzji ramowej 2009/948/WSiSW z 30 listopada 2009 roku (Dz. Urz. UE L 328/42 z 15.12.2009 roku), do Kodeksu postępowania karnego oraz aktów wykonawczych wprowadzono regulacje mające na celu zapobieżenie sytuacji, aby w dwóch lub więcej państwach członkowskich Unii Europejskiej równolegle toczyły się postępowania karne dotyczące tego samego czynu tej samej osoby. Zasadniczymi elementami wprowadzonego mechanizmu zapobiegania i rozwiązywania sporów jurysdykcyjnych są przepisy dotyczące obowiązku nawiązania kontaktu, udzielenia odpowiedzi na wystąpienie innego państwa członkowskiego oraz obowiązek podjęcia bezpośrednich konsultacji, w efekcie których może dojść do koncentracji ścigania w jednym państwie członkowskim Unii Europejskiej. Należy zaznaczyć, że decyzja ramowa 2009/948/WSiSW nie przewiduje wiążącej hierarchii jurysdykcji, czy też obowiązku zrzeczenia się jurysdykcji na rzecz innego państwa członkowskiego. Skutkiem dostrzeżenia, w następstwie uzyskanych informacji, konfliktu jurysdykcji może być zawarcie stosownego porozumienia i wystąpienie odpowiedniego organu z wnioskiem o przekazanie ścigania, o ile wymaga tego interes wymiaru sprawiedliwości.

W 2015 roku prokuratury odnotowały 3 spory jurysdykcyjne (2 z Niemcami, 1 z Litwą). Wszystkie spory jurysdykcyjne zostały w badanym okresie rozstrzygnięte pozytywnie poprzez ustalenie, który organ będzie prowadził postępowanie.

2.5. Ekstradycja

Ekstradycja to wydanie przez państwo wezwane osoby ściganej na wniosek państwa wzywającego, w celu przeprowadzenia przeciwko niej postępowania karnego lub wykonania kary pozbawienia wolności albo środka zabezpieczającego. Ekstradycja w państwach członkowskich Unii Europejskiej zasadniczo została zastąpiona procedurą przekazania ściganego na podstawie europejskiego nakazu aresztowania (ENA).

Podstawę prawną ekstradycji stanowią konwencje i umowy dwustronne. W sytuacji gdy pomiędzy zainteresowanymi państwami brak jest stosownych regulacji prawnych, może ona również nastąpić – o ile jest to dopuszczalne prawem obu stron – w oparciu o zasadę wzajemności.

Podstawową umową wielostronną o ekstradycji, której stroną jest Rzeczpospolita Polska, jest Europejska Konwencja o ekstradycji z 13 grudnia 1957 roku wraz z dwoma Protokołami dodatkowymi – z 5 października 1975 roku oraz 17 marca 1978 roku (Dz. U. z 1994 r. Nr 70, poz. 307). Europejska Konwencja o ekstradycji stanowi podstawę współpracy Polski w zakresie ekstradycji z większością państw europejskich, ale także z innymi krajami, które do niej przystąpiły (Izrael, Republika Południowej Afryki i Korea Południowa). Umowy dwustronne regulują natomiast współpracę Polski w tym zakresie z 15 państwami, m.in. ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki, Białorusią i Australią.

Samodzielną podstawę wniosku o ekstradycję może stanowić także międzynarodowa umowa wielostronna dotycząca określonego rodzaju przestępczości (tzw. umowy sektorowe dotyczące np. handlu ludźmi, terroryzmu, korupcji czy obrotu środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi). Są one wykorzystywane w relacjach z państwami, z którymi Polska nie posiada umowy w przedmiocie ekstradycji. Powoływanie się, przy kierowaniu wniosku ekstradycyjnego, na zasadę wzajemności następuje wyłącznie w sytuacji braku jakichkolwiek podstaw umownych.

Zarówno w zakresie wydania osoby stronie polskiej, jak i wydania osoby przez stronę polską, obowiązuje zasada centralizmu.

W 2015 roku największy obrót prawny w zakresie ekstradycji (łącznie – wysłane i otrzymane wnioski o ekstradycję oraz o zgodę na rozszerzenie ścigania) odnotowano w stosunkach z Rosją (10), Stanami Zjednoczonymi Ameryki (7), Szwajcarią (6), Ukrainą (6), Mołdawią (5), Białorusią (4) oraz Norwegią (3).

2.5.1. Wydanie osoby przez stronę polską

W 2015 roku wpłynęły do Polski łącznie 42 wnioski o wydanie osoby ściganej (w tym wnioski o zgodę na rozszerzenie ścigania), z czego najwięcej z Rosji (9), Ukrainy (6), Mołdawii (5), Białorusi (4), Stanów Zjednoczonych Ameryki (4), Czarnogóry (2), Liechtensteinu (2), Norwegii (2) oraz Szwajcarii (2).

Tabela 3. Wnioski o wydanie osób skierowane do Polski w 2015 r.

Prokuratura apelacyjna	Liczba otrzymanych wniosków	Strona wzywająca
Białystok	5	Liechtenstein (2), Norwegia, Rosja, Szwajcaria
Gdańsk	1	Rosja
Katowice	1	Czarnogóra
Kraków	1	Stany Zjednoczone Ameryki
Lublin	11	Mołdawia (3), Norwegia, Rosja (3), Serbia, Stany Zjednoczone Ameryki, Turcja, Ukraina
Łódź	-	-
Poznań	2	Mołdawia, Rosja
Rzeszów	4	Białoruś, Indie, Mołdawia, Ukraina
Szczecin	-	-
Warszawa	15	Armenia, Białoruś (3), Bośnia i Hercegowina, Czarnogóra, Gruzja, Rosja (3), Stany Zjednoczone Ameryki (2), Szwajcaria, Ukraina (2)
Wrocław	2	Ukraina
Ogółem	42	

2.5.2. Wydanie osób stronie polskiej

W 2015 roku prokuratura wysłała 21 wniosków o wydanie osób (w tym wnioski o zgodę na rozszerzenie ścigania). W badanym okresie wydano do Polski dla potrzeb postępowania przygotowawczego 2 osoby: ze Stanów Zjednoczonych Ameryki oraz Szwajcarii.

W 2015 roku 3 wnioski polskie o wydanie ściganych dla potrzeb postępowania przygotowawczego spotkały się z formalną odmową (Gwatemala, Stany Zjednoczone Ameryki, Turcja).

Tabela 4. Wnioski o wydanie osób skierowane przez Polskę w 2015 r.

Strona wezwana	Liczba wniosków	Liczba osób wydanych
Argentyna	1	-
Australia	2	-
Islandia	2	-
Kostaryka	1	-
Norwegia	1	-
Peru	1	-
Rosja	1	-
Szwajcaria	4	1
Szwecja	1	-
Wenezuela	1	-
Włochy	3	-
Stany Zjednoczone Ameryki	3	2

2.6. Europejski nakaz aresztowania (ENA)

Europejski nakaz aresztowania jest decyzją sądową, wydaną przez właściwy organ jednego państwa członkowskiego, wnoszącą o aresztowanie i przekazanie przez właściwy organ innego państwa członkowskiego osoby, której nakaz dotyczy, w celu przeprowadzenia wobec niej postępowania karnego lub wykonania kary pozbawienia wolności bądź środka zabezpieczającego orzeczonego w wymiarze powyżej czterech miesięcy. ENA zastąpił formalną procedurę ekstradycyjną między państwami członkowskimi Unii Europejskiej. Procedura wykonania ENA odbywa się w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania orzeczeń sądowych.

2.6.1. Przekazanie ściganych do Polski

Organami uprawnionymi do wydawania europejskich nakazów aresztowania w Polsce są sądy okręgowe. Wydanie nakazu w toku postępowania przygotowawczego następuje na wniosek prokuratora okręgowego (albo apelacyjnego, gdy postępowanie przygotowawcze prowadzone jest w prokuraturze apelacyjnej).

W 2015 roku prokuratorzy złożyli 409 wniosków o wydanie europejskich nakazów aresztowania. W tej liczbie, 238 wniosków skierowanych było do konkretnych państw członkowskich, pozostałe zaś dotyczyły osób o nieznanym miejscu pobytu, przy jednoczesnym istnieniu podejrzenia, że osoba ścigana może przebywać na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej (tzw. ENA poszukiwawcze).

W badanym okresie sądy wydały 400 ENA dla potrzeb postępowań prokuratorskich. W 2015 roku do dyspozycji polskiej prokuratury przekazano z zagranicy, w wykonaniu ENA, łącznie 290 osób. Sądy państw członkowskich Unii Europejskiej odmówiły natomiast wykonania nakazów wydanych wobec 22 osób ściganych przez polską prokuraturę.

Najwięcej ściganych zostało przekazanych z Wielkiej Brytanii (120), Niemiec (57), Holandii (21), Francji (16), Irlandii (15), Hiszpanii (13), Belgii (11).

2.6.2. Przekazanie ściganych z Polski

Organami przyjmującymi ENA wydane przez zagraniczne organy sądowe są prokuratorzy okręgowi i Prokuratura Generalna. Po wpłynięciu nakazu i przesłuchaniu osoby ściganej, prokurator wnosi sprawę do właściwego sądu okręgowego, który podejmuje decyzję w przedmiocie stosowania środków zapobiegawczych, a następnie – przekazania bądź jego odmowy.

W 2015 roku wpłynęło do Polski łącznie 374 europejskich nakazów aresztowania. Najwięcej pochodziło z Niemiec (231), znacznie mniejsza liczba od organów austriackich (24), włoskich (18) oraz brytyjskich (14). W 63 sprawach sądy odmówiły wykonania ENA otrzymanego z zagranicy.

Tabela 5. Otrzymane europejskie nakazy aresztowania

Państwo	Liczba otrzymanych nakazów
Austria	24
Belgia	2
Bułgaria	2
Chorwacja	-
Cypr	2
Czechy	8
Dania	4
Estonia	2
Finlandia	1
Francja	7
Grecja	-
Hiszpania	7
Holandia	9
Irlandia	7
Litwa	5
Luksemburg	3
Łotwa	4
Malta	1
Niemcy	231
Portugalia	-
Rumunia	3
Słowacja	1
Słowenia	4
Szwecja	5
Węgry	9
Wielka Brytania	14
Włochy	18
Inne	1
RAZEM	374

3. Współpraca z Eurojustem

W 2015 roku prokuratura kontynuowała współpracę z Eurojustem w zakresie zagadnień objętych kompetencjami tej agencji wynikającymi z decyzji Rady z dnia 28 lutego 2002 roku 2002/187/WSiSW (Dz. Urz. UE r. 19/t. 4, s. 197) ustanawiającej Eurojust w celu zintensyfikowania walki z poważną przestępczością, zmienionej decyzją Rady 2009/426/WSiSW z dnia 16 grudnia 2008 roku w sprawie wzmocnienia Eurojustu i w sprawie

zmiany decyzji 2002/187/WSiSW ustanawiającej Eurojust w celu zintensyfikowania walki z poważną przestępczością (Dz. Urz. UE z 4.6.2009 r., L 138 s.14).

Współpraca prokuratury z Eurojustem oparta jest na rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z 30 kwietnia 2012 roku w sprawie sposobu realizacji zadań związanych ze współpracą powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury z organizacjami międzynarodowymi lub ponadnarodowymi działającymi na podstawie umów międzynarodowych (Dz. U. 2012 r., Nr 93, poz. 530), natomiast sądów – na mocy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 23 lutego 2007 roku – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. Nr 38, poz. 249, z późn. zm.).

Do wykonywania funkcji przedstawiciela krajowego w Eurojuście Prokurator Generalny wyznaczył prokuratora Prokuratury Generalnej oraz asystenta przedstawiciela krajowego w Eurojuście, którym jest prokurator Prokuratury Okręgowej w Poznaniu. Zadania wykonują w siedzibie Eurojustu w Hadze.

Za współpracę z Eurojustem w kraju odpowiada Prokuratura Generalna, w której zadania wykonuje zastępca przedstawiciela krajowego w Eurojuście, sprawujący równocześnie funkcję krajowego korespondenta Eurojustu.

Ułatwianiu wykonywania zadań Eurojustu w Polsce służy funkcjonujący w Prokuraturze Generalnej krajowy system koordynacyjny Eurojustu.

W skład krajowego systemu koordynacyjnego Eurojustu wchodzi – w Prokuraturze Generalnej:

- 1) zastępca przedstawiciela krajowego w Eurojuście i równocześnie krajowy korespondent Eurojustu (dalej jako: krajowy korespondent Eurojustu);
- 2) krajowy korespondent do spraw terroryzmu;
- 3) punkt kontaktowy europejskiej sieci punktów kontaktowych dotyczących osób odpowiedzialnych za ludobójstwo, zbrodnie przeciwko ludzkości oraz zbrodnie wojenne;
- 4) punkt kontaktowy sieci punktów kontaktowych służącej zwalczaniu korupcji;
- 5) krajowy korespondent pełniący jednocześnie funkcję punktu kontaktowego Europejskiej Sieci Sądowej (EJN) oraz dwa inne punkty kontaktowe tej sieci wyznaczone w Departamencie Współpracy Międzynarodowej;
- 6) punkt kontaktowy sieci do spraw wspólnych zespołów śledczych;
- 7) pełnomocnik Prokuratora Generalnego do spraw współpracy z Krajowym Biurem do spraw Odzyskiwania Mienia.

Zarządzeniem Prokuratora Generalnego Nr 51/12 z dnia 27 lipca 2012 roku w sprawie utworzenia punktów kontaktowych i wyznaczenia krajowych korespondentów

w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury i określenia ich zadań (zmienionego zarządzeniem Nr 61/12 z dnia 4 października 2012 roku) określone zostały obowiązki osób sprawujących funkcje punktów kontaktowych i krajowych korespondentów.

Realizując zadania określone w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z 30 kwietnia 2012 roku, odnoszące się do stymulowania oraz poprawy koordynacji działań i współpracy między właściwymi organami sądowymi państw członkowskich, polski przedstawiciel krajowy w 2015 roku odnotował 254 sprawy z udziałem Polski (w 2014 – 228).

Liczba ta obejmuje wszystkie sprawy, w których zwrócono się o pomoc zarówno przez polskie, jak i europejskie sądy i prokuratury. Są to jednak wyłącznie sprawy, które zgodnie z decyzją mogły być zarejestrowane przez Kolegium Eurojust jako spełniające wymogi decyzji i mieszczące się w kompetencji Eurojust.

Rzeczywista liczba spraw zarejestrowanych w Przedstawicielstwie Polski w 2015 roku jest większa i stanowi 294 sprawy (w 2014 – 288 spraw).

Łączna liczba spraw ze wszystkich państw członkowskich UE zarejestrowanych w Eurojust (w Centralnym Rejestrze Spraw) w roku 2015 to 2 214 spraw (w 2014 – 1 804); z czego 410 to sprawy wielostronne, a 1 804 - sprawy dwustronne.

Jednostki organizacyjne prokuratury i sądy powszechne zwracały się do Eurojustu (przy uwzględnieniu wszystkich danych obejmujących sprawy zarejestrowane w Centralnym Rejestrze Spraw Eurojustu i w ewidencji Przedstawicielstwa Polski w Eurojuście) łącznie w 190 sprawach.

W roku 2015 w Eurojust odbyły się 33 spotkania koordynacyjne, w których uczestniczyli polscy prokuratorzy oraz funkcjonariusze Policji, Straży Granicznej i Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Dane te dotyczą spotkań koordynacyjnych tzw. III poziomu z udziałem przedstawicieli władz krajowych, w sprawach wymagających uzgodnień co do przebiegu współpracy międzynarodowej oraz transgranicznej koordynacji czynności procesowych i operacyjnych. Spotkania te są organizowane i finansowane przez Eurojust.

Z powyższej liczby 27 ze wspomnianych spotkań odbyło się z inicjatywy innych państw Unii Europejskiej, a 6 spotkań koordynacyjnych odbyło się z inicjatywy strony polskiej i było samodzielnie zorganizowanych przez Przedstawicielstwo Polski w Eurojust (4 spotkania koordynacyjne) lub współorganizowanych we współpracy z przedstawicielstwem innego kraju (2 z 6 spotkań zostało współorganizowane z Przedstawicielstwem Francji w Eurojust).

Spotkania te poświęcone były konkretnym postępowaniom przygotowawczym prowadzonym przez dwa państwa lub więcej państw członkowskich UE, w sprawach gdzie zaangażowane były prokuratury reprezentowane przez prokuratorów prowadzących śledztwa

wymagające koordynacji. Jedno ze spotkań koordynacyjnych Eurojust odbyło się w Krakowie w terminie 15-17 września 2015 r. i było zorganizowane z inicjatywy strony szwedzkiej we współpracy z Prokuraturą Apelacyjną w Krakowie. Bezpośrednim wynikiem odbytego spotkania było uzgodnienie treści oraz w niedługim czasie podpisanie porozumienia o ustanowieniu nowego wspólnego zespołu dochodzeniowo-śledczego („JIT Triangle 1.5”).

Ponadto w roku 2015 przeprowadzono 78 spotkań koordynacyjnych z udziałem przedstawiciela krajowego Polski, organizowanych na tzw. poziomie II – tj. spotkań dwustronnych i wielostronnych przedstawicieli krajowych w Eurojust, w sprawach będących przedmiotem wniosków o pomoc prawną lub w celu omówienia wspólnego działania w konkretnych sprawach prowadzonych przez zainteresowane kraje. Były to spotkania zarówno na zaproszenie państw członkowskich oraz z inicjatywy strony polskiej. Spotkania tego typu mają charakter roboczy, a ich ustalenia przekazywane są bezpośrednio do zaangażowanych w sprawy jednostek prokuratury.

W roku sprawozdawczym Polska odnotowała znaczny wzrost liczby wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych (JIT). W 2015 roku funkcjonowało 10 wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych z udziałem Polski (w porównaniu z pięcioma zespołami w roku 2014).

W 2015 roku powołano następujące nowe wspólne zespoły dochodzeniowo-śledcze:

- zespół polsko-niemiecki pomiędzy Prokuraturą Okręgową w Gdańsku a Prokuraturą w Berlinie;
- zespół polsko-niemiecki pomiędzy Prokuraturą Okręgową w Olsztynie a Prokuraturą w Bielefeld;
- zespół polsko-niemiecki pomiędzy Prokuraturą Okręgową w Warszawie a Prokuraturą w Monachium;
- zespół polsko-niemiecki pomiędzy Prokuraturą Okręgową w Gorzowie Wielkopolskim a Prokuraturą w Berlinie;
- zespół polsko-belgijski pomiędzy Prokuraturą Okręgową w Białymstoku a Prokuraturą w Antwerpii;
- zespół polsko-szwedzki pomiędzy Prokuraturą Apelacyjną w Krakowie a Prokuraturą w Malmö.

Ponadto pracę kontynuowały 4 zespoły, powołane w latach poprzednich:

- zespół polsko-czeski, powołany w roku 2012, pomiędzy Prokuraturą Okręgową w Rzeszowie a Prokuraturą w Ostrawie;

- zespół polsko-brytyjski, powołany w roku 2014, pomiędzy Prokuraturą Okręgową w Słupsku a Policją w Londynie;
- zespół polsko-litewski, powołany w roku 2014, pomiędzy Prokuraturą Apelacyjną w Białymstoku a Prokuraturą w Berlinie;
- zespół polsko-niemiecki, powołany w roku 2014, pomiędzy Prokuraturą Okręgową w Olsztynie a Prokuraturą w Augsburgu.

Obok zadań wynikających z realizacji współpracy prawnej w sprawach karnych, tzw. działalności operacyjnej, obowiązki przedstawiciela krajowego obejmują także realizację zadań horyzontalnych Eurojust i reprezentowanie tej instytucji na zewnątrz zgodnie z postanowieniami decyzji.

Zadania te obejmują udział przedstawiciela krajowego lub asystenta przedstawiciela krajowego w organizowanych z udziałem Eurojust konferencjach, seminariach, sympozjach i spotkaniach na terenie Unii Europejskiej.

W roku 2015 przedstawiciel krajowy Polski lub asystent przedstawiciela krajowego uczestniczył w następujących międzynarodowych przedsięwzięciach:

- w dniach 16 -17 kwietnia 2015 roku - Haga, Królestwo Niderlandów „Spotkanie strategiczne Eurojust nt. handlu ludźmi”;
- w dniu 20 maja 2015 roku – Haga, Królestwo Niderlandów „Doroczne Spotkanie Eurojust nt. Piractwa Morskiego”;
- w dniu 4 czerwca 2015 roku - Haga, Królestwo Niderlandów „Seminarium strategiczne Eurojust nt. Sporów jurysdykcyjnych o właściwość, transgranicznego przejmowania postępowań oraz zasady *ne bis in idem*”, zorganizowane w ramach Prezydencji Łotwy w Radzie Unii Europejskiej;
- w dniu 5 czerwca 2015 roku - Haga, Królestwo Niderlandów „9. Forum Konsultacyjne Eurojust dla Prokuratorów Generalnych Państw Członkowskich Unii Europejskiej”;
- w dniach 24 - 25 czerwca 2015 roku – Haga, Królestwo Niderlandów „Taktyczne i strategiczne Spotkania Eurojust nt. terroryzmu”;
- w dniu 1 lipca 2015 roku - Haga, Królestwo Niderlandów „Spotkanie taktyczne Eurojust nt. cyberprzestępczości”;
- w dniach 10 - 11 września 2015 roku – Wiedeń, Austria Konferencja Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie OSCE (Organization for Security and Cooperation in Europe) pt.: „Wzmocnienie mechanizmów zwalczania rozprzestrzeniania się narkotyków wśród młodzieży”;

- w dniach 8 - 9 października 2015 roku – Haga, Królestwo Niderlandów „Seminarium nt. stosowania wzajemnej pomocy prawnej i porozumień o ekstradycji między Unią Europejską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki” zorganizowane przez Eurojust we współpracy z Komisją Europejską i Stanami Zjednoczonymi Ameryki;
- w dniach 5 - 4 listopada 2015 roku – Lizbona, Portugalia „Trzecie doroczne spotkanie Europejskiego Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii EMCDDA (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction) dotyczące tzw. wskaźnika podaży narkotyków;
- w dniach 24 - 25 listopada 2015 roku – Wiedeń, Austria „Seminarium zorganizowane przez Międzynarodowe Centrum Rozwoju Polityki Migracyjnej ICMPD (International Centre for Migration Policy Development) pt. „Zwalczanie handlu ludźmi oraz przestępczości zorganizowanej”;
- w dniu 25 listopada 2015 roku - Haga, Królestwo Niderlandów „Spotkanie Eurojust nt. cyberprzestępczości”;
- w dniu 10 grudnia 2015 roku - Haga, Królestwo Niderlandów „Warsztaty Eurojust na temat retencji danych w kontekście walki w poważną przestępczością, zorganizowane w ramach Prezydencji Wielkiego Księstwa Luksemburga w Radzie Unii Europejskiej”;
- w dniu 11 grudnia 2015 roku - Haga, Królestwo Niderlandów „10. Forum Konsultacyjne Eurojust dla Prokuratorów Generalnych Państw Członkowskich Unii Europejskiej”.

Do zadań przedstawiciela krajowego należy również udział w pracach Kolegium Eurojust jako instytucji europejskiej wypracowującej metody najlepszej współpracy prawnej w sprawach karnych.

Wśród obowiązków przedstawiciela krajowego jest również praca w zespołach tematycznych powołanych do działania w Eurojust na mocy obowiązującej decyzji.

Przedstawiciel Polski uczestniczy w pracach dwóch zespołów:

- zespołu zajmującego się problematyką przestępstw handlu ludźmi i przestępstw powiązanych; w 2015 roku odbyło się 20 spotkań, na których omawiane były zagadnienia wynikające z jego corocznych zadań,
- zespołu ds. przeciwdziałania terroryzmowi, który odbył 15 posiedzeń w 2015 roku, zajmując się szeroko rozumianymi przestępstwami terrorystycznymi, zagadnieniami finansowania terroryzmu i współpracy ze światowymi i europejskimi agencjami ds. zwalczania terroryzmu.

Skalę zaangażowania przedstawicielstwa krajowego w pracę Eurojust obrazuje także konieczność współpracy z przedstawicielami krajowymi na polu udzielania żądanych

informacji na temat prawa wewnętrznego i organizacji wymiaru sprawiedliwości i organów ścigania. W roku 2015 przedstawicielstwa krajowe w Eurojust skierowały do Przedstawicielstwa Polski 19 zapytań i zagadnień tematycznych, (tzw. *topic*), w których przedstawicielstwo jest zobowiązane na podstawie decyzji o Eurojust do opracowania i przekazania odpowiedzi.

Tematy dotyczyły m.in. następujących kwestii: nagrania audio-wideo przesłuchań świadków i podejrzanych - w porządkach prawnych państw członkowskich UE; doświadczenia we współpracy międzynarodowej w sprawach transgranicznego handlu ludźmi; naruszenie praw własności intelektualnej w świetle prawa karnego; przepisy krajowe dotyczące przechowywania i ochrony danych w postępowaniach karnych; transgraniczne spory o właściwość; zagraniczni bojownicy na Ukrainie; przepisy w zakresie organizacji postępowań karnych w czasie wojny; zasada *ne bis in idem* przy przestępstwach skarbowych; krajowe regulacje dot. wykonania wniosków o pomoc prawną w sprawach o oszustwo przy przelewach bankowych.

Ponadto przedstawicielstwo Polski przygotowuje coroczny wkład do raportu o zagrożeniu Przystępczością Zorganizowaną OCTA, raportu o zagrożeniu terroryzmem TE-SAT.

Wspomniane zagadnienia łączą się ze współpracą przedstawicielstwa z Europolem i udziałem w organizowanych spotkaniach, których w 2015 roku odbyło się 9.

Przedstawiciel Polski reprezentuje także Eurojust w spotkaniach delegacji sędziów, prokuratorów i funkcjonariuszy policji wizytujących Eurojust, przedstawiając założenia i informując o pracy Eurojust i możliwościach współpracy z instytucjami krajowymi.

W realizacji bieżących zadań przedstawiciela krajowego w Eurojuście wspierał funkcjonujący w Prokuraturze Generalnej krajowy system koordynacyjny Eurojustu kierowany przez krajowego korespondenta Eurojustu, który realizował przewidziane prawem zadania wynikające ze wspomnianego już rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 30 kwietnia 2012 roku i zarządzenia Prokuratora Generalnego Nr 51/12 z dnia 27 lipca 2012 roku.

Wykonując czynności służbowe, krajowy korespondent Eurojustu kontynuował działania związane z popularyzacją Eurojustu i jego kompetencji oraz możliwości wykorzystania potencjału Eurojustu w toku prowadzonych postępowań przygotowawczych wymagających współpracy międzynarodowej. W ramach tych działań, w dniu 9 marca 2015 roku w Poznaniu, w dniu 13 marca 2015 roku w Gdańsku, w dniu 17 marca 2015 roku w Łodzi zastępca przedstawiciela krajowego w Eurojust przeprowadziła szkolenie na temat „Rola

Eurojustu oraz zadania krajowego systemu koordynacyjnego Eurojust i Europejskiej Sieci Sądowej we współpracy międzynarodowej w postępowaniu przygotowawczym”.

4. Współpraca w ramach Europejskiej Sieci Sądowej (EJN)

Europejska Sieć Sądowa (ang. *European Judicial Network – EJN*) – to zespół ok. 350 punktów kontaktowych (sędziów i prokuratorów) wyznaczonych przez poszczególne państwa członkowskie Unii Europejskiej na szczeblu centralnym i lokalnym, w celu wspierania i pomocy własnym oraz zagranicznym organom sądowym w zakresie współpracy międzynarodowej w sprawach karnych. Pomoc taka może być udzielana poprzez wymianę informacji o prawie obcego państwa oraz różnych aspektach zagranicznej procedury i praktyki organów sądowych, a nadto polegać na udzielaniu pomocy przy przygotowywaniu wniosków o pomoc prawną lub ENA oraz asyście przy ich wykonywaniu przez państwo wezwane.

Ważną rolę w ułatwianiu wzajemnej współpracy między punktami kontaktowymi państw reprezentowanych w sieci spełnia aktualizowana i rozbudowywana strona internetowa EJN (www.ejn-crimjust.europa.eu). Siecią administruje, mający siedzibę w Hadze, Sekretariat EJN, do którego należy również zarządzanie stroną internetową EJN.

Spośród punktów kontaktowych każde państwo wyznacza korespondenta krajowego EJN i krajowego korespondenta do spraw technicznych. Funkcję korespondenta krajowego EJN pełni prokurator z Prokuratury Generalnej. Do jego kompetencji należy koordynowanie działań polskich punktów kontaktowych, ich reprezentowanie w kontaktach z Sekretariatem EJN, przygotowywanie dla Sekretariatu informacji statystycznych na temat aktywności polskich punktów kontaktowych oraz uczestnictwo w corocznych spotkaniach korespondentów EJN, służących wypracowywaniu kierunków działania sieci oraz podejmowania decyzji w kwestiach organizacyjnych i budżetowych. W Departamencie Organizacji Pracy, Wizytacji i Systemów Informatycznych Prokuratury wyznaczona została osoba pełniąca funkcję korespondenta technicznego.

W Polsce Europejska Sieć Sądowa oparta jest przede wszystkim na strukturach prokuratury. W jej skład wchodzi aktualnie trzech prokuratorów z Prokuratury Generalnej oraz jedenastu prokuratorów wyznaczonych dla obszarów prokuratur apelacyjnych. Polską sieć uzupełniają dwa punkty kontaktowe usytuowane w Departamencie Współpracy Międzynarodowej i Praw Człowieka Ministerstwa Sprawiedliwości.

W 2015 roku prokuratorzy pełniący funkcję punktów kontaktowych EJN wzięli udział w dwóch spotkaniach plenarnych (Ryga, Luksemburg), w spotkaniu roboczym w Hadze oraz w spotkaniu regionalnym, organizowanym w Wilnie z udziałem przedstawicieli państw Morza

Bałtyckiego. Ponadto jeden z polskich punktów kontaktowych EJN wziął udział w spotkaniu krajowych korespondentów sieci, które odbyło się w Hadze.

W dniu 2 października 2015 roku w Dębem odbyło się czwarte (poprzednie w latach 2011-2014 roku) szkolenie dla polskich punktów kontaktowych EJN, podczas którego omówiono najistotniejsze kwestie związane z funkcjonowaniem sieci w Polsce.

W roku 2015 polscy prokuratorzy pełniący funkcję punktów kontaktowych EJN udzielili pomocy polskim organom w 246 przypadkach. Najczęściej dotyczyła ona udzielania informacji o prawie obcym (94 sprawy), interwencji w związku z opóźnieniem w realizacji wniosków o pomoc prawną (47 spraw), przygotowania wniosków o pomoc prawną (49 spraw), realizacji wniosków o pomoc prawną (31 spraw) oraz wykonania ENA (15 spraw)

Organy zagraniczne zwracały się do polskich, prokuratorskich punktów kontaktowych EJN w 174 sprawach, w tym najczęściej – z prośbą o udzielenie pomocy w wykonaniu wniosków o pomoc prawną (51 spraw), w przygotowaniu wniosków o pomoc prawną (24 sprawy) oraz w udzielaniu informacji o prawie polskim (20 spraw).

Tabela 8. Aktywność polskich punktów kontaktowych EJN (w prokuraturze)

Zagadnienie	Organy krajowe	Organy zagraniczne
Informacja o prawie	94	20
Pomoc w przygotowaniu wniosku o pomoc prawną	49	24
Pomoc w trakcie wykonywania wniosku o pomoc prawną	31	51
Pomoc w przypadkach długiego czasu realizacji wniosku o pomoc prawną	47	19
Pomoc przy przygotowaniu ENA	3	3
Pomoc podczas wykonywania ENA	15	49
Pomoc podczas przygotowania wniosku w przedmiocie zabezpieczenia mienia	1	1
Pomoc podczas przygotowania certyfikatu dotyczącego kary finansowej	3	0
Pomoc podczas wykonania certyfikatu w zakresie kary finansowej	1	0
Pomoc udzielona w innych sytuacjach	1	7
Ogółem	246	174

5. Pozostałe formy współpracy międzynarodowej

5.1. Wizyty zagraniczne Prokuratora Generalnego i zastępców Prokuratora Generalnego

5.1.1. Forum Konsultacyjne Prokuratorów Generalnych i Dyrektorów Prokuratur Państw Członkowskich Unii Europejskiej

W 2015 roku odbyły się dwa spotkania Forum Konsultacyjnego Prokuratorów Generalnych i Dyrektorów Prokuratur Państw Członkowskich Unii Europejskiej.

Podczas 9. spotkania Forum Konsultacyjnego (5 czerwca 2015 roku, Haga), w którym uczestniczyła Komisarz ds. Sprawiedliwości, Konsumentów i Równouprawnienia Płci Věra Jourová, dyskutowano na temat kształtu przyszłej Prokuratury Europejskiej (EPPO). W toku dyskusji Zastępca Prokuratora Generalnego RP Marzena Kowalska przedstawiła stanowisko Prokuratorów Generalnych Grupy Wyszehradzkiej w kwestii Prokuratury Europejskiej zawarte w Deklaracji Sopockiej, podkreślając że Prokuratura Europejska nie powinna być wyłącznie politycznym projektem, ale strukturą, która będzie w stanie zabezpieczyć budżet UE w stopniu wyższym niż ma to miejsce obecnie. Zwróciła też uwagę na szereg kwestii, które - mając istotne znaczenie praktyczne - w dalszym ciągu wymaga rozstrzygnięcia lub doprecyzowania, a to: zakres kompetencji EPPO, jego struktura w kontekście szybkości postępowania, podział uprawnień pomiędzy Stałymi Izbami a Prokuratorami Europejskimi oraz zakres uprawnień Europejskich Prokuratorów Delegowanych, obowiązek raportowania przez państwa członkowskie o sprawach wchodzących w zakres kompetencji EPPO, czy problem podwójnej hierarchii Europejskich Prokuratorów Delegowanych.

Tematyka 10. spotkania Forum Konsultacyjnego (11 grudnia 2015 roku, Haga), w którym wziął udział Prokurator Generalny, koncentrowała się wokół kwestii dotyczących: sytuacji prawnej i faktycznej w państwach członkowskich w zakresie retencji danych – w związku z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości UE, unieważniającym w całości unijną dyrektywę retencyjną, nielegalnego przemytu imigrantów oraz aktywności Eurojustu w obszarze zwalczania terroryzmu i tzw. zjawiska zagranicznych bojowników. W toku dyskusji Prokurator Generalny wskazał m.in., że decyzja Trybunału Luksemburskiego nie spowodowała wyeliminowania z polskiego porządku prawnego przepisów implementujących dyrektywę. Miała jednak znaczący wpływ na wyrok polskiego Trybunału Konstytucyjnego z dnia 30 lipca 2014 roku, który potraktował ją jako „tło normatywne” swojego rozstrzygnięcia. Trybunał Konstytucyjny, po rozpoznaniu połączonych wniosków Prokuratora Generalnego i Rzecznika Praw Obywatelskich, stwierdził sprzeczność z Konstytucją przepisów regulujących

pozyskiwanie i wykorzystywanie danych telekomunikacyjnych z uwagi na brak niezależnej kontroli udostępniania danych retencyjnych. Prokurator Generalny stwierdził, iż w jego ocenie zmiany prawa w Polsce nie powinny ograniczać się do realizacji wymogów wynikających z wyroku Trybunału Konstytucyjnego, lecz powinny uwzględniać wskazówki zawarte w wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE z dnia 8 kwietnia 2014 roku.

5.1.2. 8. Spotkanie Sieci Prokuratorów Generalnych lub Ekwiwalentnych Instytucji w Sądach Najwyższych Państw Członkowskich Unii Europejskiej

W dniach 5-7 października 2015 roku w Sztokholmie, Prokurator Generalny wziął udział w 8. Spotkaniu Sieci Prokuratorów Generalnych lub Ekwiwalentnych Instytucji przy Sądach Najwyższych Państw Członkowskich Unii Europejskiej. Spotkanie to było poświęcone omówieniu następujących tematów: ataki na społeczeństwo obywatelskie jako zagrożenie dla demokracji i praw podstawowych, niezależność prokuratury, Prokuratura Europejska. W trakcie wystąpień i dyskusji uczestnicy spotkania podkreślali, że ataki na społeczeństwo obywatelskie i prawa człowieka, w tym prawo do wolności wypowiedzi, nie są nowym zjawiskiem. Aktualnie wyzwaniem dla organów państwa odpowiedzialnych za ochronę tych wartości jest natomiast wykorzystywanie przez sprawców nowoczesnych technologii informatycznych, umożliwiających im dotarcie do szerokiego grona odbiorców w różnych krajach. Dlatego konieczne jest dalsze pogłębianie współpracy międzynarodowej prokuratorów, m.in. poprzez wykorzystywanie możliwości oferowanych przez Eurojust, podejmowanie działań w ramach wspólnych zespołów śledczych czy transfer procedur. W sesji poświęconej niezależności prokuratury Prokuratorzy Generalni podkreślili, że choć w poszczególnych krajach uregulowania dotyczące funkcjonowania prokuratury różnią się od siebie, to niezmiennie najważniejszym zadaniem prokuratury i prokuratorów jest przyczynianie się do zagwarantowania praworządności i porządku publicznego. Dla umożliwienia prokuratorom wykonywania tych zadań podstawowe znaczenie ma zapewnienie im niezależności i autonomii oraz ustanowienie wystarczających w tym względzie gwarancji.

5.1.3. 20. Konferencja i Zgromadzenie Ogólne Międzynarodowego Stowarzyszenia Prokuratorów

Prokurator Generalny uczestniczył w dniach 13-17 września 2015 roku w odbywającej się w Zurychu 20. Dorocznej Konferencji i Zgromadzeniu Ogólnym Międzynarodowego Stowarzyszenia Prokuratorów. Tematyka konferencji koncentrowała się wokół kwestii dotyczących zwalczania finansowania terroryzmu oraz współpracy międzynarodowej w walce

z przestępczością gospodarczą, korupcją i praniem pieniędzy. W trakcie konferencji dyskutowano również na tematy dotyczące m.in. przestępstw wojennych oraz przestępczości przeciwko środowisku naturalnemu. Odrębny panel konferencji został poświęcony tematyce bezpieczeństwa prokuratorów. Podsumowaniem dyskusji w tym zakresie było podpisanie Deklaracji Międzynarodowego Stowarzyszenia Prokuratorów, będącej odpowiedzią na zwiększenie się fizycznych ataków na prokuratorów w związku z wykonywanymi przez nich obowiązkami.

5.1.4 Światowy Szczyt Prawniczy

W dniach 23-24 lutego 2015 roku Prokurator Generalny wziął udział w Światowym Szczycie Prawniczym, który odbył się w Londynie. Przy tej okazji Prokurator Generalny spotkał się również z Parlamentarnym Podsekretarzem Stanu w brytyjskim Ministerstwie Sprawiedliwości. Podczas spotkania omówiono kwestie współpracy z organami brytyjskimi w zakresie pomocy prawnej w sprawach karnych. Poruszono również temat udziału Wielkiej Brytanii w instrumentach dotyczących praw procesowych przyjmowanych po wejściu w życie Traktatu z Lizbony.

5.1.5. Wizyta Prokuratora Generalnego na Słowacji

Prokurator Generalny w dniach 22 - 24 kwietnia 2015 roku na zaproszenie Prokuratora Generalnego Słowacji gościł z wizytą na Słowacji. Podczas wizyty Prokurator Generalny spotkał się również z Premierem Słowacji i przewodniczącym słowackiej Rady Narodowej. Podczas spotkań poruszono m.in. kwestie dotyczące funkcjonowania prokuratur w obu krajach, przeprowadzonych i planowanych zmian ustroju prokuratury. Rozmawiano również o procedurze karnej i roli prokuratora w postępowaniu przygotowawczym i sądowym w Polsce i na Słowacji.

5.1.6. Wizyta Prokuratora Generalnego w Republice Dominikańskiej

Prokurator Generalny w dniach 25-29 maja 2015 roku gościł z wizytą w Republice Dominikańskiej. Jednym z celów wizyty było podpisanie "Memorandum pomiędzy Prokuraturą Generalną Rzeczypospolitej Polskiej a Prokuraturą Republiki Dominikańskiej o współpracy". Memorandum to, przy braku wiążących oba kraje umów dwustronnych i wielostronnych, stanowić będzie podstawę do umocnienia współpracy w sprawach karnych, narzędzie do wymiany doświadczeń i rozwiązywania wspólnych problemów w obszarze prawa karnego. Podczas wizyty omawiano również kwestię realizacji bieżących wniosków o pomoc

prawną. Podczas wizyty Prokurator Generalny uczestniczył w spotkaniu poświęconym przestępczości zorganizowanej w Europie i Ameryce Środkowej. W spotkaniu tym udział wzięli m.in. oficerowie łącznikowi ambasady francuskiej, brytyjskiej, włoskiej i amerykańskiej na Dominikanie.

5.2. Wizyty gości zagranicznych w Prokuraturze Generalnej

5.2.1. Spotkanie Prokuratorów Generalnych Państw Grupy Wyszehradzkiej (V4)

W dniach 14-16 maja 2015 roku w Sopocie i Gdańsku odbyło się 4. Spotkanie Prokuratorów Generalnych Grupy Wyszehradzkiej. Na zaproszenie Prokuratora Generalnego RP do Polski przyjechali: Prokurator Generalny Republiki Słowackiej, Prokurator Generalny Węgier i Najwyższy Prokurator Republiki Czeskiej. Tematyka tegorocznego spotkania była poświęcona kwestiom reformowania prokuratury w świetle Opinii nr 9(2014) Rady Konsultacyjnej Prokuratorów Europejskich w sprawie europejskich standardów i zasad dotyczących prokuratury, tzw. Karty Rzymskiej, przyjętej 17 grudnia 2014 roku, jak również relacji między prokuraturą a policją i ewentualnie innymi organami zaangażowanymi w postępowanie przygotowawcze. W czasie spotkania Prokuratorzy Generalni Grupy V4 po raz kolejny dyskutowali też na temat postępów w negocjacjach dotyczących utworzenia Prokuratury Europejskiej. Zwracali uwagę na potrzebę takiego ukształtowania struktury Prokuratury Europejskiej, która pozwalałaby na szybkie podejmowanie decyzji w ramach prowadzonych postępowań, opowiedzieli się za przyznaniem delegowanym prokuratorom europejskim szerszych kompetencji decyzyjnych w indywidualnych sprawach, a uwzględniając fakt, że utworzenie Prokuratury Europejskiej będzie miało wpływ na funkcjonowanie prokuratur krajowych, podkreślili konieczność zapewnienia równowagi i poszanowania kompetencji na poziomie europejskim i krajowym. W tym kontekście prokuratorzy generalni m.in. opowiedzieli się za uzależnieniem wprowadzenia obowiązku raportowania Prokuraturze Europejskiej przez państwa członkowskie przestępstw o wartości szkody poniżej progu 10 000 EURO od wykazania faktycznej wartości dodanej tego rodzaju dodatkowego obciążenia prokuratur krajowych. Efektem dyskusji było podpisanie przez Prokuratorów Generalnych Grupy V4 Deklaracji Sopotkiej.

5.2.2 Wizyta Prokuratora Generalnego Republiki Litewskiej

W dniach 15 - 17 kwietnia 2015 roku na zaproszenie Prokuratora Generalnego, przebywała w Warszawie delegacja Prokuratury Generalnej Republiki Litewskiej pod przewodnictwem Prokuratora Generalnego. W skład delegacji litewskiej wchodził również Prokurator Główny Departamentu do spraw Korupcji i Przystępczości Zorganizowanej oraz Zastępca Prokuratora Głównego Departamentu Ścigania Karnego. Głównym tematem rozmów, poza sprawami bieżącymi, były kwestie dotyczące organizacji i zarządzania prokuraturą w obu krajach, współpracy międzynarodowej, zwalczania przystępczości zorganizowanej przez wyspecjalizowane jednostki prokuratury oraz wykorzystywania technologii informatycznych w działalności prokuratury.

5.2.3. Wizyta Prokuratora Generalnego Finlandii

Zastępca Prokuratora Generalnego, Marzena Kowalska, w dniu 28 maja 2015 roku spotkała się z Prokuratorem Generalnym Finlandii, któremu towarzyszył Dyrektor Generalny Departamentu Legislacyjnego fińskiego Ministerstwa Sprawiedliwości. W trakcie spotkania wymieniono opinie na temat funkcjonowania prokuratur w obu krajach oraz przeprowadzonych i planowanych reform prokuratury polskiej i fińskiej. W kontekście zmian w polskiej procedurze karnej dyskutowano również o roli prokuratora w postępowaniu przygotowawczym i sądowym, jak również o znaczeniu, jakie odgrywa uchwalony przez Krajową Radę Prokuratury *"Zbiór zasad etyki zawodowej prokuratorów"* w zakresie właściwego ukształtowania szczególnych obowiązków i ograniczeń osobistych wynikających ze sprawowania urzędu prokuratora. Finlandia jest aktualnie na etapie opracowywania kompleksowego aktu prawnego o podobnym znaczeniu. Rozmowy dotyczyły także przyszłej Prokuratury Europejskiej. Zgodnie podkreślono, że utworzenie Prokuratury Europejskiej powinno przyczynić się do wzmocnienia ochrony interesów finansowych Unii, a struktura tego organu, z jasno określonymi kompetencjami oraz przy zapewnieniu większej niezależności Europejskich Prokuratorów Delegowanych, powinna pozwalać na szybkie podejmowanie decyzji. Strona polska stanowczo opowiedziała się za ograniczeniem projektowanego obowiązku raportowania Prokuraturze Europejskiej o sprawach, w których szkoda wynosi poniżej 10 000 euro, podkreślając, że z uwagi na dużą ilość tego rodzaju spraw corocznie odnotowanych w Polsce obowiązek ten będzie stanowił znaczące obciążenie dla organów krajowych, przy jednoczesnej jego wątpliwej wartości dodanej.

5.2.4. Wizyta Dyrektora Generalnej DG JUST Komisji Europejskiej

W dniu 22 maja 2015 roku Prokurator Generalny spotkał się z Dyrektorem Generalną DG JUST w Komisji Europejskiej. Rozmowy dotyczyły przyszłej Prokuratury Europejskiej. W trakcie dyskusji Dyrektorka Generalna DG JUST podkreśliła, że celem rozporządzenia dotyczącego EPPO jest utworzenie instytucji w sposób skuteczniejszy niż dotychczas chroniącej interesy finansowe UE, o prostej, przejrzystej strukturze, z poszanowaniem porządków prawnych państw członkowskich. W kontekście negocjowanego aktualnie w Radzie tekstu rozporządzenia dotyczącego EPPO, Prokurator Generalny wskazał na zagadnienia problematyczne z punktu widzenia funkcjonowania prokuratur krajowych.

5.3 Inne wizyty i spotkania

5.3.1. 7. Spotkanie Sieci Prokuratorów do Spraw Przestępczości przeciwko Środowisku Naturalnemu w Regionie Morza Bałtyckiego (ENPRO)

W dniach 17-18 września 2015 roku w Kłajpedzie odbyło się 7. spotkanie Sieci Prokuratorów do Spraw Przestępczości Przeciwko Środowisku Naturalnemu Państw Regionu Morza Bałtyckiego (ENPRO). W tym roku przewodnictwem w Sieci na kolejne 2 lata przejęła Republika Litewska. Podczas dwudniowego spotkania przedstawiciele organów litewskich zaprezentowali sposoby realizacji zadań związanych z ochroną wód Morza Bałtyckiego oraz litewskie doświadczenia w zapobieganiu i reagowaniu na zdarzenia związane z wyciekami ropy i jej pochodnych do wód Bałtyku. Omówiono także tryb postępowania w sprawach dotyczących przestępstw przeciwko środowisku naturalnemu na litewskim wybrzeżu Bałtyku i Zalewie Kurońskim. Przewodniczący ENPRO przedstawił raport z aktywności sieci w ostatnim roku. Omówiono także bieżące sprawy związane ze współpracą ENPRO z Radą Państw Morza Bałtyckiego (*ang.* CBSS), w tym koniecznością zamieszczenia na stronie internetowej CBSS uaktualnionego podręcznika ENPRO.

5.3.2 10. Plenarna Sesja Rady Konsultacyjnej Prokuratorów Europejskich (CCPE)

W dniach 19 - 20 listopada 2015 roku w Strasburgu odbyło się 10. Plenarne Posiedzenie Rady Konsultacyjnej Prokuratorów Europejskich (CCPE) – organu doradczego Komitetu Ministrów Rady Europy. Podczas posiedzenia Rada przyjęła Opinię numer 10 poświęconą roli prokuratorów w postępowaniu przygotowawczym oraz wydała deklarację potępiającą mające miejsce w ostatnim czasie ataki terrorystyczne. Przyjęta Opinia jest dokumentem referencyjnym, z jednej strony obrazującym różnorodność ram prawnych kształtujących relacje między prokuraturą a policją oraz innymi organami posiadającymi kompetencje do

prowadzenia postępowań przygotowawczych, jak też zróżnicowanie roli prokuratorów w takim postępowaniu w poszczególnych państwach członkowskich z drugiej strony wskazującym uniwersalne zasady, jakimi powinni kierować się prokuratorzy w postępowaniu przygotowawczym w demokratycznym państwie prawa. Opinie wypracowywane przez CCPE mają na celu ułatwienie wdrażania przez państwa członkowskie aktualizowanych standardów Rekomendacji Komitetu Ministrów Rec(2000)19 poświęconej roli prokuratora w systemie wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych.

5.3.3 Konsultacje dwustronne dotyczące współpracy w sprawach karnych

W dniach 16-17 marca 2015 roku w Londynie odbyły się polsko-brytyjskie konsultacje dotyczące dwustronnej współpracy prawnej w sprawach karnych. Ze strony polskiej w konsultacjach udział wzięli przedstawiciele Departamentu Współpracy Międzynarodowej Prokuratury Generalnej. Stronę brytyjską reprezentowali przedstawiciele Crown Prosecution Service, Home Office i National Crime Agency. W rozmowach uczestniczył także Oficer Łącznikowy Ambasady Wielkiej Brytanii w Polsce. Podczas spotkania poruszono problematykę związaną z realizacją europejskich nakazów aresztowania oraz wniosków o udzielenie międzynarodowej pomocy prawnej i zaproponowano rozwiązania umożliwiające usprawnienie wzajemnej współpracy w tych dziedzinach.

W dniach 17-18 listopada 2015 roku w Prokuraturze Generalnej odbyły się polsko-amerykańskie robocze konsultacje dotyczące dwustronnej współpracy w sprawach karnych. W skład delegacji amerykańskiej wchodził przedstawiciele Wydziału Spraw Międzynarodowych Departamentu Sprawiedliwości USA, Departamentu Stanu USA, Federalnego Biura Śledczego FBI oraz agencji antynarkotykowej DEA. Podczas konsultacji przedstawiono zagadnienia ogólne związane ze współpracą dwustronną, a także omówiono wybrane wnioski o pomoc prawną oraz wnioski ekstradycyjne.

6. Działania w zakresie wykonywania orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

W 2015 roku Prokuratura Generalna kontynuowała współpracę z Ministerstwem Spraw Zagranicznych w zakresie wykonywania orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPCz) oraz przygotowywania stanowisk i opinii w związku ze skargami wniesionymi przeciwko Polsce do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. W ramach tej współpracy przedstawiciele Prokuratury Generalnej w 2015 roku wzięli udział w posiedzeniach międzyresortowego Zespołu ds. ETPCz, podczas których przedstawili informacje na temat

podejmowanych działań związanych z wykonywaniem wyroków ETPCz odnoszących się do działalności prokuratury. Ponadto Prokuratura Generalna przekazywała pełnomocnikowi Ministra Spraw Zagranicznych do spraw postępowań przed ETPCz opinie i informacje prokuratur apelacyjnych na potrzeby postępowań w przedmiocie skarg przeciwko Polsce zawisłych przed ETPCz.

Zagadnienie wykonania wyroku pilotażowego ETPCz w sprawie *Rutkowski i inni przeciwko Polsce* było przedmiotem spotkania z Kanclerzem Czwartej Sekcji ETPCz, w którym uczestniczyła Zastępca Prokuratora Generalnego, Marzena Kowalska, w dniu 23 września 2015 roku w Warszawie.

W dniu 31 sierpnia 2015 r. Prokurator Generalny przyłączył się do współpracy w sprawie tłumaczenia i udostępniania orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, prowadzonej przez Trybunał Konstytucyjny, Naczelny Sąd Administracyjny, Ministerstwo Spraw Zagranicznych i Ministerstwo Sprawiedliwości na podstawie porozumienia zawartego w dniu 24 marca 2014 r. Strony porozumienia wspólnie dokonują wyboru orzeczeń Trybunału do tłumaczenia w sprawach przeciwko innym państwom stronom Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, a także przekazują sobie wzajemnie przetłumaczone orzeczenia, w celu udostępniania na stronach internetowych oraz wykorzystywania w działalności rozpowszechniającej ich treści i szkoleniowej.

7. Inne formy aktywności

Prokuratorzy wykonujący obowiązki w Prokuraturze Generalnej uczestniczyli też w innych formach współpracy międzynarodowej, a także w działaniach podejmowanych przez organizacje międzynarodowe lub ponadnarodowe oraz zespoły międzynarodowe.

Współpraca ta dotyczyła między innymi następujących zagadnień:

7.1. Pranie pieniędzy i finansowanie terroryzmu

W 2015 roku Prokuratura Generalna nadal była zaangażowana w prace Komitetu Ekspertów Rady Europy do Spraw Oceny Środków Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu (MONEYVAL) z siedzibą w Strasburgu.

Przedstawiciel prokuratury trzykrotnie brał udział w delegacji Polski na sesje plenarne „Komitetu Rady Europy do spraw Oceny Środków Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu - MONEYVAL”, aktywnie uczestnicząc w dyskusjach na temat raportów ewaluacyjnych innych państw przyjmowanych przez wymieniony Komitet.

W dniach 14 - 17 kwietnia 2015 roku, w trakcie 47 sesji plenarnej Komitetu "MONEYVAL", przedstawił stan realizacji przez polską prokuraturę zaleceń Komitetu wystosowanych po przyjęciu w 2013 roku Raportu z IV rundy ewaluacji Polski pod kątem zgodności krajowego systemu prawnego i praktyki organów wymiaru sprawiedliwości z międzynarodowymi standardami przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowania terroryzmu. Podczas wspomnianej sesji plenarnej zaprezentowane zostały zwłaszcza zalecenia Zastępcy Prokuratora Generalnego z dnia 25 czerwca 2014 roku, dotyczące szczegółowych aspektów prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawach o przestępstwa prania pieniędzy.

Nadto prokurator z Prokuratury Generalnej w 2015 roku został wyznaczony ekspertem Konwencji Rady Europy z dnia 16 maja 2005 roku o praniu, ujawnianiu, zajmowaniu i konfiskacie dochodów pochodzących z przestępstwa oraz o finansowaniu terroryzmu (CETS Nr 198), na potrzeby rozpoczętej ewaluacji Armenii. W jej ramach sporządził część prawną raportu ewaluacyjnego, jak również w dniach 10 - 11 września 2015 roku, w Strasburgu wziął udział w tzw. pre-meetingu z przedstawicielami władz Armenii, poświęconym uzgodnieniu szczegółowych zapisów raportu. Dyskusja plenarna Konferencji Państw Stron poświęcona omówieniu i przyjęciu raportu ewaluacyjnego planowana jest w 2016 roku.

Przedstawiciel Prokuratury Generalnej towarzyszył Prokuratorowi Generalnemu w zorganizowanej w dniach 13 - 17 września 2015 roku, w Zurychu 20 - tej Dorocznej Konferencji i Zgromadzeniu Ogólnym Międzynarodowego Stowarzyszenia Prokuratorów, której tematyka koncentrowała się wokół kwestii dotyczących zwalczania finansowania terroryzmu oraz współpracy międzynarodowej w walce z przestępczością gospodarczą, korupcją i praniem pieniędzy. W trakcie konferencji dyskutowano również na tematy dotyczące m.in. przestępstw wojennych czy przestępczości przeciwko środowisku naturalnemu. Prokurator Prokuratury Generalnej wygłosił referat w panelu poświęconym finansowaniu terroryzmu, dotyczący nowych metod gromadzenia funduszy przeznaczonych na działalność terrorystyczną oraz sposobów ich wydatkowania, umożliwiających omięcie przepisów dotyczących rejestracji transakcji podejrzanych przez banki i instytucje finansowe.

Prokurator Prokuratury Generalnej towarzyszył Zastępcy Prokuratora Generalnego, w odbywającym się w dniach 25 - 28 października 2015 roku w Monachium, 17 Międzynarodowym Forum Prokuratorów, poświęconemu zagadnieniom walki ze zorganizowaną przestępczością. W jego trakcie poprowadził odrębny panel dyskusyjny, który poświęcono problematyce nowych form finansowania terroryzmu oraz metodom jego zwalczania.

7.2. Handel ludźmi

Przyjęta struktura nadzoru, sposobu gromadzenia i analizy danych pozwala Prokuratorowi Generalnemu wywiązywać się ze zobowiązań międzynarodowych RP związanych z handlem ludźmi, a wynikających z *Konwencji Narodów Zjednoczonych z dnia 15 listopada 2000 roku przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej* (Dz. U. z 2005 r. Nr 18, poz. 158), *Protokołu o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu za handel ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi, uzupełniającego Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej* (Dz. U. z 2005 r. nr 18, poz. 160), *Decyzji ramowej Rady 2002/629/ WSiSW z dnia 19 lipca 2002 roku w sprawie zwalczania handlu ludźmi* (Dz. U. WE L 203 z dnia 1 sierpnia 2002 r.), a także *Konwencji Rady Europy w sprawie działań przeciwko handlowi ludźmi, sporządzonej w Warszawie dnia 16 maja 2005 roku* (Dz. U. z 2009 r. Nr 20, poz. 107), *dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE z dnia 5 kwietnia 2011 roku w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego rodzaju procederu oraz ochrony ofiar, zastępującej decyzję ramową Rady 2002/629/WSiSW*.

Przedstawiciel Prokuratury Generalnej jest ekspertem i krajowym punktem kontaktowym do spraw działań przeciwko handlowi ludźmi GRETA (*The Group of Experts on Trafficking in Human Beings*).

W związku z drugą rundą oceny polskiego ustawodawstwa pod kątem implementacji Konwencji Rady Europy w sprawie działań przeciwko handlowi ludźmi, sporządzonej w Warszawie dnia 16 maja 2005 roku (Dz. U. z 2009 r. Nr 20, poz. 107) udzielono odpowiedzi na pytania Grupy Ekspertów ds. Działania przeciwko Handlowi Ludźmi Rady Europy (GRETA).

Przygotowano również odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszu przygotowanym przez Holandię na temat handlu ludźmi w celu zmuszania do żebractwa i pracy przymusowej.

W 2015 roku udzielono także informacji przedstawicielom Republiki Mołdawii i Sudanu na temat uprawnień i aktywności polskiej prokuratury w przeciwdziałaniu i ściganiu handlu ludźmi.

Na bieżąco prowadzona jest współpraca i wymiana informacji z Ambasadą Stanów Zjednoczonych, odnosząca się przede wszystkim do przekazania informacji wynikających z koordynacji postępowań, których przedmiotem jest handel ludźmi. Informacje te znalazły się w corocznym raporcie opracowywanym przez Departament Stanu USA. Należy zwrócić uwagę, że ocena obowiązujących w Polsce regulacji i mechanizmów funkcjonujących na tym polu jest na najwyższym poziomie. Polska znajduje się w I kategorii państw przestrzegających

standardów wynikających z ustawy przyjętej przez Kongres Stanów Zjednoczonych w 2000 roku „*Trafficking Victims Protection Act of 2000*” (TVPA).

7.3. Ludobójstwo, zbrodnie przeciwko ludzkości i zbrodnie wojenne

W Prokuraturze Generalnej funkcjonuje punkt kontaktowy europejskiej sieci punktów kontaktowych, dotyczących osób odpowiedzialnych za ludobójstwo, zbrodnie przeciwko ludzkości oraz zbrodnie wojenne. Prokurator pełniący tą funkcję wziął udział w dwóch spotkaniach organizowanych przez Europejską Sieć do ścigania i zwalczania zbrodni ludobójstwa, zbrodni wojennych i zbrodni przeciwko ludzkości, działającą przy Eurojuście. W październiku 2014 roku Sieć przyjęła „Strategię sieci punktów kontaktowych UE ds. ścigania ludobójstwa w sprawie zwalczania bezkarności zbrodni ludobójstwa, zbrodni przeciwko ludzkości i zbrodni wojennych w ramach UE i jej państw członkowskich”, w tworzeniu której brał udział przedstawiciel Departamentu. Dokument ten został w 2015 roku przedstawiony na posiedzeniu GENVAL. Rada UE z zadowoleniem przyjęła środki i zalecenia nakreślone w Strategii i zachęciła państwa członkowskie i instytucje UE, by promowały ich wdrażanie na szczeblu krajowym.

W ramach pełnionych w tym zakresie obowiązków zwrócono uwagę na możliwe dla organów państwowych konsekwencje przyjmowania obywateli państw obcych, wśród których mogą znaleźć się ofiary, świadkowie lub sprawcy przestępstw ludobójstwa, zbrodni wojennych i zbrodni przeciwko ludzkości, czyli przestępstw ściganych przez Międzynarodowy Trybunał Karny. Zgodnie z art. 113 Kodeksu karnego Polska ma obowiązek ścigania takich przestępstw, niezależnie od miejsca ich popełnienia oraz obywatelstwa sprawcy.

7.4. Przestępczość zorganizowana

W dniu 25 listopada 2015 roku w siedzibie Eurojustu w Hadze prokurator Prokuratury Generalnej uczestniczył w spotkaniu roboczym, dotyczącym utworzenia sieci prokuratorów delegowanych ze wszystkich państw Unii Europejskiej, którzy będą zajmowali się zagadnieniami związanymi ze zwalczaniem cyberprzestępczości.

W jego toku omówiono prawne aspekty utworzenia sieci, wsparcie Eurojustu podczas jej tworzenia, jej przyszły kształt i inne zagadnienia, istotne z punktu widzenia otwarcia na prokuratorów i sędziów specjalizujących się w szeroko rozumianej cyberprzestępczości.

Założono, że w każdym z państw Unii Europejskiej w 2016 roku należy wyznaczyć dwóch prokuratorów, którzy będą punktami kontaktowymi wskazanej sieci.

7.5. Korupcja

W dniu 11 lutego 2015 roku w Warszawie, pod auspicjami Fundacji im. Stefana Batorego odbyła się konferencja poświęcona zagadnieniu polskiej polityki antykorupcyjnej w świetle wymogów Konwencji ONZ przeciwko korupcji. Prokuraturę Generalną reprezentował przedstawiciel Departamentu do spraw Przystępczości Zorganizowanej i Korupcji, który w swoim wystąpieniu poruszył m.in. problemy korupcji w sektorze prywatnym oraz braku skutecznych regulacji, dotyczących odpowiedzialności karnej osób prawnych. W trakcie konferencji poruszano również temat rekomendacji skierowanych do władz polskich, po przeprowadzonej w 2014 roku ewaluacji stosowania przez Polskę postanowień Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko korupcji (Dz. U. z 2007 roku, nr 84 poz. 563). Zaprezentowano również dotychczasowe osiągnięcia strony polskiej, które zostały ocenione pozytywnie.

W dniach 9 - 12 czerwca 2015 roku w Paryżu odbyła się sesja plenarna Grupy Roboczej Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) do spraw Korupcji w Międzynarodowych Transakcjach Handlowych, w toku której przedstawiciel Prokuratury Generalnej przedstawił stan wykonania przez władze polskie rekomendacji wystosowanych po 3 rundzie ewaluacji Polski pod kątem przestrzegania postanowień Konwencji o zwalczaniu przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych w międzynarodowych transakcjach handlowych.

W wyniku obrad Grupa Robocza uznała za w pełni zrealizowane zalecenia zawierające m.in. rekomendację przyjęcia i wdrożenia kompleksowej strategii prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawach przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych.

Kluczowym elementem tej strategii są podpisane w dniu 31 marca 2014 roku zalecenia Zastępcy Prokuratora Generalnego, zawierające szczegółowe wytyczne dla Prokuratorów Apelacyjnych w zakresie stosowania w stosunku do sprawców czynnej korupcji klauzuli bezkarności, odpowiedzialności podmiotów zbiorowych, przypadku korzyści pochodzących z korupcji oraz taktyki prowadzenia śledztwa.

W dniach 17 - 18 listopada 2015 roku w Warszawie przedstawiciel Prokuratury Generalnej wziął udział w zorganizowanej przez Ministerstwo Finansów, międzynarodowej konferencji na temat „Przeciwdziałania praniu pieniędzy pochodzących z korupcji”. W jej trakcie przedstawił prezentację oraz uczestniczył w dyskusji panelowej na temat wyzwań natury prawnej i praktycznej, występujących w prowadzeniu śledztw w sprawach korupcyjnych, w tym zwłaszcza braku szczególnych regulacji prawnych w zakresie tzw. śledztwa finansowego, akcesoryjnego charakteru odpowiedzialności osób prawnych za

przestępstwa korupcyjne oraz trudności w interpretacji przesłanek stosowania kontrolowanego wręczenia korzyści majątkowej.

7.6. Produkcja i obrót środkami odurzającymi i psychotropowymi

W 2015 roku przedstawiciele prokuratur Niemiec, Czech i Polski kontynuowali współpracę w celu przeciwdziałania produkcji i rozpowszechnianiu metamfetaminy.

W jej ramach w dniu 5 lutego 2015 roku w Bambergu, na zaproszenie Prokuratora Generalnego Bawarii odbyło się, z udziałem przedstawicieli Prokuratury Generalnej z Polski i Czech oraz funkcjonariuszy organów ścigania z tych krajów, trójstronne spotkanie poświęcone omówieniu zagrożeń związanych z rosnącą produkcją i konsumpcją krystalicznej metamfetaminy.

Kolejne trójstronne spotkanie robocze przedstawicieli prokuratur i organów ścigania Polski, Czech i Niemiec, poświęcone problemom powodowanym przez krystaliczną metamfetaminę, odbyło się w dniach 6 – 7 października 2015 roku w Dreźnie. Braли w nim udział również ministrowie sprawiedliwości Republiki Czeskiej oraz Kraju Związkowego Saksonii.

W trakcie spotkania Zastępca Prokuratora Generalnego przedstawiła najważniejsze informacje dotyczące aktualnego stanu przestępczości narkotykowej w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem krystalicznej metamfetaminy oraz możliwości ograniczenia nielegalnego wytwarzania, handlu oraz przemytu pomiędzy krajami biorącymi udział w spotkaniu, wynikające z nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i innych ustaw, obowiązującej od dnia 1 lipca 2015 roku.

W dniach 29 września 2015 roku – 1 października 2015 roku w Benesovie k. Pragi prokuratorzy Prokuratury Generalnej wzięli udział w międzynarodowej konferencji roboczej zatytułowanej „Metamfetamina – nowe wyzwania we współpracy międzynarodowej”, zorganizowanej przez Krajowe Centrum Antynarkotykowe Policji Republiki Czeskiej.

W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele prokuratury, policji i służby celnej Republiki Czeskiej, Republiki Słowackiej oraz Polski. Przedstawiciele strony polskiej omówili aspekty przestępczości narkotykowej w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem metamfetaminy, przedstawili zmiany legislacyjne wprowadzone z inicjatywy m.in. Prokuratury Generalnej, których istotą było rozszerzenie wykazu środków odurzających w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii oraz wprowadzenie przepisów limitujących dostęp do leków zawierających w swym składzie pseudoefedrynę, w ustawie prawo farmaceutyczne.

W dniach 17 – 19 listopada 2015 roku w Nunspeet w Holandii zorganizowana została konferencja robocza grupy Syndec 7, w której udział wzięli przedstawiciele policji, prokuratury oraz innych służb państw Unii Europejskiej, zajmujących się zwalczaniem produkcji i rozpowszechniania narkotyków syntetycznych. Prokuraturę Generalną reprezentował prokurator z Departamentu do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji - współpracownik Europejskiej Sieci Prokuratorów, zajmujących się zwalczaniem produkcji i rozpowszechniania narkotyków syntetycznych oraz prekursorów do ich wytwarzania.

W trakcie obrad przedstawiono informacje dotyczące strategii prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawach narkotykowych, najnowsze trendy w przedmiocie kontroli rynku prekursorów inicjujących syntezę poszczególnych substancji psychoaktywnych, zwalczania praktyk związanych z wykorzystywaniem prywatnych firm kurierskich w dystrybucji narkotyków, zaangażowania gangów motocyklowych do ich rozprowadzania, roli tzw. „darknetu” w rozpowszechnianiu handlu nielegalnymi substancjami, sposobów likwidacji laboratoriów produkujących narkotyki.

Efektem spotkania było przedłożenie rekomendacji dla Komisji Europejskiej, mających na celu skuteczniejszą politykę zwalczania tej przestępczości oraz nawiązanie bezpośredniej współpracy z prokuratorami prowadzącymi poszczególne sprawy, w których część przestępczego procederu została zlokalizowana na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

7.7. Inne formy współpracy

W dniach 19 - 20 lutego 2015 roku w Tbilisi, pod auspicjami Prokuratury Generalnej Republiki Gruzji oraz Komisji Europejskiej, zorganizowana została międzynarodowa konferencja poświęcona tematyce postępowania ekstradycyjnego oraz międzynarodowej współpracy w zabezpieczaniu i przepadku mienia pochodzącego z przestępstwa.

W konferencji wzięli udział przedstawiciele Komisji Europejskiej, a także prokuratorzy z Gruzji, Białorusi, Izraela, Mołdawii, Monako, Turcji, Wielkiej Brytanii, Włoch i Polski. Prokuraturę Generalną reprezentował m.in. prokurator Departamentu do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji, który zaprezentował polskie doświadczenia w zakresie międzynarodowego poszukiwania mienia pochodzącego z przestępstwa.

W dniach 18 - 20 listopada 2015 roku, w siedzibie Prokuratury Generalnej odbyły się obrady tzw. okrągłego stołu prokuratorów oraz ekspertów polskich, rumuńskich i bułgarskich w ramach europejskiego projektu „Usprawnienie metod śledczych i współpracy instytucjonalnej w zakresie zwalczania wyłudzeń podatku VAT”. Celem projektu jest w szczególności wzmocnienie współpracy i koordynacji działań właściwych organów

Rumunii, Bułgarii i Polski w zwalczaniu oszustw w zakresie podatku od towarów i usług, w związku z odnotowywanym wzrostem liczby tego typu przestępstw o charakterze transgranicznym, a także opracowanie i rozpowszechnienie na szczeblu Unii Europejskiej końcowego raportu z realizacji projektu, zawierającego w szczególności wypracowane metody pogłębionej współpracy. Prokuratura Generalna jest współbeneficjentem tego projektu, obok Prokuratury przy Najwyższym Sądzie Kasacyjnym i Sprawiedliwości Rumunii, Prokuratury Publicznej Republiki Bułgarii, Generalnego Inspektoratu Policji Rumuńskiej i Agencji Krajowej ds. Administracji Finansowej Rumunii.

Pierwsze spotkanie odbyło się w dniach 23 - 25 września 2015 roku w Sofii, zaś trzecie, połączone z przyjęciem raportu końcowego, zaplanowano na kwiecień 2016 roku w Bukareszcie.

Podczas dwóch dotychczasowych spotkań przedstawiciele Departamentu do spraw Przeszłości Zorganizowanej i Korupcji przedstawili prezentacje i wzięli udział w dyskusji na temat metodologii prowadzenia śledztwa w sprawach oszustw podatkowych, zasad współpracy międzynarodowej w tej kategorii śledztw oraz aspektów ścigania prania pieniędzy pochodzących z przestępstwa przeciwko obowiązkowi podatkowemu.

Prokurator Departamentu do Spraw Przeszłości Zorganizowanej i Korupcji uczestniczył również w konferencji międzynarodowej organizowanej w dniach od 5 - 8 maja 2015 roku w Szczytnie przez Komendę Wojewódzką Policji w Olsztynie, dotyczącej śledztwa finansowego oraz podstaw prawnych działania systemu odzyskiwania mienia w Europie, a także możliwości ustalania składników majątkowych na arenie międzynarodowej, gdzie wygłosił wykład pt. „Zabezpieczenie mienia za granicą”, a także w konferencji międzynarodowej organizowanej w dniach od 25 - 29 maja 2015 roku w Białowieży przez Komendę Wojewódzką Policji w Białymstoku pt. „Dotacje – Stop - Manipulacje”, dotyczącej problemów zwalczania nadużyć finansowych na szkodę interesów finansowych Unii Europejskiej, w toku której przedstawił referat na temat „Zabezpieczanie korzyści majątkowych pochodzących z przestępstw”.

Nadto przedstawiciel Prokuratury Generalnej brał udział w międzynarodowej konferencji naukowej w dniu 16 października 2015 roku we Lwowie na Ukrainie, organizowanej przez Lwowski Państwowy Uniwersytet Spraw Wewnętrznych „Teoretyczne i praktyczne zasady przeciwdziałania przestępstwa we współczesnych warunkach”, gdzie wygłosił prelekcję poświęconą ujawnianiu i zabezpieczaniu mienia pochodzącego z przestępstw.

VI. Gromadzenie, przetwarzanie i analizowanie danych w systemach informatycznych oraz współpraca z Szefem Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych

1. Gromadzenie, przetwarzanie i analizowanie w systemach informatycznych danych, w tym danych osobowych, pochodzących z prowadzonych lub nadzorowanych na podstawie ustawy postępowań oraz z udziału w postępowaniu sądowym, administracyjnym, w sprawach o wykroczenia lub innych postępowaniach prowadzonych na podstawie ustawy, przekazywanie danych i wyników analiz właściwym organom, w tym organom innych państw, organizacjom międzynarodowym, w tym ponadnarodowym, oraz organom Unii Europejskiej, na podstawie ustaw lub umów międzynarodowych ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską lub jeżeli przekazywanie danych i wyników analiz tym organom i organizacjom wynika z odrębnych przepisów.

Wszystkie powszechne jednostki organizacyjne prokuratury szczebla apelacyjnego, okręgowego oraz rejonowego mają zapewniony dostęp do aplikacji systemu Centralnej Bazy Danych Systemu Informatycznego Prokuratury (CBD SIP), za pośrednictwem której uzyskują dostęp do danych baz podmiotów zewnętrznych: Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL), Krajowego Rejestru Sądowego (KRS), Krajowego Rejestru Karnego (KRK), Krajowego Rejestru Urzędowego Podmiotów Gospodarki Narodowej (REGON), Centralnej Ewidencji Pojazdów (CEP), Centralnej Ewidencji Kierowców (CEK), Systemu Informacyjnego Schengen (SIS II), Elektronicznej Księgi Wieczystej (EKW), Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych (KCIK), Centralnej Bazy Danych Osób Pozbawionych Wolności (Noe.NET) oraz systemu teleinformatycznego ministra właściwego do spraw finansów publicznych (DEKLARACJE). Korzystając z odrębnego sposobu dostępu (z wykorzystaniem sieci Internet), jednostki prokuratury posiadają również dostęp do zasobów Systemu Analiz i Monitorowania Rynku Obrotu Nieruchomościami Związku Banków Polskich (AMRON) oraz Systemu Udostępniania Danych Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej (SUD).

W celu zapewnienia dostępu użytkowników z powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury do CBD SIP i zewnętrznych baz danych Prokuratura Generalna utrzymuje łącza dostępowe do ośrodków POPD MS i ZOPD MS o odpowiedniej przepustowości w sieci PeselNet/MPLS.

W dniu 14 kwietnia 2015 r. została zawarta, na okres trzech kolejnych lat, umowa pomiędzy Prokuraturą Generalną a Wykonawcą – konsorcjum firm Atos Polska S.A. oraz

ZETO-ŚWIDNICA Sp. z o.o. na nadzór i wsparcie techniczne w zakresie eksploatacji oraz prowadzenie serwisu i prac rozwojowych systemu CBD SIP.

W roku 2015, w ramach wspomnianej umowy na nadzór nad systemem CBD SIP, wykonano liczne prace rozwojowe tego systemu, w tym budowę nowego modułu (Deklaracje) w aplikacji CBD-SIP, zapewniającego jednostkom prokuratury dostęp do zasobów systemu teleinformatycznego Ministerstwa Finansów, w celu pozyskiwania informacji o stanie majątkowym i źródłach dochodu oskarżonego, w związku ze zmianą przepisu art. 213 k.p.k., która zaczęła obowiązywać z dniem 1 lipca 2015 r.

Z uwagi na uruchomienie ogólnokrajowej sieci teleinformatycznej IP VPN-Prokuratura w roku 2015 wznowiona została usługa transmisji danych z postępowań karnych z lokalnych baz danych systemu SIP-Libra do centralnej Bazy Danych systemu CBD SIP, co ma zapewnić bieżący dostęp do aktualnych informacji o sprawach karnych prowadzonych we wszystkich jednostkach prokuratury w kraju z poziomu aplikacji CBD-SIP. W roku 2016 planowane jest zakończenie procesu transmisji, co pozwoli uzyskać kompletny stan bazy uwzględniający aktualne dane z wszystkich powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w kraju.

W 2015 roku rozpoczęto również prace modernizacyjne systemu CBD SIP, w celu zapewnienia jednostkom prokuratury dostępu do danych bazy REGON, z uwagi na zmodernizowanie przez GUS systemu udostępniania danych rejestru REGON. Prace zostały zakończone w styczniu 2016 r. i obecnie jednostki prokuratury realizują dostęp do danych bazy REGON poprzez usługę sieciową BIR1 modułu Baza Internetowa REGON zmodernizowanego systemu rejestru REGON.

Ponadto w roku 2015 rozpoczęto prace nad kolejną, dużą modyfikacją systemu CBD SIP polegającą na dostosowaniu interfejsów dostępowych i użytkownika w celu zapewnienia jednostkom prokuratury dostępu do zasobów baz CEP i CEK nowo tworzonego systemu CEPiK 2.0. Prace w tym zakresie będą kontynuowane w roku 2016, z uwagi na przesunięty ustawowo na dzień 1 stycznia 2017 r. termin produkcyjnego uruchomienia systemu CEPiK 2.0.

Rozpoczęto w roku 2015 i zakończono w styczniu 2016 r. modernizację aplikacji CBD-SIP w celu obsługi słownika TERC (słownika jednostek podziału terytorialnego) systemu TERYT, w celu prezentacji pełnych danych adresowych na zaświadczeniach z bazy SRP PESEL (PESEL 2).

W 2015 r. prokuratura realizowała przysługujące jej ustawowo uprawnienie do bezpośredniego dostępu do Krajowego Systemu Informatycznego (KSI) w celu wykorzystywania danych SIS, jako użytkownik indywidualny (UIn), z wykorzystaniem aplikacji WWW SIS.

Na podstawie danych z Centralnego Organu Technicznego Krajowego Systemu Informatycznego, jednostki prokuratury w roku 2015 dokonały łącznie 10 129 operacji na wpisach danych SIS w kategorii osoba i 1 operację w kategorii pojazd, w tym 3 053 operacje utworzenia wpisu, 3 828 operacji usunięcia wpisu, 1 256 operacji modyfikacji wpisu, 928 operacji rozszerzenia wpisu i 1 065 operacji zmiany daty ważności wpisu. Ponadto, korzystając z uprawnienia do wglądu do danych SIS, jednostki prokuratury wykonały w tym samym okresie sprawozdawczym 47 441 zapytań do bazy SIS, w tym: 46 537 w kategorii osoba, 87 w kategorii pojazd, 8 w kategorii dokument, 17 w kategorii blankiet, 2 w kategorii tablica rejestracyjna, 6 w kategorii dowód rejestracyjny pojazdu, 189 w kategorii zapytania inne oraz pobrano 586 ENA, w siedmiu przypadkach pobrano dane binarne i dwukrotnie pobrano powiązania do wpisów SIS.

Na dzień 31 grudnia 2015 r. w bazie SIS znajdowało się 6 556 wpisów, których właścicielem jest prokuratura, w tym 866 wpisów z art. 26 Decyzji Rady 2007/533/WSiSW z dnia 12 czerwca 2007 r. w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania SIS II – zwanej Decyzją (osoby poszukiwane na podstawie ENA) i 5 689 wpisów z art. 34 Decyzji oraz 1 wpis z art. 38 Decyzji (przedmiot stanowiący dowód w postępowaniu karnym).

W roku 2015 jednostki prokuratury zakończyły proces dostosowywania wpisów SIS 1+, które zostały zmigrowane do systemu SIS II, w celu zapewnienia ich zgodności co do treści/zakresu danych z wymogami określonymi w przepisach Decyzji.

Działania w zakresie informatyzacji powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury

Zadania związane z informatyzacją powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury od 30 marca 2015 roku realizuje wyodrębnione z Departamentu Organizacji Pracy, Wizytacji i Systemów Informatycznych Prokuratury Biuro Informatyzacji i Analiz. W roku 2015 zostały zrealizowane oraz rozpoczęte następujące projekty informatyczne:

Rozbudowa systemu informatycznego SIP Libra2.

System Informatyczny Prokuratury Libra 2 funkcjonuje we wszystkich jednostkach organizacyjnych prokuratury, tj. w 420 lokalizacjach oraz w Prokuraturze Generalnej. We wszystkich jednostkach odstąpiono od prowadzenia w formie tradycyjnej większości urządzeń ewidencyjnych (repertoriów, rejestrów i wykazów pomocniczych), prowadząc je wyłącznie w formie elektronicznej. Działanie takie nie tylko znacząco usprawniło pracę

urzędników i innych pracowników, ułatwiając dostęp do informacji przetwarzanych w tych urządzeniach, ale również pozwoliło na powstanie baz danych na poziomie okręgowym.

W 2014 r., w celu rozszerzenia funkcjonalności systemu SIP Libra 2 rozpoczęto opracowywanie koncepcji rozbudowy systemu o kolejne moduły, w tym repertoria: „Pc” – dla spraw cywilnych, „Pa” – dla spraw administracyjnych, „Pn” – dla postępowań w sprawach nieletnich oraz odpowiednie rejestry i wykazy. Biuro Informatyzacji i Analiz opracowało koncepcję rozbudowy systemu o wyżej wskazane moduły, jednakże w 2015 roku rozszerzono funkcjonalność SIP Libra 2 jedynie o moduł „Pc”.

Nie bez wpływu na zakres wprowadzonych rozszerzeń w funkcjonalności systemu miały zmiany przepisów prawa karnego, postępowania karnego i w konsekwencji zmiany w przepisach organizacji i zakresu działania sekretariatów oraz innych działów administracji w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury. Zmiany wskazanych uregulowań prawnych determinowały wprowadzenie szeregu zmian funkcjonalnych w systemie SIP Libra. Wprowadzono również zmiany w systemie, które umożliwią wojskowym jednostkom organizacyjnym korzystanie z systemu.

Realizacja projektu pt. „Wdrożenie systemu digitalizacji akt postępowań przygotowawczych oraz utworzenie lokalnych i centralnego repozytorium akt w postaci cyfrowej w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury” w ramach środków z Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka.

W 2013 r. rozpoczęto realizację projektu „Wdrożenie systemu digitalizacji akt postępowań przygotowawczych oraz utworzenie lokalnych i centralnego repozytorium akt w postaci cyfrowej w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury”. Projekt realizowany był w latach 2013 - 2015 przez Prokuraturę Generalną w ramach VII Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. Całkowity koszt realizacji projektu, zgodnie z porozumieniem o dofinansowanie, wynosił 52 505 726,43 zł. Suma wydatków rzeczywiście poniesionych w ramach realizacji projektu wyniosła 50 890 319,05 zł. Przedmiotem projektu było wdrożenie systemu digitalizacji akt postępowań przygotowawczych, utworzenie w jednostkach organizacyjnych prokuratury lokalnych systemów gromadzenia, przetwarzania i udostępniania zdigitalizowanych akt (na poziomie prokuratur okręgowych i prokuratur apelacyjnych) oraz centralnych repozytoriów na poziomie prokuratur apelacyjnych i Prokuratury Generalnej. Projekt obejmował zespół powiązanych technicznie i logicznie skoordynowanych działań.

Projekt zakładał stworzenie ogólnokrajowej infrastruktury informatycznej, pozwalającej na digitalizację papierowych akt prowadzonych postępowań, przesyłanie takich danych pomiędzy jednostkami organizacyjnymi prokuratury za pośrednictwem sieci WAN, ich gromadzenie w ramach centralnych repozytoriów, umożliwianie przesyłania danych sądom oraz innym organom współpracującym z prokuraturą w trakcie prowadzonych postępowań przygotowawczych, umożliwianie udostępniania danych stronom tych postępowań, ich obrońcom, pełnomocnikom i przedstawicielom ustawowym, a także integrację tego systemu z innymi systemami wykorzystywanymi w pracy prokuratury.

W trakcie realizacji projektu w 2015 r.:

- a) zakończono prace związane z przygotowaniem systemu, przeprowadzono wdrożenie systemu we wszystkich jednostkach organizacyjnych prokuratury zaangażowanych w realizację projektu (Prokuratura Generalna, prokuratury apelacyjne i prokuratury okręgowe). Odbiór systemu nastąpił 7 kwietnia 2015 r. W dniu 30 kwietnia 2015 r. Prokurator Generalny wydał akty wewnętrzne regulujące sposób wykorzystywania systemu przez jednostki organizacyjne prokuratury, w których został wdrożony (zarządzenie nr 25/15 w sprawie trybu i zasad wdrażania systemu digitalizacji akt - SDA w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury; zarządzenie nr 26/15 w sprawie wdrożenia systemu digitalizacji akt - SDA; zarządzenie nr 27/15 w sprawie polityki bezpieczeństwa i instrukcji zarządzania systemem digitalizacji akt - SDA),
- b) w związku z oszczędnościami w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka powstała możliwość rozszerzenia zakresu rzeczowego projektu oraz zwiększenia środków przewidzianych na jego realizację. Wykorzystując powstałą możliwość Prokuratura Generalna rozszerzyła zakres projektu o zadania związane z zakupem komputerów przenośnych oraz oprogramowania transkrypcji mowy (aneks nr 4 do porozumienia o dofinansowanie). Komputery przenośne pozwoliły na wykorzystywanie przez prokuratorów funkcjonalności systemu digitalizacji akt poza siedzibą jednostki organizacyjnej prokuratury. Oprogramowanie do transkrypcji mowy pozwoliło na uproszczenie procesu sporządzania pism procesowych i wykonywania czynności poza siedzibą jednostki organizacyjnej prokuratury. W celu zrealizowania rozszerzonego zakresu rzeczowego projektu przeprowadzono dwa postępowania w sprawie udzielenia zamówień publicznych, w ramach których wyłoniono wykonawców, którzy dostarczyli 1 258 komputerów przenośnych wyposażonych w rozwiązania zapewniające bezpieczeństwo korzystania i przenoszenia danych z systemu SDA (nośnik USB z drugim systemem operacyjnym, oprogramowanie do szyfrowania dysków

twardych) oraz dostarczyli 1 258 licencji oprogramowania do transkrypcji mowy wraz z akcesoriami do obsługi procesu transkrypcji (mikrofony stacjonarne i przenośne).

- c) w związku z oszczędnościami w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka oraz z powodu dużo większego niż pierwotnie zakładano wykorzystania systemu do digitalizacji akt (w okresie trzech miesięcy od wdrożenia systemu do SDA wprowadzono 2 621 tomów akt, przy założeniu, że system w pierwszym roku eksploatacji obsłuży 1 000 tomów akt) dokonano rozszerzenia zakresu rzeczowego projektu oraz zwiększenia środków na jego realizację do wysokości 46,42 mln zł (aneks nr 6 do porozumienia o dofinansowanie projektu). W ramach wskazanego rozszerzenia zakupiono infrastrukturę pozwalającą na zwiększenie mocy obliczeniowej systemu digitalizacji akt – przede wszystkim 57 szt. macierzy dyskowych oraz 36 szt. serwerów;
- d) w związku z oszczędnościami w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka powstała możliwość rozszerzenia zakresu rzeczowego projektu oraz zwiększenia środków przewidzianych na jego realizację. W związku z tym dokonano rozszerzenia zakresu rzeczowego projektu oraz zwiększenia środków przeznaczonych na jego realizację do wysokości 52,5 mln zł (aneks nr 7 do porozumienia o dofinansowanie). W ramach wskazanego rozszerzenia w zakres projektu włączone zostały działania związane z budową infrastruktury pozwalającej na integrację z systemem SDA systemu SIP Libra. W tym celu zakupiono m.in. 48 szt. licencji dostępowych SQL (licencje na rdzeń), które stanowią rozwiązanie bardziej ekonomiczne niż licencje dostępowe dla pojedynczego użytkownika, pozwalając na korzystanie z systemu nieograniczonej liczbie użytkowników w danej lokalizacji.

Realizacja projektu została zakończona 31 grudnia 2015 r. Pierwotnie (w roku 2014) planowano zakończenie realizacji projektu do połowy 2015 r., ale biorąc pod uwagę istnienie wolnych środków w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka oraz terminową realizację podstawowego zakresu rzeczowego projektu wykorzystano powstałą szansę poprzez przeprowadzenie trzech powyżej wskazanych przedsięwzięć inwestycyjnych, które pozwoliły na wdrożenie rozwiązań technologicznych wzmacniających rezultaty realizacji projektu.

Realizacja projektu jest elementem długofalowej strategii prokuratury w zakresie procesu digitalizacji akt i ułatwiania obywatelom dostępu do akt postępowań przygotowawczych. Kolejny etap rozwoju systemu planowany jest na lata 2015- 2020 i zakłada rozszerzenie funkcjonowania systemu na wszystkie jednostki organizacyjne prokuratury (objęcie zakresem działania systemu prokuratur rejonowych). W tym celu Prokuratura Generalna złożyła wniosek o dofinansowanie kolejnego projektu (Rozwój Systemu

Digitalizacji Akt Postępowania Przygotowawczych) ze środków Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa.

Rozbudowa infrastruktury techniczno – systemowej (ITS) centralizacji systemu przetwarzania i udostępniania danych i rozbudowy systemów na potrzeby informatycznego wspomaganie prowadzenia postępowań przygotowawczych w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury oraz świadczenia usług drogą elektroniczną

Biorąc pod uwagę potrzeby wspomaganie informatycznego powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, stawiane zadania oraz dostępność nowych technologii informatycznych na podstawie Planu działań na rzecz wdrażania strategii „Sprawne Państwo 2020” w perspektywie do 2020 roku; Cel 6 - Skuteczny wymiar sprawiedliwości i prokuratura (aktualizacja 2015 r.) oraz Strategii modernizacji przestrzeni sprawiedliwości w Polsce na lata 2014 – 2020 (Ministerstwo Sprawiedliwości), w 2015 r. w Prokuraturze Generalnej został opracowany plan modernizacji i rozbudowy systemów informatycznych eksploatowanych w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury, który zakłada następujące, główne kierunki rozwoju:

1. Centralizacja systemów przetwarzania danych prokuratury,
2. Centralizacja podstawowego systemu wspomagającego pracę prokuratorów SIP LIBRA – poprzez dwuszczeblową organizację systemu przetwarzania i udostępniania danych (Ośrodki Przetwarzania Danych Apelacji - OPDA i podstawowy ośrodek przetwarzania danych - POPD w Prokuraturze Generalnej,
3. Centralizacja elementów Systemu Digitalizacji Akt,
4. Wdrożenie jednolitego systemu obiegu dokumentów we wszystkich powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury,
5. Udostępnienie obywatelom internetowych usług poprzez centralny portal prokuratury,
6. Udostępnienie cyfrowych akt stronom postępowania,
7. Centralny dostęp do rejestrów państwowych dla prokuratorów oraz pracowników prokuratury,
8. Centralny system wymiany danych ze stronami postępowania przygotowawczego,
9. Maksymalne wykorzystanie aktualnie eksploatowanych systemów informatycznych poprzez modernizację tych systemów w zakresie umożliwiającym integrację,
10. Zbudowanie centralnych aplikacji dla obsługi jednostek (prokuratur rejonowych) oraz integracji aplikacji eksploatowanych na poszczególnych szczeblach,

11. Zbudowanie portalu wewnętrznego dla komunikacji użytkowników wewnętrznych prokuratur,
12. Zbudowanie portalu zewnętrznego dla komunikacji z społeczeństwem oraz instytucjami współpracującymi z powszechnymi jednostkami organizacyjnymi prokuratury,
13. Zbudowanie centralnego archiwum spraw,
14. Zbudowanie jednolitego systemu bezpieczeństwa,
15. Wprowadzenie jednolitych usług katalogowych, zarządzania tożsamością oraz certyfikacji.

Na potrzeby powyższego planu opracowano wymagania i koncepcję zintegrowanego systemu informatycznego prokuratury (ZSIP) podzielonego na obszary funkcjonalne udostępniające usługi wspomagające pracę prokuratorów i pracowników prokuratury oraz obszary techniczne umożliwiające budowę, rozwój i utrzymanie systemu ZSIP. W ramach zaplanowanych środków budżetowych oraz środków finansowych Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka w 2015 r. rozbudowano infrastrukturę techniczną – systemową systemu digitalizacji akt (SDA) dla jednostek, w których wdrożono system oraz rozpoczęto wyposażanie w sprzęt i oprogramowanie systemowe oraz narzędzia 11 obszarowych Ośrodków Przetwarzania Danych Apelacji (OPDA). W ramach przedmiotowego zadania dla obsługi użytkowników systemów informatycznych z prokuratur apelacyjnych okręgowych i rejonowych każdego obszaru w OPDA zakupiono i uruchomiono:

- serwery aplikacyjne Dell PowerEdge R630 z systemem wirtualizacji VMware vSphere Essentials Plus,
- switch'e CISCO Nexus 3548x Eth. 10Gb,
- macierze dyskowe EMC VNX2 5400,
- serwery backup z jednolitym systemem tworzenia kopii zapasowych.

Zakupiono licencje na oprogramowanie operacyjne i narzędzia:

- licencje Windows 2012 Server Standard z Software Assurance,
- licencje Windows 2012 user CAL z Software Assurance,
- licencje SQL Server Enterprise Core Licensing z Software Assurance,
- licencje SQL Server Std. z Software Assurance.

W celu zapewnienia odpowiedniej infrastruktury technicznej dla planowanej w 2016 r. i latach kolejnych budowy centralnego archiwum spraw, jednolitego systemu bezpieczeństwa teleinformatycznego i sieciowego, wdrożenia jednolitych usług katalogowych, zarządzania tożsamością oraz certyfikacji dla powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury rozbudowano infrastrukturę Podstawowego Ośrodka Przetwarzania Danych Prokuratury (POPD) w Prokuraturze Generalnej, w tym zakupiono i uruchomiono:

- serwery blade z systemem wirtualizacji VMware vSphere Essentials Plus,
- serwery rack z systemem wirtualizacji VMware vSphere Standard,
- macierz Hitachi VSP G400 – 12.5% maksymalnej konfiguracji,
- licencje Windows 2012 Server Datacenter i licencje Windows 2012 Server Standard z Software Assurance,
- licencje SQL 2012 Server Enterprise i licencje SQL 2012 Server Standard z Software Assurance,
- licencje Windows 2012 user CAL z Software Assurance.

System analizy kryminalnej

W roku 2015 we wszystkich prokuraturach szczebla apelacyjnego i okręgowych funkcjonował wdrożony w poprzednich latach system analizy kryminalnej. System wykorzystywany jest na potrzeby postępowań przygotowawczych prowadzonych i nadzorowanych przez powszechne jednostki organizacyjne prokuratury szczebla apelacyjnego, okręgowego i rejonowego.

Zlecane przez prokuratorów analizy mają różnorodny charakter. Dotyczą zarówno spraw wielowątkowych i wielopodmiotowych, w toku których gromadzony jest obszerny materiał dowodowy, stanowiący podstawę analizy kryminalnej, jak również postępowań, w których należy dokonać analizy dużej ilości danych pochodzących z poszczególnych materiałów akt sprawy (np. billingi operatorów komunikacyjnych, przepływy na rachunkach bankowych). Spektrum i zakres wykonywanych analiz jest bardzo szeroki, a w konsekwencji czas potrzebny na jej wykonanie waha się w zależności od zakresu zlecenia od kilku godzin do kilkunastu miesięcy.

W roku 2015 w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury limit etatów analityków kryminalnych wynosił 122, z czego 19 etatów w prokuraturach apelacyjnych oraz 103 w prokuraturach okręgowych, natomiast obsada na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosiła 114 osób, w tym 18 w prokuraturach apelacyjnych oraz 96 w prokuraturach okręgowych.

Łączna ilość analiz kryminalnych wykonanych przez analityków kryminalnych w roku 2015 wyniosła 844. W poszczególnych okręgach apelacyjnych liczba wykonanych analiz kryminalnych kształtowała się następująco: białostocki - 156, gdański – 85, katowicki – 148, krakowski – 56, lubelski – 56, łódzki – 54, poznański – 42, rzeszowski – 60, szczeciński – 64, warszawski – 56 i wrocławski – 67.

Z uwagi na konieczność ciągłego podnoszenia kwalifikacji zawodowych zatrudnieni w prokuraturze analitycy kryminalni uczestniczyli w specjalistycznych szkoleniach

organizowanych przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury jak również w organizowanych przez kierowników jednostek organizacyjnych prokuratury warsztatach i szkoleniach przeznaczonych dla tej grupy zawodowej.

Przy wykonywaniu analiz kryminalnych powszechnie jednostki organizacyjne prokuratury korzystają z oprogramowania:

- i2 Analyst's Notebook – 78 licencji,
- i2 iBase Designer Standard - 66 licencji,
- i2 Textchart + EDL - 5 licencji.

W 2015 roku Prokuratura Generalna nie dokonywała zakupów licencji oprogramowania firmy IBM i2. Podjęto natomiast działania zmierzające do udostępnienia przez Akademię Górniczo – Hutniczą w Krakowie oprogramowania Zintegrowane środowisko wspomagania analizy kryminalnej LINK w celu wdrożenia oprogramowania w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury jako narzędzia wspomagającego pracę analityków kryminalnych.

2. Współpraca z Szefem Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych w zakresie niezbędnym do realizacji jego zadań ustawowych.

Prokuratura Generalna, jednostki organizacyjne prokuratury szczebla apelacyjnego i okręgowego jako podmiot ustawowo zobowiązany (art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 2001 roku o gromadzeniu, przetwarzaniu i przekazywaniu informacji kryminalnych - zwanej dalej Ustawą), przekazują Szefowi Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych (KCIK) informacje kryminalne z prowadzonych postępowań karnych, a prokuratury okręgowe również z postępowań karnych prowadzonych w prokuraturach rejonowych. Obowiązek ten realizowany jest za pośrednictwem własnego systemu centralnego KCIK-Prokuratura.

Ponadto jednostki prokuratury jako podmiot uprawniony w zakresie swoich zadań ustawowych otrzymują informacje kryminalne z Centrum (art. 19 pkt 1 Ustawy). Uprawnienie w zakresie kierowania zapytań do bazy KCIK prokuratura realizuje za pośrednictwem własnego systemu centralnego Centralnej Bazy Danych Systemu Informatycznego Prokuratury (CBD-SIP).

Na podstawie danych z systemu KCIK-Prokuratura ustalono, iż w roku 2015 jednostki prokuratury przekazały do Centrum 14 816 informacji kryminalnych, w tym 2 781 w kategorii osoba, 158 w kategorii przedmiot, 0 w kategorii podmiot, 15 w kategorii rachunek i 11 862 w kategorii przestępstwo. W tym samym okresie sprawozdawczym prokuratury dokonały

usunięcia 7 489 obiektów z systemu KCIK, zarejestrowały zmianę informacji kryminalnych w 1 024 przypadkach oraz przejęły 2 137 zarejestrowanych obiektów.

W 2015 r. jednostki prokuratury skierowały do bazy Centrum 2 394 zapytania o informacje kryminalne na podstawie danych z CBD SIP, w tym dokonały 2 245 sprawdzeń w kategorii osoba, 122 w kategorii przestępstwo, 14 w kategorii podmiot, 4 w kategorii przedmiot i 9 w kategorii rachunek. W poszczególnych okręgach apelacyjnych liczba otrzymanych informacji kryminalnych kształtowała się następująco: Białystok - 156, Gdańsk – 600, Katowice – 20, Kraków – 825, Lublin – 15, Łódź – 16, Poznań – 42, Rzeszów – 192, Szczecin – 426, Warszawa – 44 i Wrocław – 53. Ponadto 5 zapytań zostało skierowanych z Prokuratury Generalnej.

Istotnie mniejsza liczba zapytań do bazy KCIK skierowanych przez jednostki prokuratury w roku 2015, w porównaniu z 2014 r., wynika z trwających prac modernizacyjnych systemu KCIK, prowadzonych przez Biuro Łączności i Informatyki Komendy Głównej Policji, w związku z planowanym podłączeniem zasobów KCIK do Policijnej Sieci Transmisji Danych Niejawnych (PSTDN). Prace te mają na celu poprawę bezpieczeństwa przetwarzanych w systemie KCIK informacji niejawnych. Z kolei zmiany te wymuszają potrzebę przeprowadzenia akredytacji centralnego węzła dostępowego w Prokuraturze Generalnej, co oznacza istotne zmiany w warstwie technologicznej oraz organizacyjnej.

Na podstawie analiz prowadzonych w Wydziale KCIK Biura Służby Kryminalnej Komendy Głównej Policji, realizującego zadania Komendanta Głównego Policji jako Szefa Centrum w zakresie poprawności danych obiektów zarejestrowanych w KCIK, jednostki prokuratury zweryfikowały i w następstwie stwierdzonych nieprawidłowości zmodyfikowały 562 zapisy rejestracji informacji kryminalnych w 11 sprawach.

Całościowo koordynowaniem działań związanych z przekazywaniem i otrzymywaniem informacji kryminalnych z KCIK zajmuje się Prokuratura Generalna. W tym celu zapewniona jest bieżąca obsługa użytkowników z jednostek prokuratury w zakresie niezbędnym do realizacji obowiązków wskazanych w ustawie. Ponadto utrzymywana jest stała współpraca z pracownikami Wydziału KCIK dla zapewnienia poprawnej i nieprzerwanej rejestracji informacji kryminalnych oraz zapewnienia dostępu do zasobów KCIK dla potrzeb postępowań karnych prowadzonych w jednostkach prokuratury. Wszelkie przerwy serwisowe i awaryjne w działaniu systemów KCIK-Prokuratura i CBD-SIP oraz w pracy systemu KCIK są na bieżąco monitorowane i niezwłocznie podejmowane są prace zmierzające do przywrócenia poprawnego działania systemów.

VII. Opiniowanie projektów aktów normatywnych, propozycje zmian legislacyjnych, wykładnia przepisów

Zaangażowanie Prokuratora Generalnego w proces legislacyjny, zgodnie z pozycją ustrojową - jako organu konsultacyjnego, czuwającego nad prawidłowym pod względem merytorycznym projektowaniem przepisów i zachowaniem spójności systemu prawnego, realizowane jako zadanie prokuratury - strzeżenie praworządności oraz czuwanie nad ściganiem przestępstw - poprzez opiniowanie projektów aktów normatywnych (art. 3 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze [Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599, z późn. zm.]), miało w 2015 r. podobny wymiar jak w latach poprzednich.

W 2015 r. Prokuratorowi Generalnemu przedłożono łącznie 406 wniosków o wyrażenie w trybie art. 3 ust. 1 pkt 9 ustawy o prokuraturze opinii o projektach aktów normatywnych oraz o innych dokumentach przygotowywanych przez ministrów kierujących działami administracji rządowej.

Wskazana liczba wniosków o zaopiniowanie projektów aktów normatywnych jest porównywalna z poprzednimi latami, bowiem w 2014 r. przedłożono Prokuratorowi Generalnemu 378 wniosków w tym przedmiocie, w 2013 r. - 422 wnioski, a w roku 2012 do Prokuratora Generalnego skierowano 454 wnioski.

Przytoczone dane zdecydowanie odbiegają natomiast od liczby wniosków skierowanych do Prokuratora Generalnego o zaopiniowanie projektów aktów normatywnych w latach 2010-2011, po rozdzieleniu urzędu Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego. Było to odpowiednio w 2010 roku - 111 wniosków, a w 2011 roku - 142 wnioski.

Analiza ilościowego zestawienia wskazuje na zdecydowaną dynamikę wzrostu aktywności opiniotwórczej Prokuratora Generalnego, jaka nastąpiła w tym zakresie w kolejnych latach, jak również świadczy o utrzymującym się znaczącym zaangażowaniu Prokuratora Generalnego w procesie tworzenia prawa.

Zauważalną regułą w 2015 r. było to, że realizacja tego zadania następowała w zdecydowanej większości na wniosek Szefa Kancelarii Sejmu RP, który skierował do Prokuratora Generalnego prośby o zaopiniowanie 284 projektów ustaw. Zdecydowana liczba tych wniosków dotyczyła zaopiniowania poselskich projektów ustaw.

Wnioski, które skierował do Prokuratora Generalnego Szef Kancelarii Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, dotyczyły przedstawienia opinii wobec:

160 - poselskich projektów ustaw;

84 - rządowych projektów ustaw;

- 18 - komisyjnych projektów ustaw;
- 9 - prezydenckich projektów ustaw;
- 6 - obywatelskich projektów ustaw;
- 5 - senackich projektów ustaw;
- 2 - projektów obwieszczenia Marszałka Sejmu RP w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy (ustawy o prokuraturze oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii).

Przewodniczący Komisji Ustawodawczej Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przedłożył Prokuratorowi Generalnemu prośby o zaopiniowanie 3 senackich projektów ustaw.

Były to:

- senacki projekt ustawy o zmianie ustawy – *Prawo geodezyjne i kartograficzne* (druk senacki nr 842), który wycofano z dalszych prac legislacyjnych;
- oraz dwa projekty, które przygotowano w związku z obowiązkiem dostosowania systemu prawa do orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego stwierdzających niezgodność zaskarżanych przepisów z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej:
  - senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (druk senacki nr 894);
  - senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw (druk senacki nr 967).

Spośród 406 wniosków przedłożonych Prokuratorowi Generalnemu o zaopiniowanie, w trybie art. 3 ust. 1 pkt 9 ustawy o prokuraturze, projektów aktów normatywnych i innych dokumentów, które zarejestrowano w 2015 r. w rejestrze prowadzonym w Prokuraturze Generalnej - Biurze Prokuratora Generalnego 109 wniosków w tym przedmiocie przedłożyli, na etapie rządowych uzgodnień międzyresortowych i konsultacji publicznych, ministrowie kierujący działami administracji rządowej oraz inne podmioty administracji rządowej wyposażeni w inicjatywę ustawodawczą.

Z tej liczby jedynie 6 wniosków dotyczyło zaopiniowania projektów ustaw, które przedłożyli Prokuratorowi Generalnemu:

- Minister Sprawiedliwości - 3 projekty ustaw (*projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy - Prawo o notariacie oraz niektórych innych ustaw; projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw* oraz

projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw [późniejszy druk senacki 1060]), wobec których Prokurator Generalny nie zgłosił uwag;

- Minister Gospodarki - 1 projekt ustawy *o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych*, omówiony w dalszej części sprawozdania;
- Minister Spraw Wewnętrznych - 1 projekt ustawy *o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw*, wobec którego Prokurator Generalny nie zgłosił uwag;
- Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (centralny organ administracji państwowej właściwy w sprawach ochrony konkurencji i konsumentów) - 1 projekt ustawy *o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego*, o którym opinia wyrażona przez Prokuratora Generalnego została omówiona w dalszej części sprawozdania.

Podsumowując tę część danych, należy zauważyć, że opinie wyrażone przez Prokuratora Generalnego w 2015 r. o projektach aktów normatywnych odnosiły się w zdecydowanej większości do projektów ustaw, które zostały przedłożone do zaopiniowania przez Sejm i Senat Rzeczypospolitej Polskiej – łącznie 287 wniosków.

W odniesieniu do projektów rozporządzeń opinie Prokuratora Generalnego zostały przygotowane na podstawie 105 wniosków, które przedłożyli:

- Minister Sprawiedliwości – 88 wniosków;
- Minister Spraw Wewnętrznych – 8 wniosków;
- Prezes Głównego Urzędu Statystycznego - 6 wniosków (dotyczyły projektów rozporządzeń odnoszących się do badań statystycznych statystyki publicznej i wzorów formularzy statystycznych, a opiniowano je w zakresie wykonania obowiązków ustawowych, w szczególności zebrania informacji o liczbie spraw, które wpłynęły do poszczególnych jednostek organizacyjnych powszechnych i wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury);
- Minister Pracy i Polityki Społecznej - 2 wnioski;
- Minister Obrony Narodowej - 1 wniosek.

Podsumowanie z kolei tego zestawienia oraz analiza ilościowa przedstawionych danych wykazały, że w 2015 r. wyróżniającą się aktywność konsultowania z Prokuratorem

Generalnym rządowych projektów ustaw i projektów rozporządzeń, prowadził przede wszystkim Minister Sprawiedliwości, który przedłożył łącznie 91 wniosków o zaopiniowanie projektów aktów normatywnych - 3 projekty ustaw i 88 wniosków o zaopiniowanie projektów rozporządzeń. Należy przy tym zaznaczyć, że w przypadku projektów rozporządzeń kierowanych do zaopiniowania przez Ministra Sprawiedliwości, wnioski o zaopiniowanie dotyczyły niejednokrotnie pakietów projektów rozporządzeń, wydawanych na podstawie upoważnień zawartych w jednej ustawie, m.in. w ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 133, ze zm.), czy w ustawie z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1142, ze zm.).

W 2015 r. jedynie 8 wniosków przedłożonych Prokuratorowi Generalnemu dotyczyło zaopiniowania projektów innych dokumentów rządowych, niebędących projektami aktów normatywnych, które pozostawały poza zakresem kompetencji merytorycznych Prokuratora Generalnego zakreślonych ramami normy zawartej w art. 3 ust. 1 pkt 9 ustawy o prokuraturze, jak również poza obowiązkiem uzgodnienia w trybie określonym w art. 29 ust. 2 ustawy o prokuraturze.

Takim dokumentem był min. przedstawiony do zaopiniowania projekt *zarządzenia Komendanta Głównego Policji w sprawie niektórych form organizacji i ewidencji czynności dochodzeniowo-śledczych Policji oraz przechowywania przez Policję dowodów rzeczowych uzyskanych w postępowaniu karnym*, które stanowiło akt kierownictwa wewnętrznego, określające jedynie zadania i obowiązki osób oraz jednostek organizacyjnie podporządkowanych wydającemu akt i wiążący wyłącznie podporządkowane wydającemu akt jednostki organizacyjne. Prokurator Generalny, z uwagi na przedmiot regulacji *projektu zarządzenia*, w piśmie z dnia 19 czerwca 2015 r. uznał za wskazane zasygnalizować Komendantowi Głównemu Policji m.in. celowość dokonania uzupełnień i modyfikacji projektowanych przepisów zarządzenia dotyczących ujednoczenia zasad tworzenia i prowadzenia akt tak, aby projektowane rozwiązania były zgodne z zasadami przyjętymi w projekcie zarządzenia Prokuratora Generalnego w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów oraz innych działów administracji w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury.

Udział w opiniowaniu projektów aktów normatywnych realizowany był w 2015 r., tak jak w latach poprzednich, również poprzez udział przedstawicieli Prokuratora Generalnego w pracach legislacyjnych nad projektami ustaw podczas posiedzeń komisji Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz poprzez uczestnictwo w konferencjach uzgodnieniowych

organizowanych przez podmioty wyposażone w kompetencje inicjatywy ustawodawczej - ministrów kierujących działami administracji rządowej.

Opiniowane projekty aktów normatywnych, w tym projekty, których przedmiot pozostawał w związku z ustawowymi zadaniami prokuratury, ustrojem i organizacją

Opinia Prokuratora Generalnego o projekcie *rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości – Regulamin urzędowania sądów powszechnych*, wyrażona w piśmie z dnia 28 kwietnia 2015 r. obejmowała uwagi odnoszące się do tych przepisów projektowanego Regulaminu, które dotyczyły sposobu wyznaczania terminów rozpraw i posiedzeń sądowych, a tym samym wpływały na możliwość faktycznego zapewnienia udziału w czynnościach postępowania sądowego prokuratora merytorycznie odpowiedzialnego za sprawę, w szczególności autora aktu oskarżenia. Opinia Prokuratora Generalnego obejmowała również uwagi odnoszące się do postępowania w sprawach europejskiego nakazu aresztowania i poszukiwań międzynarodowych.

W odniesieniu do projektu *rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie w sprawie postępowania o zachowanie w tajemnicy okoliczności umożliwiających ujawnienie tożsamości świadka oraz sposobu postępowania z protokołami z zeznań tego świadka*, Prokurator Generalny w stanowisku zawartym w piśmie z dnia 22 kwietnia 2015 r. wskazywał m.in. na celowość uzupełnienia projektowanego rozporządzenia o regulacje określające tryb potwierdzania tożsamości świadka, który będąc przesłuchiwany w tym charakterze po opuszczeniu służby, w której będąc zatrudnionym wykonywał czynności operacyjno-rozpoznawcze, w czasie przesłuchania nie będzie już dysponował wydanym przez właściwy organ dokumentem zaświadczającym nadanie mu numeru ewidencyjnego.

Opinia Prokuratora Generalnego wyrażona o projekcie *rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie wzoru i szczegółowego zakresu informacji z systemu teleinformatycznego ministra właściwego do spraw finansów publicznych, dotyczącej stosunków majątkowych i źródeł dochodu oskarżonego, oraz sposobu postępowania w celu jej uzyskania*, zawarta w piśmie z dnia 12 maja 2015 r. zawierała szereg uwag, a w szczególności sygnalizowała brak objęcia ramami projektowanego rozporządzenia pełnego zakresu upoważnienia ustawowego zawartego w art. 213 § 4 k.p.k.

W odniesieniu do projektów rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości dotyczących uprawnień stron w postępowaniu karnych:

- w sprawie określenia wzoru pouczenia o uprawnieniach i obowiązkach podejrzanego w postępowaniu karnym;
- w sprawie określenia wzoru pouczenia o uprawnieniach i obowiązkach pokrzywdzonego w postępowaniu karnym;
- w sprawie określenia wzoru pouczenia o uprawnieniach i obowiązkach świadka w postępowaniu karnym.

Prokurator Generalny w opinii o wymienionych projektach, zawartej w piśmie z dnia 18 maja 2015 r., przedstawił szereg szczegółowych uwag, w tym wskazujących na niepełne lub nieprawidłowe zrealizowanie w projektowanych wzorach pouczeń istoty uprawnień i obowiązków procesowych, jak również przekroczenie zakresu upoważnienia ustawowego w przypadku niektórych elementów projektowanych wzorów pouczeń.

Prokurator Generalny w odniesieniu do pakietu *projektów rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości zmieniających rozporządzenie w sprawie utworzenia prokuratur apelacyjnych, okręgowych i rejonowych oraz ustalenia ich siedzib i obszarów właściwości*, stanowiących wykonanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 maja 2014 r. sygn. akt U 10/13, wyraził akceptację dla projektowanych rozwiązań, które dostosowywały obszary właściwości prokuratur apelacyjnych w Warszawie, w Łodzi i w Białymstoku do obszarów właściwości odpowiednich sądów. Projektowane zmiany, jak również potrzeba zmiany obszaru właściwości Prokuratury Rejonowej w Miechowie, poprzez włączenie do jej obszaru gminy Słomniki, były uprzednio postulowane przez Prokuratora Generalnego.

Prokurator Generalny pozytywnie zaopiniował rozwiązania dostosowujące rozporządzenie w sprawie utworzenia prokuratur apelacyjnych, okręgowych i rejonowych oraz ustalenia ich siedzib i obszarów właściwości do zmian administracyjnych wprowadzonych rozporządzeniami Rady Ministrów z dnia 28 lipca 2015 r.: w sprawie ustalenia granic niektórych miast, nadania niektórym miejscowościom statusu miasta, ustalenia granic oraz zmiany nazw i siedzib władz niektórych gmin (Dz. U. poz. 1083) oraz w sprawie utworzenia gminy Szczawa i gminy Grabówka (Dz. U. poz. 1085). Tekst normatywny *projektu rozporządzenia* obejmował zmiany będące następstwem utworzenia gmin Szczawa i Grabówka, oraz zmiany wynikające ze zmiany nazw gmin (na Stargard): Stargard Szczeciński i gminy o statusie miasta Stargard Szczeciński oraz zmianę dotyczącą odebrania statusu miasta gminie Pieszyce.

Komisyjny *projekt ustawy o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie oraz niektórych innych ustaw*, przekazany przy piśmie Szefa Kancelarii Sejmu z dnia 6 maja 2015 r. nr GMS WP-173-103/15, proponował wprowadzenie przepisów karnych,

w których penalizowano zachowania osoby działającej w imieniu organizacji pożytku publicznego, uwzględnionej w wykazie w art. 27a ust. 1 nowelizowanej ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, polegające na wzywaniu do przekazania lub przekazywania środków pieniężnych pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych na rzecz organizacji pożytku publicznego, która nie została uwzględniona w wykazie. Kolejny z projektowanych przepisów proponował sankcję wobec osoby działającej w imieniu organizacji pożytku publicznego, nie wymienionej w wykazie, o którym mowa w art. 27a ust. 1 ustawy, która wzywa do przekazania wskazanego wyżej 1% podatku dochodowego od osób fizycznych za pośrednictwem organizacji pożytku publicznego, wymienionej w wykazie. Ponadto projekt proponował odpowiedzialność za niewypelnianie obowiązku informacyjnego przez osobę zachęcającą do przekazania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych. Orzekanie w tych sprawach następowałoby w trybie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia. Prokurator Generalny wyraził pozytywne stanowisko do rozwiązań proponowanych w zakresie projektowanych przepisów karnych.

Projekt *rozporządzenia Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2015* proponował odstępianie od badania znajdującego się na karcie badań 1.03.03.(021) na 2015 r. zatytułowanego „Przestępczość. Wymiar Sprawiedliwości”, wymienionego w pkt. 8 wierszu 14 i 15 – „PG-P2 Sprawozdanie z czynności dochodzeniowo-śledczych prowadzonych przez innych niż prokurator oskarżycieli” lub dokonanie zmiany jego symbolu i wskazanie Głównego Urzędu Statystycznego jako miejsca przekazywania danych statystycznych. W uzasadnieniu tej zmiany podniesiono, że w aktualnym stanie prawnym jednostki organizacyjne organów centralnych – określone jako „Podmioty przekazujące dane statystyczne” - zobowiązane są do sporządzania i przekazywania sprawozdań PG-P2 do organów centralnych sprawujących zwierzchni nadzór służbowy nad tymi jednostkami. Z kolei organy centralne, po sporządzeniu zestawień zbiorczych, przesyłają je do Prokuratury Generalnej, która jedynie pośredniczy w ich przekazaniu do Głównego Urzędu Statystycznego - celem zasilenia tablic do rocznika statystycznego. Prokurator Generalny w uwagach wskazał, że jednostki organizacyjne zobowiązane do sporządzania sprawozdania „PG-P2 z czynności dochodzeniowo-śledczych prowadzonych przez innych niż prokurator oskarżycieli” nie podlegają organizacyjnie Prokuraturze Generalnej, co pociąga za sobą brak możliwości zweryfikowania prawidłowości wykazywanych w sprawozdaniach zbiorczych danych. Powodowało to konieczność prowadzenia dodatkowych ustaleń pomiędzy Prokuraturą Generalną, Głównym Urzędem Statystycznym i określonym organem centralnym, w celu ujednoczenia danych. Uwagi

Prokuratora Generalnego zostały w całości uwzględnione w toku dalszych prac nad projektem rozporządzenia.

Prokurator Generalny, mimo że przedmiot wielu projektów ustaw przedłożonych do zaopiniowania pozostawał w głównej części poza obszarem zadań prokuratury, uznał za konieczne odniesienie się do projektowanych rozwiązań i wskazanie ewentualnych wątpliwości odnoszących się do poprawności konstytucyjnej projektowanych regulacji zawartych w projektach ustaw. Opinie Prokuratora Generalnego odnosiły się również do projektów ustaw przygotowanych przez Komisję Ustawodawczą Senatu RP, które miały realizować treść orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego. Dotyczyło w szczególności następujących projektów:

- *Senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw (druk senacki nr 967)* złożony w Sejmie VII Kadencji (*druk sejmowy 3765*), miał na celu wykonanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia z dnia 30 lipca 2014 r., w sprawie o sygn. akt K 23/11, stwierdzającego niezgodność z Konstytucją RP szeregu unormowań ustawy o Policji, ustawy o Straży Granicznej, ustawy o kontroli skarbowej, ustawy o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych, ustawy o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, ustawy o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego i o Służbie Wywiadu Wojskowego, ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, jak również o Służbie Celnej, dotyczących między innymi prowadzenia przez te służby kontroli operacyjnej, pozyskiwania danych telekomunikacyjnych, ochrony tajemnicy zawodowej oraz niszczenia zbędnych lub objętych zakazami dowodowymi danych pozyskanych przez te służby. Zgodnie z pkt II sentencji powołanego wyroku, utrata mocy obowiązującej niezgodnych z Konstytucją przepisów miała nastąpić po upływie 18 miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, to jest 6 lutego 2016 r., bowiem orzeczenie ogłoszono w dniu 6 sierpnia 2014 r. (Dz. U. z 2014 r. poz. 1055).

Na etapie opiniowania tego projektu aktu normatywnego podczas prac komisji senackiej, Prokurator Generalny na prośbę Przewodniczącego Komisji Ustawodawczej Senatu RP, zgodnie z kompetencjami merytorycznymi zakreślonych ramami normy zawartej w art. 3 ust. 1 pkt 9 ustawy o prokuraturze, wyraził opinię o rozwiązaniach proponowanych w projekcie.

Prokurator Generalny, jako organ odpowiedzialny za wykonywanie zadania prokuratury - strzeżenie praworządności oraz czuwanie nad ściganiem przestępstw – realizowane min. poprzez prowadzenie i nadzorowanie postępowania przygotowawczego w sprawach

karnych oraz efektywne sprawowanie funkcji oskarżyciela publicznego przed sądami, jak również nadzór nad zgodnością z prawem inicjowania i przeprowadzania czynności operacyjno-rozpoznawczych przez organy ścigania w zakresie przewidzianym w ustawach regulujących organizację i przedmiot działania tych organów (art. 3 ust. 1 pkt 1 i 7a ustawy o prokuraturze), krytycznej ocenie poddał poprawność projektowanych regulacji w aspekcie zachowania standardów konstytucyjnych, czy realizują one wyrok Trybunału Konstytucyjnego.

Analiza rozwiązań zawartych w przedstawionym do zaopiniowania projekcie, odnoszących się do określenia zakresu pozyskiwania danych telekomunikacyjnych przez poszczególne służby mundurowe oraz specjalne, uprawnia do wysnucia wniosku, że projektodawca powielił mankamenty regulacji zawartych w poprzednim projekcie, jak również przepisów uznanych przez Trybunał Konstytucyjny za niekonstytucyjne. Projektodawca nadal nie określał zamkniętego katalogu poważnych przestępstw uzasadniających stosowanie środków kontroli operacyjnej oraz ignoruje zasadę subsydiarności. W projekcie nie zaproponowano również rozwiązań, które wprowadzałyby możliwość sprawdzenia przez osoby zainteresowane legalności - zgodności z prawem stosowania wobec nich środków kontroli operacyjnej, a tym samym skutecznej ochrony podstawowych konstytucyjnych praw i wolności.

Przedstawiciele Prokuratora Generalnego w dniu 21 lipca 2015 r. uczestniczyli w pracach legislacyjnych dotyczących projektu, prowadzonych na wspólnym posiedzeniu Komisji Obrony Narodowej, Komisji Ustawodawczej i Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji w Senacie.

W dniu 28 grudnia 2015 r. Szef Kancelarii Sejmu zwrócił się do Prokuratora Generalnego z wnioskiem o zaopiniowanie rozwiązań zawartych w poselskim *projekcie ustawy o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy 154)*, który proponował regulacje tożsame z rozwiązaniami zawartymi w złożonym w Sejmie VII Kadencji *senackim projekcie ustawy o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw, (druk sejmowy 3765)*. Prokurator Generalny, z powodu przyjętego terminarza prac legislacyjnych nad projektem, przedstawił opinię o projekcie już po okresie objętym niniejszym sprawozdaniem. W wyrażonym stanowisku Prokurator Generalny ponownie wskazał, że projekt w odniesieniu do poprawności konstytucyjnej projektowanych rozwiązań nasuwał uwagi i wątpliwości uniemożliwiające pozytywne zaopiniowanie tego projektu, który wbrew deklaracji zawartej w uzasadnieniu nie realizował w pełni celu w postaci dostosowania systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia

30 lipca 2014 r., sygn. K. 23/11. Nadto projekt w zakresie, w jakim proponowano Policji i innym służbom możliwość dostępu do tzw. danych internetowych, wykraczał poza wskazania zawarte w orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego w sprawie K 23/11.

- Senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (druk sejmowy nr 894) miał na celu wykonanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 marca 2011 r., w sprawie o sygn. akt P 21/09, stwierdzającego niezgodność z Konstytucją art. 8 ust. 1a i 1d ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 34, poz. 149 ze zm., dalej: ustawa lutowa) [wyrok ten został opublikowany w Dzienniku Ustaw z dnia 10 marca 2011 r., Nr 53, poz. 277]. Regulacje zawarte w projekcie proponowały poszerzenie katalogu osób mogących ubiegać się na drodze sądowej o odszkodowanie za poniesioną szkodę i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, wynikłe z wykonania uznanego za nieważne orzeczenia sądowego. Proponowana zmiana miała na celu przyznanie dzieciom matek, pozbawionych wolności na podstawie uznanych za nieważne orzeczeń wydanych w latach 1944-1956, urodzonych w więzieniach lub innych miejscach odosobnienia lub których matka w okresie ciąży przebywała w takich miejscach, uprawnień do odszkodowania lub zadośćuczynienia od Skarbu Państwa. Zgodnie z projektem ustawy miały to być osoby urodzone w więzieniach lub innych miejscach odosobnienia oraz osoby, których matka w okresie ciąży przebywała w więzieniach lub innych miejscach odosobnienia.

Prokurator Generalny, dokonując oceny projektowanych regulacji w aspekcie ich poprawności konstytucyjnej oraz pod kątem tego, czy realizują one wyrok Trybunału Konstytucyjnego, w stanowisku wskazał m.in., że orzecznictwie ukształtował się pogląd, iż uprawnienia określone w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2014 r., poz. 1206 ze zm.) przysługują także dziecku poczętemu (pod warunkiem, że urodziło się żywe), którego matka, z przyczyn oraz w warunkach określonych w tej ustawie, przebywała w okresie ciąży w więzieniach, obozach koncentracyjnych i ośrodkach zagłady, bądź w innych miejscach odosobnienia. Prokurator Generalny w swojej opinii podniósł, że niezależnie od różnic pomiędzy zakresem spraw regulowanych ustawą lutową i ustawą o kombatantach, dla oceny poprawności konstytucyjnej projektowanych rozwiązań zasadnicze znaczenie ma treść art. 41 Konstytucji, a zwłaszcza ustęp 5 tego artykułu, który stanowi, że każdy bezprawnie

pozbawiony wolności ma prawo do odszkodowania. W konkluzji stanowiska Prokurator Generalny wskazał, że podjęcie prac legislacyjnych w zakresie objętym przedmiotem projektu realizuje potrzebę dokonania systemowych zmian w art. 8 ustawy lutowej z uwagi na konieczność zapewnienia spójności prawa, a ustawodawca korzysta w tym zakresie z szerokiej swobody co do sposobu normowania stosunków społecznych. Granicą tej swobody jest zgodność z Konstytucją.

- Komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym, przekazany przy piśmie Szefa Kancelarii Sejmu z dnia 18 marca 2015 r. nr GMS-WP-173-42/15, przewidywał zmiany ustrojowe w Sądzie Najwyższym, min. wprowadzenie zasady kadencyjności stanowisk funkcyjnych prezesów Sądu Najwyższego kierujących pracą poszczególnych izb Sądu Najwyższego oraz wprowadzenie zmiany, zgodnie z którą sędzia zajmujący stanowisko po ukończeniu siedemdziesiątego roku życia nie będzie mógł sprawować w Sądzie Najwyższym stanowisk funkcyjnych, takich jak prezes Sądu Najwyższego kierujący izbą i przewodniczący kierujący wydziałem izby Sądu Najwyższego. Wprowadzenie tej zmiany spowodowałoby to, że wydłużenie okresu pełnienia stanowiska sędziego Sądu Najwyższego obejmowałoby wyłącznie czynności orzecznicze, a nie czynności zarządzające, związane z pełnioną funkcją.

W związku z projektowaną zasadą kadencyjności dotychczas niekadencyjnych stanowisk funkcyjnych w Sądzie Najwyższym, w projekcie zaproponowano przepis przejściowy, zgodnie z którym powołania prezesów Sądu Najwyższego uległyby zakończeniu z upływem 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, przy czym projekt proponuje termin wejścia w życie ustawy zmieniającej w ciągu 14 dni od dnia jej ogłoszenia. Jako uzasadnienie proponowanych zmian projektodawca powołał argumenty przedstawione w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 lipca 2009 r., sygn. akt K 64/07, podnosząc, że wprowadzenie kadencyjności stanowisk funkcyjnych „przeciwdziała naturalnej tendencji do absolutyzacji posiadanej władzy i utrudnia jej monopolizację”.

Prokurator Generalny, nie oceniając racjonalności i słuszności proponowanej nowelizacji ustawy o Sądzie Najwyższym, jak również trafności argumentów przedstawionych w sposób wybiórczy przez projektodawcę, podniósł, że przedmiotem badania Trybunału Konstytucyjnego we wskazanej sprawie były przepisy zawarte w ustawie z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz. U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116, z późn. zm.) dotyczące tworzenia i działalności spółdzielni i ich zgodność z normami konstytucyjnymi m.in. wolnością zrzeszania się, jak i konstytucyjną zasadą proporcjonalności stanowionego prawa, a spostrzeżenia Trybunału odnosiły się do samorządności spółdzielców.

W opinii Prokuratora Generalnego podkreślono, że Sąd Najwyższy w systemie organów odgrywa szczególną rolę, sprawuje wymiar sprawiedliwości min. przez rozpoznawanie protestów wyborczych oraz stwierdzanie ważności wyborów do Sejmu i Senatu, wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, a także ważności referendum ogólnokrajowego i konstytucyjnego, rozpoznawanie protestów wyborczych w wyborach do Parlamentu Europejskiego. Skuteczne wykonanie wskazanych zadań powinno przebiegać w spokojnych i ustabilizowanych warunkach i wiązać się z ustabilizowaniem funkcji pełnionych przez sędziów, w tym funkcji Prezesa Sądu Najwyższego. W kontekście przytoczonych zadań Sądu Najwyższego szczególnego znaczenia nabierał projektowany przepis intertemporalny, który dotyczył wygaszenia stanowisk wszystkich prezesów Sądu Najwyższego z upływem sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. W wyrażonej opinii zauważono, że wejście w życie projektowanej nowelizacji ustawy o Sądzie Najwyższym, w tym także przepisu przejściowego, spowodowałoby wygaszenie jednocześnie w tym samym czasie powołań wszystkich prezesów Izb Sądu Najwyższego, a w konsekwencji zapewne dezorganizację pracy Sądu Najwyższego.

W konkluzji Prokurator Generalny podkreślił, że przedmiotowy projekt ustawy, ze względu na realizację celów, jakie projektowane przepisy miały spełnić, wymaga pogłębionej analizy.

- Projekt *ustawy o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego*, przekazany do zaopiniowania przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, przewidywał wprowadzenie administracyjnego systemu orzekania w sprawach niedozwolonych klauzul umownych oraz możliwość nakładania kar pieniężnych, z sądową kontrolą tych decyzji, ale dokonywaną w trybie sądowno-administracyjnym. Proponowane w projekcie ustawy regulacje zmierzały do wzmocnienia kompetencji Prezesa UOKiK poprzez wyposażenia tego organu administracji rządowej we władczy instrument dokonywania oceny abuzywności wzorców umów i zakazywania ich stosowania. Z projektowanych w tym zakresie regulacji wynikały również zmiany w zakresie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego.

Uwagi zgłoszone przez Prokuratora Generalnego do projektu ustawy odnosiły się do regulacji zmierzających do wyposażenia Prezesa UOKiK we władczy instrument dokonywania oceny abuzywności wzorców umów i zakazywania ich stosowania oraz do zmian w zakresie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego i projektowanej prejudycyjności decyzji administracyjnej, poprzez związanie sądu w postępowaniu cywilnym ustaleniami prawomocnej decyzji Prezesa UOKiK, wydanej na podstawie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów co do stwierdzenia naruszenia zakazu

praktyk ograniczających konkurencję lub zakazu praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Projektowana prejudycyjność decyzji administracyjnej, która miałyby wiązać sąd, stanowiłaby więc odstępstwo od pozostającej pod ochroną Konstytucji zasady niezawisłości sądu, bowiem istniejąca już zasada prejudycyjności ustanowiona w art. 11 k.p.c. dotyczy prawomocnego wyroku karnego, a więc rozstrzygnięcia sądu i polega na niedopuszczalności dokonywania przez sąd odmiennych ustaleń faktycznych dotyczących popełnienia przestępstwa, niż te poczynione w wyroku karnym. Wyposażenie Prezesa UOKiK w kompetencje do orzekania w sprawie stosowania przez przedsiębiorców w umowach z konsumentami klauzul abuzywnych, a w konsekwencji uchylenie „w części pierwszej w księdze pierwszej w tytule VII działu IVb” ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (art. 2 pkt 2 projektu ustawy) stanowiłoby więc *de facto* pozbawienie prawa do sądu, zarówno konsumenta, jak i przedsiębiorcy. W opinii Prokuratora Generalnego poddano pod rozwagę poprawność legislacyjną projektowanego brzmienia przepisu *art. 23a* w dodawanym *Dziale IIIa* zmienianej ustawy o uokik (art. 1 pkt 2 projektu ustawy), zakazującego stosowania we wzorcach umów zawieranych z konsumentami postanowień, o których mowa w art. 385¹ § 1 k.c., przewidującego, że „postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne)”. Taki zabieg legislacyjny stwarzał zbyteczne *superfluum*, bowiem powtarzał i zakazywał tego, co jest już zakazane ustawą.

Przedstawiciel Prokuratora Generalnego w dniu 25 maja 2015 r. uczestniczył w konferencji uzgodnieniowej dotyczącej projektu ustawy. W odniesieniu do uwag zgłoszonych przez Prokuratora Generalnego projektodawca uznał za niezasadną uwagę sformułowaną wobec projektowanego art. 23a nowelizowanej ustawy w brzmieniu tego przepisu powołano się na art. 385¹ § 1 Kodeksu cywilnego, który dotyczy postanowień umowy zawieranej z konsumentem, a nie postanowień wzorca) i wskazał, że z projektowanego przepisu wynika jedynie zakaz stosowania klauzul i podkreślił, że obecnie nie budzi wątpliwości ani w doktrynie, ani w orzecznictwie, że przesłanki uznania postanowień umownych za niedozwolone określone w przepisach Kodeksu cywilnego znajdują zastosowanie także w tzw. abstrakcyjnej kontroli, dotyczącej postanowień wzorców umów.

Projektodawca, dzieląc argumenty sformułowane w uwagach dotyczących nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego, zrezygnował natomiast z regulacji

(projektowany art. 11¹ k.p.c.), w której proponowano w postępowaniu cywilnym zasadę pre Judykatu ustaleń decyzji administracyjnej Prezesa UOKiK.

- Projekt *ustawy o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych*, przekazany do zaopiniowania przez Ministra Gospodarki, proponował regulacje odnoszące się do gromadzenia i ujawniania informacji gospodarczych o zadłużeniu dłużnika, stanu wierzytelności oraz zobowiązań przedawnionych. Prokurator Generalny w opinii o projekcie wskazał na wątpliwości dotyczące konstytucyjnej poprawności projektowanych regulacji odnoszących się do gromadzenia i ujawniania informacji gospodarczych o zadłużeniu dłużnika, stanu wierzytelności oraz zobowiązań przedawnionych, i zgodności projektowanych w tym zakresie rozwiązań z normami konstytucyjnymi, gwarantującymi prawo do ochrony informacji o obywatelach (art. 51 ust. 2 Konstytucji), poszanowanie zasady proporcjonalności przy stanowieniu w tym zakresie ograniczeń w ustawie (art. 51 ust. 3 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji) oraz prawa do ochrony prywatności (art. 47 Konstytucji). Projektowane regulacje, które poszerzały katalog zadań biura informacji gospodarczej o możliwość dokonywania w imieniu wierzyciela wezwania do zapłaty, dokonywania analizy zdolności płatniczych przedsiębiorcy (projektowana zmiana art. 7 nowelizowanej ustawy - art. 1 pkt 4 projektu) czyniłyby z biura informacji gospodarczej organ windykacyjno-analityczny, podczas gdy kompetencje w tym zakresie są zadaniami innych organów państwa. Prokurator Generalny wskazał również, że projektowana instytucja uprawnienia do wniesienia przez dłużnika sprzeciwu wobec wezwania do zapłaty kierowanego przez biuro informacji gospodarczej nie wydaje się wystarczającą gwarancją do decydowania o zakresie udostępniania innym osobom informacji gospodarczej o danym dłużniku.
- Komisyjny projekt *ustawy o zmianie ustawy - Kodeks cywilny*, przekazany przy piśmie Szefa Kancelarii Sejmu z dnia 26 maja 2015 r. nr GMS WP-173-129/15, proponował wprowadzenie do systemu prawa nowego rodzaju ograniczonego prawa rzeczowego pod nazwą „służebność publiczna”, obejmującego już istniejącą służebność przesyłu, oraz projektowaną służebność „prawo szlaku”. Miała ona polegać na dopuszczalności obciążania nieruchomości służebnej całą paletą tras i szlaków oraz ścian wspinaczkowych i punktów widokowych służących społeczeństwu. W istocie projektodawcom przyświecał cel stworzenia możliwości ustanawiania, także wbrew woli właściciela nieruchomości, na rzecz gminy, służebności zapewniającej zaspokajanie społecznych potrzeb sportowych i rekreacyjnych. Ustanowienie

projektowanej służebności miałyby następować na podstawie uchwały rady gminy o wytyczeniu przyszłego szlaku, jego przebiegu i charakteru. Uchwała wymagałaby zgody większości właścicieli nieruchomości, przez które ma przebiegać szlak. Prawo szlaku byłoby ustanawiane w drodze umowy właściciela nieruchomości z gminą, a w braku zgody właściciela na zawarcie umowy gmina byłaby uprawniona do żądania jego ustanowienia za wynagrodzeniem przez sąd.

Prokurator Generalny w wyrażonym stanowisku wskazał m.in., że wprowadzenie proponowanej służebności będzie ingerować w sposób szeroki w chronione przez art. 21 oraz art. 64 Konstytucji prawo własności. Zgodnie z art. 64 ust. 3 Konstytucji ograniczenie prawa własności jest dopuszczalne tylko w takim zakresie, w jakim nie narusza ono istoty prawa własności. Jednocześnie art. 21 Konstytucji podnosi ochronę prawa własności do rangi zasad ustroju gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej. W kontekście wskazanych regulacji konstytucyjnych ustawodawca, korzystając z kompetencji ustawowego ograniczania prawa własności, winien zachować szczególną powściągliwość oraz dokonywać precyzyjnej analizy wartości, dla których postanawia dokonać ograniczenia. W opinii podniesiono, że dotychczasowe uregulowania umożliwiające ingerencję w swobodę wykonywania własności nieruchomości, poprzez przymusowe ustanawianie praw ograniczonych na cudzej nieruchomości, w szczególności służebności, kierowały się kryterium konieczności, jako zasadniczym dla rozstrzygnięcia przez sąd o obciążeniu nieruchomości służebnością (por. art. 145 oraz art. 305² § 2 Kodeksu cywilnego), bądź kryterium zwiększenia użyteczności nieruchomości władnącej (art. 285 § 2 Kodeksu cywilnego).

Prokurator Generalny wskazał, że proponowane przepisy odwołują się do innych, nie -należących do podstawowych, potrzeb społecznych, takich jak sport, turystyka, rekreacja, kultura fizyczna (projektowany art. 305⁵ § 1 Kodeksu cywilnego), dodatkowo wprowadzając wzgląd na szczególne walory krajobrazowe, przyrodnicze, lokalizacji i ukształtowania terenu lub tradycji korzystania z danego terenu (projektowany art. 305⁵ § 2 Kodeksu cywilnego). W przedstawionej opinii podniesiono, że wskazane kryteria nie są wystarczająco precyzyjne i są w znacznym stopniu ocenne, a więc nie dają wystarczającej gwarancji ochrony prawa własności. Ponadto głęboka ingerencja w możliwość wykonywania prawa własności nieruchomości przez jej właściciela, ze względu na wskazane kryteria, może w rezultacie być oceniana jako ograniczenie prawa własności naruszające istotę tego prawa.

Prokurator Generalny przedstawiając te wątpliwości, poddał pod rozagę nie tylko konieczność wnikliwego badania projektu pod względem zgodności z Konstytucją, ale także ze względu na materię, jego zaopiniowanie przez sejmową Komisję nadzwyczajną do spraw zmian w kodyfikacjach.

- Poselski projekt ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego oraz o zmianie niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 3109), przewidywał regulacje odnoszące się do obrotu nieruchomościami rolnym. Prokurator Generalny do przedmiotu w/w projektu w zakresie odnoszącym się do obszaru działania prokuratury nie wniósł uwag, natomiast przedstawił wątpliwości odnoszące się do konstytucyjnej poprawności niektórych rozwiązań, nadmiernie ingerujących w konstytucyjną ochronę prawa własności oraz naruszających konstytucyjną zasadę proporcjonalności przy stanowieniu w ustawie ograniczeń prawa własności. Były to przede wszystkim regulacje dotyczące obrotu ziemią rolną, określenia norm obszarowych użytków rolnych i zasad nabywania prawa własności nieruchomości rolnej. Projektowane rozwiązania w zakresie obrotu nieruchomościami rolnymi, w tym zwolnienie Agencji Nieruchomości Rolnych z ponoszenia kosztów wynikających z podejmowania czynności i wykonywania zadań związanych z obrotem ziemią rolną, kreowały uprzywilejowaną pozycję Agencji, co mogło naruszać konstytucyjną zasadę równego traktowania.

W przedłożonym projekcie wątpliwości Prokuratora Generalnego budziła także proponowana zmiana w zakresie ustawy o księgach wieczystych i hipotece, zgodnie z którą suma hipoteki na nieruchomości rolnej nie mogła przewyższać wartości tej nieruchomości. W stanowisku wskazano, że proponowana regulacja nie dość, że jest trudna do zrealizowania, ograniczałaby zasadę swobody zawierania umów.

- Komisyjny projekt ustawy o dzierżawie rolniczej (druk sejmowy nr 3231), odnosił się do instytucji prawa cywilnego - dzierżawy rolniczej i związanych z nią praw do gruntu. Z uzasadnienia projektu wynikało, że proponowane rozwiązania mają na celu uporządkowanie przepisów dotyczących dzierżawy rolniczej, która zdaniem projektodawców jest w sposób niezadawalający uregulowana w Kodeksie cywilnym.

Projektodawca, poprzez modyfikację przepisów Kodeksu cywilnego, który reguluje umowę dzierżawy, proponował ingerencję w system prawa cywilnego. W konsekwencji projektowane przepisy naruszały wymogi spójności logicznej tego systemu prawnego i tworzyły odrębny reżim prawny dla umowy dzierżawy rolniczej. Prokurator Generalny do przedmiotu ww. projektu w zakresie odnoszącym się do obszaru działania prokuratury nie wniósł uwag, natomiast wskazał, że przepisy dotyczące

w szczególności wymogów i warunków zawierania umowy dzierżawy rolniczej, m.in. ustalania czasu trwania umowy dzierżawy rolniczej, stanowiącego dla dzierżawcy w określonych sytuacjach prawa pierwokupu, mogą naruszać zasadę swobody umów, która opiera się na swobodnej, autonomicznej decyzji stron.

Inicjatywa ustawodawcza Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej dotyczyła przedłożenia Sejmowi RP 9 projektów ustaw, wobec których Prokurator Generalny, na wniosek Szefa Kancelarii Sejmu, wyraził opinie. Wyrażone przez Prokuratora Generalnego opinie dotyczyły min. następujących projektów ustaw:

- *projekt ustawy o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (druk sejmowy nr 3424)*, przewidywał zmiany systemu wyborczego w wyborach do Sejmu RP, w projekcie przewidziane było wykreślenie wymogu proporcjonalności tych wyborów. Prokurator Generalny przedstawił opinię do przedmiotu projektu, w której odniósł się do odstąpienia od ukształtowania - na poziomie ustaw zasadniczej – systemu ustalania wyniku wyborów do Sejmu, co zdaniem Prokuratora Generalnego nie narusza zasady demokratycznego państwa prawnego. Niemniej w opinii podkreślono, że rezygnacja z konstytucyjnego określenia materii prawa wyborczego może powodować obniżenie stabilności prawa wyborczego należącego do fundamentalnych składników ustroju państwa.
- *projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw*, przedłożony Prokuratorowi Generalnemu przy piśmie z dnia 30 września 2015 r., nr GMS-WP-173-256/15, dotyczył min. zamiany w systemie zaopatrzenia emerytalnego, zarówno w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jak i w kilkunastu innych ustawach regulujących warunki przyznawania prawa do świadczenia z zaopatrzenia emerytalnego (sędziowie, prokuratorzy, służby mundurowe, nauczyciele, rolnicy), dotyczą m.in. przywrócenia wieku emerytalnego obowiązującego do dnia 31 grudnia 2012 r. wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet (przy 20 letnim okresie składkowym i nieskładkowym) i co najmniej 65 lat dla mężczyzn (przy 25 letnim okresie składkowym i nieskładkowym), likwidacji instytucji emerytury częściowej oraz zmian w zakresie możliwości skorzystania z hipotecznej emerytury. Ponieważ przedmiot projektu ustawy dotyczący systemu zaopatrzenia emerytalnego pozostawał poza obszarem zadań prokuratury, przedstawione stanowisko odnosiło się do poprawności konstytucyjnej projektowanych zmian i kwestii, czy podjęta w tym zakresie i w tym czasie inicjatywa legislacyjna pozostaje w zgodzie z zasadą poprawnej legislacji, stanowiącą element zasady demokratycznego państwa prawnego.

- *projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 62)*, przewidywał regulacje tożsame z rozwiązaniami zawartymi w *prezydenckim projekcie ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw*, przedłożonymi Sejmowi VII Kadencji, dotyczące przywrócenia wieku emerytalnego wynoszącego dla kobiet co najmniej 60 lat oraz dla mężczyzn co najmniej 65 lat; likwidacji emerytury częściowej, a także powrót do rozwiązania, zgodnie z którym objęcie ubezpieczonego gwarancją otrzymania najniższego świadczenia emerytalnego byłoby uzależnione od osiągnięcia zróżnicowanego ze względu na płeć okresu składkowego i nieskładkowego. Prokurator Generalny, mimo że w głównej części przedmiot projektu ustawy pozostawał poza obszarem zadań prokuratury, uznał za konieczne odniesienie do kwestii dotyczących zmian zawartych w art. 2 projektu – w zakresie ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze oraz w art. 8 projektu – w zakresie ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 133, z późn. zm.), odnoszących się do wieku przechodzenia w stan spoczynku sędziów i prokuratorów, jak również do przepisów intertemporalnych proponowanych w przedłożonym projekcie, zawartych w art. 22 i art. 23. Projektowane zmiany dotyczące wieku uprawniającego do przechodzenia w stan spoczynku sędziów i prokuratorów polegały generalnie na powrocie do stanu prawnego, jaki obowiązywał do dnia 31 grudnia 2012 r., a więc do brzmienia przepisów stanowiących o wieku i warunkach przechodzenia w stan spoczynku sędziów i prokuratorów po ukończeniu 65 roku życia. Konsekwencją proponowanej zmiany były unormowania zawarte w przepisach przejściowych - art. 22 i art. 23 projektu - regulujące sytuację prawną prokuratorów i sędziów, którzy ukończyli 65 lat przed dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej lub którym w dniu wejścia w życie ustawy pozostało mniej niż 6 miesięcy do ukończenia 65 roku życia. W opinii wskazano, że stan spoczynku prokuratora reguluje ustawa o prokuraturze, która stanowi o prawach i obowiązkach prokuratora, jak również ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych, stosowana odpowiednio do prokuratorów, do której odwołuje się art. 62a ustawy o prokuraturze. Wskazane ustawy określają zasady, sposób procedowania, warunki przechodzenia prokuratora w stan spoczynku i w zakresie przez siebie regulowanym wyłączają odpowiednie zastosowanie przepisów innych ustaw. W związku z tym, z uwagi na zupełność regulacji we wskazanym zakresie, brak jest podstaw do uznania, iż w odniesieniu do prokuratorów hipotetyczną lukę w zakresie rozstrzygnięć intertemporalnych wypełniają inne przepisy przejściowe, zawarte

w projekcie ustawy, które odnoszą się do innych podmiotów i respektują prawa nabyte. Brak w *projekcie ustawy zmieniającej* przepisów przejściowych w zakresie nabycia w określonym czasie uprawnień, w omawianym projekcie dotyczyło to uprawnienia do stanu spoczynku, oznacza konstytucyjną ochronę praw nabytych jedynie wobec osób, które pod rządami starego stanu prawnego nabyły określone prawo, uzyskuje szczególne znaczenie normatywne, tym bardziej że zasady wykładni prawa nie pozwalają na interpretację rozszerzającą. Ponieważ projektowane zmiany i proponowane obniżenie i zróżnicowanie wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn dotyczą funkcjonującego od dwóch lat systemu emerytalnego (od dnia 1 stycznia 2013 r.), który zakłada zrównywanie i podwyższenie powszechnego wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn do 67 roku życia, poprzez stopniowe podwyższanie o miesiąc co kwartał wieku przechodzenia na emeryturę, w opinii przywołano argumentację zawartą w orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 lipca 2010 r., sygn. akt K 63/07, orzekającego o zgodności art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z art. 32 i art. 33 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, zatem o konstytucyjności zróżnicowania wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn. Ponadto zwrócono uwagę na proponowany w projekcie termin wejścia w życie ustawy - 1 stycznia 2016 r. – i możliwy w związku z tym terminarz procesu legislacyjnego, wynikający także z terminu wniesienia projektu ustawy do Sejmu (30 listopada 2015 r.). W tym kontekście projektowany termin wejścia w życie ustawy nie uwzględniał nakazu właściwego ustalenia okresu *vacatio legis*, stwarzającej możliwość zaznajomienia z nową ustawą i przygotowania warunków do właściwego funkcjonowania nowych regulacji, a w szczególności oszacowania i zaplanowania przygotowania środków niezbędnych do sfinansowania projektowanych zmian. W opinii podkreślono, że wprowadzenie proponowanych rozwiązań wymaga wnikliwej analizy, w tym oszacowania skutków finansowych projektowanych zmian, ich skali w odniesieniu również do prokuratorów, którzy są objęci zmianami zawartymi w projekcie, a także szerokiej dyskusji i konsultacji społecznych, w trybie przewidzianym zasadami tworzenia prawa.

Ponadto poza sygnalizowanym wyżej udziałem prokuratorów w pracach legislacyjnych, przedstawiciele Prokuratora Generalnego wzięli także udział w posiedzeniach komisji Sejmu i Senatu oraz w konferencjach uzgodnieniowych, których przedmiotem były następujące projekty aktów normatywnych.

Przedstawiciel Prokuratora Generalnego wziął udział w pracach legislacyjnych dotyczących *projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw – (druk sejmowy nr 2393)*. Projekt ten obejmował największą od 1997 roku nowelizację części ogólnej Kodeksu karnego, w tym zwłaszcza reformę systemu kar, modyfikację zasad wymiaru grzywny, wprowadzenie możliwości orzekania kar mieszanych, reformę kary ograniczenia wolności, w tym wprowadzenie do kary ograniczenia wolności systemu dozoru elektronicznego, reformę instytucji kary łącznej i wyroku łącznego oraz reformę środków zabezpieczających. Udział w pracach legislacyjnych, prowadzonych w 2014 r. i kontynuowanych w 2015 r. obejmował uczestnictwo w posiedzeniach komisji i podkomisji sejmowych, w szczególności w pracach Komisji Nadzwyczajnej do spraw zmian w kodyfikacjach. Posiedzenie tej Komisji odbyło się w dniu 14 stycznia 2015 r.

Ustawę uchwalono 20 lutego 2015 r. i ogłoszono w Dzienniku Ustaw z 2015 r. poz. 396.

Przedstawiciel Prokuratora Generalnego uczestniczył w pracach legislacyjnych sejmowej Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka - dotyczących *projektu ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 2356)*. Projekt przewidywał kompleksową reformę systemu kształcenia wstępnego prowadzonego przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury, przejawiającą się m.in. w likwidacji etapu aplikacji ogólnej oraz modyfikacji sposobu odbywania aplikacji prokuratorskiej i aplikacji sędziowskiej, oraz istotne zmiany ustroju Krajowej Szkoły oraz procedur powoływania jej organów.

Udział w pracach tej Komisji w 2015 r. był kontynuacją udziału w pracach Podkomisji Nadzwyczajnej nad projektem prowadzonych w 2014 r., które zakończono 13 stycznia 2015 r. przyjęciem sprawozdania, które Komisja Sprawiedliwości i Praw Człowieka przyjęła na posiedzeniu w dniu 4 lutego 2015 r.

Przedstawiciel Prokuratora Generalnego wziął udział w pracach legislacyjnych Sejmowej Nadzwyczajnej Komisji do spraw zmian w kodyfikacjach, która rozpatrywała *rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 2586)*. Projekt przewidywał szereg zastrzeżeń zasad odpowiedzialności za przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w ruchu drogowym popełnione w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, związanych ze stosowaniem środków karnych – zakazu prowadzenia pojazdów, nawiązki oraz świadczenia pieniężnego, a także przewidywał wprowadzenie do prawa administracyjnego, w szczególności ustawy – Prawo o ruchu

drogowym oraz ustawy o kierujących pojazdami nowych, rozwiązań umożliwiających stosowanie sankcji o charakterze administracyjnym m.in. wobec osób dopuszczających się znacznego przekroczenia limitu prędkości na terenie zabudowanym.

Udział przedstawiciela Prokuratora Generalnego w pracach tej Komisji, w szczególności w posiedzeniu w dniach: 15 stycznia 2015 r. oraz 5 lutego 2015 r. był kontynuacją udziału w pracach Komisji nad projektem prowadzonych w 2014 r.

Przedstawiciel Prokuratora Generalnego w dniu 30 lipca 2015 r. uczestniczył – w posiedzeniu połączonych senackich komisji - Komisji Ustawodawczej, Komisji Gospodarki Narodowej oraz Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji, podczas którego rozpatrzono *senacki projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny (druk senacki nr 628 i druk sejmowy nr 2682)*. Projekt przewidywał poszerzenie prawnokarnej ochrony przed bezprawnym oddziaływaniem na inną osobę, mającym na celu zmuszenie jej do określonego postępowania, poprzez objęcie zakresem kryminalizacji wypadków zmuszania przybierających postać tzw. przemocy pośredniej.

Udział przedstawiciela Prokuratora Generalnego w posiedzeniu połączonych komisji stanowił kontynuację udziału w pracach nad projektem prowadzonych w 2014 r. Ustawę uchwalono 10 września 2015 r. i ogłoszono w Dzienniku Ustaw z 2015 r. poz. 1549.

Przedstawiciele Prokuratora Generalnego w dniach: 3 marca 2015 r., 11 czerwca 2015 r. i 8 lipca 2015 r., wzięli udział w pracach legislacyjnych prowadzonych przez Komisję Regulaminową i Spraw Poselskich oraz Komisję Sprawiedliwości i Praw Człowieka oraz Podkomisję nadzwyczajną do rozpatrzenia poselskiego *projektu ustawy o zmianie ustawy o prokuraturze, ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora, ustawy o ochronie danych osobowych, ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz ustawy o Rzeczniku Praw Dziecka (druk sejmowy nr 1195)*. Projekt dotyczył umożliwienia posłom i senatorom, a także innym podmiotom, w tym prokuratorom, którym przysługuje ochrona immunitetowa, przyjęcie mandatu karnego w przypadku popełnienia wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji wyszczególnionego w Rozdziale XI Kodeksu wykroczeń.

W toku prowadzonych prac legislacyjnych połączonych Komisji przedstawiciel Prokuratora Generalnego prezentował stanowisko opowiadające się za przyjęciem poprawki oznaczającej wyłączenie odpowiedzialności dyscyplinarnej prokuratora w przypadku wyrażenia przez niego zgody na pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej, wskazując, iż

intencją projektu było wyłączenie z zakresu immunitetu materialnego niektórych typów wykroczeń podlegających ukaraniu w trybie postępowania mandatowego i wprowadzenie możliwości stosowania powszechnego trybu odpowiedzialności zamiast odpowiedzialności korporacyjnej. Prokurator Generalny wyraził natomiast negatywne stanowisko w odniesieniu do propozycji zakładającej objęcie reżimem projektu ustawy także sędziów. Proponowana nowelizacja ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, wobec niezmienionej treści art. 181 zd. pierwsze Konstytucji RP, byłaby zdaniem Prokuratora Generalnego niezgodna z ustawą zasadniczą. Wskazany przepis stanowi, że przesłanką pociągnięcia sędziego do odpowiedzialności karnej (na gruncie Konstytucji pojęcie to rozumiane jest szeroko i obejmuje odpowiedzialność za przestępstwa, wykroczenia i delikty dyscyplinarne) jest zgoda sądu wskazanego w ustawie. Przepisy Konstytucji nie przewidują wyjątku, jak ma to miejsce w stosunku do posłów i senatorów, którzy mogą zrzec się immunitetu (art. 105 ust. 4 Konstytucji). Wobec tego *de lege lata* zgoda sędziego nie może być traktowana jako przesłanka umożliwiająca pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej za wykroczenie.

W konsekwencji członkowie Komisji w głosowaniu wprowadzili do projektu ustawy poprawkę wyłączającą odpowiedzialność dyscyplinarną prokuratora w sytuacji przyjęcia przez niego mandatu karnego i odrzucili poprawkę dotyczącą zmian w immunitecie materialnym sędziów. Ostatecznie druga w wymienionych wyżej poprawek została przyjęta przez Sejm.

Przedstawiciel Prokuratora Generalnego w dniach: 22 lipca 2015 r. i 29 lipca 2015 r. uczestniczył w posiedzeniach senackich komisji: Komisji Regulaminowej, Etyki i Spraw Poselskich i Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji Senatu, które rozpatrzyły *ustawę o zmianie ustawy o prokuraturze, ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora, ustawy o ochronie danych osobowych, ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, ustawy o Rzeczniku Praw Dziecka oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (druk senacki nr 1007 i druk sejmowy nr 1195)*. Ustawę uchwalono w dniu 10 lipca 2015 r. i ogłoszono w Dzienniku Ustaw z 2015 r. poz. 1309.

Przedstawiciel Prokuratora Generalnego w dniu 4 sierpnia 2015 r., wziął udział w posiedzeniu sejmowej Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka, na którym rozpatrywano rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy – *Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 3659)*. Projekt dotyczył wykonania międzynarodowych zobowiązań Polski, które wynikają z członkostwa w Radzie Europy w zakresie implementacji niektórych zaleceń komitetu MONEYVAL i dyrektywy UE w sprawach dotyczących finansowania terroryzmu i karalności prania brudnych pieniędzy m. in. uwzględnienia penalizacji za przekazywanie

środków organizacjom terrorystycznym lub członkom takich organizacji w jakimkolwiek innym celu oraz objęcia w postępowaniu karnym w sprawach o pranie brudnych pieniędzy wszystkich faz tego procederu, poczynając od najwcześniejszego stadium, jakim jest przygotowanie - poprzedzające fazę dokonania przestępstwa. Projekt ustawy przewidywał m.in. nowelizację przepisów Kodeksu karnego w zakresie finansowania terroryzmu (art. 165a k.k.) prania brudnych pieniędzy (art. 299 k.k.) i fałszowania pieniędzy (art. 310 k.k.).

W toku prac Komisji do projektu wprowadzono poprawkę dotyczącą zmiany art. 304a k.p.k., zastępując w projektowanym przepisie termin „zaświadczenie” terminem „potwierdzenie” w odniesieniu do wprowadzanego uprawnienia pokrzywdzonego do uzyskania dokumentu zawierającego potwierdzenie faktu złożenia zawiadomienia o przestępstwie i określonych danych związanych z tą czynnością. Komisja przyjęła projekt ustawy wraz z wyżej wskazaną poprawką. Przedstawiciel Prokuratora Generalnego w dniu 29 września 2015 r. wziął również udział w posiedzeniu Komisji Ustawodawczej Senatu, na którym rozpatrzono rządowy *projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (druk senacki nr 1060 i druk sejmowy nr 3659)*.

Przedstawiciele Prokuratora Generalnego wzięli udział w pracach legislacyjnych Podkomisji Nadzwyczajnej powołanej przez sejmową Komisję Sprawiedliwości i Praw Człowieka do rozpatrzenia prezydenckiego *projektu ustawy o Trybunale Konstytucyjnym (druk sejmowy nr 1590/VII kadencja)*, a następnie w połączonych posiedzeniach Sejmowej Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka oraz Komisji Ustawodawczej, a następnie w pracach legislacyjnych nad wymienionym projektem połączonych senackich: Komisji Ustawodawczej i Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji.

Przedstawiciele Prokuratora Generalnego w dniu 21 lipca 2015 r. wzięli udział we wspólnym posiedzeniu Komisji Obrony Narodowej, Komisji Ustawodawczej i Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji w Senacie, w pracach legislacyjnych dotyczących senackiego *projektu ustawy o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw (druk senacki nr 967)*, wobec którego Prokurator Generalny wyraził stanowisko odnośnie poprawności projektowanych regulacji w aspekcie zachowania standardów konstytucyjnych oraz tego, czy realizują one wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 30 lipca 2014 r., w sprawie o sygn. akt K 23/11. Opinię Prokuratora Generalnego o przedmiotowym projekcie przedstawiono powyżej.

Konferencje uzgodnieniowe, w których udział wzięli przedstawiciele Prokuratora Generalnego

Ministerstwo Sprawiedliwości

Przedstawiciele Prokuratora Generalnego wzięli udział w konferencji uzgodnieniowej dotyczącej *projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie wzoru i szczegółowego zakresu informacji z systemu teleinformatycznego ministra właściwego do spraw finansów publicznych, dotyczącej stosunków majątkowych i źródeł dochodu oskarżonego, oraz sposobu postępowania w celu jej uzyskania*, przeprowadzonej w dniu 18 maja 2015 r.

Główny Urząd Statystyczny

Przedstawiciele Prokuratora Generalnego uczestniczyli w pracach legislacyjnych i w konferencjach uzgodnieniowych dotyczących przygotowania:

- projektu rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2015 (maj 2015);
- projektu rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie określenia wzorów formularzy sprawozdawczych, objaśnień co do sposobu ich wypełniania oraz wzorów kwestionariuszy i ankiet statystycznych stosowanych w badaniach statystycznych ustalonych w programie badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2015 (czerwiec 2015).

W dniach 4-5 lutego 2015 r. i 25 maja 2015 r. w Głównym Urzędzie Statystycznym uczestniczyli w posiedzeniu komisji programowej dotyczącej programu badań statystycznych statystyki publicznej na 2016 r.

Sygnalizacje i wystąpienia Prokuratora Generalnego o podjęcie inicjatywy legislacyjnej

Prokurator Generalny w 2015 r., na podstawie art. 3 ust. 1 pkt 10 ustawy o prokuraturze, zwrócił się o podjęcie inicjatywy legislacyjnej i przedstawił postulaty *de lege ferenda* w następujących kwestiach.

Prokurator Generalny w piśmie z dnia 17 kwietnia 2015 r, zwrócił się do Prezesa Rady Ministrów o rozważenie podjęcia prac legislacyjnych dotyczących nowelizacji przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2009 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz. U. z 2014 roku, poz. 1411, z późn. zm.), dalej „CBA”, w celu umożliwienia poddania kontroli zewnętrznego,

niezależnego i bezstronnego organu prawidłowości decyzji jego Szefa wydawanych na podstawie art. 28 ust. 1 tej ustawy w przedmiocie kierowanych w toczących się postępowaniach karnych wniosków sądów lub prokuratorów o zwolnienie funkcjonariuszy/byłych funkcjonariuszy CBA od obowiązku zachowania w tajemnicy informacji niejawnych o klauzuli tajności „tajne” lub „ściśle tajne”. Podstawą zainicjowania tych prac były przypadki nieuwzględnienia przez Szefa CBA wniosków składanych przez prokuratorów na podst. art. 179 Kodeksu postępowania karnego, o zwolnienie funkcjonariuszy lub byłych funkcjonariuszy CBA od obowiązku zachowania w tajemnicy informacji o klauzuli „tajne” lub „ściśle tajne”. Prokurator Generalny, w piśmie skierowanym do Prezesa Rady Ministrów, podkreślił, iż nie znajduje podstaw dla akceptacji sytuacji, w której brak zgody Szefa CBA na zwolnienie funkcjonariuszy lub byłych funkcjonariuszy tej służby od obowiązku zachowania w tajemnicy informacji niejawnych uzyskanych w związku z pełnieniem służby w tej instytucji tamuje bieg postępowań przygotowawczych i tym samym uniemożliwia organom ścigania realizację celów postępowania określonych w przepisach art. 297 k.p.k.

Minister - Członek Rady Ministrów Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w piśmie z dnia 2 czerwca 2015 r., sygn. KSS-2325-46(2)/15, w odpowiedzi na ten postulat podniósł, że wskazywana przez Prokuratora Generalnego niedoskonałość regulacji art. 28 ustawy z dnia 9 czerwca 2009 r. o CBA może uzasadniać podjęcie interwencji ustawodawcy, jednak w sytuacji, w której zostały przedstawione rozbieżne propozycje uregulowania tych kwestii, wynikające między innymi z wcześniej projektowanej *ustawy o Komisji Kontroli Służb Specjalnych*, konieczne będzie prowadzenie dalszych uzgodnień, mających na celu wypracowanie docelowej koncepcji rozwiązania zasygnalizowanego problemu.

W związku z tym w Prokuraturze Generalnej poddano analizie informacje uzyskane z podległych powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, dotyczące postępowań, w toku których występowały przypadki nieuwzględnienia przez Szefa CBA na podstawie art. 28 ustawy o CBA składanych w trybie art. 179 k.p.k. wniosków o zwolnienie funkcjonariuszy/byłych funkcjonariuszy CBA od obowiązku zachowania w tajemnicy informacji niejawnych o klauzuli tajności „tajne” lub „ściśle tajne”. Badania te wykazały, że w okresie od powstania Centralnego Biura Antykorupcyjnego do dnia 30 czerwca 2015 r., prokuratorzy zakwestionowali 5 decyzji Szefa CBA, oceniając je jako bezpodstawne i uniemożliwiające prawidłowe wyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych sprawy, podczas gdy za prawidłowe uznano jedynie 2 decyzje.

Jako punkt wyjściowy do dalszych rozważań nad kierunkiem zmian w ustawie o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, poddano pod rozwagę tryb przewidziany już

w ustawie z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 568 z późn. zm.), stosowany przy zwalnianiu z obowiązku zachowania tajemnicy żołnierzy Żandarmerii Wojskowej (art. 36 ust. 4 ustawy).

Uznano, że byłoby zasadne powielenie w przepisach *ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym* modelu przyznającego Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego uprawnienie do oceny, czy żądanie prokuratora lub sądu jest konieczne do zapewnienia prawidłowości postępowania karnego o czyn ścigany z oskarżenia publicznego w związku z wykonywaniem czynności operacyjno-rozpoznawczych,

Prokurator Generalny w piśmie z dnia 12 sierpnia 2015 r. zasygnalizował Ministrowi Sprawiedliwości konieczność zainicjowania prac legislacyjnych zmierzających do nowelizacji przepisów Kodeksu karnego dotyczących przetargów publicznych - tzw. z umowy przetargowej, godzących w prawidłowość przeprowadzania przetargów publicznych zagrażających istotnym wartościom, jak uczciwa konkurencja na rynku gospodarczym oraz efektywność realizacji zadań przez organy publiczne. W piśmie wskazano na celowość dokonania zmian art. 305 Kodeksu karnego, polegających na zaostrzeniu zagrożeń ustawowych przewidzianych za określone w tym artykule typy przestępstw i skutkujących wydłużeniem okresu przedawnienia karalności tych występów.

Przestępstwa opisane w artykule 305 Kodeksu karnego zagrożone są karą pozbawienia wolności do lat 3, co powoduje, że ich karalność ustaje już po 5 latach od czasu ich popełnienia. To najkrótszy przewidziany przez Kodeks karny okres przedawnienia. Zbyt niska kara nie wpływa również dostatecznie na nieopłacalność tego rodzaju zachowań. Wielowątkowy charakter takich spraw, wynikający ze współdziałania sprawców w wieloosobowych konfiguracjach, a niejednokrotnie w ramach szeregu przeprowadzanych w określonym czasie przetargów, nakazuje w takich przypadkach łączne prowadzenie spraw o wszystkie ujawnione czyny, to zaś rodzi istotne ryzyko przedawnienia karalności tych przestępstw. Charakter tych przestępstw utrudnia przy tym ich niezwłoczne wykrycie, a ich ujawnienie stanowi niejednokrotnie następstwo kontroli przeprowadzonej w istotnym odstępie czasu od przetargu lub następuje w toku postępowania karnego o inne przestępstwo, zwykle o charakterze korupcyjnym.

Prokurator Generalny w piśmie z dnia 20 lutego 2015 r. zwrócił się do Ministra Sprawiedliwości o rozważenie zasadności nowelizacji *rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 czerwca 2003 r. w sprawie sposobu technicznego przygotowania*

sieci służących do przekazywania informacji, do kontroli przekazów informacji oraz sposobu dokonywania rejestracji, przechowywania, odtwarzania i niszczenia zapisów z dokonywania, rejestracji, przechowywania, odtwarzania i niszczenia zapisów z kontrolowanych przekazów (Dz. U. Nr 110, poz. 1052).

Powodem przedstawienie tego postulatu były przekazane pismem z dnia 20 lutego 2015 r. przez partnerów zagranicznych do Prokuratury Generalnej informacji o braku technicznych możliwości realizowania przez Polskę wniosków o pomoc prawną składanych w oparciu o art. 18a Konwencji z dnia 29 maja 2000 r. o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej. W piśmie tym podniesiono, że Konwencja, która została ratyfikowana przez Polskę i weszła w życie w dniu 26 października 2005 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 187, poz. 1924), uzupełnia część postanowień innych umów międzynarodowych dotyczących pomocy prawnej w sprawach karnych, a także wprowadza rozwiązania stanowiące odpowiedź na nowe wyzwania związane z rozwojem międzynarodowej przestępczości, w postaci przechwytywania przekazów telekomunikacyjnych. W przepisach Konwencji przewidziano m. in. formę pomocy prawnej, w której państwo wzywające występuje do państwa wezwanego z wnioskiem o dokonanie na jego terytorium przechwycenia i bezpośredniego przekazania do państwa wzywającego przekazu telekomunikacyjnego (art. 18 ust. 1a) albo o przechwycenie, zarejestrowanie i późniejsze przekazanie przekazu telekomunikacyjnego do państwa wzywającego (art. 18 ust. 1b). Wniosek o przechwycenie przekazu telekomunikacyjnego przekazany stronie polskiej na podstawie art. 18 ust. 1a i 1b Konwencji podlega uwzględnieniu i realizacji w sytuacji, gdy spełnia on wymogi formalne wymienione w art. 18 ust. 3 lit. a-f Konwencji oraz przesłanki zarządzenia kontroli i utrwalania treści rozmów telefonicznych przewidziane w prawie krajowym określone m. in. w art. 237 i art. 238 Kodeksu postępowania karnego.

W piśmie Prokurator Generalny wskazał również na potrzebę uregulowania kwestii odbioru przekazu telekomunikacyjnego przekazywanego w czasie rzeczywistym przez państwo wzywane polskiemu organowi prowadzącemu postępowanie karne w wyniku jego wniosku o pomoc prawną w oparciu o art. 18 ust. 1a Konwencji. Analizę wskazanego problemu można powiązać z procedurą transpozycji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/41/UE w sprawie europejskiego nakazu dochodzeniowego w sprawach karnych (Dz. Urz. UE L 130/1), która przewiduje możliwość uzgodnienia między organami państwa wydającego i państwa wykonującego sposób realizacji europejskiego nakazu dochodzeniowego dotyczącego natychmiastowego przesłania przekazu telekomunikacyjnego do państwa wydającego nakaz, a której termin implementacji upływa w dniu 22 maja 2017 r.

W odpowiedzi na postulaty Prokuratora Generalnego - Minister Sprawiedliwości, w piśmie z dnia 9 kwietnia 2015 r., nr DL-IV-470-3/15/3, wskazał, że w prawie polskim istnieją regulacje umożliwiające dokonywanie kontroli i utrwalania danych i przekazów telekomunikacyjnych w toku postępowania karnego oraz w ramach czynności pozaprocesowych (operacyjnych), a przepisy ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2014 r., poz. 243, z późn. zm.) umożliwiają przekazywanie danych i przekazów telekomunikacyjnych na rzecz Policji i innych służb przy zastosowaniu tzw. interfejsów tj. punktów dostępu do systemu teleinformatycznego operatora zlokalizowanego w siedzibie uprawnionego podmiotu. Minister Sprawiedliwości podzielił podstawową tezę Prokuratora Generalnego zawartą w piśmie z dnia 20 lutego 2015 r., uznał jednak, że sytuacja, w której wskazany przez Polskę organ właściwy do stosowania art. 18 Konwencji nie dysponuje instrumentami prawnymi i technicznymi do realizacji wniosku opartego o art. 18 ust. 1a Konwencji nie stanowi naruszenia jej postanowień, bowiem art. 18 ust. 6 Konwencji stanowi, że jeżeli niezwłoczne przekazanie przekazu telekomunikacyjnego nie jest możliwe, państwo członkowskie wezwane realizuje wniosek, stosując sposób określony w art. 18 ust. 1b Konwencji (zarejestrowanie i późniejsze przekazanie danych na nośniku).

Zdaniem Ministra Sprawiedliwości – *de lege lata* wszystkie wnioski, których przedmiotem jest przechwycenie i niezwłoczne przekazanie państwu wzywającemu przekazu telekomunikacyjnego (art. 18 ust. 1 lit. a Konwencji), powinny być wykonywane w sposób przewidziany dla wniosków składanych w oparciu o art. 18 ust. 1 lit. b Konwencji, w przypadku spełnienia pozostałych warunków wymienionych w art. 18 ust. 6 Konwencji.

Ponadto Prokurator Generalny wystąpił do Ministra Sprawiedliwości z postulatami:

- rozważenia podjęcia prac legislacyjnych ukierunkowanych na zniesienie wnioskowego trybu ścigania przestępstw z art. 267 § 3 k.k. oraz 267 § 4 k.k., gdy sprawca działał w celu uzyskania informacji przekazywanej przez funkcjonariusza publicznego i zarazem mieszczącej się w zakresie jego czynności służbowych bądź informację taką ujawnił innej osobie;
- rozważenia nowelizacji art. 147 § 1 k.p.k. w odniesieniu do problemu braku normatywnych podstaw dla ograniczenia protokołu oględzin w wypadku wykonywania zdjęć kryminalistycznych (utrwalanie obrazu);
- nowelizacji rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 11 września 2014 r. - Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych

- prokuratury (Dz. U. poz. 1218, z późn. zm.) w celu usunięcia dostrzeżonych usterek legislacyjnych oraz racjonalizacji wybranych instytucji wskazanego aktu wykonawczego;
- nowelizacji *rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie utworzenia prokuratur apelacyjnych, okręgowych i rejonowych oraz ustalenia ich siedzib i obszarów właściwości*, w odniesieniu do obszarów właściwości niektórych prokuratur rejonowych z obszaru właściwości Prokuratury Okręgowej w Lublinie oraz Prokuratury Rejonowej w Zielonej Górze, a także o dostosowanie obszarów właściwości Prokuratur Apelacyjnych w Białymstoku, w Warszawie i w Łodzi do obszarów właściwości okręgów Sądów Apelacyjnych w Białymstoku, w Warszawie i w Łodzi oraz Prokuratury Rejonowej Kraków -Śródmieście w Krakowie i Prokuratury Rejonowej w Miechowie (projekty tych rozporządzeń omówiono powyżej w tej części sprawozdania).

W 2015 r. Prokurator Generalny w opiniach przekazywanych podmiotom zewnętrznym dokonał wykładni przepisów prawa w odniesieniu do następujących kwestii:

- Prokurator Generalny w piśmie z dnia 18 sierpnia 2015 roku skierowanym do Szefa Służby Celnej przedstawił stanowisko dotyczące skuteczności obowiązywania art. 6 i art. 14 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych, w stanie prawnym, jaki obowiązywał do dnia wejścia życie ustawy z dnia 12 czerwca 2015 r. o zmianie ustawy o grach hazardowych (Dz.U.2015.1201), jak i po wejściu w życie zmian uchwalonych tą ustawą.
- Prokurator Generalny w piśmie z dnia 21 sierpnia 2015 r., skierowanym do Głównego Inspektora Farmaceutycznego przedstawił stanowisko odnośnie obowiązującego stanu prawnego po wejściu w życie z dniem 12 lipca 2015 r. ustawy z dnia 9 kwietnia 2015 r. o zmianie ustawy - Prawo farmaceutyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2015.788) w zakresie odpowiedzialności karnej i administracyjnej za zachowania polegające na tzw. odwróconym łańcuchu dystrybucji produktów leczniczych oraz podejmowaniu bez wymaganego zezwolenia działalności gospodarczej w zakresie obrotu produktami leczniczymi.
- Prokurator Generalny w piśmie z dnia 22 lipca 2015 r. przedstawił Komendantowi Centralnego Biura Śledczego Policji opinię prawną, dotyczącą wykładni przepisów art. 19b ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2015 r., poz. 335, ze zm.) oraz przepisów *rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia*

13 marca 2002 r. w sprawie sposobu przeprowadzania i dokumentowania przez Policję niejawnego nadzorowania, wytwarzania, przemieszczania, przechowywania i obrotu przedmiotami przestępstwa (Dz. U. z 2002 r., Nr 23, poz. 239, ze zm.) w kwestii dopuszczalności stosowania zakresu instytucji niejawnego nadzorowania przedmiotu przestępstwa w sytuacji, gdy przedmiot ten miałby stanowić samochód pochodzący z przestępstwa kradzieży w innym państwie i przemieszczać się przez terytorium Polski na obszar państwa sąsiadującego. W obszernym stanowisku przedstawiono wykładnię przepisów ustawy o Policji, w szczególności art. 19b ust. 1, który określa przesłanki legalności wdrożenia czynności niejawnego nadzorowania przedmiotów przestępstwa, jak również stanowi o uprawnieniach Komendanta CBŚP do zarządzenia niejawnego nadzorowania przemieszczania, przechowywania i obrotu przedmiotami przestępstwa. W opinii wskazano, że jednym z podstawowych warunków legalności czynności operacyjno-rozpoznawczych przewidzianych w art. 19b ust. 1 ustawy o Policji jest ich podjęcie tylko odnośnie do przestępstwa taksatywnie wymienionego w katalogu zawartym w ustawie (przestępstwo katalogowe) oraz w celu sprawdzenia uzyskanych wcześniej informacji o przestępstwie, ustalenia sprawców i uzyskania dowodów. Występek kradzieży (art. 278 k.k.) lub kradzieży z włamaniem (art. 279 k.k.) nie należy do katalogu przestępstw wymienionych w art. 19 ust. 1 ustawy o Policji. Znajduje się w nim natomiast przestępstwo działania w zorganizowanej grupie mającej na celu popełnienie przestępstwa lub przestępstwa skarbowego (art. 258 § 1 k.k.). W piśmie przywołano orzecznictwo oraz piśmiennictwo, odnoszące się do tego zagadnienia i granic legalnej prowokacji w prawie polskim. W podsumowaniu stanowiska stwierdzono, że aby pogląd o niedopuszczalności podjęcia niejawnego nadzorowania pojazdu będącego przedmiotem przestępstwa uznać za błędny, wystarczające jest odwołanie się do wykładni celowościowej oraz do racjonalności ustawodawcy, w tym do argumentacji uzasadnienia projektów aktów prawnych dla ustalenia rzeczywistej intencji ustawodawcy.

- Prokurator Generalny w piśmie z dnia 10 marca 2015 r. zwrócił się do Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu o zmianę przepisu § 4 ust. 3 wydanego przez ten organ *zarządzenia z dnia 28 stycznia 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia prac poszukiwawczych nieznanymi miejsc pochówków ofiar terroru komunistycznego 1944-1956 w Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu*, zgodnie z którym w przypadku odkrycia zwłok lub szczątków ludzkich podczas prac poszukiwawczych prowadzonych

przez Samodzielny Wydział Poszukiwań IPN kierownik wymienionej komórki zawiadamia o tym właściwą jednostkę organizacyjną prokuratury powszechnej, wojskowej oraz właściwego naczelnika Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Prokurator Generalny wskazał, że przewidziane w wyżej wskazanym przepisie zarządzenia rozwiązywanie budzi wątpliwości natury funkcjonalnej i proceduralnej. Z normy dekodowanej z powyższego przepisu wynika bowiem, że w miejscu ujawnienia zwłok lub szczątków ludzkich pojawią się co najmniej dwa podmioty uprawnione do prowadzenia postępowania przygotowawczego tj. prokurator prokuratury powszechnej lub wojskowej oraz prokurator pionu śledczego IPN. Natomiast wprowadzona w § 4 ust. 3 zarządzenia norma, zgodnie z którą o ujawnieniu w toku wyżej wskazanych prac poszukiwawczych zwłok ludzkich lub ich szczątków zawiadamia się prokuraturę powszechną lub wojskową oraz prokuratora pionu śledczego IPN, powoduje stan, w którym nie jest wiadomo, na jakiej podstawie i w jakim trybie znajdujące się na miejscu zdarzenia organy prokuratury mają rozstrzygnąć kwestię właściwości rzeczowej. Prezes Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, w piśmie z dnia 1 kwietnia 2015 r., podzielił stanowisko Prokuratora Generalnego w przedmiocie dysfunkcyjności równoległego powiadomienia organu prokuratury powszechnej lub wojskowej oraz prokuratora pionu śledczego Instytutu Pamięci Narodowej o odnalezieniu szczątków ludzkich w trakcie prac poszukiwawczych nieznanymi miejsc pochówku ofiar terroru komunistycznego i zapowiedział stosowną zmianę zarządzenia z dnia 28 stycznia 2015 r.

- Prokurator Generalny w piśmie z dnia 19 lutego 2015 r. skierowanym do Naczelnego Prokuratora Wojskowego przedstawił stanowisko w przedmiocie wykładni art. 134 ust. 1a i 1 c ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – *Prawo lotnicze* (Dz. U. z 2013 r. poz. 1393, z późn. zm.), a w szczególności, czy prokurator na podstawie art. 156 § 5 k.p.k. może upublicznić materiały, o których mowa w art. 134 ust. 1a i 1c wyżej przywołanej ustawy, które zostały mu udostępnione na potrzeby prowadzonego postępowania przygotowawczego przez Komisję Badania Wypadków Lotniczych Lotnictwa Państwowego (KBWL LP), w sytuacji kiedy nie ma przeszkód prawnych wynikających z innych przepisów np. tajemnicy lekarskiej, ochrony danych osobowych lub ochrony informacji niejawnych. Prokurator Generalny wskazał, że przepisy prawa międzynarodowego tj. Konwencji o międzynarodowym lotnictwie cywilnym, podpisanej w Chicago dnia 7 grudnia 1944 r. - Konwencja chicagowska (Dz. U. z 1959 r. Nr 35, poz. 212, z późn. zm.) w Załączniku Nr 13 pkt 5.12 oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 996/2010

z dnia 20 października 2010 r. w sprawie badania wypadków i incydentów w lotnictwie cywilnym oraz zapobiegania im oraz uchylające dyrektywę 94/56/WE (Dz. Urz. L295/35 z dnia 12.11.2010 r.) określają zasadę nieujawniania, poza raportem wstępnym i kolejnymi raportami, materiałów uzyskanych przez organy prowadzące badanie wypadku lub incydentu lotniczego do celów innych niż badanie zdarzenia lotniczego lub służących poprawie bezpieczeństwa lotnictwa. Unormowanie to ma na celu ochronę informacji przed ich niewłaściwym wykorzystaniem, co mogłoby w przyszłości utrudnić ich uzyskanie i wywrzeć negatywny wpływ na bezpieczeństwo w lotnictwie. Powyższa zasada nie ma jednak charakteru bezwzględny i przepisy wymienionych aktów prawnych przewidują możliwość ujawnienia takich materiałów przez organy wymiaru sprawiedliwości lub inny uprawniony organ, zgodnie z prawem krajowym, jeżeli korzyści wynikające z ujawnienia materiałów przewyższają negatywny krajowy i międzynarodowy wpływ, jaki działanie to może spowodować na bieżące i przyszłe badanie zdarzeń lotniczych. Wynikający z wyżej przytoczonych regulacji imperatyw szczególnej ochrony materiałów zebranych przez organ prowadzący badanie wypadku lub incydentu lotniczego znalazł swoje odzwierciedlenie w znowelizowanym art. 134 ustawy – Prawo lotnicze, który zawiera katalog dokumentów (ust. 1c), które mogą zostać udostępnione wyłącznie na potrzeby postępowania przygotowawczego lub sędowo-administracyjnego za zgodą sądu (ust. 1a). Materiały te stanowią integralną część materiału dowodowego (akt sprawy) i mogą zostać udostępnione stronom i innym wskazanym uczestnikom postępowania, a także w wyjątkowych przypadkach innym osobom np. przedstawicielom mediów zgodnie z regulacjami określonym w art. 156 § 5 Kodeksu postępowania karnego. Przepisy prawa, chroniąc tajemnicę postępowania przygotowawczego w art. 241 § 1 Kodeksu karnego, penalizują zachowanie polegające na publicznym rozpowszechnianiu, bez zezwolenia, wiadomości z postępowania przygotowawczego, zanim zostały ujawnione w postępowaniu sądowym. Przepis ma na celu zabezpieczenie wymiaru sprawiedliwości przed negatywnymi skutkami przedwczesnego ich ujawnienia. Prokurator Generalny wskazał na zasadniczą odmienną instytucję udostępnienia akt sprawy w trybie przewidzianym w art. 156 § 5 k.p.k. od decyzji prokuratora o ich publicznym rozpowszechnieniu m. in. za pośrednictwem mediów lub wyrażeniu przez prokuratora zgody na ich rozpowszechnienie przez określony podmiot. W stanowisku Prokuratora Generalnego stwierdzono, że upublicznienie materiałów z postępowania przygotowawczego stanowi w warstwie decyzyjnej dyskrecjonalne uprawnienie prokuratora prowadzącego postępowanie przygotowawcze, który nawet w przypadku

braku jakichkolwiek przeciwwskazań oraz przeszkód prawnych, nie jest zobligowany do podjęcia decyzji w tym przedmiocie. W odniesieniu do materiałów wymienionych w art. 134 ust. 1c ustawy – Prawo lotnicze istnieją istotne argumenty przemawiające za brakiem podstaw do ich upublicznienia przez prokuratora. W pierwszym rzędzie wynikają one z przywołanych na wstępie aktów prawa międzynarodowego oraz ustawy - Prawo lotnicze, które przewidują zasadę ochrony wyników badań zaistniałych wypadków i incydentów lotniczych. Nadto – co wydaje się być decydujące – sąd wyraża zgodę na udostępnienie powyższych materiałów prokuratorowi wyłącznie na potrzeby postępowania przygotowawczego, a więc zrealizowania celów wymienionych w art. 297 § 1 i 2 k.p.k. Wskazany przepis nie obejmuje upublicznienia akt sprawy lub ich części i obowiązku takiego w stosunku do organu prowadzącego postępowanie przygotowawcze nie sposób wyprowadzić z innych przepisów procedury karnej.

- Prokurator Generalny w piśmie z dnia 17 czerwca 2015 r. skierowanym do Komendanta Centralnego Biura Śledczego Policji przedstawił stanowisko dotyczące możliwości zastosowania nadzwyczajnego środka zaskarżenia i wzruszenia prawomocnego postanowienia w przedmiocie przyznania wynagrodzenia biegłemu, wydanego w jednej ze spraw z obszaru właściwości Prokuratury Apelacyjnej w Warszawie. Przedmiotem wykładni były przepisy *rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 r. w sprawie określania stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych do wydania opinii w postępowaniu karnym*, jak również procedury karnej, w tym przepisu art. 326 k.p.k., jak również przepisów Działu XI Kodeksu postępowania karnego - art. 521 k.p.k. i 540 k.p.k. – odnoszących się do podmiotów uprawnionych do wnoszenia nadzwyczajnego środka zaskarżenia i wznowienia postępowania. Prokurator Generalny, odnosząc się do powstałych w tej kwestii wątpliwości, wskazał, że nadzór nad postępowaniem przygotowawczym sprawuje prokurator. Ustawodawca nadaje prokuratorowi pozycję kierowniczego organu postępowania przygotowawczego. Przedmiotem nadzoru prokuratora jest legalność działania organów postępowania przygotowawczego, przez którą należy rozumieć posiadanie uprawnień do podjęcia danej czynności oraz wykonywanie czynności zgodnych z prawem.
- Prokurator Generalny w piśmie z dnia 2 kwietnia 2015 r. skierowanym do Komendanta Centralnego Biura Śledczego Policji przedstawił stanowisko odnośnie do wykładni art.

19b ust. 2 *ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Policji*, odnoszącego się do sposobu spełnienia wynikającego z tego przepisu obowiązku niezwłocznego zawiadomienia właściwego miejscowo prokuratora okręgowego o zarządzeniu zastosowania instytucji określonej w art. 19b ust. 1 *ustawy o Policji*, w sytuacji niemożności natychmiastowego przekazania prokuratorowi okręgowemu takiego zawiadomienia (wydanie zarządzenia w godzinach nocnych lub w dniu wolnym od pracy).

- Prokurator Generalny w piśmie z dnia 3 lipca 2015 r. skierowanym do Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego przedstawił stanowisko odnośnie do wykładni przepisu art. 168a Kodeksu postępowania karnego, w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r., w zakresie możliwości wykorzystania w procesie karnym dowodów zgromadzonych w toku czynności operacyjno-rozpoznawczych prowadzonych na podstawie art. 19 ust. 1 i ust. 3 *ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym*. Stanowisko Prokuratora Generalnego w tej sprawie, z uwagi na wagę omawianych problemów, zostało przekazane również do wiadomości prokuratorom apelacyjnym.
- Prokurator Generalny w piśmie z dnia 21 października 2015 r. skierowanym do Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego, przedstawił stanowisko odnośnie do wykładni art. 24 ust. 2 *ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym*, uprawniającego funkcjonariusza Centralnego Biura Antykorupcyjnego do posługiwania się, przy wykonywaniu czynności operacyjno - rozpoznawczych, dokumentami uniemożliwiającymi ustalenie danych identyfikujących funkcjonariusza oraz środków, którymi posługuje się on przy wykonywaniu zadań służbowych.
- Prokurator Generalny w piśmie z dnia 14 września 2015 r. przekazanym do Komendy Głównej Policji przedstawił stanowisko odnoszące się do kwestii ponoszenia kosztów związanych z uzyskiwaniem bilingów połączeń telefonicznych, ustalania adresów IP komputera, uzyskiwania dokumentacji medycznej, w postępowaniu prowadzonym przez Policję.
- Prokurator Generalny w piśmie z dnia 30 września 2015 r. przekazanym do Komendy Głównej Policji przedstawił stanowisko odnoszące się do problemu doręczeń uprawnionym podmiotom zatwierdzonego przez prokuratora postanowienia o zawieszeniu dochodzenia.

- Prokurator Generalny w piśmie z dnia 16 lipca 2015 r. skierowanym do prokuratorów apelacyjnych przedstawił stanowisko prawne, które dotyczyło oceny zasadności praktyki polegającej na ponownym kierowaniu do uprzednio przesłuchanych świadków pisemnych pouczeń o uprawnieniach świadka określonych w art. 300 § 3 Kodeksu postępowania karnego, w związku z treścią art. 31 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – *Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. poz. 1247, z późn. zm.).
- Prokurator Generalny w piśmie z dnia 28 września 2015 r. skierowanym do prokuratorów apelacyjnych przedstawił stanowisko prawne odnoszące się do wątpliwości w zakresie stosowania przepisów art. 148 § 2a-2c Kodeksu postępowania karnego.
- Prokurator Generalny w pismach skierowanych w 2015 r. do prokuratorów apelacyjnych, w celu ujednoczenia praktyki przedstawił ponadto stanowiska dotyczące wykładni przepisów prawa w odniesieniu do następujących kwestii:
  - początku biegu terminu zawitego do złożenia wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku (tzw. zapowiedź apelacji) oraz zagadnienia prawnej dopuszczalności nakładania na prokuratorów obowiązku składania referatu posesyjnego;
  - problemu braku korelacji § 114 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 września 2014 r. – *Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury* (Dz. U. z 2014 r., poz. 1218, z późn. zm.), z rozwiązaniami prawnymi znowelizowanego Kodeksu postępowania karnego;
  - wątpliwości co do zakresu zastosowania art. 32 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – *Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw*, w szczególności co do konieczności zatwierdzania przez prokuratora postanowień o umorzeniu dochodzenia wydanych przez Policję i inne nieprokuratorskie organy uprawnione do prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawach wszczętych przed 1 lipca 2015 r., a więc przed datą derogacji z porządku prawnego obowiązku zatwierdzania postanowień o umorzeniu postępowania przygotowawczego toczącego się w fazie *in rem* (art. 325e § 2 k.p.k.);
  - wątpliwości związanych z koniecznością weryfikacji zastosowanych środków zapobiegawczych z uwagi na modyfikacje podstaw stosowania tych środków objęte

ustawą z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw oraz normą intertemporalną art. 35 ust. 2 powołanej wyżej ustawy nakazującej uchylić lub zmienić zastosowany środek zapobiegawczy lub zabezpieczenie majątkowe w sytuacji, gdy po wejściu w życie ustawy nowelizującej brak jest podstaw prawnych do dalszego jego stosowania;

- zagadnienia, czy postanowienia o umorzeniu dochodzenia w fazie *in rem*, w postępowaniu karnym skarbowym, podlegają zatwierdzeniu przez organ nadrzędny nad finansowym organem postępowania przygotowawczego;
- zagadnienia nadzoru prokuratora nad dochodzeniem prowadzonym przez nieprokuratorskie organy postępowania przygotowawczego;
- sposobu procedowania prokuratora w wypadkach ujawnienia, że przedmiotem czynności procesowych jest czyn prywatnoskargowy, w aspekcie zmian wprowadzonych przez ustawę z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1247, z późn. zm. – zwanej dalej ustawą nowelizującą), w szczególności, czy decyzja o odmowie wszczęcia postępowania lub umorzeniu dochodzenia wobec stwierdzenia czynu prywatnoskargowego i braku interesu społecznego w objęciu tego czynu ściganiem z oskarżenia publicznego (art. 60 § 1 k.p.k.) jest decyzją procesową zastrzeżoną wyłącznie dla prokuratora;
- zagadnienia, czy funkcjonariusz Policji lub innego organu uprawnionego do prowadzenia postępowań przygotowawczych może uwzględnić zażalenie na wydane przez siebie postanowienie o odmowie wszczęcia dochodzenia lub umorzeniu dochodzenia w fazie *in rem* oraz czy zażalenie takie składa się za pośrednictwem Policji i który organ wydaje zarządzenie o odmowie przyjęcia zażalenia złożonego po terminie lub przez osobę nieuprawnioną albo niedopuszczalnego z mocy ustawy;
- rozpoznawania wniosków o uchylenie przez Prokuratora Generalnego w trybie art. 328 § 1 k.p.k. prawomocnych postanowień o umorzeniu postępowania przygotowawczego w stosunku do osoby, która występowała w charakterze podejrzanego w sprawach związanych z koniecznością zajęcia stanowiska dotyczącego kwestii ustalenia charakteru prawnego art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 612), pod kątem obowiązku notyfikacji i ewentualnych konsekwencji braku takiej notyfikacji;

- wykładni przepisów określających znamiona przestępstwa przyjęcia i udzielenia korzyści majątkowej po zaprzestaniu pełnienia funkcji publicznej w świetle art. 228 k.k. i art. 229 k.k.;
- stanowisko dotyczące uchybień wskazywanych jako przyczyny zwrotów aktów oskarżenia dokonywanych przez sądy na podstawie art. 337 § 1 k.p.k. w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r.

VIII. Podejmowanie innych czynności określonych w ustawach

Realizacja obowiązków wynikających z ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 roku o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U. z 1997 r., Nr 102, poz. 643, z późn. zm.)

W roku 2015, podobnie jak w latach poprzednich, Prokuratura Generalna realizowała zadania Prokuratora Generalnego jako uczestnika postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym. Z ustawy o Trybunale Konstytucyjnym wynika, że Prokurator Generalny jest uczestnikiem postępowania we wszystkich sprawach, którym Trybunał nada bieg. Oznacza to konieczność prezentowania przez Prokuratora Generalnego przed Trybunałem Konstytucyjnym poglądów prawnych w nader szerokim zakresie, z uwagi na liczbę tego rodzaju spraw i ich różnorodność tematyczną.

W sprawach rozpoznawanych przez Trybunał Konstytucyjny prokuratorzy Prokuratury Generalnej opracowują projekty pisemnych stanowisk Prokuratora Generalnego, a następnie występują w imieniu Prokuratora Generalnego na rozprawach przed Trybunałem Konstytucyjnym.

W 2015 r. opracowano 141 stanowisk Prokuratora Generalnego w sprawach rozpoznawanych przez Trybunał Konstytucyjny (w tym 11 dodatkowych). Stanowiska dodatkowe przedstawione zostały na żądanie Trybunału Konstytucyjnego, w przypadkach dołączenia przez Trybunał Konstytucyjny nowej sprawy do już zarejestrowanej.

W roku 2015 przygotowano 5 własnych wniosków Prokuratora Generalnego do Trybunału Konstytucyjnego, a ponadto zmodyfikowano, z uwagi na treść orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego w innej sprawie, zapadłego już po skierowaniu przez Prokuratora Generalnego pierwotnego wniosku, 1 wcześniejszy wniosek. Żaden z tych wniosków nie został jeszcze rozpoznany przez Trybunał Konstytucyjny.

W 2015 r. Trybunał Konstytucyjny rozpoznał 67 spraw z udziałem Prokuratora Generalnego jako uczestnika bądź wnioskodawcy.

Trybunał Konstytucyjny w 2015 r. wydał 63 wyroki. W 16 spośród nich Trybunał odmiennie niż Prokurator Generalny ocenił konstytucyjność całej zakwestionowanej regulacji, 5 wyroków były częściowo niezgodnych ze stanowiskiem Prokuratora Generalnego, a w pozostałych 42 sprawach Trybunał podzielił pogląd Prokuratora Generalnego co do konstytucyjności albo niekonstytucyjności ogółu zakwestionowanych w danej sprawie unormowań.

Jak wskazano powyżej, w roku 2015 Prokurator Generalny skierował do Trybunału Konstytucyjnego 5 własnych wniosków:

- z dnia 3 sierpnia 2015 r. – o zbadanie zgodności art. 44c ust. 4 oraz art. 44d ust. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 24 kwietnia 2015 roku o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niektórych innych ustaw, z art. 46 Konstytucji RP (orzekanie przez państwowego inspektora sanitarnego o przepadku i zniszczeniu określonych produktów oraz możliwość niszczenia środka zastępczego albo nowej substancji psychoaktywnej bez konieczności występowania do sądu o orzeczenie ich przepadku);
- z dnia 24 sierpnia 2015 r. – o zbadanie zgodności:
  - 1) art. 311 § 3 i § 5 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks postępowania karnego, w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 90 ustawy z dnia 27 września 2013 roku o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, z wywodzoną z art. 2 Konstytucji RP zasadą poprawnej legislacji;
  - 2) art. 552a § 1 ustawy – Kodeks postępowania karnego, dodanego przez art. 1 pkt 192 ustawy z dnia 27 września 2013 roku, powołanej w punkcie 1, w związku z art. 59a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks karny, dodanym przez art. 12 pkt 1 ustawy z dnia 27 września 2013 roku, powołanej w punkcie 1, w brzmieniu nadanym przez art. 12 pkt 2 ustawy z dnia 20 lutego 2015 roku o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, w zakresie, w jakim nakłada na Skarb Państwa obowiązek odszkodowawczy z tytułu wykonywania środków przymusu w sprawie, w której umorzono postępowanie na podstawie art. 59a Kodeksu karnego wtedy, gdy podlegająca kompensacji szkoda lub krzywda nie wynikały z niezgodnego z prawem działania lub zaniechania organu prowadzącego postępowanie, z art. 216 i art. 220 w związku z art. 1 i art. 2 Konstytucji RP (kwestionowane są regulacje obowiązujące od lipca 2015 r.);
- z dnia 18 września 2015 r. – o zbadanie zgodności: art. 102 ust. 1 pkt 4 i art. 102 ust. 1d w związku z art. 102 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami oraz art. 135 ust. 1 pkt 1a lit. a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym w związku z art. 102 ust. 1 pkt 4 ustawy o kierujących pojazdami – z art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, jak również z art. 4 ust. 1 Protokołu nr 7 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz z art. 14 ust. 7 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych (zatrzymywanie prawa

- jazdy w trybie administracyjnym – przez starostę powiatowego – za przekroczenie dozwolonej prędkości o więcej niż 50 km/h w obszarze zabudowanym);
- z dnia 29 października 2015 r. – o stwierdzenie niezgodności: przepisów pozycji nr 10, 12 i 13 Tabeli A Załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 24 listopada 2003 r. w sprawie wysokości grzywien nakładanych w drodze mandatów karnych za wybrane rodzaje wykroczeń (Dz. U. z 2013 r., poz. 1624 ze zmianami) z art. 81 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2013 r., poz. 482 ze zmianami), a przez to także z art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (rozporządzenie samodzielnie penalizuje określone rodzaje zachowań, nieobjęte znamionami ustawowymi);
  - z dnia 12 listopada 2015 r. - o stwierdzenie niezgodności przepisów:
    - 1) art. 19 ust. 20 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687 ze zmianami) w zakresie, w jakim wśród podmiotów, którym przysługuje zażalenie na postanowienie sądu, o którym mowa w ust. 3, pomija prokuratora, jak również pomija tegoż prokuratora w zakresie możliwości złożenia zażalenia na postanowienie sądu, o którym mowa w ust. 15c tego artykułu;
    - 2) art. 9e ust. 19 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 116, poz. 675 ze zmianami) w zakresie, w jakim wśród podmiotów, którym przysługuje zażalenie na postanowienie sądu, o którym mowa w ust. 4, pomija prokuratora, jak również pomija prokuratora w zakresie możliwości złożenia zażalenia na postanowienie sądu, o którym mowa w ust. 16c tego artykułu;
    - 3) art. 36c ust. 14 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. z 2011 r. Nr 41, poz. 214 ze zmianami) w zakresie, w jakim wśród podmiotów, którym przysługuje zażalenie na postanowienie sądu, o którym mowa w ust. 2, pomija Prokuratora Generalnego, jak również pomija Prokuratora Generalnego w zakresie możliwości złożenia zażalenia na postanowienie sądu, o którym mowa w art. 36d ust. 1c;
    - 4) art. 31 ust. 19 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2013 r., poz. 568 ze zmianami) w zakresie, w jakim wśród podmiotów, którym przysługuje zażalenie na postanowienie sądu, o którym mowa w ust. 4, pomija prokuratora, jak również pomija tegoż prokuratora w zakresie możliwości złożenia zażalenia na postanowienie sądu, o którym mowa w ust. 16c tego artykułu;

- 5) art. 27 ust. 11a ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. z 2010 r. Nr 29, poz. 154 ze zmianami) w zakresie, w jakim wśród podmiotów, którym przysługuje zażalenie na postanowienie sądu, o którym mowa w ust. 3, pomija Prokuratora Generalnego, jak również pomija Prokuratora Generalnego w zakresie możliwości złożenia zażalenia na postanowienie sądu, o którym mowa w ust. 15c tego artykułu;
  - 6) art. 17 ust. 17 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz. U. z 2012 r., poz. 621 ze zmianami) w zakresie, w jakim wśród podmiotów, którym przysługuje zażalenie na postanowienie sądu, o którym mowa w ust. 3, pomija Prokuratora Generalnego, jak również pomija Prokuratora Generalnego w zakresie możliwości złożenia zażalenia na postanowienie sądu, o którym mowa w ust. 15c tegoż artykułu;
  - 7) art. 31 ust. 10 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego (Dz. U. z 2014 r., poz. 253 ze zmianami) w zakresie, w jakim pomija możliwość złożenia przez Prokuratora Generalnego zażalenia na postanowienie sądu, o którym mowa w ust. 14c tego artykułu
- z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Wszystkie wymienione wyżej wnioski Prokuratora Generalnego zostały przez Trybunał Konstytucyjny – po kontroli wstępnej – przyjęte do rozpoznania, ale żaden z nich – co już zaznaczono – nie został dotychczas rozpoznany.

W 2015 r. w Prokuraturze Generalnej opracowano 36 opinii na temat konstytucyjności projektowanych aktów normatywnych.

Realizacja obowiązków dotyczących czynności operacyjno-rozpoznawczych, wynikających z ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (j.t. Dz.U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687 z późn. zm.) oraz innych ustaw.

Rok 2015 był czwartym pełnym rokiem realizowania przez Prokuratora Generalnego oraz podległych mu prokuratorów okręgowych obowiązków w zakresie nadzoru nad zgodnością z prawem inicjowania i przeprowadzania czynności operacyjno-rozpoznawczych przez uprawnione do tego organy ścigania, gdyż przepis nakładający ten obowiązek, tj. art. 3 ust. 1 pkt 7a ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz.U. z 2011 r., Nr 270, poz. 1599 z późn.zm.), wszedł w życie 11 czerwca 2011 r.

Pomimo tego niezbyt długiego okresu obowiązywania powyższego unormowania stwierdzić należy, iż w znaczącym stopniu zmienił on sposób postępowania prokuratorów z wnioskami uprawnionych organów ścigania o zarządzenie kontroli operacyjnej.

Efektom tych działań, mających nie tylko formalno-prawny, lecz także merytoryczno-faktyczny charakter, jest m.in. liczba odmownych decyzji prokuratorskich na wnioski o wyrażenie zgody na zarządzenie kontroli operacyjnej, składane przez uprawnione organy, tj. Policję, Straż Graniczną, Centralne Biuro Antykorupcyjne, Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej, Żandarmerię Wojskową i Służbę Kontrwywiadu Wojskowego. W ubiegłym roku Prokurator Generalny i upoważnieni do tego prokuratorzy okręgowi nie wyrazili zgody na wystąpienie do sądów okręgowych z wnioskami o zarządzenie kontroli operacyjnej wobec 222 osób, co stanowiło nieco ponad 4% ogółu osób objętych wnioskami uprawnionych organów. Jest to o 20 osób więcej niż w 2014 r., kiedy to odmowne decyzje zapadły wobec 202 osób, przy czym należy mieć na uwadze okoliczność, iż w ubiegłym roku uprawnione do tego organy złożyły wnioski o kontrolę operacyjną wobec 5 585 osób, podczas gdy w 2014 r. wnioskami tymi objęte było 5 435 osób (wzrost o 150 osób, tj. o ok. 3%). Zatem przy wzroście o 3% ogółu osób objętych wnioskami uprawnionych organów, nastąpił w ubiegłym roku wzrost o 10% odmownych decyzji prokuratorskich w tym zakresie. Świadczy to o bardzo wnikliwej analizie przez prokuratorów przedłożonych im wniosków i konsekwentnej reakcji na stwierdzone we wnioskach uchybienia i nieprawidłowości.

W tym miejscu konieczne jest przy tym stwierdzenie, że od kilku lat zauważalna jest systematyczna poprawa poziomu wniosków o zarządzenie kontroli operacyjnej, zwłaszcza pod względem merytorycznym, gdyż podstawy formalne wniosków już w latach poprzednich formułowane były w większości prawidłowo. Pomimo to wnioski wobec 222 osób rozpoznane

zostały przez prokuratorów negatywnie. Przyczyną tego w przeważającej części spraw był brak podstaw faktycznych do skierowania tych wniosków do sądów okręgowych, tj. prokuratorzy uznali, iż wnioski nie zawierają okoliczności uzasadniających kontrolę operacyjną danej osoby, gdyż nie jest wystarczająco uzasadnione popełnienie przez nią czynu zabronionego.

Zdarzały się również przypadki, aczkolwiek nie były one częste, gdy wniosek zawierał takie okoliczności, lecz podstawa prawna wniosku nie była właściwa lub czyn osoby, wobec której zamierzano stosować kontrolę operacyjną, nie figurował w katalogu ustawowych podstaw prawnych kontroli operacyjnych danego organu. W pojedynczych przypadkach podstawą odmownej decyzji prokuratora był brak zarówno podstaw prawnych, jak i faktycznych.

Prokurator Generalny oraz prokuratorzy okręgowi uprawnieni do wydawania decyzji w zakresie kontroli operacyjnej pisemnie lub ustnie, osobiście lub przez upoważnionych do tego prokuratorów uzasadniali wydawane decyzje odmowne, co przyczynia się do poprawy poziomu przedkładanych przez organy wniosków, a zwłaszcza eliminowania wskazanych przez prokuratorów nieprawidłowości, jeżeli nie w danej sprawie, gdyż nie było to i nie jest już możliwe lub uzasadnione, to w bliższej lub dalszej przyszłości.

Ważnym zagadnieniem, będącym przedmiotem prokuratorskiego nadzoru nad działalnością organów ścigania, były wnioski tych organów o wyrażenie zgody na wystąpienie do sądu okręgowego o przedłużenie trwającej już kontroli operacyjnej. Prokurator Generalny jako obowiązującą regułę przyjął, iż niezbędnym warunkiem wyrażenia przez niego zgody na przedłużenie kontroli operacyjnej, zwłaszcza powyżej 3 miesięcy, jest nie tylko wykazanie, czego wymagają ustawy wymienione na wstępie, że przyczyny kontroli trwają nadal, lecz również udowodnienie poprzez efekty dotychczasowej kontroli operacyjnej, iż jest ona uzasadniona i konieczna w dalszym ciągu.

Natomiast przedłużenie kontroli operacyjnej powyżej 6 miesięcy wymagało wykazania, zgodnie z wymogami ustawodawcy, nowych okoliczności, istotnych dla zapobieżenia lub wykrycia przestępstwa albo ustalenia sprawców i uzyskania dowodów przestępstwa, co było każdorazowo bardzo skrupulatnie analizowane przez Prokuratora Generalnego.

Wszystkie te działania doprowadziły do sytuacji, w której w pełni uzasadniony jest wniosek, iż prokuratorzy dokonują merytorycznej i faktycznej kontroli wniosków, a nie tylko sprawdzają, czy są przyczyny formalne do kontroli operacyjnej. Znalazło to również potwierdzenie w decyzjach sądów okręgowych rozpoznających wnioski uprawnionych organów o zarządzenie kontroli operacyjnej. W 2015 r. decyzje odmowne zapadły wobec 20 osób, gdy w 2014 r. sądy odmówiły zarządzenia kontroli operacyjnej wobec 12 osób,

w 2013 r. wobec 16 osób, a w 2012 r. wobec 25 osób. Wynika z tego, że główny ciężar kontroli zasadności wniosków uprawnionych organów spoczywał na Prokuratorze Generalnym i prokuratorach okręgowych uprawnionych do działania w tym zakresie, o czym świadczy porównanie liczby odmownych decyzji: prokuratorzy – 222, sądy – 20.

Osobnego omówienia wymaga wprowadzona prawie 5 lat temu tzw. zgoda następcza, tj. zgoda sądu okręgowego, który wydał zgodę pierwotną na kontrolę operacyjną na wykorzystanie w postępowaniu karnym uzyskanych w toku kontroli operacyjnej dowodów popełnienia przestępstwa lub przestępstwa skarbowego w stosunku do którego można zarządzić kontrolę operacyjną, popełnionego przez osobę, wobec której była stosowana kontrola operacyjna, innego niż objętego zarządzeniem o kontroli operacyjnej albo popełnionego przez inną osobę, nie objętą takim zarządzeniem.

Powyższa instytucja polskiego prawa okazała się bardzo pomocna w gromadzeniu materiału dowodowego w postępowaniu karnym, o czym świadczy fakt, że w 2015 r. Prokurator Generalny i upoważnieni do tego prokuratorzy skierowali do Sądu Okręgowego w Warszawie i innych sądów wnioski wobec ponad 9 400 osób o wyrażenie tzw. zgody następczej, z czego sądy nie uwzględniły wniosków wobec 113 osób.

Końcowo należy zaznaczyć, iż stosownie do art. 10a ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze Prokurator Generalny przekazał Marszałkowi Sejmu i Marszałkowi Senatu roczną informację o łącznej liczbie osób, wobec których wszystkie uprawnione organy kierowały w 2014 r. wnioski o zarządzenie kontroli i utrwalania rozmów lub wnioski o zarządzenie kontroli operacyjnej oraz liczbie osób, wobec których sąd zarządził lub odmówił zarządzenia kontroli i utrwalania rozmów lub kontrolę operacyjną oraz liczbie osób, na których kontrolę operacyjną prokurator nie wyraził zgody.

Informacja ta była następnie przedmiotem obrad Senackiej Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji, z udziałem Prokuratora Generalnego, w toku których senatorowie dążyli do uszczegółowienia przedłożonych im danych statystycznych, a zwłaszcza powodów odmownych decyzji prokuratorskich i sądowych na wnioski uprawnionych organów o zarządzenie kontroli operacyjnej. Po dyskusji informacja Prokuratora Generalnego została przyjęta przez wymienioną Komisję większością głosów.

Realizacja obowiązków wynikających z ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej (j.t. Dz. U. z 2014 r., poz. 782)

W 2015 roku do Prokuratury Generalnej i pozostałych powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury wpłynęło 4 589 wniosków o udostępnienie informacji w trybie przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej.

W tej liczbie spraw, do Prokuratury Generalnej wpłynęło 281 wniosków (w 2014 r. – 223 wniosków), do prokuratur apelacyjnych wpłynęły 223 wnioski (w 2014 r. – 273), do prokuratur okręgowych wpłynęło 1 042 wnioski (w 2014 r. – 1 051), a do prokuratur rejonowych wpłynęły 3 043 wnioski (w 2014 r. – 3 251).

Z zebranych informacji wynika, iż 2 435 (53,06%) wniosków o udostępnienie informacji publicznej skierowali do organów prokuratury obywatele, domagając się udzielenia informacji odnoszących się do stanu postępowań przygotowawczych, sposobu ich zakończenia, zarówno w sprawach indywidualnych, jak i dotyczących poszczególnych kategorii przestępstw, informacji dotyczących zasad funkcjonowania organów prokuratury, jej obsady kadrowej, kryteriów awansu zawodowego, w tym powołania poszczególnych prokuratorów na określone stanowiska, danych statystycznych obrazujących pracę organów prokuratury, a także procedury przetargowej.

538 wniosków (11,72%) o udostępnienie informacji publicznej pochodziło od dziennikarzy, czy też redakcji pism i czasopism, zainteresowanych przede wszystkim przebiegiem i sposobem zakończenia postępowań przygotowawczych, postępowań dyscyplinarnych wobec prokuratorów, obsadą kadrową w poszczególnych powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury.

Pozostałe wnioski, tj. 1 616 (35,21%) pochodziły od instytucji, stowarzyszeń, związków zawodowych, fundacji i innych.

Wskazać należy, że największy wpływ spraw z zakresu informacji publicznej odnotowano w okręgach Prokuratury Apelacyjnej w Warszawie (551), Prokuratury Apelacyjnej w Gdańsku (510), Prokuratury Apelacyjnej w Katowicach (501) i Prokuratury Apelacyjnej w Krakowie (483).

W okresie sprawozdawczym rozpoznano 4 370 wniosków o udostępnienie informacji publicznej, w tym: 263 w Prokuraturze Generalnej, 216 w prokuraturach apelacyjnych, 1 009 w prokuraturach okręgowych i 2 882 w prokuraturach rejonowych.

W 3 658 przypadkach uwzględniono wnioski, udostępniając informację publiczną, co stanowi 83,70% ogółu rozpoznanych wniosków, w 376 przypadkach poinformowano

wnioskodawcę, że żądana informacja nie stanowi informacji publicznej w rozumieniu przepisów ustawy, natomiast w 520 sprawach poinformowano wnioskodawców, że żądana informacja nie jest w posiadaniu organów zobowiązanych do jej udostępnienia.

Jednostki organizacyjne prokuratury w minionym okresie wydały łącznie 166 decyzji administracyjnych na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy o dostępie do informacji publicznej, przy czym w 127 sprawach odmówiono udostępnienia informacji publicznej, zaś w 39 sprawach umorzono postępowanie.

W tej liczbie spraw 3 decyzje administracyjne wydał Prokurator Generalny, 10 decyzji wydali prokuratorzy apelacyjni, 49 decyzji wydali prokuratorzy okręgowi, a 104 decyzje wydali prokuratorzy rejonowi.

W okresie sprawozdawczym wnioskodawcy zaskarżyli łącznie 51 decyzji administracyjnych o umorzeniu postępowania lub o odmowie udostępnienia informacji publicznej, co stanowi 30,72% ogółu wydanych decyzji. W tym samym okresie organy odwoławcze uwzględniły 25 odwołań (49,01%) od wskazanych decyzji administracyjnych.

Do Prokuratora Generalnego wpłynęło w tym okresie 1 odwołanie od decyzji odmawiającej udostępnienia informacji publicznej, wydanej przez Prokuratora Apelacyjnego w Poznaniu. W wyniku rozpoznania tego odwołania zaskarżoną decyzję uchylono i sprawę przekazano organowi I instancji do ponownego rozpatrzenia. Wskazać przy tym należy, że od decyzji Prokuratora Generalnego wydanych w I instancji nie wpłynęły wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy.

W 2015 roku wnioskodawcy na podstawie art. 21 ustawy o dostępie do informacji publicznej złożyli do wojewódzkich sądów administracyjnych 17 skarg na bezczynność organu, w tym 2 na bezczynność Prokuratora Generalnego oraz 16 skarg na wydane decyzje administracyjne, w tym 1 skargę na decyzję Prokuratora Generalnego wydaną w grudniu 2014 r. W tym okresie zostały wniesione przez prokuratorów 3 skargi kasacyjne do Naczelnego Sądu Administracyjnego, w tym 2 przez Prokuratora Generalnego.

Wojewódzkie sądy administracyjne do dnia 31 grudnia 2014 roku uwzględniły 5 skarg na bezczynność, w tym 1 na bezczynność Prokuratora Generalnego oraz 5 skarg na wydane decyzje administracyjne, w tym 1 na decyzję Prokuratora Generalnego. W tym też czasie Naczelny Sąd Administracyjny uwzględnił 1 skargę kasacyjną wniesioną przez Prokuratora Generalnego.

Realizacja obowiązków wynikających z ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego (j.t. Dz.U. 2013.267 z późn. zm.) – skargi i wnioski

W 2015 r. do powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury wpłynęło łącznie 3 445 skarg, w tym do Prokuratury Generalnej 311 skarg, a do pozostałych prokuratur 3 134 skargi.

Zauważalna jest tendencja zmniejszenia liczby wpływających skarg. I tak do Prokuratury Generalnej w 2015 r. wpłynęły o 4 skargi mniej (311) niż w 2014 r. (315), a do pozostałych prokuratur wpłynęło 330 skarg mniej aniżeli w 2014 r., w którym zarejestrowano 3 464 skargi.

W 2015 r. w Prokuraturze Generalnej załatwiono 314 skarg (w 2014 r. także 314) w tym 27 z przekroczeniem miesięcznego terminu do rozpoznania skargi, a w pozostałych prokuraturach załatwiono 3 166 skarg (w 2014 r. 3 444). Skargi zostały w zdecydowanej większości rozpoznane w terminie miesięcznym, a jedynie 107 spraw rozpoznano z przekroczeniem terminu (w 2014 r – 131).

Przyczynami zwłoki w rozpoznaniu skarg były zazwyczaj: niemożność wypożyczenia akt, oczekiwanie na informacje z innych organów, rozległość zarzutów skargowych.

Podobnie jak w latach ubiegłych, najliczniejszą grupą skarg były skargi na odpowiedzi, stanowiska czy wyjaśnienia prokuratorów. Zarzucano niedopełnienie obowiązków lub przekroczenie uprawnień, stronniczość, brak obiektywizmu, błędną kwalifikację prawną czynu bądź niewyczerpanie inicjatywy dowodowej.

Stosunkowo liczną grupę skarg stanowią od lat skargi na działania Policji, sądów, kuratorów, komorników, adwokatów, pełnomocników, funkcjonariuszy służby więziennej, celnej oraz przedstawicieli innych instytucji i organów w tym m.in. KRUS, ZUS, NFZ, MOPR.

Pozytywnym symptomem jest systematyczny spadek ilości skarg zasadnych, z 204 w 2014 r. do 196 w 2015 r. Tendencja spadkowa zasadnych skarg utrzymuje się od kilku lat (2012 r – 269, 2013 r. – 247).

Należy dodać, że do Prokuratury Generalnej w 2015 r. wpłynęły 83 skargi i wnioski z zakresu zagadnień kadrowych dotyczących spraw osobowych prokuratorów i pracowników prokuratury. Wszystkie uznano za bezzasadne. Do osób składających skargi i wnioski skierowano odpowiedzi, informując o wynikach ustaleń. W porównaniu z 2014 r. zmniejszeniu ulegała liczba tego rodzaju skarg i wniosków (w 2014 – 59).

Szczegółowe zestawienie danych statystycznych dotyczących skarg zostało przedstawione w załączniku do sprawozdania.

IX. Działania usprawniające organizację pracy Prokuratury Generalnej i pozostałych powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

Sądownictwo dyscyplinarne

Współpraca z Krajową Radą Prokuratury

W 2015 r. Prokurator Generalny, korzystając z wynikającej z art. 10 ust.1 ustawy o prokuraturze prerogatywy, czterokrotnie wydał wytyczne, w tym trzykrotnie zmieniając uprzednio wydane wytyczne.

W dniu 21 września 2015 r. wydane zostały wytyczne w sprawie działań prokuratorów w postępowaniach, w których pokrzywdzony uzyskał uprawnienia do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia. W wytycznych zmieniono zapis dotyczący częstotliwości przekazywania wyników analiz spraw do Prokuratury Generalnej. Wytyczne te zmieniły, w tym zakresie dotychczas obowiązujące wytyczne Prokuratora Generalnego z dnia 22 stycznia 2014 r.

W dniu 21 września 2015 r. Prokurator Generalny, mając na uwadze konieczność dostosowania zapisów obowiązujących wytycznych do przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 września 2014 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (dalej Regulamin), wydał wytyczne zmieniające wytyczne z dnia 26 lutego 2014 r. w zakresie prowadzenia postępowań o przestępstwa z nienawiści.

W dniu 22 września 2015 r. wydane zostały przez Prokuratora Generalnego wytyczne w sprawie udziału prokuratora w sprawach o przestępstwa prywatnoskargowe. Wytyczne te zastąpiły dotychczas obowiązujące wytyczne Prokuratora Generalnego z dnia 29 października 2012 r. Opracowanie wytycznych podyktowane było koniecznością uwzględnienia zmian przepisów Kodeksu postępowania karnego oraz Regulaminu.

W dniu 18 grudnia 2015 r. Prokurator Generalny wydał wytyczne dotyczące zasad postępowania w sprawach o przestępstwo zgwałcenia. W wytycznych polecił podległym prokuratorom przyjęcie jednolitych zasad postępowania w sprawach o przestępstwa, o których mowa w art. 197 Kodeksu karnego. Zgodnie z ich treścią, podstawową zasadą, którą prokurator prowadzący lub nadzorujący postępowanie przygotowawcze, uczestniczący w czynnościach procesowych tego postępowania zastrzeżonych dla sądu oraz pełniący funkcję oskarżyciela publicznego powinien mieć na względzie, jest dobro pokrzywdzonego, którego należy traktować z należytytym taktem, kulturą, profesjonalizmem i poszanowaniem godności,

zapobiegając zjawisku wtórnej wiktyimizacji i mając na uwadze fakt, że czynności te dotyczą intymnej sfery prywatności.

W wytycznych zawarto szereg szczegółowych rozwiązań dotyczących postępowania przygotowawczego i sądowego, które mają służyć realizacji tej zasady. Zawierają one także obowiązek informowania pokrzywdzonego o możliwości uzyskania, trybie oraz zakresie pomocy, w tym pomocy psychologicznej, świadczonej przez podmioty, które otrzymały na ten cel dotację z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej.

Wytyczne są wiążące dla wszystkich organów uprawnionych do prowadzenia postępowań przygotowawczych.

Pełny tekst wszystkich obowiązujących wytycznych znajduje się na stronie internetowej Prokuratury Generalnej.

W 2015 r. w związku z wejściem w życie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 września 2014 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury uległa zmianie struktura organizacyjna Prokuratury Generalnej oraz podległych jednostek organizacyjnych.

Przepisy powołanego rozporządzenia nałożyły na Prokuratora Generalnego obowiązek określenia struktur organizacyjnych i zadań komórek w prokuraturach apelacyjnych, a w odniesieniu do pozostałych jednostek organizacyjnych wyrażenia zgody na zaproponowane przez prokuratorów apelacyjnych i okręgowych rozwiązania organizacyjne w tym zakresie. Struktura prokuratur apelacyjnych została ukształtowana w sposób jednolity dla całego kraju. We wszystkich prokuraturach apelacyjnych powołano następujące komórki organizacyjne:

- Wydziały lub Samodzielne Działy Organizacji Pracy,
- Wydziały lub Samodzielne Działy Postępowania Sądowego,
- Wydziały Wizytacji i Ocen Okresowych Prokuratorów,
- Wydziały ds. Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji.

W największych jednostkach organizacyjnych, tj. w Prokuraturach Apelacyjnych w Katowicach, Krakowie i Warszawie utworzono dodatkowo Wydział ds. Przestępczości Gospodarczej.

Struktury organizacyjne prokuratur okręgowych co do zasady stanowią odzwierciedlenie struktur prokuratur apelacyjnych, przy czym w zależności od wielkości jednostki i liczby spraw w 24 prokuraturach powołano Samodzielne Działy ds. Informatyzacji i Analiz, a w pozostałych 21 zadania te realizowane były w działach w ramach Wydziałów

Organizacyjnych. W osiemnastu jednostkach utworzono Wydziały Wizytacji i Ocen Okresowych Prokuratorów, w ramach których prowadzono także nadzór nad postępowaniem przygotowawczym, a w pozostałych zadanie te realizowano w działach funkcjonujących w ramach Wydziałów Organizacyjnych. Zadania w zakresie postępowania sądowego realizowane były w Wydziałach Postępowania Sądowego oraz w samodzielnych działach (2 jednostki). W trzech największych jednostkach szczebla okręgowego, tj. w Prokuraturach Okręgowych: w Warszawie, Warszawa-Praga w Warszawie i w Krakowie utworzono trzy Wydziały Śledcze, w 16 prokuraturach okręgowych po dwa Wydziały – Śledczy i ds. Przestępczości Gospodarczej, w pozostałych 26 prokuraturach okręgowych jeden Wydział Śledczy.

Określając struktury organizacyjne i zadania prokuratur apelacyjnych i wyrażając zgodę na przyjęte rozwiązania w podległych jednostkach, Prokurator Generalny kierował się zasadą jednolitego ich ukształtowania przy uwzględnieniu wielkości jednostki, wpływu spraw i obsady kadrowej.

W 2015 r. Prokurator Generalny kontynuował działania w kierunku pełnego wykorzystania, na wszystkich szczeblach prokuratury, istniejących stanowisk orzeczniczych i jednoczesnego ograniczenia decyzji o powoływaniu prokuratorów do pełnienia określonych funkcji, zwłaszcza funkcji kierowniczych.

Ponadto w Prokuraturze Generalnej kontynuowana była praktyka analizy obciążenia pracą prokuratorów poszczególnych jednostek. Dane gromadzone w tym zakresie wykorzystywane były przy podejmowaniu przez Prokuratora Generalnego decyzji w przedmiocie obwieszczenia o wolnym stanowisku prokuratorskim.

Podkreślić należy, iż z uwagi na uregulowane ustawowo zasady pełnienia obowiązków prokuratorskich oraz urzędniczych proces etatyzacji prokuratury musiał być rozciągnięty w czasie.

W 2015 r. kontynuowano działania zmierzające do przygotowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury na wejście w życie ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego i niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r. poz. 1247) oraz ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r. poz. 396), które przewidywały m.in. poszerzenie zakresu zasady kontradyktryjności postępowania karnego przed sądem oraz rozszerzenie zadań prokuratora w postępowaniu sądowym, a w szczególności:

- przygotowano zarządzenia Prokuratora Generalnego określające wewnętrzne struktury organizacyjne oraz zadania komórek organizacyjnych Prokuratury Generalnej i prokuratur apelacyjnych,
- przygotowano Zarządzenie nr 48/15 Prokuratora Generalnego w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów oraz innych działów administracji w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury, którego zapisy dostosowały funkcjonowanie sekretariatów oraz innych działów administracji do nowych regulacji ustawowych oraz we współpracy z Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury zorganizowano cykl szkoleń pt. „Konsekwencje zmian w prawie karnym materialnym, procesowym i wykonawczym oraz przepisach o biurowości dla funkcjonowania sekretariatów powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury” dla urzędników powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury,
- przygotowano Zarządzenie Nr 82/15 Prokuratora Generalnego z dnia 22 grudnia 2015 r. w sprawie okresów oraz zasad przechowywania akt z zakresu ustawowych zadań prokuratury i prokuratorów, które zostały wykreślone, jako załatwione oraz urządzeń ewidencyjnych i pomocniczych prowadzonych w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury,
- przygotowano Zarządzenie nr 81/15 Prokuratora Generalnego z dnia 18 grudnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji sprawozdawczo-statystycznej dla powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury,
- koordynowano szkolenia prokuratorów z zakresu nowej procedury karnej organizowane przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury,
- kontynuowano współpracę z Komendą Główną Policji w zakresie przygotowania funkcjonariuszy Policji do prowadzenia postępowań przygotowawczych w nowej procedurze karnej.

Działania w zakresie kontroli zarządczej

W 2015 r. kontynuowano realizację zadań w celu zapewnienia funkcjonowania kontroli zarządczej, w tym zarządzania ryzykiem w Prokuraturze Generalnej oraz w innych powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury, zgodnie z zarządzeniem Nr 33/14 z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie kontroli zarządczej w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury. W ramach czynności z zakresu kontroli zarządczej sporządzany jest plan działalności powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury na rok następny ustalający cele do realizacji, mierniki określające stopień realizacji celów oraz najważniejsze

zadania prokuratury, w oparciu o który prokuratorzy apelacyjni i okręgowi sporządzają plany działalności dla podległych jednostek. W 2015 r. kontynuowano realizację zawartego z Ministerstwem Sprawiedliwości porozumienia w zakresie uwzględniania w planach działalności celów wynikających ze *Strategii modernizacji przestrzeni sprawiedliwości na lata 2014–2020*. Prokurator Generalny określa ponadto kluczowe ryzyka dla realizacji celów zawartych w planie działalności. Na bieżąco prowadzona jest analiza i ocena ryzyka w Prokuraturze Generalnej i podległych jednostkach.

Realizacja projektu „Analiza śledcza”

W 2015 r. kontynuowano realizację projektu „Analiza śledcza” we współpracy m.in. z Akademią Górniczo-Hutniczą w Krakowie. W ramach przedsięwzięcia złożono wniosek do Narodowego Centrum Badań i Rozwoju o realizację projektu „Nowoczesne techniki i narzędzia wspierające śledczą analizę dowodową”. Celem projektu jest opracowanie metodyki i zintegrowanego zestawu narzędzi informatycznych wspierających proces śledczej analizy dowodowej w zakresie rejestracji i organizacji informacji, tworzenia i wizualizacji modeli spraw oraz generowania wyników analiz z uwzględnieniem chronologii zdarzeń oraz modeli argumentacyjnych. Ponadto pozyskano pierwszy w Polsce program do analizy argumentacyjnej „SANTREE”, będący prototypem aplikacji wspomagającej tworzenie diagramów argumentacji na podstawie materiału źródłowego, który będzie testowany w Prokuraturze Apelacyjnej w Krakowie. We współpracy w Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury zorganizowano także cykl szkoleń dla analityków kryminalnych.

Działania w zakresie nowoczesnych metod zarządzania kadrami

W 2015 r. Prokuratura Generalna wspólnie z Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury kontynuowała realizację programu pilotażowego *Modernizacji zarządzania Prokuraturą*, celem którego jest wypracowanie nowoczesnych metod zarządzania, wpływających na poprawę efektywności i jakości pracy w prokuraturze. W 2015 r. w ramach tego programu zrealizowano cykl szkoleń dla urzędników w zakresie przygotowania do pracy w zespole HR, w tym w szczególności organizacji szkoleń wewnętrznych.

Prace związane z wdrożeniem oceny okresowej prokuratorów

W 2015 r. Prokuratura Generalna kontynuowała i zakończyła realizację projektu *Wdrożenie oceny okresowej prokuratorów* współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach

Europejskiego Funduszu Społecznego – Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Priorytet V. Dobre rządzenie, Działanie 5.3. Wsparcie na rzecz realizacji Strategii Lizbońskiej.

Celem głównym projektu było usprawnienie zarządzania zasobami ludzkimi w jednostkach organizacyjnych prokuratury poprzez wdrożenie jednolitych kryteriów oceny jakości i efektywności pracy prokuratorów. Natomiast cele szczegółowe projektu obejmowały:

- nabycie kompetencji kadr prokuratury w zakresie oceny okresowej prokuratorów,
- standaryzację oceny okresowej prokuratorów,
- nabycie oraz rozwój kompetencji w zakresie korzystania z systemu digitalizacji akt.

Skuteczność zastosowanego systemu ocen zależy w dużej mierze od merytorycznego przygotowania zarówno osób dokonujących oceny, jak i osób, które będą oceniane; dlatego też działania związane z wdrożeniem ocen okresowych prokuratorów powinny zostać poprzedzone odpowiednimi przygotowaniem prokuratorów zarówno oceniających, jak i ocenianych. Stąd też grupą docelową projektu byli wszyscy prokuratorzy. W ramach projektu zrealizowano następujące zadania:

- opracowano i wdrożono narzędzie informatyczne wspomagające ocenę okresową prokuratorów, umożliwiające standaryzację oceny okresowej w całej Polsce, przeprowadzono 90 wizytacji z wykorzystaniem wskazanego narzędzia,
- przeprowadzono szkolenia stacjonarne w formie warsztatowej skierowane do prokuratorów oceniających, które odbyły się w sześciu miastach, tj. Białymstoku, Gdańsku, Krakowie, Poznaniu, Warszawie i we Wrocławiu i w ramach których przeszkolono 1 200 prokuratorów z całej Polski,
- przygotowano i uruchomiono szkolenie e-learningowe dla ocenianych prokuratorów, w którym do 30 czerwca 2015 r. wzięło udział 725 prokuratorów, a które aktualnie dostępne jest na platformie e-learningowej Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury,
- opublikowano poradnik z zakresu oceny okresowej będący zbiorem doświadczeń i wypracowanych praktyk w trakcie realizacji projektu,
- zorganizowano szkolenia stacjonarne w formie warsztatowej z zakresu wykorzystania systemu digitalizacji akt,
- zorganizowano konferencję podsumowującą realizację projektu, na której zaprezentowano wypracowane rozwiązania i praktyki.

Współpraca w zakresie realizowania programu edukacji prawnej w szkołach ponadgimnazjalnych

W 2015 r. kontynuowano współpracę z Ministerstwem Sprawiedliwości z zakresie *realizowania, rozwijania i promowania programu edukacji prawnej w szkołach ponadgimnazjalnych.*

Program edukacji prawnej dla młodzieży szkół średnich i studentów jest elementem realizowanego przez Ministerstwo Sprawiedliwości projektu w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 *Ułatwienie Dostępu do Wymiaru Sprawiedliwości.*

Realizacja przedmiotowego projektu polega na udziale w spotkaniach edukacyjnych z uczniami szkół ponadgimnazjalnych, które zgłosiły się do wzięcia udziału w programie edukacji prawnej. W trakcie prowadzonych lekcji przedstawiane są przede wszystkim informacje o prawach ofiar przestępstw, zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec dzieci i młodzieży, bezpieczeństwie w Internecie, obowiązkach świadka w sądzie oraz o organizacji i funkcjonowaniu wymiaru sprawiedliwości.

W ramach projektu Prokurator Generalny przekazał Ministrowi Sprawiedliwości listy prokuratorów, którzy zgłosili chęć poprowadzenia zajęć i realizują to zadanie w miarę zgłaszanych potrzeb. Wykłady/lekcje prowadzone są *pro bono.*

Współpraca z Głównym Urzędem Statystycznym

Prokurator Generalny jako naczelny organ prokuratury zobowiązany został, zgodnie z ustawą z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2012 r., poz. 591, z późn. zm.), do wypełniania obowiązków w zakresie gromadzenia, przechowywania i opracowywania zebranych danych statystycznych dotyczących działalności powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

W związku z powyższym Prokuratura Generalna kontynuuje współpracę z Głównym Urzędem Statystycznym, polegającą m.in. na udziale w pracach nad projektami rozporządzeń Rady Ministrów w sprawie określenia formularzy statystycznych, objaśnień co do sposobu ich wypełniania oraz wzorów kwestionariuszy i ankiet statystycznych w badaniach statystycznych ustalonych w programie badań statystycznych statystyki publicznej na lata następne, a także w zakresie przetwarzania danych statystycznych i ich przekazywania do Głównego Urzędu Statystycznego.

Współpraca z Urzędem Komisji Nadzoru Finansowego

W 2015 r. kontynuowano współpracę z UKNF zmierzającą do skuteczniejszego ścigania przestępstw związanych z funkcjonowaniem rynku kapitałowego. W ramach wspólnego zespołu przeprowadzono analizę podstawowych problemów dotyczących ścigania przestępstw, co do których zawiadomienie o przestępstwie złożył UKNF. Ponadto podjęto działania zmierzające do opracowania metodyki prowadzenia czynności w sprawach dotyczących rynku kapitałowego. Kontynuowano w ramach kolejnej edycji projektu Centrum Edukacji Uczestników Rynku – CEDUR szkolenia prokuratorów dotyczące ogólnych i szczegółowych zagadnień związanych z funkcjonowaniem rynków finansowych.

Współpraca z Głównym Inspektorem Sanitarnym

W 2015 r. w celu poprawy skuteczności zwalczania przestępczości związanej z handlem środkami zastępczymi (tzw. dopalaczami) nawiązano współpracę z Głównym Inspektorem Sanitarnym, w ramach której GIS udostępniane są informacje w postaci wyników badań, opinii, ekspertyz toksykologicznych, uzyskane w związku z prowadzeniem postępowań w sprawach dotyczących ciężkich zatrueń lub zgonów mogących mieć związek z użyciem środków zastępczych dla identyfikacji nowych substancji psychoaktywnych.

Współpraca z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych w opracowaniu raportu o stanie bezpieczeństwa w Polsce

W 2015 r. Prokuratura Generalna uczestniczyła w pracach Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w zakresie przygotowania „Raportu o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2014 r.”, poprzez przedstawienie danych statystycznych oraz informacji dotyczących realizacji zadań w zakresie ścigania określonych kategorii przestępstw przez powszechne jednostki organizacyjne prokuratury.

Prokuratura Generalna przedstawiła m.in. informacje dotyczące następujących kategorii przestępstw:

- przestępczości narkotykowej,
- przestępczości papierosowej,
- przestępstw złomowych oraz związanych z obrotem wyrobami stalowymi,
- przestępczości korupcyjnej,
- handlu ludźmi,
- prania pieniędzy,

- naruszenia wolności bądź nawoływania do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych i wyznaniowych,
- przestępstw przeciwko rodzinie i opiece,
- przestępstw przeciwko własności intelektualnej i przemysłowej,
- przestępstw przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową,
- przestępstw popełnianych w związku z imprezami masowymi,
- przestępstw z zakresu ochrony środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem spraw dotyczących naruszeń przepisów o gospodarce odpadami,
- przestępstw związanych z ochroną zwierząt, a także postępowań dotyczących handlu okazami zagrożonych gatunków roślin, zwierząt, grzybów objętych przepisami Konwencji Waszyngtońskiej (CITES),
- przestępczości związanej z wykorzystaniem seksualnym dzieci (pedofilia i pornografia),
- narażenia na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia człowieka przez lekarza będącego gwarantem bezpieczeństwa osoby zagrożonej tzw. „błędem medycznym”,
- przestępstw popełnionych na szkodę interesów finansowych Unii Europejskiej,
- przestępstw popełnionych za pomocą komputera i przy wykorzystaniu Internetu,
- przestępczości przeciwko rynkowi kapitałowemu,
- wyzysku kontrahenta (lichwa),
- przestępstw z art. 171 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe oraz innych mających związek z działalnością parabankową,
- przestępczości komputerowej,
- przestępstw popełnionych przez funkcjonariuszy Policji,
- dotyczących odpowiedzialności karnej sędziów i prokuratorów.

Współpraca z Ministrem Zdrowia

W 2015 r. kontynuowana była współpraca z Ministrem Zdrowia w zakresie przygotowania „Sprawozdania Rady Ministrów z wykonania oraz skutkach stosowania ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (Dz. U. Nr 17, poz. 78, z późn. zm.)”. W ramach współpracy przygotowano informację dotyczącą realizacji przedmiotowej ustawy w 2014 r. przez powszechne jednostki organizacyjne prokuratury. Ustalono, iż w 2014 r. w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury, podobnie jak w latach ubiegłych, odnotowano wzrost liczby zarejestrowanych postępowań przygotowawczych o przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu dziecka w fazie prenatalnej oraz bezpośrednio po urodzeniu, a także

przeciwko życiu, zdrowiu i wolności kobiety ciężarnej. Przeprowadzone przez prokuratorów nadrzędnych analizy akt zakończonych umorzeniem i odmową wszczęcia postępowań przygotowawczych prowadziły do wniosku, iż w sprawach dotyczących tej kategorii przestępstw, postępowania przygotowawcze prowadzone są na dobrym poziomie.

Współpraca z Ministerstwem Infrastruktury i Rozwoju

W 2015 r. nawiązano współpracę z Ministerstwem Infrastruktury i Rozwoju i innymi instytucjami, które działają na rzecz zapewnienia prawidłowości wydatkowania środków unijnych, instytucjami które zapobiegają nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym oraz tymi, które zwalczają przestępstwa popełnione na szkodę budżetu środków unijnych, tj. Ministerstwem Spraw Wewnętrznych, Ministerstwem Sprawiedliwości, Ministerstwem Finansów, UOKiK, CBA i ABW, w grupie roboczej do spraw przeciwdziałania nadużyciom finansowym w funduszach polityki spójności działającej w ramach Międzyresortowego Zespołu do Spraw Zwalczania Nieprawidłowości Finansowych na Szkodę Rzeczypospolitej Polskiej lub Unii Europejskiej. W wyniku współpracy podjęto działania zmierzające do poprawy sprawności i efektywności prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawach dotyczących przestępstw na szkodę interesów finansowych UE. W szczególności wprowadzono nowe zasady koordynowania ścigania obejmujące wszystkie postępowania przygotowawcze dotyczące uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa w związku z realizacją projektów finansowanych z udziałem środków europejskich, niezależnie od wartości dofinansowania. W Prokuraturze Generalnej oraz w każdej prokuraturze apelacyjnej i okręgowej wyznaczono prokuratora ds. koordynowania ścigania spraw dotyczących przestępstw na szkodę interesów finansowych UE. Ujednolicono zasady gromadzenia i analizy danych oraz wprowadzono zasadę przekazywania bezpośrednio do MliR danych dotyczących prowadzonych postępowań przygotowawczych w tej kategorii spraw w dopuszczalnych ze względu na dobro tych postępowań granicach, z uwzględnieniem przepisów ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 roku o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2010 r., Nr 182, poz. 1228) oraz z poszanowaniem zasad wynikających z ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r., Nr 101, poz. 926).

Realizacja projektu „Usprawnienie metod śledczych i współpracy instytucjonalnej w zakresie zwalczania wyłudzeń podatku VAT”

W 2015 r. Prokuratura Generalna wzięła udział w realizacji europejskiego projektu „Usprawnienie metod śledczych i współpracy instytucjonalnej w zakresie zwalczania wyłudzeń

podatku VAT” (Project HOME/2013/ISEC/AG/4000005184). Celem projektu jest w szczególności wzmocnienie współpracy i koordynacji działań właściwych organów Rumunii, Bułgarii i Polski w zwalczaniu oszustw w zakresie podatku od towarów i usług, w związku z odnotowywanym wzrostem liczby tego typu przestępstw o charakterze transgranicznym, a także opracowanie i rozpowszechnienie na szczeblu Unii Europejskiej końcowego raportu z realizacji projektu, zawierającego w szczególności wypracowane metody pogłębionej współpracy. Prokuratura Generalna jest współbeneficjentem projektu obok Prokuratury przy Najwyższym Sądzie Kasacyjnym i Sprawiedliwości Rumunii, Prokuratury Publicznej Republiki Bułgarii, Generalnego Inspektoratu Policji Rumuńskiej i Agencji Krajowej ds. Administracji Finansowej Rumunii. Pierwsze spotkanie odbyło się w dniach 23 - 25 września 2015 r. w Sofii, drugie miało miejsce w dniach 18 – 20 listopada 2015 r. w siedzibie Prokuratury Generalnej, zaś odbycie trzeciego, połączonego z przyjęciem raportu końcowego, planowane jest na 4 kwietnia 2016 r. w Bukareszcie. W toku dotychczasowych obrad uczestnicy oraz zaproszeni goście przedstawili prezentacje dotyczące organizacji ścigania przestępczości podatkowej, kontroli skarbowej, współpracy międzynarodowej w tym zakresie, metod walki z przestępczością gospodarczą, osiągniętych wyników, a także krajowych i europejskich regulacji prawnych. Nadto, podczas paneli dyskusyjnych uczestnicy obrad wymienili doświadczenia, opracowując metody pogłębienia współpracy bilateralnej i multilateralnej wykorzystującej instytucje Unii Europejskiej oraz zgłosili postulaty do końcowego raportu. W obradach wzięło dotychczas udział 23 uczestników z Polski, Rumunii i Bułgarii, w tym 5 prokuratorów z Polski. Podjęta współpraca w ramach projektu jest wyrazem dostrzeżenia zagrożeń wynikających ze współczesnej, zorganizowanej przestępczości skarbowej, która z uwagi na skalę może godzić w bezpieczeństwo ekonomiczne państw członkowskich Unii Europejskiej.

Planowane projekty związane z wykorzystaniem funduszy unijnych

W 2015 r. Prokuratura Generalna kontynuowała działania zmierzające do uzyskania wsparcia finansowego dla projektów w nowej perspektywie finansowej 2014-2020 w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój (POWER) dedykowanego również dla szeroko pojętego wymiaru sprawiedliwości. W tym zakresie Prokuratura Generalnej nawiązała współpracę z Ministerstwem Infrastruktury i Rozwoju odpowiedzialnym za realizację programu, z Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury oraz z Ministerstwem Sprawiedliwości - pełniącym rolę koordynatora. W ramach wskazanego Programu Prokuratura Generalna, planuje pozyskanie funduszy na realizację następujących projektów:

- Rozwój kompetencji kadr prokuratury z zakresu finansów poprzez wprowadzenie modelu zarządzania finansami jednostek organizacyjnych prokuratury opartego o budżetowanie procesów i rezultatów,
- Standaryzacja pracy kadry administracyjnej prokuratury poprzez m.in. wprowadzenie opisu i wartościowania stanowisk, ujednoczenie oceny okresowej pracowników,
- Budowa systemu wsparcia pracy prokuratora na etapie postępowania przygotowawczego i sądowego poprzez opracowanie i wdrożenie metodyk pracy w określonych kategoriach spraw,
- Rozwój i standaryzacja biur podawczych w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury.

Działania szkoleniowe. Współpraca z Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury.

Zarządzeniem Prokuratora Generalnego nr 8/15 z dnia 30 marca 2015 roku w sprawie struktury organizacyjnej Prokuratury Generalnej oraz zadań komórek organizacyjnych nastąpiła zmiana struktury organizacyjnej oraz podziału zadań pomiędzy komórkami organizacyjnymi Prokuratury Generalnej. Do dnia 30 marca 2015 roku działalnością szkoleniową zajmował się ówczesny Departament Organizacji Pracy, Wizytacji i Systemów Informatycznych Prokuratury. Na przestrzeni 2015 roku podjął on współpracę przy organizacji 12 szkoleń i 1 seminarium z takimi instytucjami jak Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury (4 szkolenia), Komisja Nadzoru Finansowego (7 szkoleń), Państwowa Inspekcja Pracy (1 szkolenie) oraz Polska Izba Ubezpieczeń (1 seminarium) (tabela nr 30). Uzgodnienia dotyczące tych szkoleń umiejscawiały ich realizację w terminach późniejszych, dlatego też były przygotowane i nadzorowane już przez obecny Departament Organizacji Pracy i Wizytacji.

Po wejściu w życie nowego podziału zadań koordynowanie działalności szkoleniowej w prokuraturach apelacyjnych i prokuraturach okręgowych, organizowanie szkoleń w Prokuraturze Generalnej oraz współdziałanie z innymi organami i instytucjami, w tym z Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury, w zakresie organizowania szkoleń dla prokuratorów, urzędników i innych pracowników należy do zakresu zadań Biura Kadr Prokuratury Generalnej.

Od dnia zmiany właściwości rzeczowej komórek organizacyjnych Prokuratury Generalnej, w zakresie szeroko rozumianej działalności szkoleniowej, wpłynęło i załatwiono 198 spraw, z czego informacje o 77 różnych szkoleniach organizowanych przez podmioty zewnętrzne (firmy szkoleniowe lub instytucje) rozesłano do powszechnych jednostek prokuratury bądź umieszczono na stronie internetowej Prokuratury Generalnej, 91 spraw

zostało rozpatrzonych bez nadania dalszego biegu, głównie z uwagi na tematykę szkoleń powielającą się z działalnością szkoleniową Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, tematykę pozostającą poza zakresem działalności prokuratury lub z uwagi na zbyt krótki termin uniemożliwiający przeprowadzenie rekrutacji. W 8 sprawach podjęto współpracę z podmiotami zewnętrznymi: Ministerstwem Sprawiedliwości, Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury oraz Policją, która obejmowała pomoc w organizacji lub rekrutacji na szkolenia. We własnym zakresie zorganizowano 10 szkoleń, natomiast w 12 sprawach wykonano jedynie czynności incydentalne (tabele nr 31 i nr 32).

Własne przedsięwzięcia szkoleniowe przygotowane i nadzorowane od kwietnia do grudnia 2015 roku w Prokuraturze Generalnej przybrały formę 2 konferencji, 7 szkoleń oraz 1 wideokonferencji dla prokuratorów, asesorów, urzędników lub innych pracowników prokuratury, z czego 4 wydarzenia miały charakter wewnętrzny, a 6 ogólnopolski. Wzięło w nich udział łącznie 1300 osób (tabela nr 33).

Przeprowadzona ewaluacja szkoleń wskazała, że średnia ocena wykładowców wahała się między 4,2, a 5,0 w pięciostopniowej skali ocen, z czego na 20 wykładowców aż 18 otrzymało średnią ocenę 4,5 lub powyżej (wykres nr 4). Podsumowanie ankiet ewaluacyjnych wykazało, że najchętniej szkolącymi się są osoby ze stażem pracy między 6 a 11 lat, a najrzadziej uczestniczącymi w szkoleniach są osoby ze stażem do 5 lat (wykres nr 5).

W ramach współpracy z Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury, zgodnie z treścią § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 kwietnia 2009 roku w sprawie nadania statutu Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz. U. z 2009 roku, Nr 65, poz. 550, z późn. zm.), Prokurator Generalny przedstawił propozycje tematów szkoleń do harmonogramu działalności szkoleniowej Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury na rok 2016, a w oparciu o treść § 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 września 2015 roku w sprawie sposobu i trybu opracowania rocznego harmonogramu działalności szkoleniowej Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1366) przedstawił propozycje tematów szkoleń zgłoszonych przez Prokuraturę Generalną do opracowania założeń harmonogramu działalności szkoleniowej Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury na rok 2017.

Prokurator Generalny wyraził również stanowisko w przedmiocie oceny przedstawionego przez Przewodniczącą Rady Programowej Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury przyjętego harmonogramu działalności szkoleniowej Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury na rok 2016. Główne uwagi dotyczyły niewielkiej liczby szkoleń kierowanych bezpośrednio do grupy zawodowej prokuratorów i asesorów prokuratorów,

uwzględniających specyfikę ich pracy oraz zbyt małej ilości przydzielonych miejsc dla kadry prokuratorskiej na organizowane przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury szkolenia w formule łączonych grup szkoleniowych sędziowie - prokuratorzy.

Działania Prokuratury Generalnej na rzecz ofiar przestępstw

Prokuratura Generalna w 2015 r. kontynuowała oraz poszerzyła rozpoczęte w 2010 r. działania na rzecz wsparcia ofiar przestępstw. Szczególnie ważne było rozpowszechnianie Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE z dnia 25 października 2012 r. ustanawiającej normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępującej decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW (Dz. Urz. UE L 315 z 14.11.2012). Ten cel przyświecał wszystkim inicjatywom prowadzonym na rzecz ofiar w 2015 r. Był on realizowany poprzez zorganizowanie niżej opisanych konferencji oraz poprzez przygotowywanie materiałów szkoleniowych dla uczestników konferencji, a także publikacje. Problemem związanym z wdrażaniem Dyrektywy zajął się też Zespół Doradców ds. Ofiar Przestępstw przy Prokuratorze Generalnym. Członkowie Zespołu opracowali komentarz do Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, który ma zostać wydany w 2016 r.

W dniu 26 lutego 2015 r. z okazji Dnia Ofiar Przestępstw Prokurator Generalny zorganizował konferencję „Indywidualna ocena służąca ustaleniu szczególnych potrzeb ofiar przestępstw w zakresie ochrony”. Konferencja zainaugurowała obchody Tygodnia Pomocy Ofiarom Przestępstw. Prokuratorzy wszystkich powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury udzielali ofiarom informacji prawnych w siedzibach prokuratur oraz w siedzibach organizacji zajmujących się pomocą pokrzywdzonym, w szczególności w ośrodkach pomocy dla osób pokrzywdzonych przestępstwem.

W lutym 2015 r. do wszystkich prokuratur apelacyjnych przekazano publikację „Dziecko uczestniczące w postępowaniu karnym”.

W dniu 6 marca 2015 r. w Prokuraturze Generalnej utworzono Zespół ds. mediacji w postępowaniu przygotowawczym i rozpoczęto program pilotażowy w trzech jednostkach prokuratur rejonowych. Celem prac Zespołu jest opracowanie analizy dotyczącej praktycznego stosowania w postępowaniu przygotowawczym instytucji mediacji oraz przygotowanie projektu dobrych praktyk w tym zakresie. W związku z rozpoczęciem programu przeprowadzono dwudniowe szkolenie dla prokuratorów uczestniczących w programie pilotażowym przygotowane we współpracy z Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury.

W dniu 19 października 2015 r. w ramach Tygodnia Mediacji nastąpiło rozstrzygnięcie VI Konkursu Prokuratora Generalnego *Mediacja w zmienionym modelu postępowania karnego*.

Prokuratorzy powszechnych jednostek organizacyjnych brali udział w obchodach ogłoszonego przez Ministerstwo Sprawiedliwości Tygodnia Mediacji.

W dniach 1 - 2 grudnia 2015 r. w Prokuraturze Generalnej we współpracy z Pełnomocnikiem Rządu do spraw Równego Traktowania oraz Helsińską Fundacją Praw Człowieka zorganizowana została konferencja „Zgwałcenie. Definicja, reakcja, wsparcie dla ofiar”.

Przedstawiciel Prokuratora Generalnego jest członkiem Rady do spraw Pokrzywdzonych Przepięstwem przy Ministrze Sprawiedliwosci, bierze udzial w pracach Rady Ekspertów ds. Ochrony Dzieci Ofiar Przepięstw przy Fundacji Dzieci Niczyje oraz w pracach Zespołu Monitorujacego do spraw Przeciwdzialania Przemocy w Rodzinie przy Ministrze Pracy i Polityki Spolecznej.

Dzialania w zakresie wizytacji i lustracji podleglych jednostek organizacyjnych prokuratury

1. Zagadnienia ogolne

W celu kontroli realizacji ustawowych zadan przez dana jednostke organizacyjna prokuratury Prokurator Generalny zarzadz wizytacje tej jednostki. Uprawnienia takie w stosunku do podleglych jednostek maja tez prokuratorzy apelacyjni i prokuratorzy okregowi.

Dzialalnosc wizytacyjna w prokuraturze prowadzona jest w oparciu o plan pracy, uwzgledniajacy tresc art. 23 ust. 2 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sadow powszechnych oraz niektorych innych ustaw (Dz. U. 2011.203.1192), okreslajacy terminy oraz kolejnosc przeprowadzania wizytacji, obejmujacych swoimi ramami rowniez okresowa ocene prokuratorow.

Lustracje w prokuraturze zarzadz sie w celu zbadania przyczyn nieprawidlowosci lub kontroli sprawnosci i efektywnosci kierowania jednostka oraz prawidlowosci, efektywnosci i sprawnosci realizacji nadzoru sluzbowego.

Uprawnionymi do zarzadzenia wizytacji lub lustracji sa: Prokurator Generalny, a w zakresie swojego dzialania – prokuratorzy apelacyjni i prokuratorzy okregowi. Lustracja obejmuje wybrane zagadnienia z dzialalnosci jednostki.

Obowiazujacy od 14 stycznia 2015 r. Regulamin wewnetrznego urzedowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (dalej Regulamin) stanowi, ze lustracje, podobnie jak wizytacje, przeprowadza sie we wskazanej lub wskazanych jednostkach organizacyjnych prokuratury. Zgodnie z § 36 tego regulaminu ustalenia poczynione w toku lustracji nalezy omowic bezposrednio po jej zakonczeniu na naradzie z prokuratorami i pracownikami kontrolowanej jednostki. Wczesniej taki wymog dotyczyl tylko wizytacji. Ta nowa regulacja spowodowala, ze znacznie utrudnione zostalo prowadzenie lustracji badajacych

praktykę prokuratorską w określonej kategorii spraw na terenie wielu jednostek. Wydłużenie w nowym regulaminie terminów na zgłoszenie przez kontrolowaną jednostkę uwag do sprawozdania z wizytacji i lustracji do 30 dni oraz rezygnacja z możliwości przeprowadzenia na polecenie Prokuratora Generalnego lustracji doraźnych spowodowały, że w 2015 r. działania kontrolne w postaci wizytacji i lustracji miały mniejszą skuteczność.

2. Działalność wizytacyjna i lustracyjna Prokuratury Generalnej

W 2015 r. przeprowadzono dwie wizytacje: Prokuratury Apelacyjnej w Rzeszowie i Prokuratury Apelacyjnej we Wrocławiu. W swoich ramach ujmowały one, wprowadzoną ustawą z dnia 18 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw, okresową oceną prokuratorów.

Przy ocenie wyników pracy wizytowanej jednostki zastosowano, tak jak w latach ubiegłych, jednakowy system oparty na dotychczasowej praktyce, przyjmując 4 - stopniową skalę ocen: niedostateczną, dostateczną, dobrą i bardzo dobrą.

Pracę prokuratur apelacyjnych, jej kierownictwa i poszczególnych komórek organizacyjnych formułowano na podstawie badania losowo wybranych spraw. I tak w Prokuraturze Apelacyjnej w Rzeszowie analizie poddano 395 spraw i przeprowadzono okresową ocenę 15 prokuratorów. W Prokuraturze Apelacyjnej we Wrocławiu zbadano 398 spraw i poddano ocenie 33 prokuratorów.

Zespół wizytacyjny określił stopień realizacji ustawowych zadań prokuratury w Prokuraturze Apelacyjnej w Rzeszowie na poziomie dobrym, przy czym poziom ten był zróżnicowany w poszczególnych komórkach organizacyjnych.

Wizytacja Prokuratury Apelacyjnej we Wrocławiu, przeprowadzona w okresie od 4 listopada do 3 grudnia 2015 r. wykazała wysoki poziom pracy tej jednostki. Obecnie trwa jeszcze procedura związana z formułowaniem ocen i zaleceń, wymagana przepisami §§ 37 – 41 Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

Dla zapewnienia jednolitej praktyki w zakresie kontroli wizytacyjnej oraz sposobu przeprowadzania okresowej oceny prokuratorów w Prokuraturze Generalnej poddaje się analizie sprawozdania z wizytacji prokuratur okręgowych, przeprowadzanych w oparciu o zarządzenia prokuratorów apelacyjnych. W 2015 r. przeanalizowano i oceniono sprawozdania z 10 wizytacji, a mianowicie: Prokuratury Okręgowej w Gdańsku, Siedlcach, Gorzowie Wielkopolskim, Bielsku Białej, Łomży, Opolu, Koszalinie, Warszawie, Słupsku i w Radomiu. Przedmiotem oceny każdorazowo były: zakres badań aktowych

i reprezentatywność spraw wytypowanych do badań wskazanego w założeniach odcinka pracy, spójność ocen i zaleceń z opisanymi w sprawozdaniu ustaleniami, prawidłowość postępowania przy ocenie okresowej prokuratorów.

W 2015 roku zespoły wizytacyjne Prokuratury Generalnej przeprowadziły 2 lustracje:

- spraw zawieszonych w Prokuraturze Rejonowej w Słupcy i Prokuraturze Rejonowej Radom-Wschód (badaniem objęto 61 spraw),
- spraw pozostających w toku przez czas od 1 roku do 2 lat w Prokuraturze Rejonowej Gdańsk-Wrzeszcz w Gdańsku, Prokuraturze Rejonowej w Gdyni oraz Prokuraturze Rejonowej w Pucku (badaniem objęto 94 sprawy).

W obydwu wypadkach powodem zarządzenia lustracji w wymienionych jednostkach były niezadawalające wyniki pracy na danym odcinku pracy utrzymujące się przez okres dłuższy niż jeden okres sprawozdawczy.

W wyniku pierwszej z wymienionych lustracji zakwestionowano zasadność zawieszenia postępowania w 27 na 61 zbadanych spraw tj. w 44,26%. Najwięcej spraw uznanych za niezasadnie zawieszono stanowiły postępowania zawieszono z powodu oczekiwania na opinię biegłego. Stwierdzono wypadki nadużywania instytucji zawieszenia postępowania wobec oczekiwania na zleconą biegłym opinię, a także niską skuteczność działań poszukiwawczych w tych wypadkach, w których przyczyną zawieszenia była niemożność ustalenia miejsca pobytu podejrzanego.

Druga z wymienionych lustracji wykazała, że przyczyny długotrwałości zbadanych spraw można zgrupować w dwóch kategoriach. Do tych o charakterze obiektywnym można zaliczyć w szczególności objęcie jednym postępowaniem wielu czynów, stopień skomplikowania prawnego lub faktycznego badanego zdarzenia czy zdarzeń, złożoność czynności dowodowych, długotrwałą oraz niezależną od organu procesowego niedostępność dowodu lub długotrwałość postępowania odwoławczego.

Zjawiska te, poza ostatnim z wymienionych, występowały jednak sporadycznie i oddziaływały ujemnie na czas trwania niewielu postępowań.

Większe znaczenie okazały się mieć przyczyny subiektywne, a mianowicie:

- niski poziom pracy organów postępowania, przejawiający się najczęściej w braku koncentracji czynności procesowych i ustaleń faktycznych, nieprzejawianiu inicjatywy dowodowej, niedostatecznej umiejętności stosowania przepisów prawa (przede wszystkim karnego procesowego). Należy przy tym odnotować zauważalne różnice w jakości pracy dochodzeniowo-śledczej pomiędzy poszczególnymi jednostkami Policji oraz przewagę

poziomu wykonywania zadań na tym odcinku w KMP w Gdańsku i w Gdyni nad prezentowanym w jednostkach terenowych podległych KMP w Gdańsku;

- niedostatki w nadzorze ze strony prokuratora-referenta, polegające na udzielaniu zbyt ogólnych, zdawkowych wytycznych, niewystarczającym reagowaniu na nieprzestrzeganie przez Policję terminów do wykonania określonych czynności lub na nierealizowanie wytycznych, tolerowaniu wykonywania czynności w sposób ułomny, akceptowaniu przedwczesnych lub wadliwie skonstruowanych decyzji merytorycznych oraz braku kontroli terminowości pracy biegłych;
- nieumiejętne planowanie postępowania (w tym realnego czasu jego trwania) i brak koncepcji czynności dowodowych (zwłaszcza w sprawach mniej typowych przedmiotowo);
- opóźnienia w podejmowaniu określonych decyzji i działań, jak np. kontrola formalna środków zaskarżenia, nadawanie im biegu, przekazywanie akt Policji celem wykonania określonych poleceń.

W wypadku obydwu lustracji stwierdzono niedostatki nadzoru służbowego sprawowanego przez kierowników jednostek i zwierzchników służbowych. Wydane po tych lustracjach szczegółowe zalecenia powinny przyczynić się do skorygowania niewłaściwych praktyk. Sposób realizacji tych zaleceń będzie przedmiotem kontroli w 2016 r.

Nowy tryb postępowania w wypadku lustracji, w szczególności wynikający z § 36 Regulaminu obowiązek omówienia ustaleń z lustracji bezpośrednio po jej zakończeniu na naradzie z prokuratorami i pracownikami kontrolowanej jednostki, uniemożliwił kontrole z poziomu Prokuratury Generalnej praktyki prokuratorskiej w sprawach o określone rodzaje przestępstw nawet wówczas, gdy ujawniły się informacje o zaistniałych nieprawidłowościach. Taka potrzeba zaktualizowała się w 2015 r. w odniesieniu do spraw o oszustwa popełnione w związku ze sprzedażą towarów i usług poza siedzibą przedsiębiorcy. W tej sytuacji Prokurator Generalny wydał polecenie przeprowadzenia lustracji prokuratorom apelacyjnym według jednakowych, opracowanych w Prokuraturze Generalnej założeń. Przy formułowaniu tych założeń wzięto pod uwagę spostrzeżenia i postulaty zgłoszone przez przedstawicieli Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, oraz podniesione podczas narady w Prokuraturze Generalnej poświęconej skuteczności przeciwdziałania nadużyciom przy sprzedaży towarów i usług poza siedzibą przedsiębiorcy. Takie lustracje zostały przeprowadzone, a wnioski wynikające ze sprawozdań zostały poddane analizie w Prokuraturze Generalnej pod kątem działań koniecznych dla poprawy praktyki. Na tej podstawie Prokurator Generalny polecił m.in., aby w tego rodzaju sprawach zwiększyć

aktywny nadzór nad czynnościami procesowymi Policji i dążyć do wyczerpania wszelkich możliwości dowodowych, w szczególności gdy ustalenia faktyczne wskazują, iż doszło do wykorzystania nieporadności pokrzywdzonych. Poleciał również podejmowanie z urzędu działań, których celem jest umożliwienie skutecznego wykorzystania uprawnień pokrzywdzonych do rozwiązania zawartych umów lub złożenia oświadczeń o uchyleniu się od skutków zawartej umowy,

Inną stosowaną w 2015 r. formą oceny prawidłowości praktyki określonych odcinków pracy, diagnozowania ewentualnych lub stwierdzonych zagrożeń były badania praktyki, prowadzone bądź to w oparciu o akta postępowań, bądź to w oparciu o dane sprawozdawcze z działalności powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. Przeprowadzono 6 takich badań, a ich tematyka dotyczyła:

- spraw zawieszonych – 2 badania,
- spraw długotrwałych – 2 badania,
- wyników pracy Wydziałów/Działów Postępowania Sądowego Prokuratur Okręgowych w Częstochowie, Ostrowie Wielkopolskim, Koninie, Poznaniu, Krośnie i w Tarnobrzegu oraz wykonania zaleceń Prokuratora Generalnego po lustracjach przeprowadzonych w 2013 r.,
- praktyki prokuratorskiej w zakresie mediacji.

W oparciu o wyniki takich badań określa się potrzebę przeprowadzenia lustracji, zakres lustracji i jednostki, w których należy przeprowadzić kontrolę.

Doświadczenia związane z wdrożeniem i stosowaniem okresowej oceny prokuratorów w Polsce spowodowały, że Prokuratura Generalna została zaproszona do zaangażowania się w projekt Unii Europejskiej „Wsparcie reform sektora sprawiedliwości na Ukrainie”, celem przygotowania koncepcji oceny prokuratorów na Ukrainie. Model taki jest opracowywany z dużym udziałem polskiego prokuratora, występującego w tym projekcie w charakterze tymczasowego eksperta międzynarodowego. Na bazie doświadczeń polskich, prokuratorzy na Ukrainie są zainteresowani modelem oceny, który byłby zobiektywizowany, przeprowadzany w oparciu o poziom pracy prokuratora w powierzonych mu postępowaniach, a jednocześnie nie odrywałby prokuratorów od realizacji ich podstawowych zadań.

3. Działalność wizytacyjna i lustracyjna prokuratur apelacyjnych i prokuratur okręgowych

Zespoły wizytacyjne prokuratur apelacyjnych i prokuratur okręgowych przeprowadziły w 2015 r. wizytację 102 jednostek (97 w 2014 r.), w tym 11 wizytacji prokuratur okręgowych

i 91 wizytacji prokuratur rejonowych. Jedynie w obszarze właściwości apelacji łódzkiej nie przeprowadzono żadnej wizytacji prokuratury okręgowej.

Pracę wizytowanych prokuratur okręgowych oceniono jako dobrą lub dobrą plus, a jedynie pracę Prokuratury Okręgowej w Kielcach oceniono jako bardzo dobrą. W odniesieniu do prokuratur rejonowych oceny ich pracy oscyływały w granicach od dostatecznej plus do mniej niż bardzo dobrej. Oceny powyższe sformułowano na podstawie losowo wybranych spraw, których łącznie zbadano 38 876.

W trakcie wizytacji poddano okresowej ocenie 1 267 prokuratorów.

Rodzaj i skala stwierdzonych nieprawidłowości w poszczególnych prokuraturach były zróżnicowane. Zalecenia dotyczące poszczególnych prokuratur dotyczyły m.in. konieczności wdrażania bardziej różnorodnych instrumentów zwierzchniego nadzoru służbowego i poprawy jego dokumentowania, eliminowania negatywnych praktyk, potrzeby uaktualnienia niektórych zarządzeń dotyczących organizacji i kierowania jednostką, zwiększenia rytmiczności i koncentracji czynności procesowych w postępowaniu przygotowawczym oraz poziomu wykonywania czynności procesowych, doskonalenia działań na odcinku postępowania sądowego, w tym w zakresie inicjatywy dowodowej przed sądem i racjonalnej polityki środków odwoławczych.

Działalność lustracyjna na szczeblu prokuratur apelacyjnych i okręgowych była prowadzona bardzo szeroko, o czym stanowi liczba 87 wdrożonych lustracji, w toku których zbadano 4 741 spraw.

Mniejsza niż w ubiegłym roku liczba przeprowadzonych lustracji spowodowana była m.in. koniecznością dokonywania przez wizytatorów poszczególnych jednostek sporządzania ocen kwalifikacji prokuratora ubiegającego się o powołanie na wolne stanowisko prokuratora prokuratury apelacyjnej lub prokuratora prokuratury okręgowej. W 2015 r. przeprowadzono w poszczególnych obszarach apelacyjnych łącznie 239 konkursów na wolne stanowiska prokuratorów, o które ubiegało się 610 prokuratorów. Łącznie zbadano 29 627 spraw, a badania te przeprowadziło 389 wizytatorów.

Problematykę lustracji cechowała różnorodność, a wdrażanie działań kontrolnych w tej formie było wynikiem realizacji poleceń Prokuratora Generalnego oraz inicjatywy właściwych prokuratorów apelacyjnych i prokuratorów okręgowych.

Badaniom lustracyjnym poddano zagadnienia problemowe, w szczególności dotyczące:

- terminowości i sprawności postępowań przygotowawczych z uwzględnieniem postępowań długotrwałych,
- kontroli prawidłowości podejmowania decyzji procesowych,
- przestrzegania gwarancji procesowych uczestników postępowania,
- stosowania środków zapobiegawczych,
- zasadności zawieszania, umarzania i odmawiania wszczęcia postępowania,
- wykorzystania w toku prowadzonych śledztw danych retencyjnych (telekomunikacyjnych), o których mowa w art. 180 ustawy z dnia 16.07.2004 r. Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 171, poz.1800 z późn. zm.),
- skuteczności poszukiwań osób podejrzanych,
- ochrony rodziny i małoletnich,
- zaskarżalności lub odstąpienia od zaskarżenia oraz udziału prokuratora w postępowaniu wykonawczym,
- naruszenia własności intelektualnej i przemysłowej,
- ochrony danych osobowych,
- prawidłowości postępowań dotyczących oszustw popełnionych w związku ze sprzedażą towarów i usług poza siedzibą przedsiębiorcy,
- prawidłowości postępowania z materiałami niejawnymi uzyskanymi w wyniku kontroli, utrwalania i sposobu ich wykorzystania oraz przestrzegania uprawnień stron procesowych,
- prawidłowości działań w postępowaniu przed sądem.

Działalność lustracyjna, w tym wydane zalecenia polustracyjne, stanowią istotny i ważny instrument skutecznego oddziaływanie na prawidłowe funkcjonowanie prokuratury.

Poza działaniami lustracyjnymi prowadzono również działalność analityczną polegającą na badaniach problemowych na poziomie prokuratur apelacyjnych i prokuratur okręgowych.

Badaniami aktowymi objęto także kilkaset spraw (w każdej z prokuratur apelacyjnych) różnych kategorii, których ocena niezbędna była do wydania opinii o kwalifikacjach i poziomie pracy kandydatów do objęcia wolnych stanowisk prokuratorskich.

Szczegółowe dane o liczbie i zakresie przeprowadzonych w 2015 r. wizytacji i lustracji oraz konkursów na stanowiska prokuratorskie w prokuraturach apelacyjnych i okręgowych ujęto w tabelach stanowiących załączniki do sprawozdania.

Sądownictwo dyscyplinarne

Rok 2015 był czwartym, ostatnim, rokiem kadencji Sądu Dyscyplinarnego dla Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym.

W 2015 r. do Sądu Dyscyplinarnego wpłynęło 67 spraw, załatwiono natomiast 100 spraw, przy czym na dzień 1 stycznia 2015 r. pozostało niezakończonych z poprzedniego okresu statystycznego 68 spraw. W ciągu roku doszło do zmniejszenia zaległości do 35 spraw pozostałych na 31 grudnia 2015 r.

W 2015 roku w Sądzie Dyscyplinarnym dla Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym zarejestrowano wpływ:

- 41 wniosków o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wobec prokuratorów i prokuratorów w stanie spoczynku, w tym 15 wpisanych ponownie, po uchyleniu orzeczenia przez Odwoławczy Sąd Dyscyplinarny i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania,
- 1 wniosek o obniżenie wynagrodzenia prokuratorowi zawieszonemu w czynnościach służbowych,
- 1 wniosek o przedłużenie zawieszenia w czynnościach na dalsze trzy miesiące w toku postępowania przeddyscyplinarnego prowadzonego przez rzecznika dyscyplinarnego na podstawie art. 77 ust. 1 ustawy o prokuraturze,
- 19 wniosków o zezwolenie na pociągnięcie prokuratorów do odpowiedzialności karnej, w tym 11 pochodzących od prokuratorów prowadzących śledztwa i 8 od wnioskodawców prywatnych,
- 5 zastrzeżeń prokuratorów od udzielonych im w trybie art. 8 ust. 7 ustawy o prokuraturze wytknięć uchybień.

Dane obrazujące sposób załatwienia poszczególnych kategorii spraw przez Sąd Dyscyplinarny w 2014 r. z podziałem na miesiące przedstawiono w tabeli w załącznikach do sprawozdania.

Na podkreślenie zasługuje utrzymująca się niewielka liczba spraw umorzonych wobec przedawnienia – 4 sprawy, pozostałe 6 umorzeń to w większości umorzenia wobec znikomej szkodliwości społecznej zarzucanego deliktu dyscyplinarnego. Sprawy załatwione w inny sposób to przede wszystkim postępowania dołączone do wspólnego prowadzenia z wcześniej wszczętymi bądź odmowy przyjęcia wniosków o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej, niespełniające warunków formalnych bądź pochodzące od osób nieuprawnionych. W 15 sprawach postępowanie zawieszono, głównie z uwagi na konieczność prawomocnego zakończenia postępowania karnego wobec prokuratora za przestępstwo,

którego znamiona nosi delikt dyscyplinarny. Wobec prokuratorów pozostających w służbie oraz prokuratorów w stanie spoczynku orzeczono kary upomnienia (w 16 sprawach) i nagany (w 6 sprawach) Wobec dwóch prokuratorów pozostających w służbie orzeczono karę wydalenia ze służby a wobec jednego karę przeniesienia na inne miejsce służbowe. Prokuratorów w służbie dotyczyły również rozstrzygnięcia w przedmiocie rozpoznania wniesionych zastrzeżeń od udzielonych w trybie art. 8 ust. 7 ustawy o prokuraturze wytknięć uchybienia, przy czym w 2 przypadkach sąd uwzględnił zastrzeżenia prokuratorów, a w 2 sprawach nie uwzględnił ich. Wobec czterech prokuratorów w stanie spoczynku orzeczono karę pozbawienia uprawnień do stanu spoczynku, a wobec trzech karę zawieszenia waloryzacji świadczenia spoczynkowego. 14 prokuratorów i prokuratorów w stanie spoczynku zostało uniewinnionych. Spośród 18 rozpoznanych wniosków o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej w 14 sprawach uchylono immunitet, w 4 wniosku nie uwzględniono.

W 2015 r. Sąd Dyscyplinarny dla Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym na 170 sesjach przeprowadził 386 rozpraw i posiedzeń w 100 sprawach zakończonych oraz w sprawach pozostających w toku na dzień 31 grudnia 2015 r.

W omawianym okresie Odwoławczy Sąd Dyscyplinarny dla Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym działał w pełnym składzie 60 osób. Przewodniczący sądu wyznaczył w 2015 r. 39 dni sesyjnych, obejmujących łącznie 72 sprawy (zasadą było wyznaczanie co najmniej 2 spraw w jednym dniu, a niekiedy – łącznie z posiedzeniami - 3). Przypomnieć należy, iż Odwoławczy Sąd Dyscyplinarny orzeka w składach pięcioosobowych; w 2015 r. każdy z członków tego sądu przynajmniej raz był wyznaczony do udziału w rozpoznawaniu spraw. W 3 przypadkach zaszła konieczność zdjęcia sprawy z wokandy z różnych powodów (choroba sprawozdawcy, wcześniej zgłoszona niemożność stawiennictwa obrońcy i obwinionego). W 20 przypadkach zaszła konieczność odroczenia rozprawy z powodu należycie usprawiedliwionego niestawiennictwa stron, obrońców lub pełnomocników.

W 2015 r. do Odwoławczego Sądu Dyscyplinarnego wpłynęło 47 spraw wymagających rozpoznania wniesionych w nich środków odwoławczych. W stosunku do poprzedniego roku oznacza to spadek wpływu o 10 spraw - blisko 20 %. Spośród nich 7 dotyczyło postępowań o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej, przy czym 1 wniosek pochodził od osoby prywatnej, a 6 od prokuratorów. 27 spraw dotyczyło rozpoznania odwołań w sprawach orzeczeń o odpowiedzialności dyscyplinarnej, zaś 13 – postępowań o charakterze incydentalnym w toku postępowania dyscyplinarnego (1 – obniżenia wynagrodzenia

prokuratora w okresie zawieszenia w czynnościach, 2 – w przedmiocie zawieszenia postępowania przez Sąd Dyscyplinarny pierwszej instancji, 1 – podjęcia zawieszono postępowania, 4 – kosztów postępowania dyscyplinarnego, 1 – wniosku o uchylenie zawieszenia w czynnościach i 4 – w przedmiocie odmowy przyjęcia środka odwoławczego). Z poprzedniego roku na dzień 1 stycznia 2015 r. pozostało do załatwienia 10 spraw, przy czym 7 z nich załatwiono w 2015 r.

W omawianym okresie Odwoławczy Sąd Dyscyplinarny załatwił 51 spraw, zatem na koniec 2015 roku pozostało jeszcze do rozpoznania 8 spraw. Pozostałość zmniejszyła się o 2 sprawy. Spośród zakończonych spraw 6 dotyczyło postępowań o uchylenie immunitetu (w tym 2 z wniosków osób prywatnych, 4 – z wniosków złożonych przez prokuratorów). Natomiast 32 sprawy dotyczyły postępowań dyscyplinarnych, a 13 - kwestii incydentalnych w postępowaniach dyscyplinarnych, których rodzaje wymieniono wyżej.

Sposób załatwienia tych spraw przedstawia się następująco:

- utrzymano w mocy orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego w 30 sprawach (z czego w 4 dotyczących postępowania immunitetowego, 17 – postępowań dyscyplinarnych, oraz 9 postępowań incydentalnych);
- zmieniono orzeczenia sądu I instancji w 2 sprawach, w tym 1 immunitetowej (wyrażono zgodę na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej) i 1 dotyczącej postępowań dyscyplinarnych;
- uchylono do ponownego rozpoznania przez Sąd Dyscyplinarny – 18 spraw (z 1 w sprawach immunitetowych, 13 w sprawach dyscyplinarnych i 4 w kwestiach incydentalnych w toku postępowania dyscyplinarnego);
- uchylono i umorzono postępowanie w 1 sprawie dotyczącej postępowań dyscyplinarnych.

W stosunku do roku poprzedniego nastąpił pewien spadek stabilności orzeczeń pierwszoinstancyjnych. Odsetek orzeczeń utrzymanych w mocy do wszystkich rozpoznanych postępowań odwoławczych wyniósł 58,82% (w roku 2014 – około 64%, w 2013 – 61,5%, w 2012 – 55,5%, gdy w 2011 – około 50%).

W sprawach, w których Odwoławczy Sąd Dyscyplinarny utrzymał w mocy orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego, wymierzone zostały prawomocnie następujące kary:

- w 1 sprawie – przeniesienie prokuratora na inne miejsce służbowe;
- w 1 sprawie – pozbawienie prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do wynagrodzenia;
- w 1 sprawie – zawieszenie waloryzacji wynagrodzenia prokuratora w stanie spoczynku oraz nagana;
- w 6 sprawach – upomnienie;

- w 1 sprawie – nagana.

W 4 sprawach utrzymano w mocy orzeczenia uniewinniające wydane przez Sąd Dyscyplinarny. W 1 sprawie utrzymano w mocy umorzenie ze względu na znikomy stopień szkodliwości czynu. W 1 sprawie utrzymano w mocy umorzenie z powodu przedawnienia karalności deliktu dyscyplinarnego. W 1 sprawie utrzymano w mocy umorzenie z powodu innych przyczyn.

Dodać należy, że w niektórych wypadkach orzeczenia były bardziej złożone, co wynikało z faktu objęcia jednym postępowaniem kilku deliktów (na przykład utrzymano w mocy orzeczenie wymierzające kary upomnienia za 3 czyny i jednocześnie uniewinniające od popełnienia 1 innego czynu).

Spośród 51 zakończonych w 2015 r. spraw, czas trwania od dnia wpływu do dnia załatwienia wynosił:

- do 1 miesiąca – 0 spraw;
- od 1 do 3 miesięcy – 19 spraw;
- od 3 do 6 miesięcy – 21 spraw;
- od 6 do 9 miesięcy – 9 spraw;
- od 9 do 12 miesięcy – 2 sprawy.

Spośród spraw będących w toku na dzień 31 grudnia 2015 r. czas trwania postępowań odwoławczych wynosił:

- do 1 miesiąca – 1 sprawa;
- od 1 do 3 miesięcy – 2 sprawy;
- od 3 do 6 miesięcy – 1 sprawa;
- od 6 do 9 miesięcy – 1 sprawa
- powyżej 2 lat – 1 sprawa.

W stosunku do poprzedniego roku czas trwania postępowań odwoławczych uległ pewnemu wydłużeniu, co wiązało się na ogół z ich charakterem. Analiza spraw o najdłuższym czasie postępowania wskazuje, że najczęściej wpływ na czas ich trwania miało niestawiennictwo stron (obwinionych lub prokuratorów, wobec których wniesiono wnioski o uchylenie immunitetu) z powodu choroby, usprawiedliwione stosownymi zaświadczeniami wystawionymi przez lekarzy sądowych.

W omawianym okresie żadnej sprawy w postępowaniu odwoławczym nie umorzono z powodu upływu okresu przedawnienia karalności przewinienia dyscyplinarnego.

W 2015 r. od orzeczeń Odwoławczego Sądu Dyscyplinarnego wniesiono 11 kasacji w 8 sprawach dyscyplinarnych, przy czym 1 kasację na niekorzyść wniosł Prokurator

Generalny, a 10 kasacji na korzyść – obwinieni oraz obrońcy obwinionych (w 1 sprawie wniesiono 3 kasacje, zarówno obwinionego, jak i 2 obrońców). Jedna sprawa wniesiona w grudniu 2014 r. przekazana została także do Sądu Najwyższego w 2015 r. Do Sądu Najwyższego przekazano 5 kasacji wniesionych w 2015 r. (5 wpłynęło w grudniu 2015 r. i zostały one przekazane w 2016 r.). Sąd Najwyższy w 2015 r. wydał orzeczenia w sprawach 7 kasacji, z czego 4 – wniesionych jeszcze w 2014 r. Spośród nich Sąd Najwyższy uwzględnił 1 kasację Prokuratora Generalnego, przekazując tę sprawę do ponownego rozpoznania przez Odwoławczy Sąd Dyscyplinarny. 6 kasacji wniesionych przez obwinionych Sąd Najwyższy oddalił.

W okresie 2015 r. nie wpłynął żaden wniosek o wznowienie postępowania.

Współpraca z Krajową Radą Prokuratury

W 2015 r. w zakresie realizacji uprawnień Krajowej Rady Prokuratury do opiniowania projektów wytycznych i zarządzeń Prokuratora Generalnego do Krajowej Rady Prokuratury zostało skierowanych 56 projektów takich aktów. Wszystkie zostały przez Radę zaopiniowane, w zdecydowanej większości przypadków pozytywnie.

Niezwykle istotnym obszarem współpracy Prokuratury Generalnej z Krajową Radą Prokuratury jest rozpatrywanie i ocena kandydatur do pełnienia stanowisk prokuratorskich oraz przedstawianie Prokuratorowi Generalnemu wniosków o powołanie prokuratorów powszechnych i wojskowych jednostek organizacyjnych oraz prokuratorów Instytutu Pamięi Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. W tym zakresie w 2015 roku Krajowa Rada Prokuratury oceniła 540 kandydatury i skierowała 246 wniosków do Prokuratora Generalnego o powołanie prokuratorów. W dziesięciu przypadkach Prokurator Generalny wniosków tych nie uwzględnił. W pozostałym zakresie wnioski Krajowej Rady Prokuratury zostały uwzględnione.

Działalność Krajowej Rady Prokuratury, której obsługę zapewnia Prokuratura Generalna, przedstawia poniższa tabela.

STATYSTYKA POSIEDZEŃ KRAJOWEJ RADY PROKURATURY 2015 rok						
Lp.	Posiedzenie			Ilość uchwał programowych	Ilość wystąpień do Prokuratora Generalnego	Projekty aktów prawnych do opinii Krajowej Rady Prokuratury
		Ilość dni	Ilość uchwał osobowych			
1	26-28 stycznia 2015 r.	3	52	0	0	3
2	23-25 lutego 2015 r.	3	37	0	0	7
3	23-25 marca 2015 r.	3	53	1	0	5
4	27-29 kwietnia 2015 r.	3	61	2	0	15
5	18-21 maja 2015 r.	4	64	5	0	14
6	15-18 czerwca 2015 r.	4	63	2	0	5
7	3-5 sierpnia 2015 r.	3	83	0	0	10
8	14-16 września 2015 r.	3	19	1	0	16
9	12-15 października 2015 r.	4	79	0	0	5
10	18-20 listopada 2015 r.	3	44	1	0	16
11	14-17 oraz 21 grudnia 2015 r.	5	89	0	0	17
	RAZEM	38	644	12	0	113

W 2015 r. współpraca z Krajową Radą Prokuratury polegała także na realizacji nałożonego na Prokuraturę Generalną w art. 24b ustawy o prokuraturze obowiązku zapewnienia obsługi finansowo-administracyjnej i kancelaryjnej Rady. Wykonanie tego obowiązku przez Prokuratora Generalnego obejmowało udostępnienie lokalu stanowiącego obecnie siedzibę Rady przy ul. Krasińskiego w Warszawie, wyznaczenie pracowników zapewniających jej obsługę oraz ponoszenie kosztów jej działalności.

X. Działalność wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury

W 2015 roku, a także w chwili obecnej, w ramach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej funkcjonują, poza Naczelną Prokuraturoą Wojskową, dwie wojskowe prokuratury okręgowe z siedzibami w Warszawie i w Poznaniu oraz osiem wojskowych prokuratur garnizonowych z siedzibami w: Gdyni, Krakowie, Lublinie, Olsztynie, Poznaniu, Szczecinie, Warszawie i we Wrocławiu.

Każda wojskowa jednostka organizacyjna prokuratury (uznana za odrębną jednostkę wojskową) posiada etat nadany przez Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, zatwierdzony przez Ministra Obrony Narodowej. Etat prokuratury obejmuje ilość stanowisk w poszczególnych komórkach organizacyjnych (kierownictwo, oddziały, wydziały) na czas „P” (czas pokoju) i na czas „W” (czas wojny).

Każdorazowe zwiększenie lub zmniejszenie etatu danej prokuratury następuje zgodnie z potrzebami Sił Zbrojnych RP na wniosek Naczelnego Prokuratora Wojskowego kierowany do Szefa Zarządu Organizacji i Uzupelnień - P1 Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.

Stan zatrudnienia w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury – w skali kraju – przedstawiał się następująco:

1. Na dzień 31 grudnia 2014 r. zatrudnionych było ogółem:

– prokuratorów	– 117,
– asesorów	– 0,
– urzędników prokuratury	– 78,
– innych pracowników prokuratury	– 21.

2. Na dzień 31 grudnia 2015 r. zatrudnionych było ogółem:

– prokuratorów	– 114,
– asesorów	– 0,
– urzędników prokuratury	– 77,
– innych pracowników prokuratury	– 15.

Szczegółową strukturę zatrudnienia prokuratorów i asesorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury z rozbiem na stan etatowy i stan ewidencyjny, przedstawia załączona tabela.

Stan etatowy i obsada faktyczna wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury na dzień 31 grudnia 2015 r.								
prokuratura	obsada etatowa				obsada faktyczna			
	prokuratorzy oficerowie	prokuratorzy niebędący oficerami	asesorzy	razem	prokuratorzy oficerowie	prokuratorzy niebędący oficerami	asesorzy	razem
Naczelna Prokuratura Wojskowa	17	2	0	19	13	2	0	15
wojskowe prokuratury okręgowe (2 jednostki)	36	9	0	45	31	9	0	40
wojskowe prokuratury garnizonowe (8 jednostek)	61	5	2	68	54	5	0	59
Łącznie	114	16	2	132	98	16	0	114

W wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury na dzień 31.12.2015 r. łącznie istniało 46 stanowisk funkcyjnych (na dzień 31.12.2014 r. istniało również 46 stanowisk funkcyjnych).

Prokuratura	Stan na dzień 31.12.2014 r.	Stan na dzień 31.12.2015 r.
w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej	12	12
w wojskowych prokuraturach okręgowych	18	18
w wojskowych prokuraturach garnizonowych	16	16
Łącznie	46	46

W wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury w 2015 r. pozostawało, w różnych okresach czasu, na delegacji łącznie 30 prokuratorów, mianowicie:

- z Naczelnej Prokuratury Wojskowej:
  - do wojskowych prokuratur okręgowych – 1
  - do wojskowych prokuratur garnizonowych – 1
- z wojskowych prokuratur okręgowych
  - do Naczelnej Prokuratury Wojskowej – 7
  - do prokuratur okręgowych – 4
- z wojskowych prokuratur garnizonowych

do Prokuratury Generalnej – 1
do Naczelnej Prokuratury Wojskowej – 2
do wojskowych prokuratur okręgowych – 5
do wojskowych prokuratur garnizonowych – 2
do prokuratur rejonowych – 6
do Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury – 1.

W roku 2015 Prokurator Generalny dokonał czterech obwieszczeń o utworzonych i zwolnionych stanowiskach prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych: w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej (trzy stanowiska), w Wojskowych Prokuraturach Okręgowych w Poznaniu i w Warszawie (trzy stanowiska) oraz w Wojskowej Prokuraturze Garnizonowej w Krakowie, w Olsztynie, w Szczecinie, w Warszawie i we Wrocławiu (siedem stanowisk), tj.

<i>l.p.</i>	<i>data obwieszczenia Prokuratora Generalnego</i>	<i>ilość obwieszczonych stanowisk</i>	<i>ilość powołanych prokuratorów</i>	<i>czas trwania procedury *</i>
1.	<i>M.P. z dnia 18 marca 2015 r. poz. 276 (stanowiska w WPG: Kraków, Olsztyn, Szczecin, Warszawa, Wrocław)</i>	7	3	5 miesięcy
2.	<i>M.P. z dnia 27 maja 2015 r. poz. 458 (stanowiska w WPO Poznań oraz w WPO Warszawa)</i>	3	3	5 miesięcy
3.	<i>M.P. z dnia 22 czerwca 2015 r. poz. 548 (stanowiska w NPW)</i>	2	2	4 miesiące
4.	<i>M.P. z dnia 27 listopada 2015 r. poz. 1147 (stanowisko w NPW)</i>	1		procedura w toku
łącznie		13	8	

* czas trwania procedury uwzględnia okres od dnia opublikowania obwieszczenia Prokuratora Generalnego w Dzienniku Urzędowym Monitor Polski do dnia skierowania akt do Krajowej Rady Prokuratury przez Ministra Obrony Narodowej.

Przed skierowaniem wniosku do Prokuratora Generalnego o dokonanie obwieszczenia zwolnionego lub utworzonego stanowiska każdorazowo dokonywano analizy skali obciążenia pracą poszczególnych prokuratur, których dane obwieszczenie dotyczyło, a także potrzeby mobilizacyjne Sił Zbrojnych.

Naczelny Prokurator Wojskowy w 2015 r. nie mianował asesorem żadnej osoby.

Liczba urzędników i innych pracowników prokuratury z rozmieszczeniem na poszczególne szczeble prokuratury, na dzień 31 grudnia 2015 r. kształtowała się w sposób wskazany w poniższej tabeli.

Prokuratura	Stan na dzień 31.12.2014 r.			Stan na dzień 31.12.2015 r.		
	urzędniczy	inni pracownicy	razem	urzędniczy	inni pracownicy	razem
Naczelna Prokuratura Wojskowa	20	3	23	20	3	23
wojskowe prokuratury okręgowe	18	6	24	18	6	24
wojskowe prokuratury garnizonowe	40	12	52	39	12	51
Łącznie	78	21	99	77	21	98

Działalność wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury finansowana jest z wyodrębnionych środków budżetowych Ministerstwa Obrony Narodowej i w związku z tym finansowanie prokuratury wojskowej nie obciąża w żadnej mierze budżetu prokuratury, ani też nie podlega audytowi ze strony organów podległych Prokuratorowi Generalnemu.

Plan finansowy dochodów i wydatków budżetowych na 2015 r. dla wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury był określony w części 29 obrona narodowa, której dysponentem był Minister Obrony Narodowej, w dziale 755 wymiar sprawiedliwości i rozdziale 75506 wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury.

W ustawie budżetowej na rok 2015, w rozdziale 75506 wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury, dochody zostały określone w wysokości 9,0 tys. zł, natomiast wydatki na 35 335 tys. zł. Po nowelizacji ww. ustawy, wartość planu dochodów została zwiększona do 12,0 tys. zł, a plan wydatków łącznie z pozostałymi zmianami osiągnął wartość 34 437,9 tys. zł. Skorygowana wartość planu dochodów została zrealizowana w wysokości 9,9 tys. zł co stanowi 82,1% planowanych dochodów, natomiast plan wydatków zrealizowano w wysokości 32 388,7 tys. zł co stanowi 94,05% planowanych wydatków

Niezrealizowanie planu wydatków wynikało z faktu zmniejszania się stanów średniorocznych zatrudnienia prokuratorów zarówno będących oficerami, jak również nie będących oficerami. Ponadto nie zrealizowano w 100% planu wydatków na remonty oraz zakup materiałów i wyposażenia przez wojskowe oddziały gospodarcze, na których zapatrzeniu finansowym znajdują się wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury. Wydatki nie zrealizowane wygasły z końcem roku budżetowego.

Struktura wydatków w 2015 r. kształtowała się następująco:

1.	Uposażenia, płace i pochodne wraz z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym prokuratorów i urzędników, w tym:	
	– prokuratorów będących oficerami	18 600,7 tys. zł,
	– prokuratorów niebędących oficerami	2 408,5 tys. zł,
	– urzędników	5 653,4 tys. zł,
	– pochodne od płac	1 035,3 tys. zł.
2.	Wydatki związane z postępowaniami przygotowawczymi	1 877,4 tys. zł.
3.	Wydatki majątkowe na modernizację techniczną, w tym:	
	– zakup sprzętu informatycznego	218,5 tys. zł.
	– zakup samochodów osobowych	499,5 tys. zł.
4.	Zakup środków materiałowych, w tym:	
	– paliwo dla samochodów osobowych	218,9 tys. zł,
	– przedmioty i materiały administracyjno-biurowe	304,8 tys. zł.
5.	Pozostałe wydatki, w tym:	
	– równoważnik pieniężny za umundurowanie	270,5 tys. zł,
	– wydatki osobowe niezaliczane do wynagrodzeń na rzecz prokuratorów będących oficerami	386,7 tys. zł,
	– wypłacone odprawy pieniężne urzędnikom	21,6 tys. zł,
	– podróże służbowe krajowe	226,8 tys. zł,
	– podróże służbowe zagraniczne	1,4 tys. zł,
	– szkolenia urzędników	8,9 tys. zł,
	– zakup usług remontowych	82,9 tys. zł,
	– zakup różnych usług, opłaty, odpisy itp.	572,9 tys. zł.

W 2015 r. realizacja ustawowych zadań wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury skupiała się w dalszym ciągu na wyjaśnieniu przyczyn i okoliczności katastrofy samolotu Sił Powietrznych RP Tu-154M nr 101 pilotowanego przez załogę wojskową z byłego 36. Specjalnego Pułku Lotnictwa Transportowego, która zaistniała w dniu 10 kwietnia 2010 r. ok. godz. 9⁰⁰ czasu polskiego w pobliżu lotniska wojskowego w Smoleńsku, na terenie Federacji Rosyjskiej, w wyniku której śmierć ponieśli wszyscy pasażerowie wskazanego samolotu, w tym Prezydent RP Lech Kaczyński oraz członkowie załogi tego statku powietrznego. I tak:

We skazanym powyżej okresie prowadzący przedmiotowe śledztwo prokuratorzy kontynuowali czynności procesowe w zakresie przyjętych następujących wersji śledczych:

1. Usterki techniczne Tu-154M/101, w szczególności:
  - wady konstrukcyjne Tu-154M/101,
  - defekty sprzętu powstałe z winy złej obsługi przez personel naziemny,
  - usterka powstała w trakcie lotu.
2. Nieprawidłowe zachowanie (działania, zaniechania) załogi Tu-154M/101, takie jak:
  - błąd w technice pilotowania,
  - niezdiscyplinowanie załogi w powietrzu (naruszenie przez załogę regulaminowych zasad lotu),
  - niedoszkolenie załogi.
3. Zła organizacja lub zabezpieczenie lotu:
  - nieprawidłowości polskiego personelu naziemnego,
  - nieprawidłowości rosyjskiego personelu naziemnego.
4. Zachowania osób trzecich (np. zamach terrorystyczny).

Na koniec 2015 roku materiał śledztwa zamykał się w 710 tomach akt jawnych oraz 124 tomach akt wydzielonych.

W 2015 roku Wojskowa Prokuratura Okręgowa w Warszawie otrzymywała na bieżąco kolejne opinie biegłych, w tym najistotniejszą z punktu widzenia przedmiotowego śledztwa, to jest opinię kompleksową zespołu biegłych powołanego postanowieniem z dnia 3 sierpnia 2011 roku oraz opinię uzupełniającą do opinii kompleksowej.

Opinia ta stanowiła między innymi podstawę do wydania postanowienia o przedstawieniu zarzutów z art. 173 § 4 Kodeksu karnego, to jest nieumyślnego spowodzenia katastrofy w ruchu powietrznym i art. 174 § 1 Kodeksu karnego, to jest spowodzenia bezpośredniego niebezpieczeństwa w ruchu powietrznym, dwóm obywatelom Federacji Rosyjskiej oraz zmianie postanowienia o przedstawieniu zarzutów z art. 231 § 1 Kodeksu karnego dwóm byłym żołnierzom funkcyjnym z byłego 36 Specjalnego Pułku Lotnictwa Transportowego.

Ponadto Wojskowa Prokuratura Okręgowa w Warszawie otrzymała z Instytutu Ekspertyz Sądowych w Krakowie opinię z przeprowadzonych badań fonoskopijnych wraz z transkrypcją rozmów prowadzonych w dniu 10 kwietnia 2010 roku na stanowisku Grupy Kierowania Lotami na lotnisku Smoleńsk „Północny”.

Otrzymano także z Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji opinie uzupełniające z przeprowadzonych badań chemicznych na obecność pozostałości śladów

materiałów wybuchowych i substancji będących produktami ich degradacji między innymi na szczątkach samolotu Tu-154M nr boczny 101 oraz opinie sądowno – medyczne Katedry Medycyny Sądowej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu dotyczące ofiar katastrofy.

Wojskowa Prokuratura Okręgowa w Warszawie oczekuje na ponad 20 opinii z wyżej przywołanego Uniwersytetu Medycznego oraz na opinie fonoskopijną Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, dotyczącą identyfikacji indywidualnej osób z Grupy Kierowania Lotami na lotnisku Smoleńsk „Północny” w dniu 10 kwietnia 2010 roku.

Na bieżąco wykonywane były czynności, których efektem było sporządzenie kolejnych trzech uzupełniających wniosków o pomoc prawną do Federacji Rosyjskiej, celem przeprowadzenia określonych czynności i przekazania stosownych materiałów.

W 2015 roku, na różnych etapach śledztwa, zaangażowanych w wykonywanie czynności procesowe było sześciu prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury.

I. W zakresie postępowania przygotowawczego.

W 2015 r. wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury prowadziły 1 533 sprawy o przestępstwa i wykroczenia. Wśród nich były:

- sprawy karne o przestępstwa (osobowe i bezosobowe) – 924,
- odmowy wszczęcia postępowania przygotowawczego – 252,
- sprawy o wykroczenia – 357.

Zakończono łącznie 1 368 spraw, w tym: 722 sprawy o przestępstwa, wydano 252 postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego oraz zakończono 344 sprawy o wykroczenia.

W zakończonych sprawach o przestępstwa – bez odmów (772) – postanowienie o przedstawieniu zarzutów wydano wobec 377 osób. Wśród nich odnotowano:

- 313 żołnierzy,
- 14 pracowników cywilnych wojska,
- 50 innych osób cywilnych.

Sprawy o przestępstwa przeciwko 220 osobom (58,4%) zakończono skierowaniem do sądu aktów oskarżenia, a wobec kolejnych 50 osób (13,3%) postępowanie przygotowawcze zakończono złożeniem wniosku o warunkowe umorzenie postępowania.

Sposób zakończenia 722 spraw o przestępstwa (bez odmów) przedstawiał się następująco:

- akt oskarżenia – 149 spraw (19,3% ogółu),
- wniosek o warunkowe umorzenie – 484 sprawy (5,7%),
- umorzenie – 359 spraw (46,5%), w tym
z powodu:
  - braku danych dostatecznie uzasadniających
popelnienie czynu przestępczego – 84 (10,9%),
  - niewykrycia sprawcy – 28 (3,6%),
  - znikomej szkodliwości społecznej czynu – 42 (5,4%),
  - innego niż wskazany,
w tym także art. 31 § 1 k.k. – 205 (26,6%),
  - przekazano – według właściwości – prokuraturze
powszechnej lub innym cywilnym organom
ścigania – 123 (15,9%),
  - zawieszono postępowanie – 23 (3,0%),
  - zakończono w inny sposób, niż wyszczególniono
powyżej – 74 (9,6%).

W terminie do 1 miesiąca zakończono postępowanie w 352 sprawach o przestępstwa (45,6% w stosunku do ogółu zakończonych 722 spraw o przestępstwa – bez odmów), przy czym w 168 z nich czas trwania postępowania nie przekraczał 15 dni kalendarzowych.

Z kolei w terminie powyżej jednego do trzech miesięcy zakończono postępowanie karne w 234 sprawach (30,3%).

W sumie w okresie nieprzekraczającym 90 dni kalendarzowych zakończono w jednostkach organizacyjnych prokuratury wojskowej 585 spraw o przestępstwa (75,9%).

W terminie powyżej trzech do sześciu miesięcy zakończono postępowanie karne w 119 sprawach, tj. 15,4%, a w terminie od sześciu miesięcy do jednego roku w 22, tj. w 2,8% ogółu spraw.

Pozostałe 45 spraw zakończono w terminie dłuższym niż jeden rok. Czas trwania tych spraw przedstawiał się następująco:

- powyżej roku do dwóch lat – 34 sprawy (4,4% ogółu zakończonych),
- powyżej dwóch do pięciu lat – 9 spraw (1,2%),
- powyżej pięciu lat – 2 sprawy (0,3%).

Do załatwienia w 2016 r. pozostało z poprzedniego okresu 152 sprawy karne.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. w procedowaniu pozostawało 12 postępowań karnych, których okres trwania przekroczył 1 rok. Spośród nich 4 prowadzonych było powyżej 1 roku, 3 powyżej 2 lat, 3 powyżej 3 lat, 1 powyżej 4 lat i 1 powyżej 5 lat. W porównaniu do stanu z 31 grudnia 2014 r., w którym zarejestrowano w wojskowych jednostkach organizacyjnych łącznie 15 sprawy powyżej 1 roku, nastąpił spadek o 3 sprawy, tj. o 20,0%. Należy podkreślić, iż sprawy długotrwałe dotyczą w szczególności zorganizowanych grup przestępczych działających w strukturach Sił Zbrojnych RP, przeprowadzanych przetargów i zamówień wielomilionowej wartości, przestępstw urzędniczych, co wpływa na dłuższy niż zwykle okres procedowania.

W 2014 r. zakończono 344 postępowania w sprawach o wykroczenia, których sprawcami było 137 osób wojskowych.

Do rozpoznania przez sądy wojskowe skierowano 76 spraw o wykroczenia (22,1% ogółu spraw).

Kolejne 50 spraw (14,5%) przekazano – po przeprowadzeniu postępowań – właściwym dowódcom z wnioskiem o ukaranie sprawców wykroczeń w trybie ustawy z dnia 9 października 2009 r. o dyscyplinie wojskowej (Dz.U. Nr 190, poz. 1474).

W pozostałych 218 sprawach o wykroczenia (63,4%) postępowanie zakończono w inny sposób, w tym w 38 z nich nastąpiło przekazanie spraw – według właściwości – powszechnym organom ścigania w związku ze zmianą właściwości.

W 2015 r. osoby tymczasowo aresztowane (19) stanowiły 5% ogółu podejrzanych, wobec których zakończono postępowanie przygotowawcze (377).

Z kolei wobec 47 podejrzanych zastosowano inne środki zapobiegawcze, w tym między innymi:

- dozór przełożonego – 10,
- poręczenie majątkowe – 18,
- dozór Policji – 16,
- zawieszenie w czynnościach służbowych – 3.

W stosunku do wskazanych powyżej 47 osób podejrzanych zastosowano łącznie 81 środków zapobiegawczych, gdyż dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania przygotowawczego zachodziła konieczność zastosowania więcej niż jednego środka wobec danej osoby.

W związku z powyższym odpowiednie dane statystyczne dotyczące liczby zastosowanych łącznie środków zapobiegawczych przedstawiały się w następujący sposób:

- dozór przełożonego – 16,

- zakaz opuszczania kraju – 9 – w tym 1 połączony z zatrzymaniem paszportu,
- dozór Policji – 28,
- poręczenie majątkowe – 18,
- zawieszenie w czynnościach służbowych – 10.

Niezależnie od powyższego w 2015 r. prokuratorzy wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury zastosowali w 5 sprawach, w stosunku do 10 podejrzanych, instytucję zabezpieczenia majątkowego, zabezpieczając środki pieniężne w łącznej wysokości 476 000 zł. i 105 euro.

Dominującymi kategoriami czynów zabronionych, popełnionych przez sprawców, podlegających orzecznictwu sądów wojskowych, w stosunku do których zakończono w 2015 roku postępowanie przygotowawcze, były następujące przestępstwa:

- przeciwko mieniu – 89 sprawców,
- przeciwko obowiązkowi pełnienia służby wojskowej – 50 sprawców,
- przeciwko wiarygodności dokumentów – 19 sprawców,
- przeciwko zasadom pełnienia służby – 12 sprawców,
- przeciwko działalności instytucji państwowych i samorządu terytorialnego – 21 sprawców.

W kategorii przestępstw wojskowych, a więc czynów zabronionych, których podmiotem może być tylko osoba pełniąca czynną służbę wojskową, zanotowano łącznie 81 sprawców.

Wśród nich było 29 żołnierzy, którzy swoim działaniem dopuścili się przestępstwa samowolnego oddalenia, o jakim mowa w art. 338 k.k.

W 27 przypadkach były to czyny polegające na samowolnym opuszczeniu przez żołnierza jednostki (instytucji) wojskowej lub wyznaczonego miejsca przebywania w wymiarze nieprzekraczającym 48 godzin, w rozumieniu normy art. 338 § 1 k.k.

Ustalono również 1 sprawcę, który samowolnie opuścił jednostkę (instytucję) wojskową na okres powyżej 48 godzin do 7 dni, o jakim mowa w art. 338 § 2 k.k. oraz 1 sprawcę, który pozostawał poza jednostką wojskową przez okres powyżej 7 dni (art. 338 § 3 k.k.).

Do dominujących kategorii przestępstw wojskowych należały też – o czym już wspomniano – przestępstwa przeciwko zasadom pełnienia służby wojskowej.

Ich sprawcy, których odnotowano ogółem 12, dopuszczali się swoim działaniem przede wszystkim czynów polegających na wprawieniu się w stan nietrzeźwości lub odurzenia, po wyznaczeniu do służby bądź będąc w służbie (art. 357 § 1 k.k.).

Wśród ogółu wykroczeń, w odniesieniu do których w 2015 r. w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury prowadzono postępowania, dominowały wykroczenia:

- z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi – 56 sprawców,
- przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji – 44 sprawców.

Oddział Postępowania Przygotowawczego Naczelnej Prokuratury Wojskowej, jak również Wojskowe Prokuratury Okręgowe w Warszawie i w Poznaniu realizowały w 2015 r. czynności zwierzchniego nadzoru służbowego i procesowego nad postępowaniami przygotowawczymi prokuratur podległych w oparciu o rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 listopada 2008 r. a następnie z dnia 18 czerwca 2015 r. – Regulamin wewnętrznego urzędowania wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury i rozkazy organizacyjny Naczelnej Prokuratury Wojskowej z dnia 19 marca 2013 r. i 19 sierpnia 2015 r.

Oddział Postępowania Przygotowawczego Naczelnej Prokuratury Wojskowej wykonywał czynności kontrolne w ramach zwierzchniego nadzoru służbowego sprawowanego nad postępowaniami karnymi prowadzonymi przez prokuratorów wydziałów śledczych wojskowych prokuratur okręgowych. Łącznie w 2015 r. w zwierzchnim nadzorze służbowym oddziału pozostawało 58 spraw (w 2014 r. – 64 sprawy); 15 z nich objęto nadzorem w 2015 r. (w 2014 r. – 22 sprawy). Ponadto w 44 przypadkach prokuratorzy oddziału wykonywali czynności w ramach nadzoru procesowego (w 2014 r. – w 89 przypadkach). Zmniejszenie ilości spraw w zwierzchnim nadzorze służbowym i procesowym jest wynikiem ogólnej tendencji spadku liczby spraw w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury.

Podobnie jak w poprzednich latach, w 2015 r. do stałych zadań Oddziału Postępowania Przygotowawczego należało także sprawowanie monitoringu nad niektórymi kategoriami spraw karnych, określonymi w wykazie przestępstw i zdarzeń objętych obowiązkiem niezwłocznego meldowania do Naczelnej Prokuratury Wojskowej, stanowiącym załącznik do zarządzenia Naczelnego Prokuratora Wojskowego Nr 6 z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie nadzoru nad czynnościami prokuratorów wojskowych.

Oddział Postępowania Przygotowawczego prowadził też bezpośredni monitoring postępowań karnych wszczętych i prowadzonych w strukturach Polskiego Kontyngentu Wojskowego (PKW) w Afganistanie, do czasu przekazania akt postępowania do procedowania wojskowym prokuratorom garnizonowym lub wojskowym prokuratorom okręgowym na

terenie Polski. W 2015 r. spraw takich wszczęto 19 (w 2014 r. – 39). Spadek liczby spraw w porównaniu do 2014 r. jest wynikiem istotnego zmniejszenia stanu ilościowego polskiego kontyngentu wojskowego oraz zmiany charakteru misji na szkoleniowy, a także mniejszej ilości zamachów na polskich żołnierzy.

Tak ukształtowany system daje pełną wiedzę o najgroźniejszych zdarzeniach i już na wstępnym etapie postępowania umożliwia podejmowanie stosownych działań nadzorczych, w tym w zakresie doboru spraw obejmowanych zwierzchnim nadzorem służbowym Naczelniej Prokuratury Wojskowej i wojskowych prokuratur okręgowych.

Na łączną liczbę 924 postępowań karnych prowadzonych w 2015 r. złożone zostały tylko 2 skargi na przewlekłość postępowania przygotowawczego, z czego jedna została uwzględniona przez sąd.

W zwierzchnim nadzorze służbowym Wojskowych Prokuratur Okręgowych w Warszawie i Poznaniu w 2015 r. pozostawało łącznie 95 spraw, co w porównaniu z 2014 r., w którym zanotowano 131 spraw, stanowi spadek o 36, czyli 27,5%.

W 2015 r. wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury zakończyły odmową wszczęcia postępowania karnego i umorzeniem postępowania karnego łącznie 611 spraw (w 2014 r. – 791 spraw), w tym odmową wszczęcia postępowania karnego 252 sprawy i umorzeniem postępowania karnego 359 spraw. We wskazanych sprawach w 90 przypadkach złożone zostały środki odwoławcze na decyzje końcowe (14,7%, a w 2014 r. – 10,4%), 68 środków odwoławczych nie zostało uwzględnionych (11,1% ogółu spraw zakończonych we wskazanym sposób, w 2014 r. – 7,2%), a w 11 sprawach uznano zasadność złożonych środków odwoławczych i odwołania te uwzględniono (1,8%, w 2014 r. – 2%). Z kolei 11 środków odwoławczych nie zostało rozpoznanych do dnia 31 grudnia 2015 r. (1,8%, w 2014 r. – 1,1%). Tym samym stabilność postanowień o odmowie wszczęcia postępowania karnego i umorzeniu postępowania wynosiła 98,2% (w 2014 r. – 98,0%).

II. W zakresie postępowania sądowego.

W 2015 r. prokuratorzy wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury wzięli udział w 928 rozprawach i w 700 posiedzeniach przed sądami wojskowymi, podczas 1 118 dni sesyjnych.

Niezależnie od powyższego prokuratorzy Naczelniej Prokuratury Wojskowej brali udział w 29 rozprawach i 27 posiedzeniach w Izbie Wojskowej Sądu Najwyższego, podczas 42 dni sesyjnych.

Postępowaniem sądowym przed sądami wojskowymi objętych było ogółem 366 osób, w tym o przestępstwa – 285 i o wykroczenia – 81.

Skazano łącznie 273 osoby (przestępstwa – 192 i wykroczenia – 81).

W 2015 r. w jednym wypadku sąd odstąpił od wymierzenia kary.

Wobec 68 osób postępowanie karne umorzono w postępowaniu jurysdykcyjnym.

Uniewinniono łącznie 24 osoby (przestępstwa – 24 i wykroczenia – 0), przy czym w tym miejscu wskazać należy, że dane te dotyczą osób, wobec których sądy wydały w 2015 r. orzeczenia (data wyroku), także nieprawomocne (wykazano również uniewinnienia częściowe – 2 osoby, natomiast uniewinniono całkowicie – 22 osoby).

W 2015 r. prokuratorzy wojskowi wnieśli 28 apelacji od wyroków sądów wojskowych wobec 44 osób. Zaskarżono zatem orzeczenia zapadłe względem 12,2% osób (w 2014 r. – 14,8%). Wskaźnik skuteczności wszystkich apelacji prokuratorskich w 2015 r. liczony w odniesieniu do liczby spraw, w których wniesiono ten środek odwoławczy, wyniósł 59%, zaś co do osób – 41,6%.

W 2015 r. Naczelny Prokurator Wojskowy wniósł do Sądu Najwyższego – Izby Wojskowej łącznie 7 kasacji wobec 7 osób. Sąd Najwyższy rozpoznał 5 kasacji. Wszystkie rozpoznane kasacje zostały uwzględnione. Ich skuteczność wyniosła więc 100%. Dwie kasacje nie zostały jeszcze rozpoznane.

W 2015 r. Rzecznik Praw Obywatelskich nie składał kasacji w sprawach należących do kognicji sądów wojskowych.

Prokuratorzy Naczelnej Prokuratury Wojskowej nie składali w 2015 r. kasacji jako strona, w trybie art. 520 § 1 k.p.k.

Jedną kasację w tym trybie (art. 520 § 1 k.p.k.) złożył prokurator Wojskowej Prokuratury Okręgowej w Poznaniu, jednak nie została ona uwzględniona.

Ponadto kasację złożył obrońca oskarżonego w 1 sprawie oraz 3 pełnomocników wnioskodawców w 3 sprawach o odszkodowanie, w 1 sprawie Sąd Najwyższy Izba Wojskowa pozostawił kasację bez rozpoznania, w kolejnej uwzględnił częściowo kasację i uchylił rozstrzygnięcie w części dot. kosztów procesu, a trzecia kasacja nie została rozpoznana w 2015 r. We wszystkich 4 sprawach prokuratorzy sporządzili odpowiedzi na kasacje (w tym w 3 sprawach prokuratorzy Naczelnej Prokuratury Wojskowej i w 1 sprawie prokurator Wojskowej Prokuratury Okręgowej w Poznaniu).

W 2015 r. prokuratorzy Naczelnej Prokuratury Wojskowej wnieśli do Sądu Najwyższego Izba Wojskowa i Wojskowego Sądu Okręgowego w Warszawie 14 wniosków o wznowienie postępowania; wszystkie wnioski zostały uwzględnione.

Nadto w 2015 r. przeanalizowano 11 wniosków stron lub ich pełnomocników o wniesienie kasacji. Żaden z tych wniosków nie zainicjował postępowania kasacyjnego.

Prokuratorzy Wojskowych Prokuratur Okręgowych w Warszawie i w Poznaniu oraz Oddziału Postępowania Sądowego Naczelnej Prokuratury Wojskowej brali udział w 2015 r. w 38 postępowaniach związanych ze stosowaniem ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz.U. z 1991 r. Nr 34, poz. 149), w przedmiocie unieważnienia wyroków historycznych i związanych z tym odszkodowań. Osiemnaście (18) z wyżej wspomnianych spraw dotyczyło orzeczeń w przedmiocie odszkodowania i zadośćuczynienia za niesłuszne represje karne, natomiast 20 postępowań związanych było z unieważnieniem orzeczeń historycznych wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

W zakresie postępowania wykonawczego prokuratorzy wojskowi w 2015 r. wzięli udział w 309 (w 2014 r. – 527) różnego typu czynnościach tego postępowania.

W okresie sprawozdawczym wpłynęło 8 (w 2014 r. – 3) próśb o ułaskawienie. Naczelny Prokurator Wojskowy, na podstawie art. 565 § 1 k.p.k., przedstawił 1 (jedną) prośbę Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wraz z aktami i swoimi wnioskami. Prezydent Rzeczypospolitej rozpoznał do końca 2015 r. wyżej wymienioną prośbę i ustosunkował się do niej, tak jak wnosił o to Naczelny Prokurator Wojskowy, odmawiając prawa łaski. Pozostałe wnioski nie zostały jeszcze rozpoznane.

Naczelna Prokuratura Wojskowa oraz wojskowe prokuratury okręgowe wykonywały w 2015 r. czynności nadzorcze nad postępowaniem sądowym prokuratur podległych w oparciu o rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 listopada 2008 r. oraz z dnia 18 czerwca 2015 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury.

Oddział Postępowania Sądowego Naczelnej Prokuratury Wojskowej wykonywał wymienione czynności, kontrolując systematycznie sprawy karne w toku postępowania instancyjnego (apelacyjnego) oraz analizując działalność Wojskowych Prokuratur Okręgowych w Warszawie i w Poznaniu. Zapoznawano się również z nadesłanymi przez wojskowe prokuratury okręgowe innymi materiałami dotyczącymi postępowania sądowo-odwoławczego, w tym sprawozdaniami z wyjazdów instruktazowo-kontrolnych.

Ponadto Oddział Postępowania Sądowego Naczelnej Prokuratury Wojskowej przeprowadził w 2015 r. badanie spraw karnych z oskarżenia prokuratur podległych, zakończonych w roku sprawozdawczym wyrokami uniewinniającymi.

III. Współpraca krajowa z podmiotami zewnętrznymi.

W 2015 r. wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury, zgodnie ze swoim terytorialnym zakresem działania, utrzymywały – podobnie jak w poprzednich okresach sprawozdawczych – bieżący kontakt z dowódcami (szefami) obsługiwanych jednostek (instytucji) wojskowych w zakresie niezbędnym do realizacji ustawowych zadań w zakresie zapobiegania przestępczości i wykroczeniom w Siłach Zbrojnych RP oraz utrzymania na odpowiednim poziomie zasad dyscypliny i porządku wojskowego.

Na szczeblu centralnym Naczelny Prokurator Wojskowy pozostawał w bieżącym kontakcie z Ministrem Obrony Narodowej, Szefem Sztabu Generalnego WP, Dowódcą Generalnym Rodzajów Sił Zbrojnych, Dowódcą Operacyjnym Rodzajów Sił Zbrojnych, Dyrektorem Departamentu Kadr MON i Dyrektorem Departamentu Wychowania i Promocji Obronności MON.

Niezależnie od bieżących kontaktów w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej były opracowywane dla potrzeb wskazanych podmiotów informacje tematyczne o stanie dyscypliny i porządku wojskowego oraz o stanie przestępczości i wykroczeń w wojsku, a także informacje dotyczące kwestii związanych z interpretacją obowiązujących przepisów prawnych i postulowanych działań legislacyjnych, zmierzających do bardziej przejrzystego uregulowania zagadnień istotnych z punktu widzenia zasad dyscypliny i porządku wojskowego.

Podobne działania, w ramach posiadanych kompetencji, prowadziły odpowiednie oddziały terenowe prokuratur wojskowych, utrzymując bieżące kontakty z przedstawicielami dowództw rodzajów Sił Zbrojnych, dowódcami dywizji, brygad i pułków oraz szefami instytucji wojskowych.

Realizowano również – w zakresie posiadanych kompetencji – postanowienia decyzji Nr 367/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 29 września 2010 r. w sprawie analiz i oceny dyscypliny wojskowej (Dz.Urz. MON z 2010 r. Nr 19, poz. 253) poprzez między innymi opracowanie szeregu tematycznych informacji statystycznych dla potrzeb kierownictwa wojska i dowódców obsługiwanych jednostek (instytucji) wojskowych.

Dla potrzeb umacniania dyscypliny wojskowej w Siłach Zbrojnych RP Naczelna Prokuratura Wojskowa wydawała co miesiąc informację o stanie przestępczości i wykroczeń w Siłach Zbrojnych RP oraz o ważniejszych wydarzeniach w sferze przestrzegania prawa i czynnościach pozaprocesowych, którą przesyłano osobom funkcyjnym Sił Zbrojnych RP właściwym do realizacji zadań w omawianym zakresie.

Istotne przedsięwzięcia w zakresie podejmowanych czynności procesowych i zapobiegawczych były na bieżąco konsultowane bądź też uzgadniane – w zależności od potrzeb – z kierownictwem Żandarmerii Wojskowej i Służby Kontrwywiadu Wojskowego.

W zakresie gromadzenia i przetwarzania informacji kryminalnych Naczelną Prokuraturą Wojskową utrzymywano bieżący kontakt z Krajowym Centrum Informacji Kryminalnych Komendy Głównej Policji.

Naczelną Prokuraturą Wojskową wspólnie z Wydziałem Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego zorganizowała ogólnokrajową konferencję naukową nt. „Katastrofy i wyjaśnienie ich przyczyn w ujęciu procesowym i kryminalistycznym”, która odbyła się w Warszawie, w dniu 20 marca 2015 r. Materiały z konferencji zostały opublikowane w numerze specjalnym Wojskowego Przeglądu Prawniczego Nr 2/2015, który jest wydawany przez Naczelny Prokurator Wojskowy.

Naczelną Prokuraturę Wojskową i podlegli mu prokuratorzy wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury uczestniczyli w 2015 roku w ocenach stanu dyscypliny i porządku wojskowego na różnych szczeblach dowodzenia Sił Zbrojnych RP, gdzie omawiano między innymi kwestie związane z określonymi kategoriami przestępstw popełnianych w Wojsku Polskim.

IV. Współpraca międzynarodowa.

We właściwości prokuratur wojskowych znajdują się wojskowe struktury wielonarodowe, a w szczególności Wielonarodowy Korpus Północ–Wschód, w skład którego wchodzi jednostki wojskowe duńskie, niemieckie i polskie.

Współpraca prokuratorów wojskowych, obsługujących te struktury, z odpowiednimi osobami funkcyjnymi jest prowadzona na bieżąco i w 2015 r. przebiegała na podobnych zasadach co w latach poprzednich w formie spotkań o charakterze roboczym.

Niezależnie od powyższego, w ramach omawianej działalności, prokurator Wojskowej Prokuratury Okręgowej w Warszawie dwukrotnie uczestniczył w międzynarodowych konferencjach zorganizowanych przez Europejską Organizację ds. Bezpieczeństwa Żeglugi Powietrznej – EUROCONTROL, których tematyka obejmowała kwestie związane ze współpracą pomiędzy wymiarem sprawiedliwości a specjalistami z zakresu bezpieczeństwa lotów w postępowaniach dotyczących wypadków i zdarzeń lotniczych. Wskazane konferencje odbyły się w Bratysławie odpowiednio w dniach 25-26 lutego 2015 r. i 23-24 września 2015 r.

Poza tym prokuratorzy wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury w 2015 r., wykonując czynności w zakresie obrotu prawnego z zagranicą:

- wystąpili z 4 wnioskami o udzielenie pomocy prawnej, z czego:
  - 3 wnioski zostały skierowane do Federacji Rosyjskiej,
  - 1 wniosek skierowano do Stanów Zjednoczonych Ameryki,
- przyjęli do realizacji 2 wnioski o udzielenie pomocy prawnej, wszystkie z Federacji Rosyjskiej.

W 2015 r. prokuratorzy wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury nie występowali do właściwych sądów wojskowych o wydanie europejskiego nakazu aresztowania.

V. W zakresie gromadzenia, przetwarzania i analizowania danych w systemach informatycznych.

W 2015 r. prokuratorzy wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury, realizując zadania wynikające z ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz.U. Nr 88 poz. 439 ze zm.) oraz mając na względzie postanowienia rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 sierpnia 2013 r. w sprawie Programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2014, dotyczące działalności prokuratur wojskowych, dokonali analizy odpowiednich danych liczbowych w odniesieniu do spraw karnych i o wykroczenia. W oparciu o niniejszą analizę sporządzono w systemie półrocznym i rocznym odpowiednie sprawozdania z działalności poszczególnych prokuratur wojskowych oraz sprawozdanie zbiorcze obejmujące wszystkie podległe Naczelnaj Prokuraturze Wojskowej struktury organizacyjne – na formularzach PG–PIKwojsk. oraz w formie elektronicznej – które następnie przesłano do wskazanego w powołanym programie adresata w celu dalszego ich przetwarzania dla potrzeb statystyki publicznej.

Gromadzenie, przetwarzanie i analizowanie danych statystycznych dla potrzeb prokuratury i podmiotów zewnętrznych, w tym kierownictwa Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz dowódców Rodzajów Sił Zbrojnych i poszczególnych jednostek wojskowych, odbywało się w prokuraturach wojskowych na bazie systemu informatycznego Naczelnaj Prokuratury Wojskowej – ProkStat, wprowadzonego do użytku w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury na mocy zarządzenia Naczelnego Prokuratora Wojskowego Nr 4 z dnia 24 marca 2003 r. System ten jest stale modernizowany w zależności od zgłaszanych przez podmioty zewnętrzne zapotrzebowań i w zasadzie umożliwia już, na obecnym etapie, dostęp do informacji statystycznej o ruchu spraw osobowych i bezosobowych w poszczególnych prokuraturach wojskowych oraz o osobach podejrzanych i wojskowych sprawcach przestępstw i wykroczeń.

W oparciu o elektroniczne karty rejestracyjne w każdej prokuraturze wojskowej dokonuje się odpowiednich rejestracji statystycznych, które następnie, po przetworzeniu w systemie, są przekazywane drogą elektroniczną do centralnej bazy systemu ProkStat, znajdującej się w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej.

W 2015 r. dostęp do pełnej centralnej bazy systemu, poza Naczelną Prokuraturą Wojskową, posiada każda z dwóch wojskowych prokuratur okręgowych.

Z kolei wojskowe prokuratury garnizonowe posiadają dostęp do własnych danych zgromadzonych w systemie informatycznym ProkStat.

Niezależnie od powyższego Naczelna Prokuratura Wojskowa w oparciu o bieżące meldunki statystyczne z prokuratur podległych, sporządzane na odpowiednich formularzach, dokonywała analizy samobójstw w wojsku na bazie odrębnego programu informatycznego, opracowanego i wykorzystywanego w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej.

Program ten funkcjonuje w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej od 2000 r. i umożliwia przetwarzanie danych dla potrzeb tematycznych informacji statystycznych o zamachach samobójczych żołnierzy Sił Zbrojnych RP zarówno dokonanych, jak i usiłowanych.

W zakresie realizacji postanowień ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o gromadzeniu, przetwarzaniu i przekazywaniu informacji kryminalnych (Dz.U. z 2010 r. Nr 29, poz. 153 ze zm.) prokuratorzy wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury, zgodnie z zarządzeniem Naczelnego Prokuratora Wojskowego Nr 1 z dnia 17 stycznia 2003 r., przekazywali do Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych Komendy Głównej Policji określone w powołanej ustawie informacje kryminalne za pośrednictwem Naczelnej Prokuratury Wojskowej poprzez stanowisko dostępne w wydziale KCIK.

Wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury nie są połączone wzajemnie siecią PESEL umożliwiającą przekazywanie odpowiednich informacji kryminalnych drogą elektroniczną, dlatego też wypełniane są w poszczególnych prokuraturach wojskowych odpowiednie formularze, zawierające te informacje – w formie papierowej, które następnie są przesyłane do Naczelnej Prokuratury Wojskowej i cyklicznie wprowadzane do elektronicznych kart rejestracyjnych przez urzędnika Naczelnej Prokuratury Wojskowej we wskazanym stanowisku dostępowym.

W 2015 r. wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury dokonały ogółem 102 rejestracji w Krajowym Centrum Informacji Kryminalnych.

Prokuratury wojskowe realizowały również postanowienia ustawy z dnia 24 sierpnia 2007 r. o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz

Wizowym Systemie Informacyjnym (Dz.U. z 2014 r., poz. 1203), zgodnie z zarządzeniem Naczelnego Prokuratora Wojskowego Nr 9 z dnia 11 marca 2009 r.

W 2015 r. prokuratury wojskowe – podobnie jak to miało miejsce w poprzednim okresie sprawozdawczym – nie zgłaszały odpowiednich wniosków w przedmiocie rejestracji w systemie SIS, gdyż sądy wojskowe nie wydawały w tym czasie europejskich nakazów aresztowania w sprawach będących we właściwości wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury.

VI. W zakresie opiniowania projektów aktów normatywnych oraz podejmowania innych czynności określonych w ustawach.

W 2014 r. prokuratorzy Naczelnej Prokuratury Wojskowej zaopiniowali 172 projekty aktów normatywnych, które wpłynęły od podmiotów zewnętrznych.

W ramach prowadzonej działalności pozaprocesowej prokuratorzy wojskowi realizowali także – w obsługiwanych jednostkach (instytucjach) wojskowych – różnorodne czynności kontrolno-profilaktyczne, które były ukierunkowane na zwalczanie przyczyn i okoliczności sprzyjających najczęściej notowanym kategoriom przestępstw i wykroczeń oraz na zapobieganie innym zjawiskom wywierającym niekorzystny wpływ na ogólny stan dyscypliny i porządku wojskowego w Siłach Zbrojnych RP (np. wadliwemu niekiedy funkcjonowaniu służb dyżurnych, wynaturzeniom w sferze stosunków międzyludzkich w środowisku żołnierskim, nadużywaniu alkoholu i spożywaniu środków odurzających, niewłaściwemu stosowaniu w praktyce wojskowego prawa dyscyplinarnego, itp.).

Wśród podejmowanych czynności pozaprocesowych w 2015 r. realizowana była – wzorem lat poprzednich – m.in. działalność kontrolna, w ramach której wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury przeprowadzają – w obsługiwanych jednostkach wojskowych – zgodnie z postanowieniami art. 115 ust. 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz.U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599 ze zm.) – tematyczne kontrole przestrzegania prawa, ukierunkowane głównie na zbadanie prawidłowości przestrzegania odpowiednich przepisów prawa, regulujących podstawowe dziedziny życia wojskowego przez wojskowe osoby funkcyjne oraz na ustalenie aktualnego stanu dyscypliny i porządku wojskowego, w poszczególnych jednostkach wojskowych, różnego szczebla podporządkowania.

W ramach tej działalności zrealizowano między innymi 61 czynności kontrolnych, w toku których stwierdzono pewne nieprawidłowości będące podstawą do sporządzenia 5 pisemnych wystąpień, skierowanych następnie do właściwych dowódców wojskowych.

Niezależnie od prowadzonych działań realizowanych w ramach prokuratorskiej kontroli przestrzegania prawa, prokuratorzy wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury w 2015 r. m.in.: przeprowadzili 2 199 spotkań z kadrą zawodową i pozostałymi żołnierzami poświęconych głównie problematyce kształtowania świadomości prawnej w środowisku wojskowym, w toku których zaznajamiali uczestników z obowiązującymi przepisami prawa, a w szczególności z zasadami odpowiedzialności karnej za przestępstwa wojskowe i pospolite, a także z zasadami stosowania ustawy z dnia 9 października 2009 r. o dyscyplinie wojskowej i wydanych na jej podstawie aktów wykonawczych.

Prokuratorzy wojskowi ponadto uczestniczyli również w 69 odprawach i naradach poświęconych analizie dyscypliny.

W ramach prowadzonej działalności pozaprocesowej prokuratorzy wojskowi – zgodnie z posiadaną właściwością – realizowali także w 2015 r. postanowienia decyzji Nr 367/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 29 września 2010 r. w sprawie analiz i ocen dyscypliny wojskowej (Dz.Urz. MON z 2010 r. Nr 19, poz. 253), a w szczególności omawiali na bieżąco z dowódcztwami obsługiwanych jednostek (instytucji) wojskowych stan dyscypliny i kwestie ujawnionych naruszeń prawa oraz udostępniali określone dane liczbowe dotyczące tych naruszeń w formie odpowiednich informacji statystycznych.

W ramach prokuratorskiego reagowania na uchybienia stwierdzone w toku prowadzonych spraw karnych i o wykroczenia oraz działalności pozaprocesowej prokuratorzy wojskowi skierowali łącznie 12 wystąpień i 1 sprzeciw, w których oprócz zasygnalizowania zaistniałych nieprawidłowości wskazali osoby odpowiedzialne za ten stan rzeczy, jego przyczyny i formy przeciwdziałania w przyszłości podobnym naruszeniom prawa.

Ogółem w okresie 2015 r. prokuratorzy wojskowi wykonali 3 457 czynności profilaktyczno–kontrolnych, tj. o 50 mniej niż w poprzednim okresie sprawozdawczym (3 507).

Działalność ta była proporcjonalna do liczby zanotowanych w wojskowych jednostkach organizacyjnych spraw karnych i o wykroczenia, która uległa na przestrzeni minionego roku ponownemu zmniejszeniu w stosunku do wcześniejszych okresów sprawozdawczych.

Wpływające do wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury petycje oraz skargi i wnioski osób fizycznych podlegały załatwieniu zgodnie z przepisami działu VIII Kodeksu postępowania administracyjnego oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji, przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków (Dz.U. Nr 5, poz. 46), a także rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 listopada 2004 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu i trybu postępowania prokuratorów wojskowych przy

wnoszeniu sprzeciwów i wystąpień oraz przeprowadzaniu kontroli przestrzegania prawa (Dz.U. Nr 249, poz. 2502).

W 2015 r. do prokuratur wojskowych wpłynęło w trybie skargowym łącznie 28 skarg, w tym 26 od osób cywilnych i 2 od żołnierzy zawodowych.

W formie pisemnej wniesiono 26 skarg, natomiast 2 skargi zostały wniesione w formie ustnej.

W prokuraturach we własnym zakresie załatwiono 16 skarg.

Pozostałe 12 skarg przekazano w trybie przewidzianym w art. 231 k.p.a. według właściwości innym organom państwowym.

Wniesione skargi rozpatrzone we własnym zakresie najczęściej dotyczyły spraw niewłaściwego – zdaniem skarżących – funkcjonowania określonych instytucji i urzędów wojskowych (13).

W ramach czynności pozaprosesowych Naczelnny Prokurator Wojskowy, w oparciu o § 11 w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 czerwca 2011 r. w sprawie sposobu realizacji kompetencji prokuratora w zakresie nadzoru nad czynnościami operacyjno-rozpoznawczymi (Dz.U. Nr 121, poz. 692), sprawował w 2015 r. stałe zastępstwo Prokuratora Generalnego w zakresie jego uprawnień zastrzeżonych w art. 31 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych oraz art. 31, 33 i 34 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego.

Zgodnie z przywołanymi wyżej przepisami ustawy o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych, tego rodzaju zadania realizowali również Wojskowi Prokuratorzy Okręgowi w Warszawie i w Poznaniu.

Podejmowane w owym zakresie czynności sprowadzały się przede wszystkim do wyrażania zgody na zastosowanie kontroli operacyjnej umożliwiającej uzyskanie w sposób niejawnny informacji i dowodów służących realizacji celów określonych w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych oraz art. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego.

W 2015 r. uprawnieni prokuratorzy wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury otrzymali łącznie 91 wniosków o zastosowanie kontroli operacyjnej wobec 149 osób. Osiemnaście spośród nich, dotyczących 18 osób, nie uzyskało zgody prokuratorów wojskowych. Tym samym, do właściwych sądów wojskowych skierowano wnioski o zastosowanie kontroli operacyjnej w stosunku do 131 osób. Akceptację sądów uzyskało 126

wniosków, dotyczących 126 osób. W jednym przypadku sąd odmówił zarządzenia kontroli operacyjnej, a 4 wnioski, dotyczące 4 osób, nie zostały dotychczas rozpoznane.

Równocześnie w ubiegłym roku prokuratorzy wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury złożyli wnioski o zarządzenie kontroli i utrwalenia rozmów wobec 25 osób (art. 237 k.p.k.). Wszystkie wnioski zostały uwzględnione przez właściwe sądy wojskowe.

Prokuratorzy wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury złożyli w 2015 r. wnioski o zastosowanie przez sądy wojskowe tzw. zgody następczej wobec 305 osób. Zostały one sporządzone w oparciu o materiały uzyskane w toku uprzednio przeprowadzonych kontroli operacyjnych. Wojskowe sądy okręgowe zastosowały kontrolę następczą wobec wszystkich wnioskowanych osób.

Nie występowano natomiast do sądu o wyrażenie zgody następczej w trybie art. 237a k.p.k.

Ponadto w 2015 r., w oparciu o przepis § 9 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 9 czerwca 2011 r. w sprawie sposobu realizacji kompetencji prokuratora w zakresie nadzoru nad czynnościami operacyjno – rozpoznawczymi (Dz.U. Nr 121, poz. 692), upoważnieni prokuratorzy przeprowadzili kontrolę sposobu realizowania przez Wojskowych Prokuratorów Okręgowych w Warszawie i w Poznaniu ich kompetencji określonych w cytowanym rozporządzeniu, w zakresie nadzoru nad czynnościami operacyjno-rozpoznawczymi, o których mowa w przepisach art. 31, art. 32 oraz art. 33 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (t.j. – Dz.U. z 2013 r., poz. 568 z późn. zm.).

W toku kontroli nie ujawniono żadnych uchybień lub nieprawidłowości w tym obszarze służbowej działalności obu wojskowych prokuratorów okręgowych.

Na bieżąco też, zgodnie z treścią § 8 ust. 1 rozporządzenia, monitorowany jest przebieg zarządzonych kontroli operacyjnych poprzez przyjmowanie przez prokuratorów wskazanych w § 3 ust. 2 ustnych sprawozdań od przedstawicieli Służby Kontrwywiadu Wojskowego i Żandarmerii Wojskowej co do biegu prowadzonych kontroli.

Na bieżąco, zgodnie z treścią § 8 ust. 1 rozporządzenia, monitorowany jest przebieg zarządzonych kontroli operacyjnych poprzez przyjmowanie przez prokuratorów wskazanych w § 3 ust. 2 ustnych sprawozdań od przedstawicieli Służby Kontrwywiadu Wojskowego i Żandarmerii Wojskowej, co do biegu prowadzonych kontroli.

Wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury w 2015 r. realizowały również postanowienia ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.

z 2014 r., poz. 782). W 2015 r. do prokuratur wojskowych wpłynęło ogółem 51 wniosków o udzielenie określonej informacji publicznej, pochodzących od 44 osób.

Wszystkie wnioski zostały załatwione w ustawowo przewidzianym terminie, tj. udzielono wnioskodawcom określonej informacji publicznej, względnie poinformowano, iż prokuratury wojskowe nie posiadają informacji w żądanym zakresie z jednoczesnym wskazaniem organu właściwego, do którego należy się zwrócić o udzielenie stosownej informacji. Pozytywnie załatwiono 44 wnioski, a 7 w inny sposób, tj. między innymi wskazano wnioskodawcy odpowiedni organ albo poinformowano o nieposiadaniu żądanej informacji.

W ramach realizacji ustawowych obowiązków wynikających z postanowień art. 14 b-e ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz.U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599 ze zm.) czterech prokuratorów Naczelnej Prokuratury Wojskowej pełniących funkcje wizytatorów dokonało oceny kwalifikacji kandydatów na określone stanowiska prokuratorskie, obwieszczone w 2015 r. w wojskowych prokuraturach garnizonowych i w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej. Łącznie ocenie poddano 23 kandydatów. Ogółem wizytatorzy zbadali w 2015 r. ponad 1 280 akt spraw, najczęściej wielotomowych, prowadzonych przez kandydatów ubiegających się o określone stanowiska prokuratorskie, wydając m.in. na ich podstawie określone oceny kwalifikacyjne.

W 2015 r. prokuratorzy Naczelnej Prokuratury Wojskowej oraz prokuratorzy Wojskowych Prokuratur Okręgowych w Warszawie i Poznaniu nie przeprowadzali wizytacji w podległych prokuraturach wojskowych, gdyż w 2014 r. zostały przeprowadzone takie czynności we wszystkich – terenowych – wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury.

XI. Działalność prokuratorów Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

W dniu 1 stycznia 2015 r. w Głównej Komisji i komisjach oddziałowych obowiązki służbowe pełniło łącznie 85 prokuratorów, w tym 78 w oddziałowych komisjach i 7 w Głównej Komisji, łącznie z Dyrektorem Głównej Komisji.

Stanowiska funkcyjne w Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu pełni 13 osób i liczba tych stanowisk funkcyjnych nie uległa zmianie w stosunku do lat poprzednich.

W 2015 r. trzech prokuratorów przeszło w stan spoczynku, dwóch prokuratorów przeniesiono na stanowisko prokuratora oddziałowego biura lustracyjnego, jeden prokurator zmarł. Do Oddziałowej Komisji w Rzeszowie przyjęto w trybie konkursu dwóch nowych prokuratorów.

W dniu 31 grudnia 2015 r. w Komisji Ścigania pełniło służbę 81 prokuratorów, 74 w oddziałowych komisjach i 7 w Głównej Komisji. Faktycznie obowiązki służbowe wykonywało 78 prokuratorów (72 w oddziałowych komisjach i 6 w Głównej Komisji). W dniu 31 grudnia 2015 r. trzech prokuratorów przebywało na długotrwałych zwolnieniach lekarskich. W całym 2015 r. na długotrwałych zwolnieniach przebywało 7 prokuratorów (zestawienia statystyczne załącznik 1).

Obowiązki służbowe w sekretariatach oddziałowych komisji i Głównej Komisji wykonuje 66 osób wraz z samodzielnymi specjalistami –historykami komisji (załącznik 2).

W dniu 1 stycznia 2015 r. w oddziałowych komisjach prowadzone było 898 postępowań przygotowawczych, w tym 561 dotyczących zbrodni komunistycznych, 313 postępowań przygotowawczych dotyczących zbrodni nazistowskich, 23 postępowania dotyczące zbrodni wojennych i zbrodni przeciwko ludzkości, w tym zbrodni ludobójstwa, a także 1 sprawa dotycząca czynów określonych w art. 54 i art. 55 ustawy o IPN (załącznik 3). W stosunku do roku poprzedniego liczba spraw niezakończonych zmniejszyła się o 123 postępowania.

W 2015 r. zarejestrowano w oddziałowych komisjach 1 000 postępowań, w tym 600 postępowań dotyczących zbrodni komunistycznych, 372 postępowania dotyczące zbrodni nazistowskich, 28 śledztw dotyczących innych przestępstw stanowiących zbrodnie przeciwko pokojowi, ludzkości lub zbrodnie wojenne i art.54-55 u.i.p.n (załącznik 4). W porównaniu do roku ubiegłego nastąpił spadek wszystkich zarejestrowanych spraw o 69 postępowań.

Prokuratorzy Komisji Ścigania w 2015 r., zakończyli 1 078 śledztw, w tym: 661 śledztw dotyczących zbrodni komunistycznych (Zk), 387 śledztw dotyczących zbrodni nazistowskich

(Zn) oraz 30 śledztw dotyczące innych przestępstw stanowiących zbrodnie przeciwko pokojowi, ludzkości lub zbrodnie wojenne (Zi) i art.54-55 u.i.p.n (załącznik 5). W stosunku do 2014 r. odnotowano zmniejszenie o 114 liczby spraw załatwionych.

Skierowano do sądów 14 aktów oskarżenia przeciwko 16 osobom. Postanowienia o umorzeniu śledztwa zakończono 858 postępowań, w tym 500 na podstawie art. 322 k.p.k., a kolejnych 358 śledztw – umorzeniem z innych powodów (art. 17 § 1, pkt 1 – 11 k.p.k.), w 195 postępowaniach, po przeprowadzeniu postępowania dowodowego w celu wyjaśnieniu okoliczności sprawy i ustaleniu osób pokrzywdzonych, jako podstawę umorzenia postępowania w całości lub w części wskazano śmierć sprawców (art. 17§1 pkt 5 k.p.k.). Umorzenie całości lub części postępowania z uwagi na przedawnienie karalności czynów nastąpiło w 45 przypadkach. Postanowienia o odmowie wszczęcia śledztwa wydano w 136 sprawach, 66 postępowań zakończono w inny sposób. (załączniki 6 - 8). W dniu 1 stycznia 2015 r. we wszystkich oddziałowych komisjach zawieszono były łącznie 52 śledztwa. W 2015 r, z uwagi na długotrwałą przeszkodę uniemożliwiającą kontynuowanie postępowań w 4 śledztwach wydano postanowienia o ich zawieszeniu, a podjęto z zawieszenia 22 śledztwa. W dniu 31 grudnia 2015 r. we wszystkich oddziałowych komisjach zawieszono były łącznie 34 śledztwa.

Na 31 grudnia 2015 r., w oddziałowych komisjach pozostało do załatwienia 820 postępowań, 500 spraw „Zk” , 298 spraw „Zn” oraz 22 spraw „Zi”. Na koniec 2015 roku nastąpił spadek ilości spraw niezakończonych, w stosunku do 2014 roku, w którym spraw takich było 898.

W dniu 1 stycznia 2015 roku w Oddziałowych Komisjach Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu pozostawało do załatwienia łącznie 163 śledztwa, których czas prowadzenia przekroczył 5 i 3 lata. W okresie od stycznia do grudnia 2015 roku prokuratorzy zakończyli łącznie 79 śledztw tej kategorii spraw (51 śledztw, których czas trwania przekroczył 5 lat i 28 śledztw, których czas trwania przekroczył 3 lata), co sprawiło, że na dzień 31 grudnia 2015 roku pozostawało do załatwienia łącznie 153 śledztwa, których czas prowadzenia przekroczył 5 i 3 lata (załącznik 9). W 2015 roku odnotowano spadek liczby pozostających do załatwienia śledztw ponad trzyletnich w odniesieniu do lat ubiegłych (1 stycznia 2013 r. pozostawało do załatwienia – 228 spraw, 1 stycznia 2014 r. – 202 sprawy, 1 stycznia 2015 r.– 163 sprawy).

W prowadzonych postępowaniach prokuratorzy w 2015 r. przesłuchali 4 070 świadków.

Średnie obciążenie prowadzonymi postępowaniami prokuratora komisji ścigania w 2015r. wynosiło 26,36 śledztw rocznie. W 2014 r. obciążenie to kształtowało się na poziomie 27,86 spraw. Średnia liczba zakończonych przez prokuratora postępowań w 2015 r. wynosiła 14,97 spraw. W 2014 r. obciążenie to wynosiło 15,89 spraw (załącznik 10).

Odnotowano zmniejszenie ogólnego obciążenia ilością spraw w toku i spraw załatwionych przy jednoczesnym zmniejszeniu ilości spraw długotrwałych, postępowań niezakończonych na koniec roku, postępowań zawieszonych, a także zmniejszeniu liczby prokuratorów wykonujących czynności służbowe w Komisji Ścigania.

W okresie objętym sprawozdaniem prokuratorzy wydali wobec 12 osób postanowienia o przedstawieniu zarzutów, a w charakterze podejrzanych przesłuchano 11 osób. Wobec osób podejrzanych nie stosowano środków zapobiegawczych.

Charakter prowadzonych postępowań skutkuje relatywnie dużą ilością kierowanych wniosków o udzielenie międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach karnych. W 2015 r. wniosków takich skierowano 145, o 10 więcej niż w 2014 r. Wnioski kierowano do następujących krajów: Australia – 1 wniosek, Białoruś – 7 wniosków, Czechy – 3 wnioski, Holandia – 1 wniosek, Izrael – 3 wnioski, Niemcy - 95 wniosków, Rosja – 2 wnioski, Szwecja – 1 wniosek, Ukraina – 32 wnioski. Organy państw obcych zrealizowały w 2015 r. 136 wniosków. Prokuratorzy oddziałowych komisji oczekiwali ponad rok na wykonanie wniosków o pomoc prawną skierowanych do: Izraela (5 wniosków), Stanów Zjednoczonych (2 wnioski), Niemiec (4 wnioski). W przypadku dwóch państw nastąpiła odmowa realizacji wniosków o pomoc prawną (Białoruś – 1 wniosek oraz Rosja – 1 wniosek).

Prokuratorzy oddziałowych komisji otrzymali również do wykonania wnioski o udzielenie międzynarodowej pomocy prawnej z innych krajów. Wnioski takie skierowano z Czech – 1 wniosek, Litwy – 1 wniosek, Niemiec – 2 wnioski. Załatwiono 3 wnioski o pomoc prawną. Prokuratorzy Głównej Komisji otrzymali 9 wniosków o międzynarodową pomoc prawną: Czechy – 1 wniosek, Litwa – 1 wniosek, Niemcy - 7 wniosków. Prokuratorzy Głównej Komisji załatwili we własnym zakresie sześć wniosków, w tym 1 przy udziale oddziałowej komisji, a pozostałe 3 przekazano do załatwienia właściwym oddziałowym komisjom. Ponadto prokuratorzy oddziałowych komisji skierowali łącznie 9 wniosków w trybie art. 586 § 1 k.p.k. o udzielenie pomocy prawnej poprzez przesłuchanie obywateli polskich, przebywających za granicą przez polskie przedstawicielstwa dyplomatyczne lub urzędy konsularne oraz o doręczenie pism obywatelom polskim przebywającym za granicą przez ww. placówki, a także o inne czynności (załącznik 11).

Prokuratorzy Głównej Komisji w ramach wykonywanych obowiązków przyjmują na mocy art. 49 u.i.p.n. w okresach trzymiesięcznych pisemne sprawozdania z biegu śledztw prowadzonych w oddziałowych komisjach oraz w razie potrzeby przedstawiają swoje uwagi co do czynności w nich podejmowanych. Wskazane działanie nie znajduje odpowiednika w pracy powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. Na koniec 2015 roku tego rodzaju nadzorem było objętych 679 śledztw, a w tym 367 spraw „Zk”, 307 spraw „Zn” i 5 spraw „Zi”. Dodatkowo na podstawie § 26 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 września 2014 r., Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, w 2015 r. prokuratorzy Głównej Komisji sprawowali nadzór służbowy nad 17 śledztwami prowadzonymi w oddziałowych komisjach z uwagi na ich wagę lub zawiłość.

Realizując plan najważniejszych działań Wydziału Nadzoru nad Śledztwami Głównej Komisji w 2015 roku, prokuratorzy Głównej Komisji przeprowadzili 143 kontrole bieżące w komisjach oddziałowych. W ramach kontroli przeprowadzono analizę oraz ocenę trafności podjętych decyzji merytorycznych o umorzeniu postępowań na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. Przeprowadzono ocenę realizacji wytycznych Dyrektora Głównej Komisji w zakresie postępowania z niezakończonymi postępowaniami o zbrodnie nazistowskie, które były prowadzone przez byłą Komisję Badania Zbrodni oraz ocenę sprawności prowadzenia i skuteczności załatwiania tych spraw po ich podjęciu celem zakończenia w oddziałowych komisjach. Dokonano analizy postępowań długotrwałych w celu ustalenia przyczyn długotrwałości oraz oceny dotychczas podejmowanych działań zmierzających do przyspieszenia ich zakończenia. Wykonano także ocenę postępowań sprawdzających zakończonych w 2014 r. i aktualnie prowadzonych pod kątem zasadności dokonywanych ustaleń i przestrzegania terminu przewidzianego w art. 48 ustawy 18 grudnia 1998 r. o u.i.p.n. Zrealizowano badanie spraw, w których sądy uwzględniły zażalenie na postanowienie kończące postępowanie karne i przeprowadzono ocenę poziomu i skuteczności wnoszonych przez prokuratorów komisji środków odwoławczych. Wyniki z przeprowadzonych kontroli były przedstawiane Dyrektorowi Głównej Komisji. Stanowiły one także podstawę do opracowywania zaleceń mających na celu usunięcie dostrzeżonych braków i usprawnienie pracy poszczególnych oddziałowych komisji oraz przedmiot przeprowadzanych cyklicznych narad roboczych Dyrektora Głównej Komisji z naczelnikami oddziałowych komisji.

W 2015 r. Dyrektor Głównej Komisji zarządził wizytacje oddziałowych komisji w Rzeszowie, Lublinie i Łodzi. Zakres wizytacji został określony zgodnie z § 32 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 11 września 2014 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

Przeprowadzone wizytacje oddziałowych komisji w Lublinie i w Rzeszowie zakończyły się wynikiem pozytywnym, sprawozdanie z wizytacji oddziałowej komisji w Łodzi nie zostało opracowane w 2015 r. Wyniki wizytacji dały podstawy do opracowania zaleceń zmierzających do usunięcia dostrzeżonych braków i nieprawidłowości w bieżącej pracy komisji.

Dodatkowo w 2015 r., mając na uwadze wyniki wizytacji prowadzonej w oddziałowej komisji w Białymstoku w 2014 r., przeprowadzono rewizytację tej komisji w celu kontroli realizacji zaleceń powizytacyjnych. Przeprowadzona kontrola wykazała poprawę w pracy komisji i stosowanie się do zaleceń powizytacyjnych.

Prokuratorzy Głównej Komisji występowali przez Sądem Najwyższym oraz sądami II instancji. Zorganizowali i przeprowadzili dwa ogólnopolskie szkolenia dla prokuratorów i pracowników sekretariatów komisji, opracowali roczne sprawozdanie z działalności Komisji Ścigania w strukturach Instytutu Pamięi Narodowej. Rozstrzygnęli w trybie § 58 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 września 2014 roku Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury 11 sporów o właściwość miejscową.

Główna Komisja nadzoruje prace wykonywane w oddziałowych komisjach w zakresie przeglądu wszystkich spraw sądów okręgowych prowadzonych w oparciu o ustawę z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. z 1991, nr 34, poz. 149, z późn. zm.). Działania te zmierzają do ujawnienia informacji dających podstawy do wszczęcia z urzędu śledztw w sprawach zbrodni komunistycznych. W 2015 r. dokonano przeglądu 2 444 postępowań sądowych. W wyniku tych działań wyselekcjonowano materiał uzasadniający podjęcie czynności procesowych w 232 sprawach (załącznik 12).

Zakresem działań prokuratorów Głównej Komisji jest także monitorowanie postępów w podejmowaniu i procesowym zakończeniu śledztw w sprawach zbrodni nazistowskich po byłej Komisji Badania Zbrodni, a niezakończonych procesowo w chwili jej rozwiązania. W 2015 roku prokuratorzy oddziałowych komisji podjęli 207 zawieszonych śledztw byłych Komisji Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu i zakończyli 211 spraw (załącznik 13). Na dzień 31 grudnia 2015 roku pozostało do podjęcia 3 535 śledztw z tej kategorii, a do zakończenia 3 729 śledztw niezakończonych w Głównej i Okręgowych Komisjach Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

W 2015 r. zaskarżono 45 postanowień prokuratorów o umorzeniu śledztwa oraz odmowie wszczęcia śledztwa. Żadne z złożonych zażaleń nie zostało uwzględnione przez prokuratorów w trybie art. 463 § 1 i 465 § 1 k.p.k. Sądy rozpoznały w 2015 r 35 zażaleń,

32 postanowienia prokuratora zostały utrzymane w mocy, a w 3 sprawach zostały uchylone w wyniku uwzględnienia przez sąd złożonych zażaleń (załącznik 14). W 2015 r. nie odnotowano zwrotu sprawy prokuratorowi komisji ścigania w celu usunięcia istotnych braków postępowania.

Łączne koszty prowadzonych w 2015 r. postępowań w oddziałowych komisjach wyniosły 1 822 099,54 zł (załącznik 15).

Oddziałowe komisje skierowały w 2015 r. 14 aktów oskarżenia wobec 16 osób. Akty oskarżenia skierowali prokuratorzy z: Białegostoku -1 wobec 1 osoby, Poznania -2 wobec 2 osób, Rzeszowa -6 wobec 6 osób, Szczecina -3 wobec 3 osób i Warszawy - 2 wobec 4 osób. W porównaniu z 2014 r. nastąpił wzrost o 2 wniesionych aktów oskarżenia. Spośród skierowanych aktów oskarżenia sześć spraw dotyczyło przekroczenia uprawnień przez Komendantów Wojewódzkich Milicji Obywatelskiej w ten sposób, że powołując się na nieistniejący dekret z dnia 12 grudnia 1981 r. o ochronie bezpieczeństwa Państwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, wydali decyzje o internowaniu łącznie 248 osób. Pięć aktów oskarżenia dotyczyło fizycznego i psychicznego znęcania się nad pozbawionymi wolności członkami organizacji niepodległościowych lub osobami podejrzanymi o pomaganie członkom takich organizacji przez byłych funkcjonariuszy Powiatowych (2 akty oskarżenia) i Wojewódzkich Urzędów Bezpieczeństwa Publicznego (2 akty oskarżenia) oraz Powiatowych Komend MO (1 akt oskarżenia).

W sprawach, w których skierowano akty oskarżenia w 2015 r., jedno postępowanie zostało zawieszono ze względu na zły stan zdrowia oskarżonego, w 4 sprawach wydano wyroki skazujące. W jednym przypadku, dotyczącym znęcania się nad pokrzywdzonym przez funkcjonariusza Powiatowej Komendy MO, postępowanie umorzono na zasadzie art. 17§1 pkt 6 k.p.k.. Prokurator wystąpił do Sądu z wnioskiem o sporządzenie na piśmie uzasadnienia wyroku w tej sprawie. Dodatkowo w dwóch sprawach, w których akty oskarżenia skierowano w latach ubiegłych, w 2015 r. zapadły wyroki skazujące wobec dwóch oskarżonych w tym jeden w sądzie II instancji (załącznik 16).

W 2015 r. sądy umorzyły siedem postępowań karnych z powodu śmierci oskarżonego, tj. na podstawie art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k.

Wyroki uniewinniające zapadły wobec 3 oskarżonych w trzech sprawach.

W 2015 r. prokuratorzy komisji złożyli 2 apelacje od wyroków sądów I instancji. W tym samym okresie strony złożyły 3 apelacje. W 2015 r. sądy odwoławcze rozpoznając apelacje prokuratorów uwzględnili jedną apelację prokuratora z oddziałowej komisji w Szczecinie oraz nie uwzględnili jednej apelacji również złożonej przez prokuratora z komisji szczecińskiej.

W przypadku apelacji stron uwzględniono w 2015 r. jedną apelację złożoną w sprawie oddziałowej komisji w Szczecinie (załącznik 17).

Dyrektor Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu – Zastępca Prokuratora Generalnego w 2015 r. nie wnosił kasacji do Sądu Najwyższego.

W 2015 r. prokuratorzy Komisji Ścigania wzięli udział w 183 posiedzeniach i rozprawach sądowych (załącznik 18).

W 2015 r. nie wniesiono żadnej skargi na przewlekłość postępowań prowadzonych przez prokuratorów Komisji Ścigania, na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. nr 179, poz. 1843, z późn. zm.). Skarga wniesiona przez stronę w grudniu 2014 r., dotycząca przewlekłości postępowania przygotowawczego prowadzonego przez Oddziałową Komisję w Lublinie, postanowieniem Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 14 stycznia 2015 r. została pozostawiona bez rozpoznania.

W ośmiu sprawach kierowano do naczelników komisji skargi na czynności prokuratorów. Skargi zostały rozpoznane i nie zostały uwzględnione. Do Dyrektora Głównej Komisji w 2015 r. wpłynęły 4 skargi, które rozpoznano i uznano za bezzasadne (załącznik 19).

Z uwagi na umiejscowienie Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w strukturze IPN prokuratorzy Komisji Ścigania nie udzielają odpowiedzi na skierowane do Instytutu, w tym do Komisji Ścigania, zapytania w trybie przewidzianym przez ustawę o dostępie do informacji publicznej, a jedynie uczestniczą w przygotowaniu informacji udzielanych przez Dyrektora Generalnego IPN albo Dyrektora Oddziału. W 2015 r. przygotowano projekty odpowiedzi w 35 sprawach, w tym 27 odpowiedzi opracowano w oddziałowych komisji, a 8 w Głównej Komisji (załącznik 20).

Tak jak w latach ubiegłych w zakresie swojej działalności prokuratorzy Komisji Ścigania, nie realizowali, co jest podyktowane odrębnością zadań stawianych przez ustawodawcę, czynności określonych w art. 3 ust.1 pkt 2, 4, 6 ustawy o prokuraturze. W zakresie zadań określonych w art. 3 ust.1 pkt 3, z uwagi na zakres kompetencji określony w art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, prokuratorzy Komisji Ścigania uczestniczyli jedynie w karnych postępowaniach sądowych.

W 2015 roku prokuratorzy, działając na podstawie ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. z 2014 r., poz. 1851 z późn. zm.),

w czterech przypadkach skierowali do sądu wnioski o uznanie za nieważne wyroków zapadłych w okresie reżimu komunistycznego. Aktywność prokuratorów komisji w tym zakresie została istotnie ograniczona, gdyż ich legitymację procesową do występowania w postępowaniu sądowym w tej kategorii spraw jednoznacznie zakwestionował Sąd Apelacyjny w Szczecinie, postanowieniem z dnia 8 maja 2014 r. w sprawie sygn. akt II AKz 109/14. Orzeczenie to ma wprawdzie charakter jednostkowy i nie wiąże w innych sprawach, jednakże argumentacja przywołana na uzasadnienie stanowiska sądu jest na tyle wszechstronna, że nie sposób przejść nad nią do porządku dziennego. Z tego względu Dyrektor Głównej Komisji zwrócił się do Prokuratora Generalnego o zajęcie stanowiska w przedmiocie legitymacji procesowej prokuratora w omawianych sprawach. Mimo pozytywnego stanowiska Prokuratora Generalnego, który krytycznie odniósł się do ocen prawnych zaprezentowanych we wskazanym wyżej orzeczeniu, w postanowieniu z dnia 15 kwietnia 2015 r., sygn. akt II AKz 143/14, Sąd Apelacyjny w Szczecinie ponownie zakwestionował legitymację procesową prokuratora Komisji Ścigania do występowania w sprawach prowadzonych na podstawie ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. W związku z powyższym uznano, że do czasu jednoznacznego rozstrzygnięcia tej kwestii prokuratorzy Komisji Ścigania nie powinni podejmować działań procesowych w nowych sprawach prowadzonych na podstawie ustawy lutowej.

Realizacja zadań polegających na współpracy z podmiotami zewnętrznymi w rozumieniu art. 3 ust.1 pkt 5, 7, 8, 8a. ustawy o prokuraturze w przypadku prokuratorów Komisji Ścigania jest mocno ograniczona. Prokuratorzy współpracują z pozostałymi pionami Instytutu Pamięci Narodowej, Biurem Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów, Biurem Edukacji Publicznej i Biurem Lustracyjnym w celu ujawniania i dokumentowania zbrodni nazistowskich i komunistycznych, oraz działalności totalitarnego państwa komunistycznego. Współpracują też w ramach prowadzonych śledztw, jak również szerszej działalności Instytutu Pamięci Narodowej z ośrodkami naukowo - badawczymi w zakresie kryminalistyki, archeologii i medycyny sądowej. Przykładem takiej współpracy są działania podejmowane z Samodzielnym Zespołem do spraw poszukiwań ofiar systemu komunistycznego oraz Polską Bazą Genetyczną Ofiar Totalitaryzmów Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie w zakresie odnajdywania i identyfikacji ofiar tak zbrodni komunistycznych jak i hitlerowskich.

Kontynuowana jest także akcja „Masz Prawo”, której założeniem jest niesienie konkretnej pomocy prawnej osobom represjonowanym przez władze komunistyczne w okresie PRL. W 2015 roku prokuratorzy przyjęli, jak też udzielili informacji pisemnych lub telefonicznych łącznie 142 osobom (niektóre z nich były przyjmowane kilka razy). W tej liczbie w oddziałowych komisjach załatwiono sprawy 127 osób, a w Głównej Komisji 15 osób.

Dodatkowo na skutek informacji uzyskanych w toku akcji zainicjowano 9 postępowań karnych, natomiast w 6 śledztwach wykorzystano materiały lub informacje uzyskane od osób zgłaszających się w ramach akcji „Masz Prawo”.

Realizacja zadań wynikających z art. 3 ust 1 pkt 8 b ustawy o prokuraturze w zakresie współpracy międzynarodowej nie uległa zmianie i realizowana jest w ramach działań całego Instytutu Pamięci Narodowej- Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Prokuratorzy Głównej Komisji i oddziałowych komisji współpracują z Ministerstwem Spraw Zagranicznych w bieżących sprawach, udzielając żądanych informacji.

W związku z powołaniem w Głównej Komisji krajowego punktu kontaktowego w ramach Europejskiej Sieci zajmującej się ściganiem osób odpowiedzialnych za ludobójstwo, przestępstwa przeciwko ludzkości oraz zbrodnie wojenne, prokurator Głównej Komisji dwukrotnie uczestniczył w spotkaniu Europejskiej Sieci punktów kontaktowych zajmujących się ściganiem tychże zbrodni. Miały one miejsce w siedzibie Eurojust w Hadze. Podczas spotkań przedstawiano informacje na temat struktury i działalności merytorycznej IPN, jak również dotyczące najważniejszych śledztw prowadzonych przez prokuratorów komisji ścigania. W trakcie spotkań zapoznawano się także z rodzajami śledztw, które dotyczą zbrodni wojennych, zbrodni ludobójstwa i zbrodni przeciwko ludzkości, które obecnie są prowadzone w krajach członkowskich Unii Europejskiej, jak również w Stanach Zjednoczonych, Kanadzie, Szwajcarii i Norwegii, albowiem przedstawiciele tych ostatnich państw także uczestniczą w spotkaniach sieci Eurojust. Należy też wspomnieć o udziale w spotkaniach sieci Eurojust przedstawicieli Interpolu oraz Międzynarodowego Trybunału Karnego, którzy również prezentują informacje na temat działań podejmowanych w związku ze ściganiem zbrodni wojennych, zbrodni ludobójstwa i zbrodni przeciwko ludzkości. W związku z tym, że działalność wspomnianego punktu kontaktowego polega także na udzieleniu bieżących informacji na ewentualne zapytania pojawiające się z innych krajów, w 2015 roku przekazano odpowiedzi na zagadnienia przesłane z Litwy oraz Francji.

W 2015 r. w zakresie czynności wskazanych w art.3 ust. 1 pkt 10 ustawy o prokuraturze kontynuowany był udział prokuratorów Głównej Komisji w opiniowaniu wniosków o przyznawanie przez Prezydenta RP odznaczenia Krzyża Wolności i Solidarności w rozumieniu art. 15a ustawy z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach.

Prokuratorzy korzystają w bieżącej pracy z baz informatycznych Instytutu Pamięci Narodowej w zakresie zgromadzonych materiałów archiwalnych oraz wykorzystują w celach statystycznych i informacyjnych stworzony w IPN autorski program informatyczny o nazwie Elektroniczny Wykaz Postępowań „EWP”, służący do analizowania, gromadzenia

i przetwarzania danych z prowadzonych w Oddziałowych Komisjach Ścigania postępowań przygotowawczych. Baza zawiera obecnie informacje dotyczące 14 936 postępowań prowadzonych przez prokuratorów komisji ścigania w zakresie kwalifikacji prawnej czynów, podstaw i sposobu zakończenia prowadzonych postępowań oraz informacje o skierowanych aktach oskarżenia i zapadłych orzeczeniach sądowych. Pozwala również, choć w niepełnym stopniu, na identyfikacje występujących w sprawach pokrzywdzonych. Elektroniczny Wykaz Postępowań nie jest obecnie kompatybilny z systemami wdrażanymi w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury, spełnia jedynie rolę bazy informatycznej i w przyszłości winien być zastąpiony bardziej funkcjonalnym oprogramowaniem umożliwiającym usprawnienie bieżącej pracy prokuratora oraz umożliwiającym prowadzenie digitalizacji materiałów postępowania na potrzeby procesowe.

Prokuratorzy Głównej Komisji w 2015 r. opiniowali 20 projektów wewnętrznych uregulowań prawnych Instytutu Pamięci Narodowej, tj. projektów zarządzeń Prezesa oraz Dyrektora Generalnego. W przypadku 4 projektów złożono uwagi odnoszące się przyjętych w nich unormowań, dodatkowo w następstwie wystąpienia Ministra Sprawiedliwości skierowanego do Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej, opiniowali także projekty czterech rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości. Prokuratorzy uczestniczyli w konsultacjach prowadzonych przez Kancelarię Prezydenta z Instytutem Pamięci Narodowej w zakresie uchwalonej ustawy z dnia 15 maja 2015 r. o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych, ustawy o grobach i cmentarzach wojennych oraz ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Biuro Lustracyjne Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

W 2015 roku działania biura były zdominowane przez wybory samorządowe przeprowadzone w 2014 r., w wyniku których do zasobu Biura Lustracyjnego przyjęto 67 353 nowych oświadczeń lustracyjnych, a także wybory do parlamentu RP (879 nowych oświadczeń) i wybory prezydenckie. Od połowy stycznia 2015 r. oddziałowe biura lustracyjne zaczęły przekazywać do Biura Lustracyjnego oświadczenia lustracyjne i informacje o uprzednim złożeniu oświadczenia lustracyjnego złożone w związku z ww. wyborami Samorządowymi. Proces ten trwał do końca czerwca 2015 r. Podsumowując, w wyniku wyborów samorządowych przyjęto do zasobu Biura Lustracyjnego 67 353 nowych oświadczeń lustracyjnych oraz 69 849 informacji o uprzednim złożeniu oświadczenia.

W wyborach prezydenckich, które odbyły się 10 i 24 maja 2015 r. wzięło udział 11 kandydatów. Realizacja zadań ustawowych przez Biuro Lustracyjne ograniczyła się do przesłania do wiadomości oddziałowych biur lustracyjnych kserokopii pism Państwowej Komisji Wyborczej informujących o przekazaniu do właściwych sądów okręgowych oświadczeń lustracyjnych bądź informacji o złożeniu oświadczenia przez kandydatów. Ponadto Biuro Lustracyjne udzielało PKW odpowiedzi na zapytania o treść oświadczeń lustracyjnych tych kandydatów, których oświadczenia znajdują się w zasobie Biura Lustracyjnego.

W związku z wyborami parlamentarnymi w okresie od 9 do 25 września 2015 r. do Biura Lustracyjnego wpłynęło 2 926 zapytań z komisji wyborczych o treść oświadczeń lustracyjnych kandydatów, którzy złożyli informacje o uprzednim złożeniu oświadczenia lustracyjnego.

Państwowa Komisja Wyborcza przekazała do Biura Lustracyjnego 1 094 oświadczenia lustracyjne oraz 2 805 informacji o uprzednim złożeniu oświadczenia. Liczby te wchodziły w ogólną liczbę oświadczeń lustracyjnych oraz informacji o uprzednim złożeniu oświadczenia, które zostały zarejestrowane w 2015 r.

Niezależnie od oświadczeń składanych w związku z wyborami, do Biura Lustracyjnego w 2015 roku wpłynęły 1 864 oświadczenia lustracyjne od osób pełniących inne funkcje publiczne.

Reasumując, w 2015 r. zarejestrowano 70 096 nowych oświadczeń lustracyjnych i wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. w zasobie Biura Lustracyjnego znajduje się 371 579 zaewidencjonowanych oświadczeń lustracyjnych oraz 75 049 informacji o uprzednim złożeniu oświadczenia lustracyjnego. Od momentu powstania Biura Lustracyjnego IPN do końca 2015 r. zweryfikowano ponad 56 tysięcy oświadczeń.

W trzech katalogach tematycznych opublikowano dane dotyczące 12 586 nowych osób.

W katalogu osób pełniących funkcje publiczne opublikowano dane dotyczące 1 566 nowych, dotychczas niepublikowanych osób.

W 8 708 sprawach zainicjowano procedury weryfikujące prawdziwość oświadczeń lustracyjnych. W 2015 roku zweryfikowano 9 460 oświadczeń lustracyjnych, w tym prokuratorzy skierowali 133 wnioski o wszczęcie postępowania lustracyjnego z uwagi na uzasadnioną wątpliwość co do prawdziwości badanego oświadczenia i przedstawili 6 stanowisk w tzw. postępowaniach autolustracyjnych. W 168 sprawach zapadły prawomocne orzeczenia sądowe, w tym 124 orzeczenia uznające, że kwestionowane oświadczenia lustracyjne są niezgodne z prawdą.

Szczegółowe zestawienie danych dotyczące działalności Biura Lustracyjnego i podległych mu oddziałowych biur lustracyjnych za rok 2015 wygląda następująco.

Przygotowywanie postępowań lustracyjnych.

1. Sprawy zainicjowane zgodnie z treścią art. 52a, pkt 2 i 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o IPN-KŚZpNP.

W minionym roku oddziałowe biura lustracyjne zainicjowały 8 708 nowych postępowań mających na celu weryfikację prawdziwości złożonych oświadczeń. Kontynuowano bieg 3 546 spraw niezakończonych w 2014 r. Zakończono łącznie 9 460 spraw, w tym:

- skierowano 133 wnioski o wszczęcie postępowania lustracyjnego z uwagi na uzasadnioną wątpliwość co do prawdziwości badanych oświadczeń,
- skierowano 6 stanowisk w tzw. postępowaniach autolustracyjnych prowadzonych na podstawie art. 20 ust. 5 ustawy lustracyjnej; w 2015 r. od osób zainteresowanych wpłynęło do sądów 7 wniosków o wszczęcie postępowania autolustracyjnego w tym trybie; w 2 sprawach sąd odmówił wszczęcia postępowania,
- wydano 8 500 zarządzeń o pozostawieniu spraw bez dalszego biegu wobec braku wątpliwości co do zgodności z prawdą badanych oświadczeń,
- w 796 sprawach wydano zarządzenie o pozostawieniu sprawy bez dalszego biegu z innych przyczyn (np. na podstawie art. 17 § 1 pkt 5 wobec śmierci osoby lustrowanej),
- 10 spraw wykreślono jako załatwione w inny sposób (np. przekazano według właściwości do innego biura).

Dane statystyczne obrazują poniższe tabele.

Informacje o wpływie i załatwieniu spraw przygotowujących postępowanie lustracyjne

miesiąc	pozostałość z poprzedniego okresu	wpływ do Ppl	zakończono ogółem	ilość wniosków o autolustrację od osób zainteresowanych (art. 20 ust.5)	odmowa wszczęcia postępowania autolustracyjnego	etap postępowania			zakończenie				
						sprawy w których przeprowadzono czynności z art. 52e ust.3 ustawy o IPN	ilość zapytań skierowanych w kwerendach szczegółowych (łącznie)	ilość przesłuchanych świadków	stanowisko prokuratora w sprawie autolustracji	skierowanie wniosku o wszczęcie postępowania lustracyjnego	zarządzenie o pozostawieniu sprawy bez biegu z uwagi na brak wątpliwości	zarządzenie o pozostawieniu sprawy bez biegu z innych przyczyn (art. 17§ 1 pkt 1 i inne)	załatwiono w inny sposób
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
styczeń	3546	640	713	0	0	28	894	45	2	11	694	5	1
luty		461	836	1	1	15	1003	52	0	7	802	24	1
marzec		717	769	0	0	33	1136	104	0	14	714	28	2
kwiecień		661	794	3	1	27	1122	57	0	8	747	36	0
maj		657	676	1	0	26	1766	67	2	10	607	54	3
czerwiec		822	859	0	0	23	1098	74	0	37	729	93	0
lipiec		731	791	1	0	19	1502	59	0	0	780	10	1
sierpień		560	645	0	0	6	1374	38	0	0	625	20	0
wrzesień		751	740	0	0	18	1178	46	2	4	722	13	0
październik		617	661	0	0	28	1371	57	0	6	616	37	2
listopad		905	682	0	0	27	1077	108	0	13	540	129	0
grudzień		1186	1294	1	0	17	1183	83	0	23	924	347	0
RAZEM		8708	9460	7	2	267	14704	790	6	133	8500	796	10

Statystyka obciążenia w 2015 r. w oddziałowych biurach lustracyjnych

Oddziałowe biuro lustracyjne	Liczba spraw zarejestrowanych – stan na 1 I 2015 r.	Liczba spraw zarejestrowanych w 2015 r.	Liczba postępowań prowadzonych w okresie od 1.01 do 31 XII 2015 r.	Liczba spraw załatwionych w 2015 r.	Liczba prokuratorów OBL – stan na 31 XII 2015 r.	Obciążenie jednego prokuratora d/f	Średnie załatwienie spraw przez prokuratora e/f
a	b	c	d	e	f	g	h
Białystok	340	1041	1381	983	2	690,5	491,5
Gdańsk	137	815	952	706	3	317,3	235,3
Katowice	425	981	1406	1059	3	468,7	353,0
Kraków	542	503	1045	863	3	348,3	287,7
Lublin	197	557	754	567	2	377,0	283,5
Łódź	636	700	1336	1004	3	445,3	334,7
Poznań	427	929	1356	1124	2	678,0	562,0
Rzeszów	331	991	1322	1021	3	440,7	340,3
Szczecin	209	603	812	534	3	270,6	178,0
Warszawa	225	633	858	667	2	286,0	333
Wrocław	77	955	1032	932	2	516,0	466,0
Razem	3546	8708	12254	9460	28	437,6	337,8

Informacje o wpływie i załatwieniu spraw według oddziałów

OBL	pozostałość odpowiednia dla danego biura	wpływ do Ppl	zakończono ogółem	ilość wniosków o autolustrację od osób zainteresowanych (art. 20 ust.5)	odmowa wszczęcia postępowania auto lustracyjnego	etap postępowania			zakończenie				
						sprawy w których przeprowadzono czynności z art. 52e ust.3 ustawy o IPN	ilość zapytań skierowanych w kwerendach szczegółowych (łącznie)	ilość przesłuchanych świadków	stanowisko prokuratora w sprawie auto lustracji	skierowanie wniosku o wszczęcie postępowania lustracyjnego	zarządzenie o pozostawieniu sprawy bez biegu z uwagi na brak wątpliwości	zarządzenie o pozostawieniu sprawy bez biegu z innych przyczyn (art. 17§ 1 pkt 11 i inne)	załatwiono w inny sposób
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Białystok	340	1041	983	1	1	29	1676	42	0	6	906	68	3
Gdańsk	137	815	706	2	0	24	46	57	1	10	571	124	1
Kraków	542	503	863	0	0	22	503	21	0	16	828	19	0
Katowice	425	981	1059	0	0	58	788	114	0	25	968	64	0
Lublin	197	557	567	1	0	14	2579	58	0	9	533	22	0
Łódź	636	700	1004	0	0	19	1182	81	1	16	929	56	1
Poznań	427	929	1124	1	0	22	2624	69	0	11	954	159	0
Rzeszów	331	991	1021	1	0	16	1506	104	1	9	997	10	4
Szczecin	209	603	534	0	0	19	855	60	2	5	467	57	1
Warszawa	225	633	667	1	1	23	675	125	1	11	524	125	0
Wrocław	77	955	932	0	0	21	2270	59	0	15	823	92	0
RAZEM	X	8708	9460	7	2	267	14704	790	6	133	8500	796	10

Koszty postępowań prowadzonych i zakończonych w oddziałowych biurach lustracyjnych

Oddziałowe Biuro Lustracyjne	Poniesione koszty postępowań
Białystok	22 708,29
Gdańsk	26 256,42
Katowice	39 119,27
Kraków	40 874,99
Lublin	13 827,79
Łódź	31 085,06
Poznań	42 186,25
Rzeszów	29 066,19
Szczecin	12 791,90
Warszawa	22 798,00
Wrocław	12 410,97
Razem	293 125,13

	Wpływ do Ppl	Zakończono ogółem	Wnioski	Orzeczenia prawomocne zgodne z prawdą - zgodne ze stanowiskiem prokuratora	Orzeczenia prawomocne zgodne z prawdą - niezgodne ze stanowiskiem prokuratora	Orzeczenia prawomocne niezgodne z prawdą	Orzeczenia prawomocne o umorzeniu postępowania	Orzeczenia prawomocne o odmowie wszczęcia postępowania	SUMA (orzeczeń w danym roku)	
2015	8708	9460	133	4	36	124	3	1	168	
2014	8522	9758	175	4	44	157	3	2	210	
2013	11289	10002	211	10	32	135	5	1	183	
2012	8651	7775	136	12	39	68	3	0	122	
2011	7559	7548	87	8	21	38	3	0	70	
2010	5046	3703	68	8	17	27	2	0	54	
2009	4288	5473	79	9	3	4	0	0	16	
2008	4744	2297	15	1	0	2	0	0	3	
SUMA	58807	56016	904	56	192	555	19	4	826	
SUMA PRAWOMOCNYCH ORZECZEŃ									826	

W okresie sprawozdawczym prokuratorzy skierowali 43 apelacje od zapadłych orzeczeń sądów I instancji o zgodności z prawdą oświadczeń, Sądy Apelacyjne jako sądy odwoławcze uwzględniły 16 apelacji, 8 apelacji nie zostało rozpoznanych do końca 2015 r, w 19 sprawach sądy odwoławcze nie uwzględniły złożonych apelacji. W 2015 roku nie odnotowano zwrotów spraw przez sądy I instancji do biur celem uzupełnienia postępowania przygotowującego postępowanie lustracyjne. W 4 sprawach prokuratorzy skierowali zażalenia na decyzje o umorzeniu spraw i o odmowie wszczęcia postępowania, w tym w dwóch sprawach zażalenie prokuratora zostało uwzględnione przez sąd odwoławczy, w jednej sprawie nie zostało uwzględnione, w kolejnej sprawie termin rozprawy wyznaczono na 2016 r.

2. Sprawy przejęte po byłym urzędzie Rzecznika Interesu Publicznego

W roku sprawozdawczym kontynuowano postępowania przejęte po byłym urzędzie Rzecznika Interesu Publicznego. Nadal zawieszony był bieg 4 spraw zawisłych w sądach okręgowych w Gdańsku i Katowicach z uwagi na stan zdrowia lustrowanych. W dwóch sprawach sąd prawomocnie umorzył postępowanie na podstawie art.17§1 pkt. 5 k.p.k. wobec śmierci lustrowanych.

W biegu przed sądami pozostawały 4 postępowania zainicjowane przez Rzecznika Interesu Publicznego, w tym 3 sprawy, które zostały wznowione przez Sąd Najwyższy na podstawie wyroków ETPC w Strasburgu (sprawy prowadzi Sąd Okręgowy w Warszawie).

3. Wydział Przygotowywania i Nadzoru nad Postępowaniami Lustracyjnymi Biura Lustracyjnego.

W roku sprawozdawczym dwaj prokuratorzy Biura Lustracyjnego (centrali) opracowali i skierowali do Prokuratora Generalnego 14 projektów kasacji w celu wystąpienia przez niego do Sądu Najwyższego, zgodnie z treścią art. 21b ust. 6 ustawy lustracyjnej.

Prokurator Generalny przychylił się do 5 wniosków i skierował kasację do Sądu Najwyższego. W jednej z tych spraw Sąd Najwyższy uwzględnił kasację Prokuratora Generalnego i orzeczeniem z dnia 7.10.2015 r sygn. IVKK 145/15 uchylił prawomocne orzeczenie, przekazując sprawę do ponownego rozpoznania. Pozostałe kasacje czekają na rozpatrzenie.

W 2015 r. prokuratorzy Biura Lustracyjnego występowali także przed Sądem Najwyższym w 12 rozprawach związanych z kasacjami złożonymi przez obrońców lustrowanych.

W 9 sprawach Sąd Najwyższy oddalił kasacje lustrowanych jako oczywiście bezzasadne, w 2 sprawach uchylił orzeczenia Sądu Apelacyjnego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. W jednej sprawie sąd odroczył rozprawę, wyznaczając kolejny termin w lutym 2016 r.

Przeprowadzone w 2015 r. wizytacje Oddziałowych Komisji w Lublinie i w Rzeszowie zakończyły się wynikiem pozytywnym, sprawozdanie z wizytacji Oddziałowej Komisji w Łodzi jest obecnie opracowywane.

Prokuratorzy Biura Lustracyjnego w okresie statystycznym przeprowadzili również 6 bieżących kontroli w oddziałowych biurach lustracyjnych, obejmujących sprawy trwające powyżej 9 i 12 miesięcy.

Należy podkreślić, że z końcem 2015 roku odnotowano wyraźny spadek liczby spraw długotrwałych pozostających do załatwienia w odniesieniu do lat ubiegłych (1 stycznia 2014 r. pozostawało do załatwienia – 4 782 sprawy, 1 stycznia 2015 r. – 3 546 spraw, 1 stycznia 2016 r. – 2 794 sprawy).

4. Działania analityczno-studyjne.

W ramach zadań Sekcji Analityczno-Studyjnej w 2015 r. zrealizowano m.in.:

- w trakcie analizowania poszczególnych akt postępowań przygotowujących postępowania lustracyjne ujawniono zapisy świadczące o możliwej służbie lub współpracy z organami bezpieczeństwa państwa PRL odnośnie do 9 osób, które złożyły oświadczenia lustracyjne, w których zaprzeczyły tej służbie lub współpracy, w rezultacie skierowano do oddziałowych biur lustracyjnych pisma wskazujące na zasadność zainicjowania procedury lustracyjnej;
- we współpracy z prokuratorami Biura Lustracyjnego dokonano analizy 6 089 zarządzeń wydanych przez prokuratorów oddziałowych biur lustracyjnych, pod kątem ujawnienia nowych zapisów świadczących o ewentualnej współpracy lub służbie w organach bezpieczeństwa państwa PRL;
- we współpracy z prokuratorami Biura Lustracyjnego skontrolowano 188 postępowań Ppl (w tym 81 podczas kontroli przeprowadzanych w oddziałowych biurach lustracyjnych);
- na wnioski prokuratorów z oddziałowych biur lustracyjnych dokonano analizy całości zgromadzonej kwerendy archiwalnej w 12 trwających sprawach Ppl, w celu udzielenia pomocy i wytycznych w zakresie kwerendy pogłębionej;
- w związku z bieżącymi pracami sekcji dokonano 7 340 sprawdzeń w elektronicznej bazie Źródło, w rezultacie tych sprawdzeń m.in. odnaleziono informacje o zgonach 204 osób, które złożyły oświadczenia lustracyjne, zaś czynności związane z weryfikacją prawdziwości ich treści nie zostały zakończone, informacje o ww. zgonach przekazano następnie do oddziałowych biur lustracyjnych;
- we współpracy z prokuratorami Biura Lustracyjnego podejmowano działania w celu bieżącego uzupełniania kwerend w toczących się postępowaniach Ppl (uzupełnienia prowadzone samodzielnie przez pracowników Sekcji Analityczno-Studyjnej, a następnie przesyłane do oddziałowych biur lustracyjnych celem wykorzystania).

Prokurator Generalny
Andrzej Seremet